

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020

PROJEKT PRZEZNACZONY DO KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
(WERSJA NR 2)

*Dokument przyjęty Uchwałą nr 3933/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 23 lipca 2013 r.
z późniejszymi zmianami*

Opole, październik 2013 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	7
SEKCJA 1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZO-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ	9
1.1 Wkład Programu w realizację Strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej.....	9
1.2 Rozkład środków finansowych.....	32
SEKCJA 2. OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH.....	41
2.A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA	41
I.2.A.0 INNOWACJE W GOSPODARCE.....	41
II.2.A.0 E-OPOLSKIE.....	50
III.2.A.0 KONKURENCYJNA GOSPODARKA.....	57
IV.2.A.0 GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	71
V.2.A.0 ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM	80
VI.2.A.0 OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO	87
VII.2.A.0 ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT NA RZECZ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW.....	105
VIII.2.A.0 KONKURENCYJNY RYNEK PRACY.....	112
IX.2.A.0 INTEGRACJA SPOŁECZNA	134
X.2.A.0 WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI	149
XI.2.A.0 INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ	160
XII.2.A.0 INSTRUMENTY FINANSOWE.....	173
2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DLA POMOCY TECHNICZNEJ ZE WSKAZANIEM REALIZOWANYCH PRIORYTETÓW INWESTYCYJNYCH ORAZ WYZNACZONYCH CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH	189
XIII.2.B.0 POMOC TECHNICZNA.....	189
SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU	195
3.1 Wkład funduszy na lata	197
3.2 Plan finansowy Programu	198
SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE	202
4.1 Ramy realizacji RLKS	206

4.2 Ramy realizacji przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w tym ZIT), szacunkowa kwota wsparcia z EFRR oraz szacunkowa alokacja EFS	206
4.3 Ramy realizacji ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz szacunkowa alokacja z poszczególnych osi priorytetowych	208
4.4 Mechanizmy zapewniające koordynację przedsięwzięć opartych na współpracy, strategii makroregionalnych i strategii dla basenów morskich.....	209
SEKCJA 5. UKIERUNKOWANIE WSPARCIA NA ZJAWISKA UBÓSTWA, DYSKRYMINACJI ORAZ WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO	210
5.1 Wykaz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją	210
5.2 Wkład strategii określonej w Programie na rzecz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją przyczyni się do rozwiązania ich szczególnych problemów.....	212
SEKCJA 6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW DOTKNIĘTYCH POWAŻNYMI I TRWALE NIEKORZYSTNYMI WARUNKAMI NATURALNYMI LUB DEMOGRAFICZNYMI	214
SEKCJA 7. SYSTEM INSTYTUCJONALNY	216
7.1 Identyfikacja instytucji zaangażowanych w realizację Programu	216
7.2 Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie i ewaluację Programu	229
SEKCJA 8. SYSTEM KOORDYNACJI.....	235
SEKCJA 9. WARUNKOWOŚĆ EX-ANTE.....	239
9.1 Identyfikacja warunków ex-ante dla RPO WO 2014-2020 oraz ocena ich spełnienia.....	239
9.2 Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex-ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram	251
SEKCJA 10. REDUKCJA OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH Z PUNKTU WIDZENIA BENEFICJENTA	254
SEKCJA 11. ZASADY HORYZONTALNE	256
11.1 Zrównoważony rozwój	256
11.2 Równość szans i zapobieganie dyskryminacji.....	257
11.3 Równość płci	258
SEKCJA 12. ELEMENTY DODATKOWE	260
12.1 Wykaz dużych projektów zaplanowanych do realizacji w okresie 2014-2020	260

12.2 Ramy wykonania Programu	260
12.3 Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie Programu	260
NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY	263

WPROWADZENIE

Prezentowany projekt *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2014-2020* określa najważniejsze dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego obszary wsparcia, które będą współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Cele określone w Programie przyczynić się mają do realizacji wyzwań określonych w:

- *EUROPA 2020. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;*
- *Strategii Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo;*
- *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. oraz Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 r.*

Zakres RPO WO 2014-2020 odpowiada także celom tematycznym określonym w projekcie *Rozporządzenia ogólnego* oraz priorytetom inwestycyjnym wynikającym z projektu *Umowy Partnerstwa*, opracowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Dokument uwzględnia ponadto wyniki pierwszych konsultacji społecznych, które zostały przeprowadzone na przełomie lipca i sierpnia 2013 r.

Pod względem formalnym zakres i kształt dokumentu został dostosowany do wytycznych Komisji Europejskiej określonych w *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme* oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wskazanych w *Szablonie programu operacyjnego 2014-2020 w Polsce z komentarzem*.

SEKCJA 1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARczo-SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1 Wkład Programu w realizację Strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej

Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych RPO WO 2014-2020

Kapitał społeczny i potencjał demograficzny województwa opolskiego

Województwo opolskie jest najmniejszym regionem Polski w ujęciu terytorialnym, a także pod względem liczby ludności. Wśród sześciu regionów w kraju, w których zanotowano spadek liczby ludności, województwo opolskie znajduje się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, z depopulacją na poziomie 4,6%¹. Wpływ na ten proces mają przede wszystkim niska dzietność, ujemne saldo ruchu migracyjnego ludności. Zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji stało się tym samym horyzontalnym wyzwaniem rozwojowym województwa opolskiego. Wyzwanie wynika z wielu przenikających się, komplementarnych względem siebie czynników takich jak m.in. zmiana struktury demograficznej regionu (zmniejsza się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, rośnie liczba osób w wieku starszym², a poziom obciążenia ekonomicznego grupy produkcyjnej jest i będzie w regionie opolskim jednym z najwyższych w Europie).

Budowanie potencjału kapitału społecznego, którego głównymi wyznacznikami są aktywność, umiejętność współdziałania, kreatywność, otwartość i zaufanie społeczne ma istotne znaczenie w tworzeniu potencjału rozwojowego³. W województwie opolskim sytuacja w zakresie kapitału społecznego nie jest najlepsza i wymaga podjęcia działań ze strony administracji publicznej, sfery B+R oraz wsparcia przedsiębiorczości. Region cechuje przede wszystkim bardzo niski wskaźnik zaufania społecznego, niska aktywność społeczna mierzona frekwencją w wyborach (wynikająca przede wszystkim z dużej migracji ludności) oraz średnia aktywność w organizacjach pozarządowych. Wyróżnia się natomiast aktywnym kapitałem społecznym wsi, który jest siłą napędową rozwoju lokalnych społeczności wiejskich oraz czynnikiem integrującym. Województwo opolskie plasuje się również w krajowej czołówce pod kątem współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi⁴. Największy wpływ na rozwój społeczny w regionie ma zjawisko depopulacji oraz starzenie się społeczeństwa, które wywołują ujemne skutki w wymiarze społeczno-gospodarczym. Dlatego najważniejszym wyzwaniem rozwojowym, determinującym całą regionalną politykę do 2020 r. jest zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji⁵. W związku z tym konieczne jest podjęcie szeregu inicjatyw mających na celu wsparcie rodziny, preferujących dzietność oraz ułatwiających godzenie ról zawodowych i rodzinnych. Działania te powinny być powiązane z rozwojem regionalnego rynku pracy, w szczególności poprzez przyciąganie nowych inwestycji oraz tworzenie nowych i stabilnych miejsc pracy. Zarząd Województwa Opolskiego zdając sobie sprawę ze skali problemów demograficznych, w tym możliwości wystąpienia długofalowych skutków zachodzących obecnie procesów, dostrzega konieczność podjęcia szeregu komplementarnych działań mających na celu zmianę

¹ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XXV/325/2012 w dniu 28 grudnia 2012., s. 23.

² Por. *Instytucje wobec potrzeb osób starszych. Raport z badań przeprowadzonych w województwie opolskim.* Badanie regionalne jako element badań ogólnopolskich zrealizowanych przez Instytutu Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie, Opole 2010.

³ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 92.

⁴ K. Heffner, *Raport regionalny. Województwo opolskie*, Opole 2011, s. 45-48.

⁵ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 81.

dotychczasowych trendów demograficznych w regionie. Wychodząc naprzeciw tym problemom, na terenie całego województwa wyznaczono obszar problemowy - Obszar Strategicznej Interwencji *Depopulacja*, w ramach którego podejmowane będą działania mające na celu poprawę sytuacji w tym obszarze. Jednocześnie oprócz inicjatyw zmierzających do odwrócenia negatywnych następstw tych zjawisk ważne jest podejmowanie starań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej, m.in. poprzez poprawę umiejętności współdziałania, zwiększanie aktywności mieszkańców, pielęgnowanie tradycji i wielokulturowości regionu, a także podnoszenie kompetencji ludności i jakości usług administracji publicznej. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego w ww. obszarach przyczyni się do poprawy sytuacji społecznej w regionie i poprawi konkurencyjność regionu.

Średni poziom rozwoju i relatywnie wolne tempo wzrostu gospodarczego

Opolskie należy do regionów o średnim poziomie rozwoju gospodarczego – jest obszarem relatywnie wolnego tempa wzrostu gospodarczego. Stopa wzrostu produktu krajowego brutto w latach 2005–2010 była najniższa spośród wszystkich województw. Chociaż województwo opolskie należy do grupy regionów o średnim poziomie rozwoju w Polsce (11 miejsce mierzone PKB na mieszkańca), to w układzie wewnętrznym widoczne są znaczące dysproporcje już na poziomie jednostek statystycznych NUTS3. Podregion opolski należy do grupy obszarów o wysokim poziomie rozwoju (90,4% średniego poziomu w kraju, 21 miejsce), zaś podregion nyski do grupy o najniższym statystycznym poziomie rozwoju w całym kraju (62,8% średniego poziomu w kraju, 59 miejsce na 66 podregionów). W strukturze gospodarki województwa opolskiego dominują usługi generujące niecałe 58% wartości dodanej brutto oraz skupiające 52% ogółu pracujących w gospodarce regionu. Jednak wyróżnikiem województwa opolskiego jest jego wysoko rozwinięty przemysł, generujący 29% wartości dodanej brutto w regionie (przeciętnie w kraju 24,7%, dane za 2010 r.). O przemysłowym obliczu regionu decydują przede wszystkim podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, wodę (pierwsze miejsce w kraju ze względu na wysokość udziału w strukturze wartości dodanej brutto). Wysoki stopień rozwoju przemysłu w województwie opolskim uznawany jest za jeden z atutów regionu. Duże znaczenie dla pozycji konkurencyjnej województwa opolskiego ma również sektor budowlany (8,4% WDB). Szczególnym wyzwaniem dla województwa opolskiego jest przewyższenie stosunkowo powolnego rozwoju regionalnego sektora usług – co jest tendencją odbiegającą istotnie od dominujących trendów znanych na świecie, gdzie zdecydowaną przewagę na regionalnych rynkach pracy mają zatrudnieni w szeroko rozumianym obszarze „tworzenia warunków do wzrostu gospodarczego” i sferze generującej wysoką jakość życia w skali lokalnej i regionalnej. W latach 2000-2010 wartość dodana brutto wytworzona w sektorze usług wzrosła w regionie o 73% względem wzrostu o 86% przeciętnie w kraju. Niższy wskaźnik notowano tylko w trzech województwach.

Województwo opolskie - względnie słaby innowator

Wiele wskaźników, postrzeganych jako kluczowe dla pomiaru gospodarki opartej na wiedzy, cechuje się w regionie niekorzystnymi wartościami, zarówno w zakresie wdrażania innowacji, jak i efektów działalności. System gospodarczy województwa opolskiego wzmocniony jest przez 15 ośrodków innowacji i przedsiębiorczości, z czego zaledwie 4 działają w obszarze innowacji. W Polsce wciąż utrzymuje się koncentracja ośrodków innowacji w regionach o dużym potencjale gospodarczym i silnym rynku. Regiony słabe ekonomicznie, do których zalicza się województwo opolskie, pozostają na niskim poziomie wyposażenia w infrastrukturę wspierającą innowacyjne przedsięwzięcia⁶. Na tle kraju w regionie występuje najmniejsze nasycenie jednostek uznawanych za ośrodki innowacji, tym samym liczba potencjalnych klientów jest na tyle duża, że nie są one w stanie zaspokoić ich potrzeb⁷. Liczba firm, jak i liczba mieszkańców przypadających na jeden ośrodek innowacji najwyższe wartości osiąga w województwie opolskim. Dane z zakresu ekonomicznych aspektów funkcjonowania sektora B+R

⁶ *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce. Raport 2012*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie, Warszawa 2012, s. 21.

⁷ *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, Raport 2012*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie, Warszawa 2012, s. 18-22.

wskazują na niską intensywność prac badawczo-rozwojowych w województwie opolskim. Region charakteryzuje się niską relacją wartości nakładów na działalność badawczo-rozwojową w stosunku do produktu krajowego brutto, która w 2010 r. wyniosła zaledwie 0,1% wobec 0,7% średnio w Polsce. Szacunkowe dane za 2011 r., pomimo skokowego wzrostu nakładów na B+R w regionie w tym czasie, nie zmieniają nakreślonego obrazu. Relacja ta, traktowana często jako uniwersalny wskaźnik dla oceny regionalnej innowacyjności, wypada dla województwa opolskiego bardzo niekorzystnie. Wartość nakładów na działalność B+R, zarówno w ujęciu względnym, jak i bezwzględnym, plasuje region bardzo nisko w rankingach poświęconych temu zagadnieniu. W latach 2007-2011 na działalność badawczo-rozwojową przeznaczono w województwie opolskim zaledwie 268 mln PLN, tj. około 67 mln euro. To mniej więcej sto razy mniej niż na badania i rozwój przeznaczył - i to tylko w 2011 r. – Volkswagen⁸. Prywatna działalność w zakresie prac badawczo-rozwojowych nie wzmacnia potencjału gospodarki województwa opolskiego. Rola przedsiębiorstw w finansowaniu prac B+R jest znikoma. W latach 2007-2011 opolskie przedsiębiorstwa zaangażowały w ten typ aktywności 102 mln PLN - zaledwie 0,07% PKB. Na poziom innowacyjności województwa opolskiego ma także wpływ aktywność instytucji otoczenia biznesu. Z dostępnych w regionie badań wynika, że oferta IOB jest niewystarczająca w zakresie usług, w szczególności: doradczych (specjalistycznych i ogólnych), informacyjnych, finansowych oraz szkoleniowych. Największe zapotrzebowanie dotyczy usług szkoleniowych/ doradczych/ informacyjnych dotyczących środków na działalność innowacyjną i badawczo-rozwojową oraz bezpośredniego wsparcia finansowego, mającego jednak charakter nie dotacji, lecz instrumentów zwrotnych⁹. Istotną kwestią dotyczącą innowacyjności regionu oraz wzmacniania specjalizacji regionalnych jest także kwestia rozwoju m.in. inicjatyw klastrowych. Siedziba większości opolskich inicjatyw klastrowych znajduje się w stolicy regionu – Opolu. Obszarami działania pojedynczych inicjatyw są branże: chemiczna, ekoenergetyczna, szkoleniowo-doradcza, IT, medyczna oraz drzewno-meblarska¹⁰. Wzmocnienie współpracy w ramach istniejących klastrów oraz tworzenie warunków do powstawania powiązań pomiędzy przedsiębiorcami, instytucjami naukowymi i jednostkami samorządowymi w regionie jest jednym z celów operacyjnych RSIWO2020¹¹. W kolejnej perspektywie finansowej relatywnie więcej środków przeznaczyć należy na projekty związane z innowacyjnością regionalnej gospodarki, pamiętając o konieczności zastosowania zintegrowanego podejścia do wsparcia ośrodków badawczych, w tym uczelni¹².

Potencjał przedsiębiorczości i konkurencyjności regionu

Potencjał województwa opolskiego tworzy około 100 tys. podmiotów gospodarki narodowej¹³, spośród których prawie 72 tys. stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (stan w końcu grudnia 2012 r., na podstawie bazy REGON). W województwie opolskim sektor MSP stanowi prawie 100% wszystkich podmiotów gospodarczych. Podmiotów dużych, o liczbie pracujących powyżej 249 jest niecałe sto. Pomimo wysokiej roli sektora MSP w gospodarce województwa opolskiego, w regionie obserwowany jest deficyt przedsiębiorczości¹⁴. Względna – per capita – liczba pracujących,

⁸ Zob. *EU R&D Scoreboard. The 2012 EU Industrial R&D Investment Scoreboard*, Komisja Europejska, 2012.

⁹ Por. *Analiza potencjału aktorów Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego*, EU-Consult, Gdańsk 2012, s. 29 i 38 oraz *Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych...*, op. cit., s. 81.

¹⁰ *Klasy w województwie opolskim*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012, s. 11.

¹¹ *Projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020*. Dokument przeznaczony do konsultacji społecznych, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, 10 kwietnia 2013 roku, s. 91.

¹² Por. *Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia. Raport końcowy*, Instytut Badań Strukturalnych oraz Reytech Sp. z o.o. na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Opole 2010, s. 4.

¹³ Należy jednak mieć na uwadze fakt, iż liczby te nie odzwierciedlają idealnie obrazu województwa opolskiego. Wskazane wartości dotyczą wyłącznie podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, nie wskazują one jednak jaka część z nich faktycznie prowadzi działalność (problem ten dotyczy wszystkich województw). Szacuje się, opierając się choćby na danych pochodzących ze źródeł innych niż statystyka publiczna, iż podmiotów aktywnych może być w regionie około 40-50 tysięcy.

¹⁴ Jeden z wniosków sformułowanych w ramach badania ewaluacyjnego zrealizowanego w województwie opolskim wskazuje na potrzebę wdrażania instrumentów wsparcia zorientowanych na powstawanie nowych podmiotów gospodarczych w stosunku do osób aktywnych zawodowo (nie tylko zaś w aspekcie osób bezrobotnych). Por. *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim. Raport końcowy*, Pracownia Badań

zarówno, w mikro, małych, jak i średnich przedsiębiorstwach jest zdecydowanie niższa niż w kraju. Prawie co dziesiąty mieszkaniec regionu pracuje w mikro lub małym przedsiębiorstwie (w Polsce co dwunasty), a co dwudziesty ósmy w średnim przedsiębiorstwie (w Polsce co dwudziesty trzeci)¹⁵. Niższe są również wskaźniki przedsiębiorczości. Na każde 10 tys. mieszkańców w podregionie nyskim przypada 946 podmiotów gospodarki narodowej, w podregionie opolskim 973 względem 1004 przeciętnie w kraju. Przedsiębiorczość przejawia się również w aktywności inwestycyjnej. W ostatnich dziesięciu latach województwo opolskie cechowało się niższą aktywnością inwestycyjną per capita niż pozostałe regiony. Przeciętnie, średniorocznie w latach 2002-2011 wskaźnik aktywności inwestycyjnej był dla regionu o 27% niższy niż w kraju (11. miejsce w rankingu województw). Diagnoza atrakcyjności inwestycyjnej województwa opolskiego zwraca uwagę na wysoki, choć wciąż nie w pełni wykorzystany, potencjał inwestycyjny. W szczególności chodzi o inwestycje strategiczne, prorozwojowe dla regionu, które mogą zaowocować znaczną liczbą miejsc pracy i przyczynić się do przyspieszenia rozwoju gospodarczego. Problemem regionu jest brak samodzielnej specjalnej strefy ekonomicznej. Aktywność inwestycyjną hamowało wiele czynników, w tym m.in. niekompletna lub zbyt słaba infrastruktura techniczna terenu (ograniczenia w uzbrojeniu terenu). Cechy wzmacniające atrakcyjność inwestycyjną województwa opolskiego to relatywnie konkurencyjna chłonność rynku, dostępność transportowa i bogata infrastruktura gospodarcza. Region jest postrzegany jako korzystne miejsce lokalizacji dla przemysłu spożywczego (ze względu na potencjał branży rolniczej), a długotrwałe tradycje przemysłowe, szczególnie w zakresie przemysłu spożywczego, mineralnego, metalowego, maszynowego i chemicznego są czynnikiem wysokiej kultury produkcyjnej. Potencjał eksportowy województwa opolskiego tworzy około 0,6 tys. podmiotów. Spośród wszystkich eksporterów, najwięcej z nich wysyła swoje dobra do Niemiec (niecałe 300) oraz kolejno do: Czech, na Ukrainę, Słowację, do Austrii oraz Holandii. Dobra eksportowane są do ponad stu krajów. Wysoki udział eksportu do krajów wymagających (w tym Unii Europejskiej – ok. 86%) świadczy o dużej konkurencyjności regionu – tak w zakresie konkurencji kosztowej (cenowej), jak i jakościowej. Eksport opiera się głównie na gałęziach wysokich i średniowysokich technologii wg nomenklatury OECD (prawie 52%, 4 miejsce w kraju – głównie dzięki przemysłowi chemicznemu). Gałęzie średnioniskich technologii stanowią ok. 22%, a niskich – ok. 26%.

Specjalizacje regionalne

Uwarunkowania rozwojowe takie jak: spowolnienie gospodarcze i kryzys finansowy, niekorzystna sytuacja demograficzna, konieczność zwiększenia liczby trwałych miejsc pracy i dostosowania ich do potrzeb nowoczesnej gospodarki, potrzeba zwiększenia nakładów na badania i rozwój, a także określenie nowych kierunków rozwoju Wspólnoty Europejskiej, Polski i regionu, wymusiły weryfikację oraz zmianę podejścia do innowacyjności i transferu wiedzy w województwie opolskim. Nadzrędnym zadaniem polityki regionalnej w najbliższych latach będzie skoncentrowanie wysiłków na najważniejszych obszarach rozwoju w celu optymalnego wykorzystania potencjałów wewnętrznych regionu. Potencjały regionu najlepiej opisywane są przez specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne, które zostały zidentyfikowane w *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego 2020*, stanowiącej uszczegółowienie SRWO 2020¹⁶. Obszary rozwoju, znajdujące się w grupie kluczowych i potencjalnie kluczowych stanowiły podstawę do wyboru specjalizacji regionalnych województwa opolskiego.

i Doradztwa "Re-Source" Korczyński Sarapata sp.j. na zlecenie UMWO, Opole 2012, s. 162. Z kolei inne badanie regionalne odnosi się do potrzeby, w okresie 2014-2020, większego nacisku, we wsparciu przedsiębiorczości, na zwrotne formy pomocy, bez całkowitej jednoczesnej rezygnacji z dotacji inwestycyjnych. Por. *Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia. Raport końcowy*, Instytut Badań Strukturalnych oraz Reytech Sp. z o.o. na zlecenie UMWO, Opole 2010, s. 4.

¹⁵ Por. *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2011r.*, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Warszawa, 2013.

¹⁶ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*

Tabela 1.1: Obszary rozwoju w województwie opolskim

		SKALA	OBSZAR
OBSZARY ROZWOJU REGIONU	OBSZARY O DUŻYM ZNACZENIU DLA ROZWOJU REGIONU	KLUCZOWE OBSZARY ROZWOJU Z UWZGLĘDNIENIEM TECHNOLOGII I WIEDZY REGIONALNEJ	chemiczny
			budowlany wraz z przemysłem mineralnym i usługami budowlanymi
			maszynowy i elektromaszynowy
			paliwowo-energetyczny
			rolno-spożywczy
			drzewno-papierniczy, w tym przemysł meblarski
			metalowy i metalurgiczny
		POTENCJALNE KLUCZOWE OBSZARY ROZWOJU	usługi medyczne i rehabilitacyjne
			usługi turystyczne
			transport i logistyka
			usługi edukacyjne
			przemysł lekki
			usługi finansowe
			handel

Źródło: RSIWO 2020, projekt 29.03.2013 r.

W celu określenia dostępnych w regionie technologii, które warunkują rozwój zidentyfikowanych obszarów, do kluczowych obszarów rozwoju przyporządkowano odpowiadające im zakresy działalności. Przyjęta metodologia oceny według faz procesów transferu wiedzy oraz procesu poznawczego pozwoliła na identyfikację grup technologii priorytetowych. Zidentyfikowane tą metodą grupy kluczowych technologii priorytetowych dla rozwoju regionu stanowią:

- grupę technologii – specjalizacji inteligentnych (polimerów, tworzyw sztucznych i gumy, chemikaliów organicznych, środków czystości, budownictwa niskoenergetycznego, cementu i betonu, drewna, układów napędowych, projektowania i wytwarzania maszyn i urządzeń, metali, wytwarzania paliw, silników, wysokich napięć, produkcji roślinnej, przetwarzania żywności w tym w szczególności mleka);
- grupę technologii – potencjalnych specjalizacji inteligentnych (produkty ochrony zdrowia i fizjoterapii, przestrzennie zintegrowany regionalny produkt turystyczny, proces organizacyjny systemu transportu intermodalnego przyjaznego środowisku).

Lista specjalizacji inteligentnych nie jest zamknięta. Zmieniająca się rzeczywistość gospodarcza powoduje, że należy monitorować grupy technologii w ramach zidentyfikowanych w województwie opolskim specjalizacji. Przyjęty podział grup technologii ma charakter umowny, dlatego też nie należy identyfikować technologii wymienionych w podgrupach tylko i wyłącznie z jedną grupą technologii. Wspieranie specjalizacji regionalnych w tym specjalizacji inteligentnych pozwoli na stworzenie sprzyjającego klimatu i kultury innowacyjnej, co w konsekwencji zaowocować powinno trwałą przewagą konkurencyjną regionu w przyszłości.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych

Większość przedsiębiorstw z regionu wykorzystuje Internet w kontaktach z administracją publiczną. Wielu przedsiębiorców posiadających dostęp do Internetu realizuje procedury administracyjne wyłącznie drogą elektroniczną – np. w zakresie deklaracji ZUS czy deklaracji podatku VAT. Powszechne staje się pozyskiwanie informacji, pobieranie formularzy itp. Co trzecie przedsiębiorstwo z dostępem do Internetu uzyskuje dokumenty przetargowe oraz specyfikacje w elektronicznym systemie zamówień publicznych. Analizy MAiC wskazują, że penetracja usług

szerokopasmowego dostępu do Internetu wynosi niecałe 15 łączy na 100 osób. Jedynie cztery inne regiony notują niższe wskaźniki. Z kolei najwyższy odsetek miejscowości, w których obecne są zakończenia sieci światłowodowych widoczny jest w województwach podkarpackim, małopolskim, śląskim, opolskim i dolnośląskim¹⁷. Dostęp do Internetu w przedsiębiorstwach jest powszechny – w woj. opolskim 92% przedsiębiorstw posiada dostęp do sieci, z czego wg szacunków niecałe 80% poprzez łącze szerokopasmowe. Co piąte przedsiębiorstwo posiada dostęp do Internetu poprzez wąskopasmowe łącza bezprzewodowe (np. w technologii GSM, GPRS, UMTS, itp.). Co trzecie przedsiębiorstwo posiada dostęp do Internetu o prędkości połączenia mniejszej niż 2Mbit/s. Około 42% przedsiębiorstw w umowie z operatorem zapewniło sobie przepustowość od 2 do 10 Mbit/s. Co szóste przedsiębiorstwo w woj. opolskim dostęp do Internetu miało szybszy. W każdej gminie w województwie opolskim działa przynajmniej jedna usługa internetowa. Nie cieszą się jednak dużą popularnością. Dostępne przepływności w większych miejscowościach często nie różnią się od tych uzyskiwanych na terenie sołectw, jednak świadomość mieszkańców małych miejscowości o istnieniu na danym terenie e-usługi jest dużo niższa ze względu na brak pełnej informacji na ten temat¹⁸.

Zróżnicowany potencjał zasobów naturalnych i jakość środowiska

Posiadane potencjały, zawarte w zasobach naturalnych, stanowią atuty rozwojowe województwa, ale w wielu przypadkach mogą stanowić naturalne bariery, ograniczające możliwości rozwoju (dotyczy np. obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych lub ochrony zasobów wodnych, eksploatacji surowców, zagrożeń powodzią). Wykorzystanie atutów rozwojowych ograniczane jest ponadto przez stan jakościowy środowiska, będący konsekwencją procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych. Do najważniejszych, środowiskowych uwarunkowań rozwojowych województwa zaliczyć należy m.in. znaczną bioróżnorodność i zróżnicowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Najcenniejsze obszary przyrodniczo-krajobrazowo-kulturowe stanowią nie tylko ważny element krajowego systemu ochrony przyrody, ale dzięki istniejącemu potencjałowi naturalnemu i kulturowemu stanowią poważny atut rozwoju gospodarczego regionu. Jednakże pomimo objęcia ochroną prawną ok. 30% powierzchni regionu odnotowywany jest ciągły spadek bioróżnorodności województwa, przejawiający się wysokim udziałem roślin naczyniowych, zbiorowisk roślinnych i fauny zagrożonych wyginięciem¹⁹.

Charakterystyczne dla województwa opolskiego są zagrożenia takie jak cyklicznie występujące zalewy powodziowe w dorzeczu Odry i jej dopływów. Prowadzone w ostatnim dziesięcioleciu działania inwestycyjne ograniczyły to zagrożenie, jednak w dalszym ciągu wymagana jest realizacja kluczowych inwestycji oraz zdecydowane działania związane z zatrzymywaniem wody w zlewni. Potencjał naturalny odnawialnych źródeł energii²⁰, w szczególności biomasy, wód płynących, wiatru i słońca, pozwalający na pozyskanie znacznej ilości energii z nowoczesnych źródeł energetycznych i realizację zobowiązań międzynarodowych. Należy dodać, że w województwie opolskim stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii stale rośnie, a poszczególne rodzaje odnawialnych źródeł energii charakteryzuje zróżnicowany stopień wykorzystania. Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych, posiadane zasoby oraz podjęte i planowane inicjatywy wskazują na potencjał wzrostu w tym zakresie.

Infrastruktura związana z sektorem komunalnym

Infrastruktura związana z sektorem komunalnym swoim zakresem obejmuje działania związane z zaopatrzeniem mieszkańców regionu w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, a także wiąże się

¹⁷ *Narodowy Plan Szerokopasmowy*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (projekt z listopada 2012 r.), Warszawa 2012, s. 4.

¹⁸ *Analiza rozwoju ICT w województwie opolskim*, Śląska Sieć Metropolitalna, Opole 2011, s. 38, materiał powielony.

¹⁹ Ponad 31% spośród 1 700 gatunków roślin naczyniowych zidentyfikowanych w województwie zagrożonych jest wymarciem, przy czym ryzyko wyginięcia wzrasta najbardziej w przypadku flory swojskiej. Spośród około 200 zbiorowisk roślinnych w regionie 62% należy do siedlisk rzadkich i ginących. (Nowak A., Nowak S., Spałek K., 2003, *Red list of vascular plant sof Opole Province*, Opol. Scient. Soc., Nature Journal, 36: s. 5-20).

²⁰ Jak wskazują dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, w województwie opolskim względne zużycie energii elektrycznej jest wysokie na tle innych województw (zużycie energii elektrycznej ogółem na 1 mln zł PKB wyniosło w 2010 r. 0,17 GWh względem 0,10 GWh przeciętnie w kraju).

z gospodarowaniem odpadami. Województwo opolskie statystycznie charakteryzuje się niską gęstością sieci wodociągowej. Długość sieci wodociągowej w województwie opolskim wynosi ponad 6,7 tys. km, co wskazuje na gęstość równą 72,2 km na 100 km² (11 miejsce w rankingu województw wg danych za 2009 rok). Gęstość sieci w miastach województwa znacząco odbiega in minus od innych regionów. Gęstość na obszarach wiejskich plasuje region na 10 miejscu. Pomimo tego, niska gęstość sieci świadczyć może o dobrym gospodarowaniu przestrzenią w województwie (skoncentrowane osadnictwo wymaga małego kilometrażu sieci, zabudowa rozproszona generuje duże wskaźniki)²¹. Województwo opolskie charakteryzuje się najwyższym w kraju wskaźnikiem dostępu ludności do zorganizowanej sieci wodociągowej – z jej usług korzysta 94,5% ludności²². Problemem w zakresie wodociągowania jest niezadowalający stan techniczny, wiek i struktura materiałowa infrastruktury wodociągowej przesyłowej, jak również zbyt niska wydajność stacji uzdatniania wody.

Długość sieci kanalizacyjnej w województwie opolskim wynosi ponad 2,8 tys. km, co wskazuje na gęstość równą 30,5 km na 100 km² (7 miejsce w rankingu województw wg danych za 2009 rok). Zapewnia to obsługę 58,7% mieszkańców województwa (średnia krajowa 61,5%)²³. Prowadzone w ostatnich latach (2008 – 2011) intensywne prace związane z realizacją infrastruktury kanalizacyjnej znacząco poprawiają poziom dostępu mieszkańców do sieci. W związku z niedostatecznym poziomem wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną, w dalszym ciągu do kluczowych problemów zaliczyć należy wysoki stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych. Wskaźnik mieszkańców miast korzystających z oczyszczania ścieków wynosi 96,1%, natomiast na terenach wiejskich wskaźnik ten wynosi 37,3% (czwarty wynik w kraju). Do zadań poprawiających efektywność wykorzystania istniejących oczyszczalni ścieków należą modernizacja ze względu na jakość odprowadzanych ścieków, rozbudowa ze względu na przepustowość, rozbudowa ze względu na przepustowość wraz z modernizacją części obiektów oraz modernizacja tylko części osadowej oczyszczalni. Pozostałe pilne inwestycje posiadają określony horyzont czasowy i dotyczą budowy małych lokalnych oczyszczalni ścieków w ramach zobowiązań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Województwo opolskie w całości objęte jest systemem uporządkowanej gospodarki odpadami komunalnymi, obejmującym gromadzenie, usuwanie/wywóz i składowanie końcowe na składowiskach odpadów, systematycznie wzrasta poziom recyklingu, kompostowania i odzysk odpadów w gminach. Gospodarka odpadami prowadzona jest w oparciu o 4 regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

Dziedzictwo kulturowe jako jeden z wyróżników województwa opolskiego

Spośród wielu obiektów wyróżniają się przede wszystkim zabytkowe zespoły, w tym uznane przez Prezydenta RP za Pomniki Historii (Góra Św. Anny z unikatowym w skali światowej amfiteatrem skalnym – komponowany krajobraz kulturowo-przyrodniczy – obszar istotnego potencjału dla rozwoju funkcji turystycznej, rekreacyjnej i pielgrzymkowej, zespół kościoła farnego św. Jakuba i Agnieszki w Nysie oraz zespół staromiejski ze średniowiecznym systemem fortyfikacji w Paczkowie). Wizytówką regionu są liczne kompleksy zabytkowej architektury sakralnej i świeckiej. W regionie znajdują się liczne zabytkowe świątynie na obszarach wiejskich, w szczególności drewniane kościoły na północy województwa, a także zabytki techniki, rzemiosła i gospodarki oraz znaczące zabytki kultury przemysłowej, technicznej i hydrotechnicznej warte zachowania, udostępnienia i wykorzystania na cele turystyczne. W regionie jest również wiele obiektów o dużym znaczeniu historycznym oraz zbiorów sztuki, także współczesnej. Niestety stan techniczny wielu obiektów i zespołów dziedzictwa kulturowego jest zły, co kwalifikuje je do renowacji i rewitalizacji, tak by podnosiły atrakcyjność turystyczną i społeczno-kulturową regionu. O tożsamości regionalnej świadczy także dbałość o dziedzictwo kultury niematerialnej, łączącej głównie tradycje kultury śląskiej i kresowej, co przejawia się między innymi w specyficznym dla regionu folklorze, obyczajowości, języku i sztuce kulinarnej. Region opolski wyróżnia tradycyjna kuchnia, z której kilkadziesiąt produktów znalazło się na listach produktów tradycyjnych w regionie, kraju i Europie.

²¹ Powyższa uwaga dotyczy także zapisów dotyczących gęstości sieci kanalizacyjnej.

²² z czego w miastach 97,4 %, a na wsi 91,2%.

²³ w tym 87,4 % na terenach miejskich i 27,1% na terenach wiejskich.

Mobilność mieszkańców oraz dostępność do rynków pracy

Jakość systemu transportowego jest ważnym czynnikiem, który w sposób decydujący wpływa na warunki życia i rozwój gospodarczy regionu. System transportowy ma duże znaczenie w kontekście dostępności do rynków pracy, w tym zwłaszcza do największego w stolicy województwa²⁴. Województwo opolskie charakteryzuje się względnie wysokim stopniem rozwoju infrastruktury i zajmuje stosunkowo korzystną pozycję konkurencyjną, jednak w kontekście regionalnym sytuacja jest gorsza, szczególnie w porównaniu z ościennymi województwami – dolnośląskim i śląskim. Kluczowe znaczenie rozwojowe sektora transportowego dla województwa opolskiego wiąże się z bardzo dobrym położeniem w przestrzeni komunikacyjnej, zarówno europejskiej jak i krajowej. Jednakże lokalizacja regionu między obszarami o wyższym stopniu rozwoju infrastruktury transportowej może stać się „wąskim gardłem” w przepływach potoków ładunków oraz osób. Przez teren województwa przebiegają jedne z najważniejszych tranzytowych szlaków transportowych w Polsce, w tym o znaczeniu europejskim, należące do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego. Kluczową linią kolejową przebiegającą przez województwo opolskie jest magistrala E30 i C-E30, zaś podstawowym połączeniem drogowym jest autostrada A4. Szlaki te łączą Niemcy, Polskę i Ukrainę. Stan infrastruktury kolejowej, warunkującej jakość usług publicznych w zakresie przewozów pasażerskich, jest z roku na rok coraz gorszy, co skutkuje wydłużeniem czasu jazdy pociągów i pogorszeniem konkurencyjności tego środka transportu. W województwie opolskim na wielu liniach lub odcinkach linii kolejowych pociągi kursują z prędkością nie przekraczającą 50 km/h. Stan taboru, w miastach obsługiwanych przez komunikację miejską, nie jest wystarczający do potrzeb. Część taboru wykazuje wysoki stopień amortyzacji. Statystyczny pasażer korzystający w 2012 r. z komunikacji miejskiej w Opolu²⁵ przewożony był 13 letnim autobusem, który przejechał ponad 800 tys. km, czyli takim, który przekroczył czas eksploatacji i maksymalny przebieg określony przez producentów autobusów. Dane wskazują, że opolski przewoźnik dysponuje jednym ze starszych parków pojazdowych.

Opolski rynek pracy

W gospodarce narodowej województwa opolskiego, w końcu 2011 r. pracowało 314,2 tys. osób z czego prawie 76% w sektorze prywatnym. W grupie pracujących 45,8% stanowiły kobiety. Przemysł skupia 24,3% pracujących w całej gospodarce, budownictwo 7,6%, rolnictwo 16,1%, a usługi niewiele ponad 52%²⁶. Opolski rynek pracy uznawany jest za rynek pomocniczego pracownika. Jest to rynek ubogi, jeśli chodzi o zróżnicowane i ciekawe oferty pracy związane z nowymi technologiami, naukami technicznymi i społecznymi. W województwie, w porównaniu z innymi regionami w kraju, jest również najmniej ofert pracy dla osób z wyższym wykształceniem²⁷. Z drugiej strony wskazuje się na wysoki etos pracy oraz wysoką kulturę pracy. Problemem regionu jest wolniejszy przyrost miejsc pracy aniżeli w pozostałych województwach. Nowych miejsc pracy przybywa relatywnie mniej niż w innych regionach. W porównaniu do 2002 roku, w końcu 2011 roku liczba pracujących w województwie opolskim zwiększyła się o 6,7%, o prawie 5 pp mniej, niż średnio w kraju. Wolny przyrost miejsc pracy przekłada się na względnie niskie zatrudnienie mieszkańców. Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 roku wskazały, iż przestrzeń różnicuje w tym kontekście zarówno

²⁴ Budowa autostrad i dróg ekspresowych ze środków unijnych przyczyniła się do zwiększenia spójności terytorialnej Polski oraz zwiększenia dostępności obszarów peryferyjnych. Zgodnie z wnioskami badawczymi dalszy ich rozwój powinien opierać się raczej na mniejszych odcinkach, głównie obwodnicach oraz odcinkach wlotowych do miast, niż na całych ciągach transportowych. Por. *Ocena wpływu inwestycji infrastruktury transportowej realizowanych w ramach polityki spójności na wzrost konkurencyjności regionów*, badanie ewaluacyjne zrealizowane przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2013, s. 10. Z kolei wyniki regionalnej ewaluacji wskazują na potrzebę wsparcia, w kolejnej perspektywie finansowej w większym stopniu niż dotychczas, transportu publicznego, gł. w zakresie inwestycji umożliwiających lepsze wykorzystanie potencjału największych w regionie ośrodków miejskich, przy jednoczesnej integracji regionalnej infrastruktury drogowej z autostradą A4. Por. *Ocena jakości projektów ...*, op. cit., s. 35.

²⁵ Przewoźnik obsługuje także część gmin sąsiadujących ze stolicą regionu.

²⁶ dane wg stanu na koniec 2011 r.

²⁷ T. Sołdra-Gwiżdż, *Kształcenie ustawiczne w województwie opolskim. Stan na 2010 r.*, ekspertyza część pierwsza, analizy i badania, Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy, Opole 2010.

kryterium płci, jak i miejsce zamieszkania. Cechą charakterystyczną województwa opolskiego jest statystycznie wyższy poziom stopy bezrobocia aniżeli średnio w kraju. Stopa bezrobocia w województwie opolskim najwyższy poziom osiąga w grupie wiekowej 20-29 lat. Problem braku zatrudnienia dotyka również mieszkańców w tzw. grupie niemobilnej wieku produkcyjnego, w tym zwłaszcza osób w wieku co najmniej 50 lat. Stopa bezrobocia w miastach jest nieznacznie wyższa niż na wsi.

Kolejnym zidentyfikowanym problemem na opolskim rynku pracy, obok wyższej niż przeciętnie w Polsce stopy bezrobocia, jest sytuacja grup defaworyzowanych – będących w trudnym położeniu na rynku pracy, napotykających potencjalnie na większe bariery w podjęciu i utrzymaniu zatrudnienia oraz doświadczających długich okresów bezrobocia²⁸. Wśród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w województwie opolskim znaczną grupę stanowią osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Z grupy tej, w końcu maja 2013 r. niemal połowę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Co trzeci bezrobotny nie miał kwalifikacji zawodowych, co czwarty miał więcej niż 50 lat, a co piąty nie miał doświadczenia zawodowego. Istotną grupę stanowiły osoby młode – do 30 roku życia, kobiety które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka oraz osoby samotnie wychowujące dziecko do 18 roku życia. Z punktu widzenia dostępności do rynku pracy i stopnia aktywności zawodowej jedną z najbardziej marginalizowanych grup w społeczeństwie są osoby niepełnosprawne. Głównym czynnikiem ekonomicznej marginalizacji niepełnosprawnych jest brak popytu na ich pracę, a czynnikiem pozaekonomicznym lęk pracodawców przed zatrudnianiem takich osób, wynikający z przyczyn mentalnych²⁹. Należy podkreślić, że schorzenia, choroby – w tym psychiczne oraz praca w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie obniżają aktywność mieszkańców na rynku pracy. Ważną kwestią zatem pozostaje dostępność do wysokiej jakości usług, w tym kompleksowej opieki zdrowotnej, profilaktyki i usług społecznych - głównie dla najmłodszych, jak i starszej części populacji.

Poziom przedsiębiorczości mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Dostępne dane wskazują na relatywnie niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców województwa opolskiego. W badaniach Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości region znajduje się w grupie sześciu województw o najniższych wartościach stopnia przedsiębiorczości. Dane zastane wskazują, iż województwo opolskie charakteryzuje się niższym, tak zdefiniowanym wskaźnikiem przedsiębiorczości niż średnio Polska. Na 10 tys. mieszkańców w województwie przypadają 962 podmioty gospodarki narodowej wobec 1004 średnio w Polsce. Łącznie, na obszarach wiejskich o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej, wskaźnik ten jest jeszcze niższy i stanowi około 62% średniej dla całego województwa. Pomimo względnie wysokich wskaźników warunków oraz jakości życia, statystycznie wysokich dochodów rozporządzalnych mieszkańców, w województwie opolskim istnieją grupy osób wykluczonych społecznie. Wykluczenie przybiera różne formy i rozmiary. Dostrzegalne jest wykluczenie strukturalne, normatywne, fizyczne, czy materialne. Liczba klientów instytucji pomocy społecznej w wieku aktywności zawodowej wynosi w woj. opolskim ponad 32 tys. osób. Z grupy tej 58% stanowią mieszkańcy miast wymagających restrukturyzacji i rewitalizacji wskazanych w SRWO 2020. Podmioty ekonomii społecznej prowadzą działalność gospodarczą, której zyski mogą być przeznaczane na tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, bezdomnych i zaburzonych psychicznie. W województwie opolskim działa 151 podmiotów ekonomii społecznej. Do najważniejszych barier ograniczających ich rozwój należą m.in. niski poziom współpracy między organizacją a instytucjami publicznymi, brak zaufania ze strony społeczności lokalnej, negatywne stereotypy, brak zaufania ze strony administracji publicznej, niski poziom współpracy między organizacją a innymi podobnymi organizacjami³⁰. Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju sektora pozarządowego, zwłaszcza podmiotów ekonomii społecznej, w tym

²⁸ *Mechanizmy zaradcze względem problemów na rynku pracy w województwie opolskim - analiza w oparciu o przeprowadzone badania oraz wiedzę ekspercką*, PIN - Instytut Śląski w Opolu, Opole 2010, s. 55.

²⁹ *Mechanizmy zaradcze względem problemów na rynku pracy w województwie opolskim - analiza w oparciu o przeprowadzone badania oraz wiedzę ekspercką*, PIN - Instytut Śląski w Opolu, Opole 2010, s. 91.

³⁰ Zob. *Ekonomia społeczna w województwie opolskim - w stronę rozwiązań systemowych*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole 2012, s. 55-57.

zwiększenia wsparcia finansowego jest jednym z elementów rekomendowanych do wsparcia w okresie 2014-2020³¹.

Poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych

Wyniki ostatniego spisu powszechnego wskazały, że spośród wszystkich mieszkańców województwa opolskiego dla których możliwe było ustalenie wykształcenia, najwięcej posiada wykształcenie średnie (26,3%) i kolejno: zasadnicze zawodowe (23,9%), ukończone podstawowe (17,9%) oraz wyższe (13,6%). Wśród bezrobotnych w województwie opolskim, osoby z wykształceniem wyższym stanowią najmniejszy udział (10,9%), podczas gdy największy stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym i podstawowym lub niepełnym podstawowym³². Niemniej jednak część kierunków, w tym kierunków na uczelniach wyższych, nie odpowiada wymogom rynku pracy, co wpływa na fakt, iż część absolwentów ma problem ze znalezieniem pracy adekwatnej do wyuczonego zawodu. Problem tkwi nie w tym, że nie ma podaży pracy, ale że osoby gotowe podjąć pracę posiadają inne kwalifikacje niż oczekiwane. Nawet jeśli osoby te posiadają kwalifikacje pożądane przez pracodawców, to często ich poziom jest niewystarczający. Ogólne opinie na temat regionalnej oferty edukacyjnej na poziomie średnim i wyższym, ocenianej z punktu widzenia potrzeb i oczekiwań gospodarki i rynku pracy, wyrażane przez przedstawicieli podmiotów gospodarczych i ich związków, wyraźnie zdominował pogląd, że słabością szkolnictwa jest kształcenie praktyczne i niewystarczające przygotowanie do zawodu. Szanse na rynku pracy bezsprzecznie zwiększa uczestnictwo w różnych formach kształcenia ustawicznego. Uzyskanie nowych kwalifikacji, podwyższenie wykształcenia, czy też nabycie nowych umiejętności, wpływa na pozyskanie i utrzymanie pracy lub prowadzenie własnej działalności. Tymczasem głównym problemem polskiego – a w jeszcze większym stopniu opolskiego – systemu kształcenia ustawicznego jest niski udział osób w wieku 25-64 lata w formalnym kształceniu ustawicznym. Wg danych Eurostatu, w 2010 roku jedynie 5,3% mieszkańców Polski z tej grupy uczestniczyło w formach kształcenia ustawicznego, co klasyfikuje nasz kraj bardzo nisko w UE. Na tym tle jeszcze gorzej wygląda sytuacja województwa opolskiego, dla którego wskaźnik ten wyniósł ok. 4,8%. Rozwój kształcenia ustawicznego i edukacji zawodowej zorientowanej na potrzeby rynku pracy, wzrost aktywności zawodowej ludności powyżej 50 roku życia, poprawa warunków pracy, wspieranie aspiracji rozwojowych obszarów biednych oraz promocji zdrowego stylu życia seniorów i zdrowego starzenia się oraz polityki opóźnienia przechodzenia na emeryturę³³ traktowane będą w województwie opolskim jako działania ograniczające proces wykluczenia społecznego.

Godzenie życia zawodowego i prywatnego, edukacja przedszkolna

Badania i analizy wskazują, że wyższe wskaźniki urodzeń występują w krajach, w których panują niestereotypowe wybory odnoszące się do małżeństwa i rodziny a także, w których aktywna jest polityka na rzecz równości płci. Nieprzypadkowo wyższą niż Polska dzietnością cieszą się takie kraje jak np. Norwegia czy Szwecja. W tych krajach najłatwiej jest kobietom godzić role zawodowe i rodzinne, a chęć wykonywania pracy nie koliduje z posiadaniem dzieci³⁴. Kobiety w Polsce są tymi, które bardziej intensywnie inwestują we własną edukację, zdobywają wykształcenie, oczekują możliwości samorealizacji i osiągnięcia niezależności ekonomicznej³⁵. Rynek pracy nie jest nieprzygotowany na takie oczekiwania kobiet. Regionalne badania i analizy wskazują na: Przeprowadzone w regionie badania i analizy wskazują m.in. na niewystarczającą liczbę miejsc pracy pozwalających godzić pracę zawodową z macierzyństwem, ograniczenia w mobilności mieszkańców związane z utrudnionym dostępem do

³¹ Por. *Poziom życia mieszkańców w województwie opolskim, sytuacja rodzin, pomoc bezrobotnym i osobom wykluczonym, niwelowanie skutków dysfunkcji społecznych*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole 2012, s. 48.

³² Stan w końcu IV kwartału 2012 roku.

³³ Ekspertyza pt. *Grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym ...*, op. cit., s. 20.

³⁴ I. Kotowska, *Strukturalne i kulturowe uwarunkowania aktywności zawodowej kobiet w Polsce*, Warszawa 2009, za: *Sytuacja opolskich kobiet na rynku pracy, w tym wracających na ten rynek po urlopach wychowawczych i macierzyńskich*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole 2012, s. 9.

³⁵ I. Kotowska, *Strukturalne i kulturowe uwarunkowania aktywności zawodowej kobiet w Polsce*, Warszawa 2009, za: *Sytuacja opolskich kobiet na rynku pracy, w tym wracających na ten rynek po urlopach wychowawczych i macierzyńskich*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole 2012, s. 9-10.

miejsc pracy, zwłaszcza mieszkańców obszarów peryferyjnych oraz niewystarczającą do potrzeb dostępność do usług opiekuńczo-wychowawczych, zarówno żłobków, jak i przedszkoli. Należy podkreślić, że aktywność na rynku pracy zmniejsza się wraz ze zwiększonymi obowiązkami wynikającymi z opieką nad osobami zależnymi, w tym dziećmi do lat 3, osobami niepełnosprawnymi, czy osobami starszymi. Przykładowo badania GUS wskazują, że w województwie opolskim zaledwie co czwarta osoba niepełnosprawna to osoba pracująca. Istotnym problemem jest także obniżona aktywność zawodowa osób mających pod opieką osoby niepełnosprawne. Aktywność zawodowa obniżona jest także wśród opiekunów osób starszych. Prognozuje się, że w przyszłości rosnąć będzie zapotrzebowanie na usługi skierowane do najstarszej grupy mieszkańców. W 2011 r. w województwie opolskim edukacją przedszkolną nie było objęte mniej więcej co piąte dziecko, przy czym udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na wsi był zdecydowanie niższy niż w miastach. Wg danych WUP w Opolu, pozyskanych bezpośrednio od gmin, w regionie jest prawie 33 tys. miejsc w przedszkolach. Jak wskazały wyniki badania ewaluacyjnego do potencjalnych barier w dostępie do edukacji przedszkolnej należą: deficyt miejsc w przedszkolach, zbyt krótki czas opieki oferowanej przez przedszkola oraz koszty, których rodzice nie są w stanie (lub nie są skłonni) pokryć. Przedszkola w województwie opolskim w czerwcu 2012 r. były czynne średnio przez 8 godzin i 30 minut dziennie. Pod względem godzin otwarcia występują znaczne różnice w zależności od rodzaju gminy. W gminach miejskich średni czas funkcjonowania przedszkoli był o około dwie godziny dłuższy, niż w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich.

Uzasadnienie wyboru Celów tematycznych i Priorytetów inwestycyjnych

Zaprogramowanie interwencji środków unijnych w okresie 2014-2020 w odniesieniu do celów rozwojowych stawianych na wszystkich trzech poziomach, tj. unijnym, krajowym i regionalnym stanowi poważne wyzwanie, w szczególności pod kątem powiązania funduszy WRS z celami Strategii Europa 2020. Zastosowanie nowego podejścia wymaga zmiany projektowania interwencji środków publicznych również na poziomie regionalnym. Konieczne jest położenie szczególnego nacisku na wartość dodaną inwestycji współfinansowanych z budżetu UE i ich znaczenie w osiągnięciu wspólnych celów rozwojowych. Obecne postrzeganie funduszy WRS, jako podstawowego instrumentu w osiągnięciu wspólnych celów rozwojowych – na rzecz wzrostu i zatrudnienia³⁶. Założenia perspektywy finansowej 2014-2020 odnośnie zintegrowanego zwiększania efektywności interwencji publicznej muszą być weryfikowane poprzez: koncentrację tematyczną, zasadę warunkowości i planowane do osiągnięcia rezultaty. Integracja polityk oraz integracja funduszy jest ściśle związana z zasadą komplementarności i może służyć jej wzmocnieniu. Narzędzia wdrażające te założenia służą osiągnięciu dopełniających się celów polityki rozwojowej UE poprzez lepszą koordynację instrumentów, co pozwoli uniknąć nakładania się interwencji i osiągać efekt synergii, a także efektywniej zarządzać Polityką Spójności³⁷. Podczas przygotowywania RPO WO 2014-2020 brane były pod uwagę powyższe przesłanki oraz plany rozwojowe województwa i wyzwania, jakie stawiane są przed regionem w perspektywie do 2020 r.

Polityka rozwoju regionalnego polegająca na wzmocnieniu i wykorzystaniu potencjałów terytorialnych, podnoszeniu konkurencyjności gospodarki i budowaniu tożsamości regionu, realizowana jest przez województwo opolskie w okresie 2014-2020 w oparciu o zapisy regionalnych, krajowych i unijnych dokumentów strategicznych. W szczególności wzięto pod uwagę dostosowanie interwencji do kierunków rozwoju określonych w *Europa 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu*³⁸. Wspólne sprzyjanie konkurencyjności i konwergencji poprzez wyznaczanie właściwych priorytetów inwestycyjnych, określanie pożądanych rezultatów podejmowanych działań determinowało prace nad ustaleniem zakresu interwencji RPO WO 2014-2020. Program z założenia ma być odpowiedzią na wyzwania rozwojowe określone w perspektywie do 2020 r.,

³⁶ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Uwarunkowania strategiczne, MRR, czerwiec 2012, s. 3.

³⁷ K. Bedrunka, *Komplementarność w zintegrowanym podejściu do polityki rozwoju po 2013 roku*, UMWO, s. 8-9. Ponadto szerzej nt. komplementarności w Sekcji 8.

³⁸ Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 3 marca 2010 r. *Europa 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*.

które możliwe są do objęcia interwencją WRS. Jednocześnie sposób realizacji Programu ma zagwarantować efektywną dystrybucję środków publicznych na rzecz wybranych obszarów tematycznych lub terytoriów w celu osiągnięcia zaplanowanych rezultatów.

Wydatkowanie środków w ramach RPO WO 2014-2020 ukierunkowane zostało głównie na wsparcie innowacyjności, sektora MSP, wysokiej jakości kształcenia, rynku pracy sprzyjającego włączeniu społecznemu, wysokiej jakości zatrudnienia oraz spójności społecznej, przyrost wydajności oraz włączenie się w budowanie zosobooszczędnej gospodarki niskoemisyjnej. Zakładane w ramach Programu zakres i zasady wdrożenia przyczynią się do wzmocnienia efektu finansowania publicznego w szerszym kontekście. Pozytywnie wpłyną na rozwój regionu w wielu obszarach oraz jednocześnie wzmocnią udział partnerów, interesariuszy, tworząc tym samym wielopoziomowy system współodpowiedzialnego zarządzania. Określone w ten sposób założenia realizacji RPO WO 2014-2020 wpisują się w kierunki rozwoju określone na poziomie kraju, m.in. w *Strategii Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*³⁹, która jest najważniejszym dokumentem w perspektywie średniookresowej, i która wskazuje cele strategiczne dla rozwoju kraju do 2020 r. Dzięki spójności z tym kierunkowym dokumentem krajowym realizacja RPO WO 2014-2020 włącza się także w wypełnienie celów określonych w 9 zintegrowanych strategiach rozwojowych kraju⁴⁰. Ważną rolę w przedstawionym systemie pełni *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*⁴¹, określając zakres terytorialnego wpływu interwencji podejmowanych w ramach różnych polityk publicznych, w tym pozostałych strategii zintegrowanych. Cele stawiane w RPO WO 2014-2020 wpisują się z określoną w KSRR politykę wzmocnienia roli regionów w osiąganiu celów rozwojowych kraju oraz w najważniejsze wyzwania wskazane dla poziomu regionalnego, w tym kierunki wsparcia dla poszczególnych obszarów z uwzględnieniem potencjałów oraz barier rozwojowych.

Dokumentem regionalnym, uwzględniającym założenia zarówno krajowej, jak i wspólnotowej polityki rozwoju jest SRWO 2020, w której zdefiniowano wyzwania stojące przed województwem oraz wskazano najważniejsze kierunki wsparcia. Ze względu na zwiększenie stopnia wykorzystania potencjałów regionu w pobudzanie procesów rozwojowych krajowej gospodarki konieczne było zdefiniowanie zakresu interwencji podejmowanych przez samorząd. W tym celu w SRWO 2020 przyjęty został hierarchiczny układ poziomów planowania, umożliwiający zmierzenie się z wyzwaniami i spełnienie określonej wizji województwa poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych. Wybrany do realizacji zakres RPO WO 2014-2020 jest odpowiedzią na wskazane w SRWO 2020 kierunki rozwoju z uwzględnieniem celów określonych w EU2020 oraz nowym podejściem do wykorzystania funduszy objętych wieloletnimi ramami finansowymi 2014-2020. Dzięki temu podkreślona została potrzeba jednolitego działania na rzecz wychodzenia z kryzysu, mierzenia się z procesem globalizacji, starzeniem się społeczeństwa, czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. Kierunki i działania Programu skoncentrowane na wzmocnieniu innowacyjności gospodarki oraz specjalizacjach regionalnych, w tym specjalizacjach inteligentnych zaplanowane zostały w oparciu o RSIWO2020. Oznacza to, że potencjały i bariery rozwoju innowacyjności wskazane w tej strategii miały wpływ na charakter i zakres interwencji Osi priorytetowych realizowanych w ramach Programu. Mając na uwadze optymalizację wykorzystania EFRR i EFS alokowanych w ramach RPO WO 2014-2020 jego zapisy są spójne z *Krajowym Programem Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020* realizującym zalecenia Komisji Europejskiej dla poszczególnych państw członkowskich⁴².

³⁹ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 25 września 2012 r.

⁴⁰ *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa.*

⁴¹ Dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r.

⁴² Zalecenie Rady z dnia 10.07.2012 r. w sprawie krajowego programu reform Polski z 2012 r.(2012/C 219/19), Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 24.7.2012, cyt. za projekt Umowy partnerstwa, wersja z 12.07.2013 r., s. 19

Tabela 1.2: Powiązania Osi priorytetowych RPO WO 2014-2020 z celami strategicznymi wyznaczonymi na poziomie UE, kraju i regionu

UE	REGION	REGION	KRAJ
EU 2020	RPO WO 2014-2020	SRWO 2020	SRK 2020
<i>PRIORYTET projekt przewodni</i>	<i>Osie priorytetowe</i>	<i>cele strategiczne</i>	<i>cele strategiczne</i>
ROZWÓJ INTELIGENTNY <i>Unia innowacji</i>	OP I. INNOWACJE W GOSPODARCE	3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa	II.3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki
ROZWÓJ INTELIGENTNY <i>Europejska agenda cyfrowa</i>	OP II. E-OPOLSKIE	1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	II.5 Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY <i>Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i>	OP III. KONKURENCYJNA GOSPODARKA	3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa	II.1 Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej II.2 Wzrost wydajności gospodarki II.3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki
ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>	OP IV. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług 7. Wysoka jakość środowiska 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko II.7 Zwiększenie efektywności transportu
ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>	OP V. ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM	6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług [bezpieczeństwo] 7. Wysoka jakość środowiska	II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>	OP VI. OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO	5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna 7. Wysoka jakość środowiska 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>	OP VII. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT NA RZECZ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW	6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług	II.7 Zwiększenie efektywności transportu III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

UE	REGION	REGION	KRAJ
EU 2020	RPO WO 2014-2020	SRWO 2020	SRK 2020
<i>PRIORYTET projekt przewodni</i>	<i>Osie priorytetowe</i>	<i>cele strategiczne</i>	<i>cele strategiczne</i>
ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU <i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>	OP VIII. KONKURENCYJNY RYNEK PRACY	1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	II.4 Rozwój kapitału ludzkiego
ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU <i>Europejski program walki z ubóstwem</i>	OP IX. INTEGRACJA SPOŁECZNA	1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	III.1 Integracja społeczna
ROZWÓJ INTELIGENTNY <i>Młodzież w drodze</i>	OP X. WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI	1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy 2. Aktywna społeczność regionalna 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	II.4 Rozwój kapitału ludzkiego III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU <i>Europejski program walki z ubóstwem</i> ROZWÓJ INTELIGENTNY <i>Młodzież w drodze</i>	OP XI. INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ	2. Aktywna społeczność regionalna 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna	III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych III.3 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
ROZWÓJ INTELIGENTNY <i>Unia innowacji</i> ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów Polityka przemysłowa w erze globalizacji</i> ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU <i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>	OP XII. INSTRUMENTY FINANSOWE	1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa 7. Wysoka jakość środowiska 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska	II.1 Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej II.2 Wzrost wydajności gospodarki II.3 Zwiększenie innowacyjności gospodarki II.6 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Zakres RPO WO 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, jakie zostały określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych, jak również uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja z poziomu przyniesie największe efekty. Realizacja RPO WO 2014-2020 przyczynić się ma do zwiększenia konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz poprawy jakości życia w wielokulturowym regionie opolskim.

Struktura Programu odzwierciedla ukierunkowanie interwencji na cele EU 2020 i podział odpowiedzialności i kompetencji pomiędzy poziomem regionalnym a krajowym. Przyjęte w RPO WO 2014-2020 zintegrowane podejście tematyczne i terytorialne znajduje wyraz w układzie 13 Osi priorytetowych, których wsparcie pochodzić będzie z EFRR oraz EFS i w ramach, których zostały określone cele szczegółowe przyporządkowane poszczególnym priorytetom inwestycyjnym. Dla każdej z Osi priorytetowych zaplanowany został spójny zestaw wskaźników na podstawie, którego oceniane będą efekty realizacji Programu. Jednocześnie w celu zwiększenia skuteczności i przejrzystości RPO WO 2014-2020 proponowane w Programie rozwiązania dotyczące jego zakresu interwencji, jak i sposobu jego

realizacji zostały przygotowane z zachowaniem na każdym etapie opracowania Programu - zasady partnerstwa i włączania w ten proces możliwie jak największej grupy interesariuszy. Zaplanowany system realizacji RPO WO 2014-2020 pozwala na odpowiednią koordynację dwufundusowego Programu oraz gwarantuje zachowanie zintegrowanego podejścia tematycznego i terytorialnego.

W perspektywie 2014-2020 nacisk w odniesieniu do interwencji środków publicznych kładziony jest nie tyle na działania koncentrujące się na dystrybucji środków celem eliminowania lub łagodzenia różnic rozwojowych, ale głównie na inicjatywy wydobywające i wspierające istniejące potencjały w ujęciu przestrzennym, społecznym, czy gospodarczym. Główny akcent w SRK 2020 położony został na wzmacnianie potencjałów, które w perspektywie gwarantują długofalowy rozwój. W mniejszym natomiast stopniu podkreślana jest konieczność alokowania środków finansowych bezpośrednio w dziedzinie, gdzie występują największe deficyty⁴³. Biorąc pod uwagę wyzwania i cele rozwojowe Wspólnoty oraz Polski zaprojektowany zakres interwencji RPO WO 2014-2020 pozwala m.in. na zwiększanie konkurencyjności gospodarki, poprawę spójności społecznej i terytorialnej. Jednocześnie na wybór obszarów i przypisanie im środków finansowych wpływ miały ograniczenia wynikające z określonych poziomów ring-fencingu dla celów tematycznych. Tym samym zakres koncentracji tematycznej prezentowanej w Programie jest spójny z koncentracją środków finansowych na tych obszarach, które są szczególnie istotne z punktu widzenia polityki rozwoju prowadzonej w perspektywie budżetowej 2014-2020 na poziomie województwa opolskiego, kraju oraz UE. Wzmocnienie zintegrowanego podejścia terytorialnego, lepsze planowanie i efektywne wykorzystanie środków WRS w odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb i potencjałów to jedno z wyzwań programowania perspektywy 2014-2020 w województwie opolskim.

Jednocześnie przy dokonywaniu wyboru zakresu interwencji RPO WO 2014-2020 wzięto pod uwagę fakt, iż uwzględnienie wymiaru terytorialnego oznacza nie tylko określenie celów rozwojowych. Przeanalizowano i określono zasady koordynacji i współpracy oraz dobór odpowiednich, tj. najbardziej efektywnych dla województwa opolskiego instrumentów, które uwzględniają jego specyficzne uwarunkowania i zróżnicowane potencjały rozwojowe. Zgodnie z zapisami KSRR, wyzwaniem dla przyszłej polityki regionalnej jest zwiększanie spójności terytorialnej w skali krajowej i regionalnej, m.in. przez budowanie powiązań funkcjonalnych między miastami wojewódzkimi a ich otoczeniem regionalnym, a zwłaszcza między miastami i obszarami wiejskimi, a także przez aktywne przeciwdziałanie marginalizacji najsłabiej rozwijających się obszarów oraz ograniczanie dysproporcji rozwojowych między poszczególnymi województwami⁴⁴. Odpowiedzią na zwiększenie skuteczności i efektywności działań ukierunkowanych terytorialnie jest wkład RPO WO 2014-2020 do zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystania ich potencjałów w procesach rozwoju kraju⁴⁵.

Wyłonienie w ramach województwa obszarów strategicznej interwencji wymaga od polityki regionalnej zwiększenia integracji działań publicznych w wymiarze przestrzennym. Jest to szczególnie istotne w kontekście zwiększenia koordynacji polityki regionalnej z innymi politykami rozwojowymi państwa o oddziaływaniu terytorialnym. Oznacza to, że obok próby integrowania problemowego konieczna jest integracja przestrzenna⁴⁶. Biorąc pod uwagę wyzwania i cele jakie zostały określone w SRWO 2020 w Programie uwzględniony został wymiar terytorialny projektowanej interwencji środków publicznych. Zintegrowane podejście terytorialne ma zastosowanie w odniesieniu do obszarów strategicznej interwencji: miasto wojewódzkie wraz z obszarem funkcjonalnym, miasta wymagające rewitalizacji, obszary przygraniczne. Szczególne znaczenie dla województwa ma wsparcie obszaru strategicznej interwencji Depopulacja. Wyjątkowość na tle kraju i Unii zjawisk demograficznych, jakie występują w regionie kwalifikuje województwo do objęcia go w całości kategorią obszaru

⁴³ *Programowanie perspektywy finansowej...*, s. 6.

⁴⁴ *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Region, Miasta, Obszary Wiejskie*, dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010 r., s. 8.

⁴⁵ W oparciu o kierunki określone na poziomie Polski w *Założeniach krajowej polityki miejskiej do 2020 r.* przyjęte przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 16.07.2013 r.

⁴⁶ *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego...*, s. 76.

problemowego. Ponadto uwarunkowania regionalne odnoszące się do różnicowań występujących na poziomie jednostek statystycznych NUTS3 wymagają również zastosowania specjalnego podejścia terytorialnego względem wsparcia podregionu opolskiego oraz nyskiego. Uwzględniając te przesłanki oraz zapisy projektu Umowy Partnerstwa w ramach Programu wyodrębnione zostało wsparcie dla obszarów o szczególnych uwarunkowaniach terytorialnych, jak również zastosowanie będzie miała nowa forma wsparcia w postaci Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej. W Programie przyjęta została zasada, iż interwencja dedykowana OSI oraz ZIT koncentrować się będzie na poziomie wyodrębnionych działań lub poddziałań. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych w RPO WO 2014-2020 zaprezentowano w Tabeli 1.3.

Tabela 1.3: Przegląd uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych⁴⁷

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
1. Wsparcie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1 Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastruktura B+R w województwie opolskim jest niewystarczająca do potrzeb i wyzwań - Wysoki stopień zużycia aparatury badawczo-naukowej w jednostkach naukowych województwa opolskiego - Jednym z celów strategicznych RSIWO2020 jest <i>Komercjalizacja badań w zakresie specjalizacji regionalnych przy wykorzystaniu nowoczesnej infrastruktury naukowo-badawczej</i>, do osiągnięcia którego przyczynić się ma realizacja celu operacyjnego infrastruktura badawcza specjalizacji regionalnych - Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki jest jednym z celów operacyjnych SRWO 2020 dla realizacji celu strategicznego <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i> - Zgodnie z Krajowym Programem Reform nakłady na działalność B+R w Polsce powinny wynieść 1,7%
	1.2 Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)	<ul style="list-style-type: none"> - Województwo opolskie należy do grupy słabych innowatorów wg badań KE - W województwie opolskim jest niewielka liczba ośrodków innowacji - Niewielki odsetek przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej - Niski udział przedsiębiorstw usługowych wdrażających innowacje - Wzmacnianie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu jest jednym z celów operacyjnych realizujących cel strategiczny SRWO 2020 <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i> - Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie obniżania ryzyka i kosztów związanych z wdrażaniem innowacji przyczyni się do osiągnięcia celu strategicznego SRWO 2020 <i>Dynamiczne przedsiębiorstwa</i> - W RSIWO2020, określono potencjały innowacyjne oraz zdefiniowano specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne - W RSIWO2020, jednym z wyzwań jest Profesjonalizacja i koncentracja branżowa IOB - Jednym z celów <i>Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”</i> jest <i>Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki</i>, a jego osiągnięcie zapewnione będzie m.in. poprzez realizację kierunku działań <i>Ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MSP</i>

⁴⁷ Tabela 1 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
<p>2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych</p>	<p>2.2 Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększenie zapotrzebowania na TIK</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oczekiwania przedsiębiorców dotyczące możliwości załatwiania spraw drogą elektroniczną są coraz większe - Dostęp do Internetu w przedsiębiorstwach województwa opolskiego jest powszechny - Jednym z celów strategicznych RSIWO2020 jest <i>Rozwój potencjału gospodarczego i współpracy międzysektorowej na rzecz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych</i>, do osiągnięcia którego przyczynić się ma realizacja celu operacyjnego Technologie ICT w praktyce gospodarczej - Rozwój społeczeństwa informacyjnego jest celem operacyjnym przyczyniającym się do realizacji celu strategicznego SRWO 2020 <i>Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna</i> - <i>Europejska Agenda Cyfrowa</i> określa kierunki rozwoju TIK do 2020 r.
	<p>2.3 Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mieszkańcy województwa opolskiego oczekują, aby jak najwięcej usług administracji publicznej było świadczone za pośrednictwem Internetu - Digitalizacja zasobów oraz cyfryzacja usług administracji publicznej w województwie opolskim nie nadążają za wymaganiami mieszkańców regionu. - Rozwój społeczeństwa informacyjnego jest celem operacyjnym przyczyniającym się do realizacji celu strategicznego SRWO 2020 <i>Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna</i> - <i>Europejska Agenda Cyfrowa</i> określa kierunki rozwoju TIK do 2020 r.
<p>3. Podnoszenie konkurencyjności MSP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury</p>	<p>3.1 Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Województwo opolskie ma wysoki, ale wciąż nie w pełni wykorzystany potencjał inwestycyjny - Aktywność inwestycyjna hamuje m.in. niekompletna lub zbyt słaba infrastruktura techniczna terenów inwestycyjnych - Cel operacyjny SRWO 2020 Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji realizujący cel strategiczny <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i>
	<p>3.2 Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MSP, w szczególności w celu internacjonalizacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Przedsiębiorstwa z sektora MSP w województwie opolskim charakteryzuje względnie niski eksport na rynki międzynarodowe - Udział regionu w krajowym eksporcie jest relatywnie niewielki - Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce jest jednym z celów operacyjnych SRWO 2020 realizującym cel strategiczny <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i> - Projekt przewodni <i>Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji. Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie</i> określa, iż wsparcie w zakresie tworzenia, rozwoju i internacjonalizacji MSP przyczyni się do osiągnięcia celów EU2020
	<p>3.3 Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług</p>	<ul style="list-style-type: none"> - W województwie opolskim sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw stanowi prawie 100% ogółu podmiotów gospodarki narodowej. - Pomimo wysokiej roli sektora MSP w gospodarce regionu, zauważyć można deficyt przedsiębiorczości, - Poziom konkurencyjności opolskich przedsiębiorstw uznaje się za niezadowolający - Większość inicjatyw klastrowych na Opolszczyźnie jest we wstępnej fazie rozwoju - Najczęstszą barierą rozwoju klastrów w regionie jest deficyt środków na finansowanie działalności - Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła to cel operacyjny SRWO 2020 realizujący cel strategiczny

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
		<p><i>Dynamiczne przedsiębiorstwa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zgodnie z UP zwiększenie pomocy dla inicjatyw klastrowych jest działaniem niezbędnym w perspektywie 2014-2020 - W SRK 2020 założono wzrost znaczenia gospodarczego małych i średnich przedsiębiorstw, zdolnych do bardziej elastycznego funkcjonowania na rynku i przedstawiania zindywidualizowanej, unikatowej oferty
	3.4 Wspieranie zdolności MSP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji	<ul style="list-style-type: none"> - W województwie opolskim liczba IOB jest niewielka – na jeden ośrodek innowacji przypada 24 tys. przedsiębiorstw (najwięcej w kraju) - W regionie identyfikuje się niski procent przedsiębiorstw zrzeszonych w IOB - Najczęstszą barierą w rozwoju IOB w województwie opolskim jest deficyt środków na finansowanie działalności - W SRWO 2020 zidentyfikowano cel operacyjny wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu realizujący Cel strategiczny <i>Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</i> - W <i>Programie Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 r.</i> wskazano na konieczność podnoszenia skuteczności i efektywności IOB, zwiększenie zakresu świadczonych przez nie usług, a także lepsze dostosowanie do potrzeb przedsiębiorstw
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1 Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii	<ul style="list-style-type: none"> - W województwie opolskim istnieje znaczący potencjał OZE w zakresie małej energetyki wiatrowej oraz geotermii - Rozwój odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim jest szansą uzyskania przewagi konkurencyjnej w skali krajowej i europejskiej - Jednym z celów strategicznych SRWO 2020 jest <i>Wysoka jakość środowiska</i>, a w jego ramach cel operacyjny Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii jest wyzwaniem priorytetowym EU2020
	4.2 Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa	<ul style="list-style-type: none"> - Jednym z celów strategicznych SRWO 2020 jest <i>Wysoka jakość środowiska</i>, a w jego ramach cel operacyjny Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki - Z zaleceń KE dla Polski w obszarze energooszczędnej gospodarki niskoemisyjnej wynika, że należy wspierać efektywność energetyczną m.in. w sektorze biznesu - <i>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.</i> identyfikuje duży potencjał w zakresie możliwości zastosowania rozwiązań przyczyniających się do zwiększenia efektywności energetycznej m.in. w sektorze przemysłowym
	4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	<ul style="list-style-type: none"> - Jednym z celów strategicznych SRWO 2020 jest <i>Wysoka jakość środowiska</i>, a w jego ramach cel operacyjny Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki - Z zaleceń KE dla Polski w obszarze energooszczędnej gospodarki niskoemisyjnej wynika, że należy wspierać efektywność energetyczną m.in. w sektorze mieszkaniowym oraz w budynkach publicznych - <i>Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.</i> identyfikuje duży potencjał w zakresie możliwości zastosowania rozwiązań przyczyniających się do zwiększenia efektywności energetycznej m.in. w gospodarstwach domowych
	4.5 Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w	<ul style="list-style-type: none"> - Istotną barierą rozwojową w województwie opolskim jest brak efektywnych rozwiązań w zakresie transportu zbiorowego - Jednym z celów operacyjnych SRWO 2020 jest Integracja systemu transportu zbiorowego

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
	szczegółności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - Z Programu Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 wynika konieczność intensyfikacji działań ukierunkowanych na proekologiczne rozwiązania systemu transportu oraz zmniejszenie niskiej emisji zanieczyszczeń w miastach - W EU2020 jednym z priorytetów jest wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2 Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	<ul style="list-style-type: none"> - Województwo opolskie jest jednym z pięciu województw Polski najbardziej narażonych na wystąpienie powodzi. - OSP są podstawową jednostką reagowania i ratowania życia, zdrowia i mienia mieszkańców w województwie opolskim - Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych to cel operacyjny realizujący cel strategiczny SRWO 2020 <i>Wysoka jakość środowiska</i> - Realizacja działań zmierzających do zmniejszenia zagrożeń związanych z klimatem i zapobiegania klęskom żywiołowym wynika z inicjatywy przewodniej EU2020 <i>Europa efektywnie korzystająca z zasobów</i>
6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów	6.1 Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego	<ul style="list-style-type: none"> - W województwie opolskim brakuje obiektów spełniających wymagania stawiane lokalnym PSZOK. - Wskaźniki objęcia odpadów recyklingiem, przygotowaniem do ponownego użycia i odzysku oraz zbyt małe ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania nie są osiąganymi w stopniu wystarczającym - Do osiągnięcia celu strategicznego SRWO 2020 <i>Wysoka jakość środowiska</i> przyczyni się m.in. rozwój gospodarki odpadami - Realizacja inwestycji ze szczególnym uwzględnieniem instalacji dla odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych wynika z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy oraz Dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów
	6.2 Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego	<ul style="list-style-type: none"> - 58,7% mieszkańców województwa ma dostęp do sieci kanalizacyjnej - Z niedostatecznego poziomu wyposażenia w infrastrukturę kanalizacyjną wynika wysoki stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych w regionie - Do osiągnięcia celu strategicznego SRWO 2020 <i>Wysoka jakość środowiska</i> przyczyni się m.in. budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków
	6.3 Ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> - Dziedzictwo kulturowe jest znaczącym czynnikiem rozwoju województwa opolskiego - Za wizytówkę województwa uznaje się kompleksy architektury sakralnej i świeckiej oraz zespoły zamkowe i pałacowo-parkowe - Jednym z działań realizacji celu strategicznego SRWO 2020 <i>Aktywna społeczność regionalna</i> propagowanie i zachowanie wielokulturowego dziedzictwa materialnego i niematerialnego regionu - Do osiągnięcia celu strategicznego SRWO 2020 <i>Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna</i> niezbędna jest realizacja celu operacyjnego Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury
	6.4 Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz	<ul style="list-style-type: none"> - Województwo opolskie charakteryzuje się znaczną bioróżnorodnością i zróżnicowaniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych - Bariery rozwojową jest m.in. niewystarczająca ochrona

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
	promowanie systemów ochrony ekosystemów, w tym programu NATURA 2000 oraz zielonej infrastruktury	<p>zagrożonych siedlisk i gatunków in-situ oraz ochrony zagrożonych gatunków ex-situ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osiągnięcie celu strategicznego SRWO 2020 <i>Wysoka jakość środowiska</i> możliwe będzie m.in. dzięki realizacji celu operacyjnego systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności.
	6.5 Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów przemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza	<ul style="list-style-type: none"> - Do obszarów zdegradowanych w organizmach miejskich województwa opolskiego zalicza się m.in. tereny przemysłowe powstałe na skutek upadku tradycyjnych branż przemysłowych - Działania związane z aktywizacją obszarów zdegradowanych przyczynią się do osiągnięcia celów strategicznych SRWO 2020 <i>Konkurencyjna Aglomeracja Opolska</i> oraz <i>Ośrodki miejskie biegunami wzrostu</i> - Restrukturyzacja i przywracanie na ścieżkę wzrostu dużych obszarów miejskich, w tym zurbanizowanych terenów przemysłowych wynika z SRK 2020
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych	7.2 Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T	<ul style="list-style-type: none"> - Brak osi transportowej północ-południe powoduje radykalne utrudnienia w wykorzystaniu walorów endogenicznych województwa opolskiego - Niewystarczający poziom rozwoju dróg w miastach oraz niezadawalające połączenia centrum z zapleczem regionu - Negatywnym aspektem układu transportowego jest zbyt mała liczba obwodnic i przepraw mostowych przez rzekę Odrę - Do realizacji celu strategicznego SRWO 2020 <i>Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług</i> konieczne jest podjęcie działań w ramach celów operacyjnych <i>Rozwój powiązań transportowych</i> oraz <i>Poprawa dostępności do Aglomeracji Opolskiej</i> - <i>Strategia Rozwoju Transportu do 2020 r.</i>, w jednym z celów szczegółowych wskazuje stworzenie nowocześniejszej, spójnej sieci infrastruktury transportowej - konieczność działań na rzecz poprawy jakości połączeń m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury transportowej została wskazana w KSRR
	7.4 Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego	<ul style="list-style-type: none"> - Stan infrastruktury kolejowej stale się pogarsza, co wpływa negatywnie na jakość usług publicznych w zakresie przewozów pasażerskich - Pociągi w województwie opolskim na wielu liniach kolejowych kursują z prędkością nie przekraczającą 50 km/h - Usuwanie niedoborów przepustowości kolejowej jest jednym z działań niezbędnych do realizacji celu strategicznego SRWO 2020 <i>Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług</i> - <i>Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025</i>⁴⁸ za kluczowe uznaje podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności kolei w przewozach o charakterze regionalnym i aglomeracyjnym
8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8.5 Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	<ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik efektywności zawodowej jest niski – wynosi dla osób w wieku 20 – 64 lata 63,5% (poniżej wartości krajowej) - Kwalifikacje osób pozostających bez pracy są nieadekwatne do potrzeb pracodawców - Bezrobocie szczególnie dotyka niektórych grup społecznych, w tym np. osób młodych, w wieku 50+ i niepełnosprawnych - Aktywizacja zawodowa grup znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy wymaga zastosowania kompleksowego wsparcia i innowacyjnych rozwiązań - Pogłębiające się niedobory na rynku pracy wymuszają wykorzystanie dostępnych rezerw, w tym również w postaci imigrantów zarobkowych

⁴⁸ *Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025*, Ministerstwo Infrastruktury, Warszawa 2005.

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
		<ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia jest jednym z celów operacyjnych SRWO 2020 dla realizacji celu strategicznego <i>Konkurencyjny i stabilny rynek pracy</i> - Konieczność podwyższenia stopy zatrudnienia wynika z <i>Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i> oraz ze <i>Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</i>
	8.7 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	<ul style="list-style-type: none"> - Niski wskaźnik przedsiębiorczości w regionie zwłaszcza na terenach wiejskich o najgorszej sytuacji rozwojowej - Tworzenie nowych miejsc pracy wpływa pozytywnie na zmniejszanie bezrobocia i rozwój gospodarczy - Osoby niepracujące, zwłaszcza z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy nie dysponują kapitałem finansowym pozwalającym na założenie firmy - Istnieje konieczność wsparcia osób z terenów wiejskich o najgorszej sytuacji rozwojowej, w tym osób zamierzających odejść z zawodów rolniczych, a także osób pracujących, których niewysokie zarobki wpływają na niską jakość życia - Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia (w tym postaw przedsiębiorczych) jest jednym z celów operacyjnych SRWO 2020 dla realizacji celu strategicznego <i>Konkurencyjny i stabilny rynek pracy</i> - Konieczność promowania przedsiębiorczości i samozatrudnienia, w tym podejmowania działalności gospodarczej wynika z <i>Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>
	8.8 Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	<ul style="list-style-type: none"> - Duże dysproporcje pomiędzy aktywnością zawodową kobiet i mężczyzn - Wysokie bezrobocie kobiet, w tym również nierejestrowane oraz niski wskaźnik zatrudnienia (54,4%) spowodowane są często koniecznością sprawowania opieki nad osobami zależnymi - System opieki nad dziećmi wymaga rozwoju i udoskonalenia, nieodzowne jest promowanie nowych form opieki, w tym zwłaszcza instytucji opiekuna dziennego - Starzenie się społeczeństwa, rosnąca liczba osób niesamodzielnych skutkują koniecznością rozwoju usług opiekuńczych - Przedsiębiorcy nie wykorzystują możliwości zastosowania elastycznych form pracy - SRK 2020 wskazuje, iż sprawowanie opieki nad dziećmi może stanowić barierę w powrocie na rynek pracy - Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych i wychowawczych jest jednym z celów operacyjnych SRWO 2020 dla realizacji celu strategicznego <i>Konkurencyjny i stabilny rynek pracy</i>
	8.9 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	<ul style="list-style-type: none"> - Pogarszająca się sytuacja przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza MSP wpływa niekorzystnie na rynek pracy - Zwiększa się liczba osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy - Z powodu braku właściwych kwalifikacji przedsiębiorcy mają problem ze znalezieniem odpowiednich pracowników - Wskaźnik zatrudnienia osób starszych kształtuje się na bardzo niskim poziomie (39,7%) - Starzenie się zasobów pracy implikuje konieczność wspierania procesu dostosowania kwalifikacji osób starszych do aktualnych wymagań pracodawców - Przedsiębiorcy, zwłaszcza przechodzący procesy modernizacyjne i restrukturyzacyjne, nie posiadają środków finansowych pozwalających na inwestowanie w kapitał intelektualny oraz w programy typu outplacement - Inwestowanie w kapitał intelektualny swoich pracowników zostało podkreślone w KPR oraz w <i>Strategii Innowacyjności</i>

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
	8.10 Aktywne i zdrowe starzenie się	<p><i>i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zły stan zdrowia osób znajdujących się w wieku aktywności zawodowej, wysoka zachorowalność i umieralność na choroby nowotworowe - Niski wskaźnik zgłaszalności na badania profilaktyczne - Wydłużony okres oczekiwania na świadczenia medyczne, w tym rehabilitację leczniczą, która może być niezbędna w kontekście powrotu na rynek pracy - Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych jest jednym z celów operacyjnych SRWO 2020 dla realizacji celu strategicznego <i>Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno – kulturalna</i> - W <i>Stanowisku służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w POLSCE na lata 2014-2020 r.</i> podkreślana jest możliwość zaangażowania Funduszy WRS w działania mające na celu przedłużanie zdrowszego życia zawodowego. Działania te wskazane są również w <i>Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</i>
9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9.4 Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności	<ul style="list-style-type: none"> - Negatywne zmiany na rynku pracy powodujące wzrost wykluczenia społecznego, - Zmniejszanie się zasobów pracy ze względu na niekorzystne zjawisko depopulacji (w tym migracji) występujące w regionie, - Wzrost liczby osób niepełnosprawnych i starszych przy jednoczesnej konieczności wydłużenia okresu aktywności zawodowej, - Jednym z celów strategicznych SRWO 2020 jest <i>Konkurencyjny i stabilny rynek pracy</i>, a jego realizacja zapewniona będzie poprzez działania poprawiające zdolność do pracy osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, - Celem <i>Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji</i> jest zmniejszenie w Polsce liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej. Aktywność zawodowa jest najskuteczniejszym czynnikiem przyczyniającym się do włączenia społecznego, - Zgodnie z <i>Europejską strategią w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązania do budowania Europy bez barier</i> należy zintensyfikować działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
	9.7 Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	<ul style="list-style-type: none"> - Niekorzystne zmiany demograficzne, spadek dzietności, starzenie się społeczeństwa i intensywna migracja ludności zagrażają rozwojowi województwa, w tym eurosieroctwo, stąd konieczność poprawy jakości życia mieszkańców, co wpisuje się w horyzontalne wyzwanie SRWO 2020, tj. zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji, - Do roku 2035 województwo opolskie uplasuje się na 3 pozycji wśród „najstarszych województw w kraju – z medianą wieku wynoszącą 51,2”, - Na zjawisko ubóstwa szczególnie narażone są rodziny wielodzietne, - Niewystarczający poziom świadczenia usług publicznej służby zdrowia, w szczególności skierowanej do matek i dzieci oraz osób starszych, - Niewystarczające usługi opiekuńczo-rehabilitacyjne skierowane do osób starszych, - Niedostatecznie rozwinięta piecza zastępcza, - Jednym z celów strategicznych SRWO są <i>Nowoczesne usługi oraz</i>

Wybrany do realizacji cel tematyczny	Wybrany do realizacji priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru w oparciu o diagnozę z punktu 1.1.1 oraz uwzględniając stosowne unijne, krajowe i/lub regionalne dokumenty strategiczne
		<p><i>atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna</i>, a jego realizacja nastąpi m.in. poprzez poprawę jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych jest jednym z celów zdefiniowanych w <i>Strategii ochrony zdrowia województwa opolskiego na lata 2014-2020</i>, - Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywność systemu opieki zdrowotnej stanowi cel szczegółowy wskazany w <i>Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</i>.
	9.8 Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - Niewystarczająco rozbudowana sieć podmiotów gospodarki społecznej, - Wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńczo-rehabilitacyjne skierowane do osób starszych i niepełnosprawnych, - Konieczność deinstytucjonalizacji usług, - Potrzeba rozwoju spółdzielczości socjalnej, co zostało wskazane w <i>Wieloletnim regionalnym Planie Działań Województwa Opolskiego na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie na lata 2013-2020</i> (projekt).
10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego	<ul style="list-style-type: none"> - Niewystarczająca wiedza mieszkańców regionu nt. znaczenia edukacji przedszkolnej dla rozwoju dziecka - Miejsca wychowania przedszkolnego niedostosowane do potrzeb dzieci w wieku 3-4 lat - Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację przez gminy wszystkich zadań z zakresu wychowania przedszkolnego - Niższe niż średnia krajowa wyniki egzaminów gimnazjalnych w części matematyczno-informatycznej - Różnice wewnątrzregionalne pomiędzy osiągnięciami uczniów - Potrzeba wykorzystywanie narzędzi TIK w procesie kształcenia w EU2020 - Ograniczanie nierówności w kształceniu przez zapewnianie równego dostępu do kształcenia na wszystkich etapach, zwłaszcza na obszarach defaworyzowanych wskazano w <i>Perspektywie uczenia się przez całe życie</i> - Niezadowalająca jakość edukacji, jak wskazuje Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Schematyczne podejście do kształcenia, co podkreśla <i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</i>
	10.3 Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej i zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy m.in. przez poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz utworzenia i rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktykę i przyuczania do zawodu, takich jak dwutorowe systemy kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> - Niski udział pracodawców w modernizacji treści i metod kształcenia zawodowego oraz w procesie egzaminowania - Niskie dostosowanie kształcenia zawodowego i ustawicznego do potrzeb rynku pracy - Mały nacisk na kształcenie praktyczne, co wskazano w <i>Perspektywie uczenia się przez całe życie</i> - Poprawa jakości szkół prowadzących kształcenie zawodowe wynika ze Strategii Rozwoju Kraju 2020 - Doposażenie pracowni szkół i placówek dydaktycznych, w tym kształcenia zawodowego wynika ze Strategii Rozwoju Kraju 2020 - Niskie upowszechnienie edukacji dorosłych - Zgodnie z <i>Perspektywą uczenia się przez całe życie</i> należy upowszechnić usługi poradnictwa edukacyjno-zawodowego

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

1.2 Rozkład środków finansowych

Uzasadnienie podziału środków pomiędzy Cele tematyczne i Priorytety inwestycyjne

Podział środków w ramach RPO WO 2014-2020 został dokonany na wybrane, spośród wskazanych przez KE 11 Celów tematycznych oraz PI. Planowana interwencja będzie koncentrować się na ograniczonej liczbie priorytetów, celem zwiększenia skuteczności wsparcia. Tematyczna koncentracja środków będzie sprzyjać osiągnięciu celów wynikających z EU2020, określonych w KPR i przedstawionych w UP, jak również tych, najważniejszych z poziomu regionalnego tj. zdefiniowanych w SRWO 2020. Czynnikiem warunkującym podział środków w perspektywie 2014-2020 są limity alokacji – ring-fencing wskazane przez KE. Obligują one do koncentracji interwencji w szczególnie ważnych z punktu widzenia wspólnotowego obszarach tj. m.in. innowacji i konkurencyjności przedsiębiorstw, technologii informacyjno – komunikacyjnych, niskoemisyjnej gospodarki, czy też włączenia społecznego i zatrudnienia. W związku z powyższym zostały one uwzględnione przy podziale środków w ramach Programu. Oprócz uwarunkowań o charakterze ilościowym, KE określiła dla Polski priorytety finansowania⁴⁹, mające charakter jakościowy. Determinują one ukierunkowanie wydatków m.in. na poprawę dostępności transportowej, rozwój e-gospodarki, ochronę środowiska i usprawnione zarządzanie zasobami naturalnymi, jak również integrację najstabszych grup społecznych na rynku pracy oraz poprawę jakości edukacji. Biorąc pod uwagę dużą zgodność priorytetów finansowania określonych przez KE z celami regionalnymi wynikającymi z SRWO 2020, zostały one uwzględnione w doborze zarówno celów tematycznych, jak i Priorytetów inwestycyjnych, a także w podziale środków w RPO WO 2014-2020.

Biorąc pod uwagę szeroko zakrojone problemy demograficzne województwa opolskiego, konieczne jest zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw, będących głównym źródłem tworzenia miejsc pracy. Stąd też niezbędne jest zapewnienie, w szczególności dla MSP dostępu do finansowania. Korzystając z doświadczeń perspektywy 2007-2013 zasadnym jest utrzymanie klasycznych systemów dotacji, ale również wykorzystanie instrumentów inżynierii finansowej, zwiększając tym samym efekt dźwigni w gospodarce. W związku z tym w ramach RPO WO 2014-2020 wyodrębniono dwufundusową oś priorytetową dedykowaną instrumentom finansowym, na którą przeznaczono 6,14% środków Programu.

Matryca logiczna strategii inwestycyjnej RPO WO 2014-2020

Matrycę logiczną strategii inwestycyjnej RPO WO 2014-2020 przedstawiono w Tabeli 1.4.

⁴⁹ Stanowisko Służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w POLSCE na lata 2014-2020.

Tabela 1.4: Matryca logiczna strategii inwestycyjnej Programu⁵⁰

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
I. Innowacje w gospodarce	1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1 Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy	Wzrost ilości i jakości prowadzonych badań przez jednostki naukowe i szkoły wyższe na rzecz specjalizacji regionalnych, w tym specjalizacji inteligentnych	Nakłady na B+R w stosunku do PKB	EFRR	53 087 584,00	3,71%
		1.2 Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)	Rozwój regionalnych specjalizacji, w tym specjalizacji inteligentnych poprzez wsparcie innowacyjności przedsiębiorstw i IOB	Przedsiębiorstwa innowacyjne wg rodzajów wprowadzonych innowacji : – przedsiębiorstwa z sektora usług – przedsiębiorstwa przemysłowe Liczba inkubatorów przedsiębiorczości i parków naukowo – technologicznych	EFRR		4,09%
II. e-Opolskie	2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	2.2 Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK	Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych w MSP	Przedsiębiorstwa ogółem: – otrzymujące zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI) – składające zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy	EFRR	31 081 724,00	2,28%

⁵⁰ Tabela 2 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
				typu EDI)			
	2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	2.3 Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	Zwiększenie poziomu dostępności i wykorzystania elektronicznych usług publicznych	brak wskaźnika strategicznego	EFRR		2,28%
III. Konkurencyjna gospodarka	3. Podnoszenie konkurencyjności MSP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	3.1 Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości	Poprawa dostępności terenów inwestycyjnych dla przedsiębiorców	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na terenach inwestycyjnych	EFRR	66 934 220,00	6,89%
		3.2 Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MSP, w szczególności w celu internacjonalizacji	Rozwój i promocja współpracy gospodarczej przedsiębiorstw	Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	EFRR		1,28%
		3.3 Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wsparcie nowych produktów i usług w MSP	Nakłady inwestycyjne ogółem	EFRR		1,02%
			Rozwój klastrów regionalnych i lokalnych	brak wskaźnika strategicznego	EFRR		
		3.4 Wspieranie zdolności MSP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji	Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu w celu ułatwienia firmom dostępu do profesjonalnych usług około biznesowych oraz świadczenie usług przez IOB	brak wskaźnika strategicznego	EFRR		0,64 %

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
IV. Gospodarka niskoemisyjna	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.2 Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa	Ograniczenie strat i zużycia energii przez MSP	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln PLN PKB	EFRR	83 829 797,00	1,86%
		4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	Zmniejszenie energochłonności sektora publicznego	Zużycie energii elektrycznej ogółem	EFRR		2,85%
		4.5 Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych	Poprawa jakości powietrza	Emisja CO ₂ z zakładów szczególnie uciążliwych	EFRR		7,61%
V. Zapobieganie zagrożeniom	5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5.2 Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	Zwiększenie ochrony ludności przed skutkami zagrożeń naturalnych	Pojemność obiektów małej retencji wodnej	EFRR	23 000 475,00	3,38%
			Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez podniesienie skuteczności reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych	Liczba jednostek OSP wyposażonych w sprzęt techniczny do ratownictwa powodziowego i nawodnego			
VI. Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów	6.1 Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego,	Zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	EFRR	75 616 006,00	0,91%
		6.2 Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego	Zwiększenie liczby mieszkańców województwa objętych systemem kanalizacji sanitarnej	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	EFRR		1,52%

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
		6.3 Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Rozwój oferty kulturowej i ochrona dziedzictwa kulturowego regionu	Wydatki jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca	EFRR		6,08%
		6.4 Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury	Zachowanie unikatowej struktury zasobów przyrodniczych regionu	Liczba gatunków zagrożonych flory i fauny na terenie województwa (szt.): - FLORA - FAUNA	EFRR		0,70%
		6.5 Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów przemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza	Zwiększenie atrakcyjności miast poprzez nadanie nowych funkcji przemysłowym obszarom zdegradowanym	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	EFRR		1,89%
VII. Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców	7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych	7.2 Zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T	Poprawa i rozwój powiązań transportowych w regionie	Drogi publiczne ogółem o nawierzchni twardej ulepszonej na 100 km ² Liczba wypadków drogowych	EFRR	191 484 137,00	22,65%
		7.4 Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego	Rozwój i modernizacja infrastruktury kolejowej w regionie	Przewozy pasażerów w transporcie kolejowym	EFRR		5,48%
VIII. Konkurencyjny rynek pracy	8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8.5 Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Zwiększenie zatrudnienia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	Liczba osób zatrudnionych po opuszczeniu programu (w tym samozatrudnieni)	EFS	120 166 266,00	24,84%
		8.7 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości i samozatrudnienia	Liczba osób zatrudnionych po opuszczeniu programu (w	EFS		9,18%

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
				tym samozatrudnieni)			
		8.8 Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	Zwiększenie zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	EFS		4,81%
		8.9 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Wzmocnienie adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	EFS		3,61%
		8.10 Aktywne i zdrowe starzenie się	Wydłużenie okresu aktywności zawodowej	Liczba osób, które powróciły do pracy po zakończonej rehabilitacji medycznej	EFS		3,21%
IX. Integracja społeczna	9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9.4 Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności	Podniesienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	Liczba osób nieaktywnych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu.	EFS	42 197 700,00	5,21%
		9.7 Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych skierowanych do mieszkańców regionu	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, którym po skorzystaniu z podstawowych usług społecznych w programie zwiększył się standard życia	EFS		8,41%
		9.8 Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	Rozwój regionalnego sektora gospodarki społecznej	Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej.	EFS		2,40%
X. Wysoka jakość edukacji	10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego	Wzmocnienie efektywności i równego dostępu do systemu edukacji w regionie	Liczba nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje dzięki wsparciu w programie	EFS	54 297 701,00	12,21%
		10.3 Poprawa dostępności i wspieranie uczenia	Wzrost jakości i efektywności	Liczba osób, które	EFS		8,41%

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
		się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy i zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy m.in. przez poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz utworzenia i rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	kształcenia i szkolenia odpowiadających na potrzeby regionalnego rynku pracy	uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu			
XI. Inwestycje w infrastrukturę społeczną	9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych	Poprawa dostępu do usług zdrowotnych i społecznych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby	Liczba porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej	EFRR	101 891 070,00	6,48%
		9.2 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	Poprawa spójności społecznej i terytorialnej na obszarach miejskich	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym	EFRR		7,06%
		9.3 Wspieranie przedsiębiorczości społecznej	Wzmocnienie podmiotów ekonomii społecznej	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym	EFRR		0,46%
	10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10.4 Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez wzmocnienie i unowocześnianie infrastruktury szkolnictwa zawodowego w kluczowych dla regionu obszarach	Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	EFRR		0,97%
XII. Instrumenty Finansowe	1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.2 Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z	Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw	Przedsiębiorstwa innowacyjne wg rodzajów wprowadzonych innowacji : – przedsiębiorstwa z sektora usług	EFRR	53 874 987,00	2,13%

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
		dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzenie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)		– przedsiębiorstwa przemysłowe Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach			
	3. Podnoszenie konkurencyjności MSP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	3.3 Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw przez rozwój nowych produktów i usług w MSP z wykorzystaniem finansowania zwrotnego	Nakłady inwestycyjne ogółem	EFRR		3,04%
	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4.1 Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii	Rozwój odnawialnych źródeł energii	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	EFRR		1,52%
4.2 Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa		Ograniczenie strat i zużycia energii przez MSP z wykorzystaniem finansowania zwrotnego	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln PLN PKB (2000=100)	EFRR		0,61%	
4.3 Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym		Zmniejszenie energochłonności mieszkalnictwa poprzez zastosowanie instrumentów finansowych	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	EFRR		0,61%	
	8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8.7 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez instrumenty zwrotne	Liczba osób zatrudnionych po opuszczeniu programu (w tym samozatrudnieni)	EFS	4 987 001,00	1,89%

Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe Priorytetów inwestycyjnych	Wskaźniki rezultatu odpowiadające poszczególnym celom szczegółowym	Fundusz	Wsparcie UE (Euro)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu (w podziale na fundusze)
XIII. Pomoc techniczna	<i>nd.</i>	<i>nd.</i>	<i>nd.</i>	<i>nd.</i>	EFS	41 651 332,00	15,82%

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

SEKCJA 2. OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH

2.A OPIS OSI PRIORYTETOWYCH INNYCH NIŻ POMOC TECHNICZNA

I.2.A.0 INNOWACJE W GOSPODARCE

I.2.A.1 (1.1) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 1.1 *Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy*

Cel szczegółowy 1: Wzrost ilości i jakości prowadzonych badań przez jednostki naukowe i szkoły wyższe na rzecz specjalizacji regionalnych, w tym specjalizacji inteligentnych

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia z wdrażania projektów w obszarze innowacji i B+R, w perspektywie finansowej 2014-2020 IZRPO WO zakłada dalsze wsparcie w zakresie interwencji możliwej z poziomu regionalnego i komplementarnej z działaniami prowadzonymi na poziomie krajowym. Celem interwencji PI 1.1 w obszarze B+R, kierowanej do jednostek naukowych i szkolnictwa wyższego jest rozwój infrastruktury badawczej w powiązaniu z badaniami naukowymi w ramach zidentyfikowanych w regionie specjalizacji regionalnych, w tym specjalizacji inteligentnych. Działania te przyczynić się mają do poprawy jakości prowadzonych badań w obszarach, określonych w regionalnych dokumentach strategicznych, jako specjalizacje regionalne. Do obszarów tych należą branże: chemiczna, budowlana, maszynowa i elektromaszynowa, paliwowo-energetyczna, rolno-spożywcza, drzewno-papiernicza (w tym meblarska), metalowa i metalurgiczna, a także usługi medyczne, rehabilitacyjne, turystyczne i transport/logistyka.

Poziom nakładów na B+R w województwie opolskim w stosunku do PKB jest jednym z najniższych w kraju. Biorąc pod uwagę innowacyjność gospodarki w odniesieniu do sfery B+R, problemem województwa opolskiego jest niska konkurencyjność regionalnej oferty B+R oraz niedostateczny poziom współpracy z przedsiębiorstwami. Wpływ na to może mieć m.in. dwukrotnie niższy, niż średni dla Polski udział pracowników zatrudnionych w sektorze B+R⁵¹. Jednocześnie oferta sektora B+R w województwie opolskim jest zróżnicowana, a część jednostek wykazuje ścisłą specjalizację. Mocną stroną województwa są specjalistyczne instytucje naukowo-badawcze działające w kluczowych dla regionu dziedzinach, natomiast znaczącym problemem jest wysoki stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej⁵². W obszarze wsparcia infrastruktury B+R w ramach RSIWO2020 zidentyfikowano wyzwanie dotyczące wzmacniania potencjału badawczego i edukacyjnego oraz komercjalizacji wyników prac B+R. W tym obszarze przewidziano jeden z celów odnoszący się do komercjalizacji w zakresie specjalizacji regionalnych przy wykorzystaniu nowoczesnej infrastruktury naukowo-badawczej, który sprzyjać powinien m.in. poprawie infrastruktury badawczej na rzecz specjalizacji regionalnych⁵³. Zgodnie z wyzwaniami UP, działania będą prowadzone z uwzględnieniem już istniejącego potencjału naukowo-badawczego, a także specyficznych uwarunkowań regionalnych o charakterze społecznym, gospodarczym i geograficznym⁵⁴.

⁵¹ Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w ramach unijnych projektów na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny, Pracownia Badań i Doradztwa „Re-Source” Korczyński Sarapata Sp. j., Opole 2012, s. 8.

⁵² Projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020, Zarząd Województwa Opolskiego, 10 kwietnia 2013 r., s. 47.

⁵³ Projekt Regionalnej Strategii Innowacji..., s. 89 i 94.

⁵⁴ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - wstępny Projekt Umowy Partnerstwa, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 12 lipca 2013 r., s. 48.

Tabela 3 (I/1.1): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 1.1 *Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Nakłady na B+R w stosunku do PKB	%	Słabiej rozwinięty	0,23	2009	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

I.2.A.2 (1.1) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 1.1 *Wzmacnianie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy*

I.2.A.2.1 (1.1) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W celu poprawy konkurencyjności regionalnej gospodarki w ramach PI 1.1 przewiduje się dofinansowanie jednostek naukowych oraz szkół wyższych w regionie przez inwestycje w infrastrukturę B+R, których efektem będzie wzmocnienie innowacyjności regionalnych przedsiębiorstw. Wsparcie ww. podmiotów w sferze B+R przyczyni się do rozwoju branż/obszarów określonych, jako specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne. W ramach PI 1.1 planuje się realizację projektów strategicznych.

Na terenie ICSO w Kędzierzynie-Koźlu - jednym z ośrodków subregionalnych województwa opolskiego planuje się utworzenie regionalnego Centrum badań pilotażowych, które pozwoli na weryfikację prowadzonych przy użyciu infrastruktury już utworzonej lub zmodernizowanej w poprzednich latach, wyników badań w skali pilotażowej, a także wzmocni transfer wyników badań do gospodarki w obszarze chemii, poprzez stworzenie możliwości sprawdzenia opracowanego rozwiązania w skali demonstracyjnej. ICSO jest jedną z wiodących instytucji badawczych w sektorze chemii organicznej w Polsce.

Kolejnym projektem strategicznym jest budowa Centrum badań i rozwoju technologii Politechniki Opolskiej na rzecz MSP i inteligentnego rzemiosła, które stanowi jeden z etapów kompleksowego przedsięwzięcia - utworzenie III Kampusu Politechniki Opolskiej zlokalizowanego w centrum Opola. W ramach inwestycji planuje się budowę centrum badawczo-rozwojowego oraz zakup wyposażenia i sprzętu laboratoryjnego niezbędnego do prowadzenia badań naukowych na rzecz wypracowania nowoczesnych rozwiązań technologicznych i produktowych w obszarach zdefiniowanych jako specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne, a w szczególności dla inteligentnego rzemiosła⁵⁵. Efektem projektu ma być implementacja wypracowanych inteligentnych rozwiązań technologicznych z jednoczesnym zachowaniem najwyższej jakości wytwarzanych produktów oraz wszystkich unikatowych cech rzemiosła, m.in. w następujących branżach: budownictwo niskoemisyjne, inżynieria chemiczna, technologie diagnostyczne w zakresie wysokich napięć, technologie w zakresie produktów stosowanych w procesach rehabilitacji i fizjoterapii (*life science*).

⁵⁵ Realizacja projektu CeBART jest spójna z celami i specjalizacjami inteligentnymi określonymi w RSIWO2020.

Wpisując się w globalne i ogólnopolskie kierunki rozwoju badań i nauki, planowane jest utworzenie przez Uniwersytet Opolski Centrum szkoleniowo-badawczego dla potrzeb rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, które koncentrować się będzie na następujących obszarach: środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo. Projekt dotyczy przede wszystkim utworzenia i wyposażenia laboratoriów badawczych z obszaru bioróżnorodności, biotechnologii i nauk pokrewnych, wsparcia ekoinnowacji, wzmocnienia kompetencji kadr B+R oraz przedsiębiorstw, w tym komercjalizacji wyników prac B+R. Zaplanowane działania odpowiadają kierunkom rozwoju wyznaczonym w ramach regionalnych dokumentów strategicznych (technologie rolno-spożywcze określono jako jedną ze specjalizacji inteligentnych), a także wpisują się w działania prowadzone przez Uniwersytet w tej dziedzinie od 15 lat oraz w 150-letnie tradycje związane z naukami przyrodniczymi w Prószkowie.

Na potrzeby związane z badaniami w obszarze ochrony zdrowia w regionie odpowiada projekt PMWSZ w Opolu polegający na utworzeniu i wyposażeniu innowacyjnego Centrum symulacji medycznej. Stanowi ono kontynuację myśli oraz działań organizacyjnych władz regionu w zakresie rozwoju uczelni o profilu medycznym i tym samym stworzeniu w województwie opolskim centrum badawczego z dziedzin nauk medycznych, nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej przy wykorzystaniu już istniejącej infrastruktury naukowej uczelni. Celem projektu jest podniesienie wiedzy, kompetencji i doświadczenia kadr medycznych oraz poprawa i rozwój regionalnego systemu ochrony zdrowia.

Strategiczne znaczenie dla wzrostu poziomu innowacyjności opolskich przedsiębiorstw będzie miał również projekt PWSZ w Nysie (mieście subregionalnym) dotyczący wyposażenia w sprzęt laboratoryjny oraz aparaturę naukowo-badawczą laboratorium nowych technologii regionalnego Centrum transferu wiedzy i technologii innowacyjnych. Celem projektu jest wspieranie przedsiębiorstw w zakresie wdrażania nowoczesnych, innowacyjnych technologii, warunkujących wzrost ich konkurencyjności na rynku poprzez zapewnienie dostępu do nowoczesnego sprzętu i aparatury badawczej. Działania przewidziane w projekcie umożliwią przedsiębiorcom wykonanie prac pod kątem wdrażania technologii innowacyjnych w warunkach danej firmy (m.in. w przemyśle farmaceutycznym, chemicznym i spożywczym).

Główne typy przedsięwzięć

- inwestycje w infrastrukturę oraz wyposażenie B+R jednostek naukowych i szkół wyższych zgodnie z regionalnymi specjalizacjami, w tym specjalizacjami inteligentnymi.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących rozwoju infrastruktury B+R w jednostkach naukowych i szkołach wyższych województwa nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 1.1 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- szkoły wyższe;
- jednostki naukowe.

Cross-financing

W ramach PI 1.1 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

I.2.A.2.2 (1.1) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 1.1 przewidziano możliwość realizacji projektów strategicznych dotyczących inwestycji w infrastrukturę jednostek naukowych i szkół wyższych w regionie, zgodnie z zaprezentowanymi zasadami finansowania inwestycji. Projekty wsparte w ramach trybu pozakonkursowego charakteryzować będą się wysoką wartością i znaczeniem dla regionu. Inwestycje ze względu na swój kompleksowy charakter i znaczny zasięg oddziaływania w istotny sposób przyczynią się do osiągnięcia wyznaczonego dla PI celu szczegółowego.

Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach, którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie, której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

I.2.A.2.3 (1.1) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 1.1 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej, jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

I.2.A.2.4 (1.1) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

I.2.A.2.5 (1.1) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (I/1.1): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorii regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	12	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

I.2.A.1 (1.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 1.2 *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)*

Cel szczegółowy 2: Rozwój regionalnych specjalizacji, w tym specjalizacji inteligentnych poprzez wsparcie innowacyjności przedsiębiorstw i IOB

Mając na względzie poziom innowacyjności w województwie opolskim, niezbędne jest dalsze wsparcie regionalnej gospodarki poprzez działania na rzecz rozwoju innowacji. Ukierunkowanie interwencji na ten obszar znajduje potwierdzenie w dokumentach strategicznych na poziomie unijnym i krajowym, a także znajduje odzwierciedlenie w diagnozie potencjału społeczno-gospodarczego i celach zdefiniowanych w SRWO 2020 i RSIWO2020. Badania nad poziomem innowacyjności gospodarek krajów UE, wskazują w tym obszarze na słabą pozycję Polski, która znajduje się na 23. miejscu wśród krajów członkowskich⁵⁶. Jednocześnie województwo opolskie na tle kraju odnosi słabe sukcesy w zakresie odsetka przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych, natomiast przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie Opolszczyzny rzadko podejmują działania związane z zakupem innowacyjnych technologii. Z drugiej strony region charakteryzuje wyższa od ogólnokrajowej średnia liczby uzyskiwanych patentów, co wskazuje na wysoką efektywność podejmowanych działań⁵⁷. Pomimo wielu niekorzystnych czynników, region efektywnie wykorzystuje niewielki potencjał zasobów innowacyjnych i pod względem ogólnego wskaźnika innowacyjności zajmuje 9. pozycję w kraju. Równocześnie z doświadczeń realizacji RPO WO 2007-2013 wynika, iż w ramach poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*, poziom zainteresowania beneficjentów dofinansowaniem projektów był na wysokim poziomie,⁵⁸ natomiast analiza charakteru innowacji wdrażanych przez przedsiębiorstwa realizujące projekty w ramach ww. poddziałania wskazała na zdecydowaną przewagę innowacji produktowych dotyczących wprowadzenia nowego produktu i usługi⁵⁹.

Aby sprostać założeniom PI 1.2 podjęte zostaną działania na rzecz budowania nowoczesnej gospodarki, opartej o współpracę z nauką i zidentyfikowane specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne. Regionalne dokumenty strategiczne w sposób kompleksowy odnoszą się do systemu innowacji w województwie opolskim i wyznaczają cele, których realizacja zapewni w przyszłości osiągnięcie zadawalającego poziomu innowacyjności w gospodarce. W SRWO 2020, podkreślono konieczność działań w kierunku tworzenia warunków do rozwoju nowoczesnych i innowacyjnych przedsiębiorstw oraz aktywnego otoczenia sfery biznesu⁶⁰. Jednocześnie w ramach RSIWO2020, określono potencjały innowacyjne oraz zdefiniowano specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne. Równocześnie w celu dotyczącym identyfikacji i wsparcia przedsięwzięć innowacyjnych kluczowych dla rozwoju sektora MSP, podkreśla się potrzebę wzmocnienia innowacyjności przedsiębiorstw i inteligentnego rzemiosła, poprzez wspieranie mechanizmów implementacji nowych technologii w gospodarce. IZRPO WO w ramach PI 1.2 zakłada dalsze wsparcie innowacyjności w przedsiębiorstwach. W związku ze ścisłym podziałem interwencji pomiędzy poziom regionalny i krajowy w obszarze rozwoju systemu innowacji i sfery B+R w przedsiębiorstwach, zakres możliwej interwencji z poziomu regionalnego będzie węższy, natomiast komplementarny z

⁵⁶ M. Bukowski, A. Szpor, A. Śniegocki, *Potencjał i bariery polskiej innowacyjności*, Instytut Badań Statystycznych, Warszawa 2012, s. 15.

⁵⁷ *Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych...*, s. 8.

⁵⁸ *Projekt Regionalnej Strategii Innowacji ...*, s. 47-48, [za:] *Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych ...*

⁵⁹ *Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych...*, s. 8.

⁶⁰ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 83.

działaniami prowadzonymi na poziomie krajowym. Interwencja w ramach PI 1.2 przewiduje powiązane działania służące rozwojowi innowacji w przedsiębiorstwach. Za kluczowe wyzwanie uznaje się większe zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie działalności B+R oraz wdrażanie innowacji. Niezbędnym jest również wsparcie dotyczące wykorzystania rezultatów badań w kierunku tworzenia innowacyjnych produktów⁶¹.

Istotną rolę w kreowaniu nowoczesnej gospodarki odgrywają również IOB. W województwie opolskim współpraca tych instytucji z przedsiębiorcami jest niewystarczająca, co wynika m.in. z faktu, iż ich oferta jest ogólna i mało wyspecjalizowana. IOB województwa opolskiego charakteryzuje mała liczba, jak również niewystarczające zasoby kadrowe, infrastrukturalne i mało zróżnicowana oferta⁶². Region charakteryzuje się również niskim poziomem wyposażenia w infrastrukturę wspierającą innowacyjne przedsięwzięcia⁶³. W ramach RSIWO2020, jako wyzwanie określono Profesjonalizację i koncentrację branżową IOB. W ramach tego wyzwania zidentyfikowano szereg działań skierowanych na zapewnienie systemowego wsparcia ukierunkowanego na poprawę usług dla biznesu, szczególnie w odniesieniu do wzmacniania pozycji regionalnych przedsiębiorstw, jako nowoczesnych i innowacyjnych⁶⁴. IOB powinny również zapewnić dostęp do swoich usług osobom niepełnosprawnym ze zróżnicowanymi potrzebami, w szczególności komunikacyjnymi.

W perspektywie finansowej 2014-2020 IZRPO WO zakłada dalsze wsparcie IOB, w zakresie interwencji możliwej z poziomu regionalnego, komplementarnej z działaniami prowadzonymi na poziomie krajowym. Na poziomie regionalnym zakłada się wsparcie usług o charakterze innowacyjnym, zgodnych ze specjalizacjami regionalnymi, w tym specjalizacjami inteligentnymi.

Tabela 3 (I/1.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 1.2 *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	<i>Przedsiębiorstwa innowacyjne wg rodzajów wprowadzonych innowacji :</i> – przedsiębiorstwa z sektora usług – przedsiębiorstwa przemysłowe	%	Stabiej rozwinięty	10,3 20,07	2011	wzrost	GUS	corocznie
2.	-	<i>Liczba inkubatorów przedsiębiorczości i parków naukowo – technologicznych</i>	szt.	Stabiej rozwinięty	9	2012	wzrost	SRWO 2020	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

⁶¹ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020..., s. 22.

⁶² Materiał roboczy do wypracowania diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego w ramach procesu przygotowania Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r., Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole 2012, s. 127.

⁶³ Projekt Regionalnej Strategii Innowacji..., s. 52.

⁶⁴ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 95-97.

I.2.A.2 (1.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 1.2 *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)*

I.2.A.2.1 (1.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W celu poprawy konkurencyjności regionalnej gospodarki w ramach PI 1.2 przewiduje się dofinansowanie przedsięwzięć na rzecz wspierania innowacji w przedsiębiorstwach oraz wsparcie usług IOB, w powiązaniu ze specjalizacjami regionalnymi, w tym specjalizacjami inteligentnymi.

Główne typy przedsięwzięć

- budowa, rozbudowa, zakup wyposażenia dla zaplecza badawczo-rozwojowego w celu rozwoju działalności innowacyjnej przedsiębiorstw;
- inwestycje w sferę B+R, umożliwiające rozwój branż zidentyfikowanych jako specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne - dotyczy również wsparcia w uzyskaniu poza terytorium RP ochrony własności przemysłowej;
- zakup i wdrożenie w przedsiębiorstwach nowych technologii/wyników prac B+R, w tym patentów licencji, *know-how* lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z wdrażanym produktem lub usługą, w tym inwestycje w odniesieniu do projektów małej skali;
- wsparcie innowacyjnych usług dla biznesu w ramach specjalizacji regionalnych, w tym specjalizacji inteligentnych, w tym także inwestycje w niezbędną infrastrukturę.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw i IOB nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 1.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa;
- instytucje otoczenia biznesu, w tym jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki.

Cross-financing

W ramach PI 1.2 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP I.

I.2.A.2.2 (1.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 1.2 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO

2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów w ramach, którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej w trakcie, której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

I.2.A.2.3 (1.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 1.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

I.2.A.2.4 (1.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

I.2.A.2.5 (1.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (I/1.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	46	IZ	corocznie
2.	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	15	IZ	corocznie
3.	Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu - ośrodki innowacji	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	5	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

I.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

I.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej I

Tabela 6 (I): Ramy wykonania OP I, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) *	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r. *
Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	12	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	46	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	15	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu - ośrodki innowacji	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	5	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

I.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej I

Tabele 7-12 (I): Tabele przedstawiające zastosowane w OP I kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

I.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP I ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

II.2.A.0 E-OPOLSKIE

II.2.A.1 (2.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 2.2 *Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK*

Cel szczegółowy 1: Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych w MSP

Opolskie jest jednym z niewielu województw, w którym występuje najwyższy odsetek miejscowości, w których znajduje się zakończenie sieci światłowodowych. Według dokumentu *Narodowy Plan Szerokopasmowy*⁶⁵ w 2012 roku odsetek miejscowości posiadających zakończenie sieci światłowodowych w regionie wahał się pomiędzy 25% a 30%, co plasuje województwo opolskie na 4 miejscu w skali kraju.

W przypadku wykorzystania Internetu szerokopasmowego przez przedsiębiorstwa w województwie opolskim, to pomimo relatywnie dynamicznego ich wzrostu, region plasuje się na 12 miejscu ze wskaźnikiem 60% przedsiębiorstw dysponujących szerokopasmowym dostępem do globalnej sieci w 2010 roku. Średnia dla Polski w tym obszarze wynosiła 66%⁶⁶. Przedsiębiorstwa w województwie opolskim osiągnęły już podstawowy etap informatyzacji, ponieważ brak sprzętu komputerowego i łącza internetowego nie stanowi obecnie bariery rozwojowej. Nadal natomiast niesatysfakcjonujący jest stopień wykorzystania ICT w bieżącej działalności przedsiębiorstw, np. e-fakturę stosowało w 2010 r. jedynie 16% przedsiębiorców, przy średniej UE 31%⁶⁷. Skutkuje to bezpośrednio niższą efektywnością funkcjonowania firm, co obniża ich konkurencyjność na rynku.

Realizacja PI 2.2 przyczyni się do zwiększenia wykorzystania dostępnej infrastruktury oraz do wzrostu aktywności podmiotów prywatnych w inwestowaniu w nowoczesne formy przekazu informacji do kontrahentów i użytkowników końcowych. Ponadto przyczyni się do podniesienia poziomu utrzymywania relacji z klientami w zakresie ich obsługi, a także relacji z partnerami biznesowymi w celu przyspieszenia procesów produkcyjnych, logistycznych, wymiany danych i innych oraz zmniejszenia ich kosztów. Budowa interaktywnych portali internetowych będzie alternatywną drogą pozyskiwania danych przez użytkowników. Powyższe działania będą uwzględniały potrzeby osób niepełnosprawnych. W dobie dynamicznie rozwijającego się społeczeństwa, otwarcie rynku na płaszczyźnie teleinformatycznej będzie stanowiło wymóg cywilizacyjny. Projektowany zakres wsparcia jest zgodny z *Planem działania w obszarze ICT w województwie opolskim*.

Zarząd Województwa Opolskiego w okresie programowania 2014-2020 zamierza stymulować sektor prywatny w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na TIK, a także sprzedaży produktów i usług w Internecie (e-usługi i e-handel), tworzenia i udostępniania usług elektronicznych odpowiadających ich potrzebom oraz wprowadzania procesów modernizacyjnych. Ponadto, w ramach wszystkich celów tematycznych będą dodatkowo premiowane w procesie oceny przedsięwzięcia wykorzystujące TIK. W przypadku realizacji PI 2.2 nie ma ograniczeń terytorialnych – wsparcie kierowane jest podmiotów z terenu całego województwa, również z obszarów wiejskich.

⁶⁵ *Narodowy Plan Szerokopasmowy*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2012, s. 6.

⁶⁶ *Spółeczeństwo informacyjne w liczbach*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2012, s. 32.

⁶⁷ Eurostat, *Information Society Statistics*, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/information_society/data/main_tables

Tabela 3 (II/2.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 2.2 *Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Przedsiębiorstwa ogółem: – otrzymujące zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI) – składające zamówienia poprzez sieci komputerowe (stronę internetową, systemy typu EDI)	%	Stabiej rozwinięty	8,7 15,2	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

II.2.A.2 (2.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 2.2 *Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK*

II.2.A.2.1 (2.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Projekty wspierane w ramach przedmiotowego PI będą ukierunkowane na wdrożenie u beneficjenta nowoczesnych technologii związanych z ICT. Zastosowane rozwiązania spowodują większą efektywność pozyskiwania i przetwarzania zamówień i płatności, obsługi klientów i dostawców (np. systemy typu CRM, EDI) oraz usprawnią zarządzanie przedsiębiorstwem. Wprowadzenie tych technologii oraz rozwój działalności on-line u potencjalnych beneficjentów będzie mieć swoje uzasadnienie dla większego grona odbiorców zewnętrznych.

Główne typy przedsięwzięć

- rozwój produktów i usług opartych na TIK w przedsiębiorstwach;
- wdrożenie wirtualnego systemu obsługi działalności MSP;
- rozwój działalności on-line poprzez wdrożenie systemu zarządzania sprzedażą i usługami;
- zakup sprzętu i oprogramowania umożliwiający wprowadzenie nowej e-usługi;
- wdrożenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w organizacji i zarządzaniu przedsiębiorstwem;
- uruchomienie portalu multimedialnego;
- stworzenie portalu pracowniczego do zarządzania zasobami personalnymi on-line.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących technologii informacyjno-komunikacyjnych nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 2.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie) w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa.

Cross-financing

W ramach PI 2.2 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP II.

II.2.A.2.2 (2.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 2.2 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

II.2.A.2.3 (2.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 2.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

II.2.A.2.4 (2.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

II.2.A.2.5 (2.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (II/2.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	108	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

II.2.A.1 (2.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 2.3 Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie poziomu dostępności i wykorzystania elektronicznych usług publicznych

Obecny rozwój cywilizacyjny wymusza wykorzystanie w coraz większym stopniu narzędzi ICT w przestrzeni publicznej i prywatnej. Dużego znaczenia nabiera zwłaszcza wykorzystanie nowoczesnych dróg przekazu informacji w świadczeniu usług. Dodatkowo powstające zasoby multimedialne wymuszają wdrożenie nowoczesnej technologii pozwalającej na szybki i sprawny ich przekaz. Równie istotne są wciąż zmieniające się standardy gromadzenia zasobów multimedialnych.

Do wsparcia technologii informacyjno-komunikacyjnych zobowiązuje również Komisja Europejska. Dokument EU 2020⁶⁸ określa nowe wyzwania dla państw członkowskich w odniesieniu do obszaru społeczeństwa informacyjnego. Zgodnie z jej założeniami w 2020 r. wszyscy Europejczycy powinni mieć dostęp do Internetu o przepustowości przekraczającej 30 Mb/s oraz przynajmniej połowa gospodarstw domowych powinna mieć dostęp do Internetu o przepustowości przekraczającej 100 Mb/s. Szacuje się, że do 2015 r. 50% ludności będzie dokonywać zakupów przez Internet, a 33% małych i średnich przedsiębiorstw powinno prowadzić kupno/sprzedaż w Internecie. Ponadto w *Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020*⁶⁹. Komisja Europejska określiła, iż osoby niepełnosprawne powinny mieć dostęp do dóbr, usług oraz urządzeń wspomagających. Także ich dostęp do transportu, obiektów, technologii informacyjno-komunikacyjnych powinien być zagwarantowany na równych prawach z innymi.

Według badań Eurostatu tylko 21% Polaków w 2010 r. korzystało z e-usług publicznych w obszarze e-administracji (przy średniej UE – 32%)⁷⁰. Z zapisów SRWO 2020 wynika, iż mieszkańcy regionu w coraz większym stopniu oczekują, aby jak największa część ich interakcji z podmiotami publicznymi możliwa była za pośrednictwem Internetu. Taką postawę stymulują procesy zachodzące w obszarze społeczno-gospodarczym, a szczególnie w sferze biznesowej i usług rynkowych⁷¹. Ponadto wzrasta zainteresowanie zamawianiem towarów i usług przez Internet.

Nieco lepsza sytuacja jest w obszarze wykorzystania nowoczesnych środków przekazu informacji w administracji publicznej: w 2011 roku w województwie opolskim aż 68% pracowników

⁶⁸ Komunikat Komisji. Europa 2020...

⁶⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 15 listopada 2010 r. – Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020: odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier [COM(2010) 636 wersja ostateczna – nieopublikowany w Dzienniku Urzędowym.

⁷⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 15 listopada 2010 r. – Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020...

⁷¹ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 51.

urzędów posiadało dostęp do własnego konta poczty elektronicznej, co plasowało nasze województwo na 8 miejscu w skali kraju. Współczesna, oparta na wiedzy gospodarka wymaga stosowania we wszystkich sferach życia społeczno-gospodarczego technologii informacyjno-komunikacyjnych tak, aby zapewnić łatwy dostęp do Internetu oraz do platform usług on-line dla każdego mieszkańca. Wzrostowi zapotrzebowania na sieć szerokopasmową do użytkownika końcowego towarzyszy równocześnie zapotrzebowanie na ilość i jakość usług świadczonych przez sferę publiczną, z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.

Dzięki e-usługom wzrasta jakość edukacji i stopień wyrównania szans dla ludzi mieszkających na obszarach wiejskich, przez co będą mogli mieć taki sam dostęp do informacji oraz materiałów edukacyjnych, jak mieszkańcy dużych miast. Wyrównywane są także szanse osób niepełnosprawnych. Rozwiązanie dotyczące stosowania e-usług i TIK zaleca także Komisja Europejska. Finalnym efektem wdrażania nowoczesnych technologii jest likwidacja nierówności w dostępie do informacji⁷².

W ramach PI 2.3 przewiduje się wsparcie projektów z zakresu rozwoju elektronicznych usług publicznych oraz zwiększenie do nich dostępu dla mieszkańców (m.in. projekty z zakresu e-administracji, e-zdrowia, e-edukacji). Wsparciem zostanie objęta również digitalizacja zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych będących w posiadaniu instytucji szczebla regionalnego/lokalnego oraz zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów.

IZRPO WO w okresie programowania 2014-2020 zamierza spowodować, by usługi świadczone przez administrację szczebla regionalnego/lokalnego, instytucje kultury, usługi zdrowotne stały się bardziej dostępnymi dla mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów. Oferta usług administracji samorządowej, a także szeroko pojętych instytucji publicznych, oprócz tradycyjnych form, powinna być otwarta na wykorzystanie istniejących i nowych technologii przekazu tak, aby przekroczyła bariery terytorialne i była dostępna dla każdego podmiotu poprzez szybką sieć internetową. Ponadto przewidziane wsparcie pozytywnie wpłynie efektywność zarządzania i wydajność pracy ww. podmiotów.

Tabela 3 (II/2.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 2.3 *Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

II.2.A.2 (2.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 2.3 *Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia*

II.2.A.2.1 (2.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Projekty wspierane w ramach tego PI powinny być nastawione m.in. na usprawnienie działalności statutowej beneficjenta w obszarze nowoczesnych technologii. Realizacja projektów w tym Priorytecie powinna się przyczynić do powstania lub zwiększenia liczby osób korzystających z usług potencjalnych beneficjentów, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.

⁷² Analiza rozwoju ICT w województwie opolskim, Śląska Sieć Metropolitalna, 2011, s. 68.

Główne typy przedsięwzięć

- wdrożenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w organizacji i zarządzaniu jednostką;
- wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych szczególnie regionalnego/lokalnego oraz zwiększenie do nich dostępu dla obywateli, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym projektów z zakresu e-administracji, e-zdrowia czy e-edukacji;
- utworzenie, modernizacja systemu EZD⁷³ w celu polepszenia dostępności i komunikacji z klientami w połączeniu z dostosowaniem witryny internetowej do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- budowa platform edukacyjnych z uwzględnieniem specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych, wspomagających system edukacji poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi nauczania;
- wsparcie digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych będących w posiadaniu instytucji szczególnie regionalnego/lokalnego, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów;
- wyposażenie obiektów na rzecz tworzenia regionalnych ośrodków działających w zakresie społeczeństwa informacyjnego;
- wyposażenie centrów zarządzania sieciami regionalnymi/lokalnymi oraz regionalnego centrum danych.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 2.3 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia;
- administracja rządowa;
- instytucje kultury;
- przedsiębiorstwa⁷³;
- jednostki sektora finansów publicznych szkoły wyższe;
- jednostki naukowe;
- instytucje otoczenia biznesu;
- organizacje pozarządowe.

⁷³ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Cross-financing

W ramach PI 2.3 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP II.

II.2.A.2.2 (2.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem II.2.A.2.2 (2.2).

II.2.A.2.3 (2.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 2.3 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

II.2.A.2.4 (2.3) Opis planowanego zastosowanie dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

II.2.A.2.5 (2.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (II/2.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba zainstalowanych aplikacji w instytucjach publicznych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	160	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

II.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

II.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej II

Tabela 6 (II): Ramy wykonania OP II, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) *	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r. *
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	108	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba zainstalowanych aplikacji w instytucjach publicznych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	160	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

II.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej II

Tabele 7-12 (II): Tabele przedstawiające zastosowane w OP II kategorii interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

II.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP II ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

III.2.A.0 KONKURENCYJNA GOSPODARKA

III.2.A.1 (3.1) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 3.1 *Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości*

Cel szczegółowy 1: Poprawa dostępności terenów inwestycyjnych dla przedsiębiorców

Potencjał inwestycyjny województwa opolskiego jest wysoki, choć wciąż nie w pełni wykorzystany, zwłaszcza w zakresie inwestycji strategicznych, prorozwojowych dla regionu, które mogą kreować znaczną liczbę miejsc pracy i przyczynić się do przyspieszenia rozwoju gospodarczego⁷⁴. Dlatego też działania podejmowane w ramach PI 3.1 mają na celu m.in. poprawić dostępność terenów inwestycyjnych dla przedsiębiorców, wzmocnić potencjał przedsiębiorczości poprzez przyciąganie nowych inwestycji oraz promocję atrakcyjności lokalizacyjnej regionu. Województwo posiada korzystnie zlokalizowane i dobrze przygotowane tereny inwestycyjne w podstrefach specjalnych stref ekonomicznych, ponadto atrakcyjność regionu wzmacnia relatywnie konkurencyjna chłonność rynku, dostępność transportowa i bogata infrastruktura gospodarcza, a także bliskość Czech i Słowacji – ważnych z punktu widzenia inwestorów będących poddostawcami⁷⁵.

Powierzchnia terenów inwestycyjnych w województwie opolskim, które stanowią potencjał do ulokowania inwestycji wynosi około 5 000 ha. W większości tereny te posiadają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, część z nich studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego⁷⁶. Poza dobrze przygotowanymi terenami inwestycyjnymi zlokalizowanymi w podstrefach specjalnych stref ekonomicznych, w regionie pozostają nadal tereny atrakcyjne gospodarczo, które wymagają przygotowania, zatem interwencja w tym zakresie nadal jest niezbędna. Województwo opolskie aktualnie nie posiada własnej strefy ekonomicznej, a tereny

⁷⁴ Program Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 r. (projekt), Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, styczeń 2013, s. 8.

⁷⁵ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 43-44.

⁷⁶ Założenia Programu Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim – perspektywa 2013-2020, s. 10.

inwestycyjne objęte są podstrefami specjalnych stref ekonomicznych: katowickiej, wałbrzyskiej i starachowickiej⁷⁷. Obecnie trwają prace nad poszerzeniem Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i przekształcenie jej w strefę opolsko-wałbrzyską.

W województwie znajduje się ok. 1000 ha terenów inwestycyjnych, które mogą wejść do nowej strefy. Dodatkowo włączenie się do przedsięwzięcia samorządów gminnych może znacznie poszerzyć tę powierzchnię. Powstanie strefy spowoduje zwiększenie wpływu Samorządu Województwa Opolskiego na lokowanie inwestycji na terenie województwa⁷⁸. Jest to jeden z elementów realizacji SSD. W związku z niższym niż w pozostałych regionach tempem wzrostu liczby miejsc pracy oraz wsparciem przedsiębiorczości, której poziom jest w województwie opolskim relatywnie niski, konieczne będzie wzmacnianie pozycji konkurencyjnej regionu poprzez podniesienie jego atrakcyjności inwestycyjnej, sprzyjającej pozyskaniu nowych inwestorów i lokowaniu inwestycji, które są źródłem nowych miejsc pracy.

Tabela 3 (III/3.1): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 3.1 *Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na terenach inwestycyjnych	szt.	Słabiej rozwinięty	b.d.*	b.d.*	b.d.*	b.d.*	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Zostanie uzupełnione po wprowadzeniu horyzontalnych rozwiązań proponowanych przez MRR, a dotyczących korzystania z danych statystycznych GUS (dotyczy poziomu regionalnego)

III.2.A.2 (3.1) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 3.1 *Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości*

III.2.A.2.1 (3.1) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Wsparcie udzielane na przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki w regionie prowadzić ma do wzmocnienia atrakcyjności lokalizacyjnej regionu. Ponadto pośrednim celem jest rozpowszechnianie informacji o województwie opolskim i jego możliwościach inwestycyjnych. Spodziewanym efektem ma być przyciągnięcie inwestorów, co z kolei przyczyni się do powstania nowych inwestycji oraz wykreowania wysokiej jakości miejsc pracy. Wsparciem objęte będą też inwestycje w infrastrukturę, aktywizujące gospodarczo obszary powojenne, przemysłowe, pokolejowe i popegeerowskie.

W ramach PI 3.1 planuje się realizację projektu strategicznego w obszarze Podstrefy Nysa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST – PARK” Sp. z o. o. Projekt ma na celu

⁷⁷ Regionalna Strategia Innowacji..., s. 90.

⁷⁸ Założenia Programu Specjalnej Strefy Demograficznej..., s. 10.

kompleksowe uzbrojenie i zagospodarowanie ww. podstrefy, co wzmocni potencjał Nysy, w tym będzie stanowił zachętę dla potencjalnych inwestorów do lokowania przedsiębiorstw. Inicjatywa ta wpisuje się w SSD, gdzie określono, że powstawanie miejsc pracy wpływa na zmniejszenie liczby migracji, zwłaszcza ludzi młodych.

Kolejnym projektem strategicznym planowanym do realizacji jest kompleksowe uzbrojenie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych wraz z budową i modernizacją niezbędnych dróg dojazdowych w Subregionie Kędzierzyńsko-Kozielskim.

Główne typy przedsięwzięć

- inwestycje polegające na przygotowaniu terenu inwestycyjnego, w tym uzbrojenie terenu inwestycyjnego w media;
- rozwój infrastruktury niezbędnej do właściwego skomunikowania terenu inwestycyjnego;
- rozwój infrastruktury na obszarach powojennych, przemysłowych, kolejowych i pojezierzowych.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących przygotowania terenów inwestycyjnych nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparcie skierowane zostanie tylko do tych terenów inwestycyjnych, które wynikają z planów zagospodarowania przestrzennego poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w ramach OSI Depopulacja, OSI Obszary Przygraniczne oraz ZIT. Ponadto priorytetowo potraktowane zostaną ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- przedsiębiorstwa.

Cross-financing

W ramach PI 3.1 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

III.2.A.2.2 (3.1) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 3.1 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów oraz planuje się realizację projektów strategicznych z zakresu zwiększenia dostępności terenów inwestycyjnych. Projekty wsparte w ramach trybu pozakonkursowego charakteryzować się będzie wysoką wartością i znaczeniem dla regionu. Inwestycje ze względu na swój kompleksowy charakter i znaczny zasięg oddziaływania w istotny sposób przyczynią się do osiągnięcia wyznaczonego dla PI celu szczegółowego. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny

przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

III.2.A.2.3 (3.1) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 3.1 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

III.2.A.2.4 (3.1) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

III.2.A.2.5 (3.1) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (III/3.1): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWIK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	725	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.1 (3.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 3.2 *Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MSP, w szczególności w celu internacjonalizacji*

Cel szczegółowy 2: Rozwój i promocja współpracy gospodarczej przedsiębiorstw

Najważniejszym celem interwencji w ramach PI 3.2 jest wsparcie w zakresie współpracy gospodarczej regionu, w tym międzynarodowej oraz zapewnienie skutecznej promocji, która przyczyni się do osiągnięcia lepszej konkurencyjności opolskich firm oraz adaptacji do wyzwań globalnej gospodarki. Aby poprawić atrakcyjność województwa opolskiego jako miejsca do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i wypoczynku, niezbędne jest podjęcie działań sprzyjających zapewnieniu promocji turystycznej regionu, w tym regionalnych produktów turystycznych.

W ramach nowej zintegrowanej polityki przemysłowej UE niezwykle ważne jest wsparcie w zakresie tworzenia, rozwoju i internacjonalizacji MSP⁷⁹. Działania na poziomie międzynarodowym są istotne dla zwiększenia konkurencyjności europejskiego przemysłu, m.in. poprzez promowanie wdrażania nowych technologii⁸⁰. Rozwijanie krajowej i międzynarodowej współpracy gospodarczej

⁷⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji. Konkurencyjność i zrównoważony rozwój na pierwszym planie, Komisja Europejska, Bruksela 2010, s. 4.

⁸⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów: Horyzont 2020 – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji, Bruksela, 2011, s. 12.

jest ważne dla wzmocnienia rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Wykorzystanie wiedzy innych oraz otwarcie się na doświadczenia najbardziej rozwiniętych gospodarczo ośrodków jest jedną z najbardziej skutecznych dróg osiągnięcia wyższego poziomu rozwoju, implementacji najlepszych praktyk gospodarczych oraz ekspansji regionalnych produktów poza granice województwa⁸¹. Wzmocnienie międzynarodowych powiązań gospodarczych oraz wypromowanie województwa zarówno w kraju, jak i za granicą można osiągnąć dzięki intensyfikacji działań związanych z promocją inwestycyjną i gospodarczą regionu. Dla budowania silnego gospodarczo regionu szczególnie ważne będzie pozyskiwanie i lokowanie inwestycji, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych jako głównych dostawców, a także odbiorców tworzonych i implementowanych w regionie rozwiązań. Istotne jest również tworzenie naturalnych powiązań kooperacyjnych i zaangażowanie przedsiębiorstw we współpracę sieciową, która spowoduje czerpanie korzyści z takiej współpracy zwiększając efektywność swojej działalności, przyciągając wysokiej jakości kadry oraz zwiększając możliwości wdrożenia wypracowanych rozwiązań⁸². Dzięki temu wzmocniony zostanie wizerunek opolskiego biznesu, jako zdolnego do podejmowania współpracy z międzynarodowym środowiskiem gospodarczym. Działanie to skierowane zostanie również do podmiotów branży rolno-spożywczej.

Wśród najważniejszych branż pozaprzemysłowych w regionie wymieniana jest turystyka. Województwo opolskie posiada atrakcyjne i zróżnicowane lokalnie obszary, bazujące na zasobach przyrodniczo-krajobrazowych, historyczno-krajoznawczych, kulturowych i przyrody nieożywionej, stwarzające możliwości dla rozwoju różnych form turystyki oraz do aktywności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji i krajoznawstwa⁸³. Dlatego działania związane z promocją turystyczną regionu są niezwykle istotne.

Tabela 3 (III/3.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 3.2 *Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MSP, w szczególności w celu internacjonalizacji*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	%	Słabiej rozwinięty	22	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.2 (3.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 3.2 *Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MSP, w szczególności w celu internacjonalizacji*

III.2.A.2.1 (3.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Dzięki realizacji PI 3.3 możliwe będzie prowadzenie działalności gospodarczej w sposób bardziej efektywny oraz nastąpi poprawa wizerunku przedsiębiorstw i producentów rolno-spożywczych, co spowoduje zwiększenie ich konkurencyjności i pozycji na rynku. Przedsiębiorstwa uzyskają wsparcie na różnorodne usługi związane z współpracą gospodarczą i promocją przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych oraz krajowych, tj. m.in. udział w targach,

⁸¹ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego ...*, s. 98.

⁸² *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego ...*, s. 95.

⁸³ *Klastry w województwie opolskim*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012, s. 9.

wystawach, działaniach promujących produkty i usługi w kraju i za granicą, a także organizację targów i konferencji, w tym wizyty w regionie ekspertów z zagranicy. W związku z tym, iż działalność turystyczna i rekreacyjna stanowi istotny potencjał rozwoju regionu⁸⁴, a rozwój i promocja oferty turystycznej jest jednym z celów SRWO 2020, interwencja skierowana zostanie także na promocję turystyczną regionu w wymiarze zarówno krajowym jak i międzynarodowym.

Główne typy przedsięwzięć

- wsparcie współpracy gospodarczej przedsiębiorstw, w tym międzynarodowej;
- promocja gospodarcza produktów i usług, w tym udział w wydarzeniach krajowych i międzynarodowych, m.in. w targach;
- promocja gospodarcza i turystyczna regionu w wymiarze krajowym i międzynarodowym;
- promocja przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych, w tym branży rolno-spożywczej.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących międzynarodowej współpracy gospodarczej i promocji nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa;
- producenci rolno-spożywczy.

Cross-financing

W ramach PI 3.2 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP III.

III.2.A.2.2 (3.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 3.2 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną

⁸⁴ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy ..., s. 72.

wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

III.2.A.2.3 (3.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 3.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

III.2.A.2.4 (3.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

III.2.A.2.5 (3.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (III/3.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	318	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.1a (3.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 3.3 *Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług*

Cel szczegółowy 3: Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wsparcie nowych produktów i usług w MSP

W związku z tym, iż społeczeństwo coraz chętniej korzysta z możliwości spędzania wolnego czasu poza domem, podejmowane działania mają zapewnić stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju firm zajmujących się organizowaniem czasu wolnego i turystyką, co zostało podkreślone w SRK 2020. Uzasadnieniem dla objęcia wsparciem powiatów wchodzących w skład podregionu nyskiego jest fakt, iż podregion nyski charakteryzuje się znacznie niższymi wskaźnikami, m.in. w zakresie PKB na mieszkańca oraz znacznie wyższą stopą bezrobocia niż pozostała część województwa. Tak duże zróżnicowanie wymaga szczególnej interwencji w kontekście budowy spójności wewnątrzregionalnej.

Wsparcie w ramach nowych produktów i usług MSP skierowane zostanie na *Life and environmental sciences* w zakresie wykorzystania potencjału turystycznego do rozwoju przedsiębiorczości na pograniczu polsko-czeskim. Wsparciem objęte zostaną trzy powiaty pogranicza, które wchodzą w skład podregionu nyskiego, tj. powiat nyski, prudnicki i głubczycki. Jest to obszar geograficzny, na którym występuje niski poziom przedsiębiorczości. Konieczność priorytetowego wsparcia obszarów przygranicznych wskazana została w *Stanowisku służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014-2020*. Wymieniony obszar przygraniczny województwa opolskiego charakteryzuje się z jednej strony złą sytuacją społeczno-gospodarczą, a z drugiej ogromnym potencjałem w postaci terenów rekreacyjnych idealnych do wypoczynku dla osób w każdej grupie wiekowej. Tereny pogranicza polsko-czeskiego stanowią cenne i atrakcyjne miejsce do wypoczynku. Oprócz sąsiedztwa gór, na rzece Nysie Kłodzkiej znajdują się dwa zbiorniki retencyjne: jezioro Nyskie i Otmuchowskie, a także ciekawe miejsca historyczne i

architektoniczne, punkty widokowe, jaskinie, liczne trasy rowerowe i zabytki, a także przejścia graniczne do Republiki Czeskiej. Wszystkie te wymienione wyżej atrybuty czynią teren pogranicza miejscem niezwykle atrakcyjnym turystycznie dla całych rodzin. Na terenach tych możliwe będzie wsparcie dla przedsiębiorców, które ma na celu pobudzenie gospodarki i rozwój przedsiębiorczości w kierunku turystyki, dzięki czemu zapewniona zostanie możliwość wypoczynku dla rodzin z obszaru całego województwa, a nawet kraju. Działania pobudzające przedsiębiorczość przyczynią się do ożywienia gospodarczego regionu, utworzone zostaną nowe miejsca pracy, a dzięki oferowanym produktom turystycznym dla całych rodzin zapewniona zostanie szeroka oferta turystyczna spędzenia wolnego czasu, głównie w ramach wyjazdów weekendowych. Należy podkreślić, iż wzmacnianie potencjału rozwojowego sektora przedsiębiorstw jest ważnym elementem wzrostu gospodarczego województwa opolskiego. Odnosząc się do perspektywy finansowej 2007-2013 zauważyć można, iż wskaźniki dla turystyki prywatnej dotyczące utworzonych miejsc pracy kształtują się na najwyższym poziomie spośród wszystkich działań wspartych w ramach RPO WO 2007-2013. Dla projektów zrealizowanych w powiatach pogranicza nyskiego, na jeden projekt turystyki prywatnej średnio utworzonych zostało blisko 6 miejsc pracy⁸⁵. Wsparcie pogranicza polsko-czeskiego w zakresie produktu turystycznego skierowanego dla rodzin będzie komplementarne z SSD, którego celem jest odbudowa potencjału ludnościowego województwa opolskiego, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Ww. kierunki interwencji wpisują się w *Strategię Rozwoju kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*, gdzie założono wzrost znaczenia gospodarczego małych i średnich przedsiębiorstw, zdolnych do bardziej elastycznego funkcjonowania na rynku i przedstawiania zindywidualizowanej, unikatowej oferty⁸⁶.

Tabela 3a (III/3.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 3.3 *Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Čzęstotliwość raportowania
1.	-	Nakłady inwestycyjne ogółem	mln PLN	Słabiej rozwinięty	1 248,0	2012	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.2a (3.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 3.3 *Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług*

III.2.A.2.1a (3.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Zgodnie z SRWO 2020 usługi turystyczne są jedną ze specjalizacji regionalnych, która stanowi potencjalnie kluczowy obszar rozwoju województwa opolskiego. Interwencja w zakresie nowych produktów i usług MSP dedykowana będzie inwestycjom służącym zapewnieniu wypoczynku dla rodzin nie tylko z terenu pogranicza, ale całego województwa. Rozwój przedsiębiorczości będzie sprzyjał wzrostowi liczby nowych miejsc pracy.

Główne typy przedsięwzięć

- rozwój działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw w obszarze turystyki.

⁸⁵ Dane pochodzą z monitoringu wniosków o płatność końcową, wg stanu na 30 września 2013 r.

⁸⁶ *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020...*, s. 51.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących produktów i usług MSP nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparcie skierowane zostanie do powiatów na pograniczu polsko-czeskim, należących do podregionu nyskiego, tj. powiat nyski, prudnicki oraz głubczycki w ramach OSI Obszary Przygraniczne oraz OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

Wsparciem objęte zostaną mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z powiatów: nyskiego, prudnickiego i głubczyckiego w ramach OSI Obszary Przygraniczne.

Cross-financing

Dla przedsięwzięć dotyczących produktów i usług MSP nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

III.2.A.2.2a (3.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie III.2.A.2.2 (3.2).

III.2.A.2.3a (3.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 3.3 w OP III nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

III.2.A.2.4a (3.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

III.2.A.2.5a (3.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5a (III/3.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	12	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.1b (3.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 3.3 *Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług*

Cel szczegółowy 4: Rozwój klastrów regionalnych i lokalnych

W województwie opolskim w okresie kilku ostatnich lat zawiązanych zostało co najmniej kilkanaście inicjatyw klastrowych. Zdecydowana większość inicjatyw klastrowych na Opolszczyźnie pozostaje jednakże we wstępnej fazie rozwoju⁸⁷. Jedną z najczęstszych barier w ich rozwoju w regionie jest deficyt środków na finansowanie działalności (brak odpowiedniego budżetu operacyjnego, wysokie koszty zatrudnienia pracowników oraz utrzymania biura), który ogranicza

⁸⁷ Klastry w województwie opolskim..., s. 18.

realne możliwości działania na rzecz zacieśnienia współpracy klastrowej⁸⁸. Ponadto inicjatywy klastrowe w województwie opolskim charakteryzują się niską efektywnością⁸⁹.

Zgodnie z założeniami UP zwiększenie pomocy dla inicjatyw klastrowych jest działaniem niezbędnym w perspektywie 2014-2020⁹⁰. Dlatego podjęto decyzję, aby skierować wsparcie na rozwój oraz poprawę funkcjonowania klastrów w regionie, w tym ukierunkowanych na rozwój obszarów wiejskich. Wsparcie inicjatyw, które zajmują się konkretnymi branżami mogą mieć fundamentalny wpływ na rozwój regionalny, dzięki wykorzystaniu wzajemnego potencjału uczestników klastra w danej branży. Współpraca w biznesie jest jednym z kluczowych czynników pobudzających kreatywność i innowacyjność. Klastry sprzyjają rozwojowi innowacyjnej przedsiębiorczości, które nie obawiają się inwestować w najnowsze technologie, stąd rozwój klastrów jest pożądany dla budowania przewagi gospodarczej. Należy także podkreślić, iż działalność klastrów niesie wymierne korzyści nie tylko dla samych przedsiębiorstw i organizacji w nich zrzeszonych, ale również dla regionu, co objawia się m.in. mniejszym bezrobociem⁹¹.

Tabela 3b (III/3.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 3.3 *Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.2b (3.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 3.3 *Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług*

III.2.A.2.1b (3.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W celu rozwijania potencjału powiązań kooperacyjnych w województwie opolskim, dla zwiększenia konkurencyjności podmiotów w nie zaangażowanych, w RPO WO 2014-2020 wsparte zostaną klastry i inicjatywy klastrowe.

Główne typy przedsięwzięć

- wsparcie aktywności inwestycyjnej MSP,
- wzmocnienie powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw (klastrów/inicjatyw klastrowych).

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących rozwoju klastrów regionalnych i lokalnych nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

⁸⁸ *Materiał roboczy do wypracowania diagnozy ...*, s. 132-133.

⁸⁹ *Regionalna Strategia Innowacji ...*, s. 86.

⁹⁰ *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020...*, s. 19.

⁹¹ *Klastry i inicjatywy klastrowe w województwie opolskim*, pod red. Wojciecha Duczmala i Witolda Potwory, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu, Opole 2010, s. 35.

Główne typy beneficjentów

- klastry i inicjatywy klastrowe;
- przedsiębiorstwa;
- porozumienia przedsiębiorstw;
- instytucje otoczenia biznesu, w tym jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki.

Cross-financing

Dla przedsięwzięć dotyczących rozwoju klastrów regionalnych i lokalnych przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP III.

III.2.A.2.2b (3.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie III.2.A.2.2 (3.2).

III.2.A.2.3b (3.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 3.3 w OP III nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

III.2.A.2.4b (3.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

III.2.A.2.5b (3.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5b (III/3.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wspartych klastrów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	3	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.1 (3.4) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 3.4 *Wspieranie zdolności MSP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji*

Cel szczegółowy 5: Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu w celu ułatwienia firmom dostępu do profesjonalnych usług okołobiznesowych oraz świadczenie usług przez IOB

Celem interwencji w ramach PI 3.4 jest wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu zarówno w celu umożliwienia oferowania firmom lepszej jakości profesjonalnych usług, a także na własną działalność, która będzie służyć wzmocnieniu ich pozycji konkurencyjnej. Ważne jest podnoszenie skuteczności i efektywności instytucji otoczenia biznesu, zwiększenie zakresu świadczonych przez nie usług oraz lepsze dostosowanie do potrzeb przedsiębiorstw⁹². Ponadto, w ograniczonym zakresie, wsparcie zostanie skierowane na infrastrukturę IOB, która będzie służyła świadczeniu nowych, zaawansowanych usług. Działania te służyć mają efektywnemu wsparciu podmiotów gospodarczych

⁹² Klastry w województwie opolskim..., s. 10-11.

tak, aby instytucje te sprzyjały rzeczywistym potrzebom regionu, a także zapewnieniu skutecznej inkubacji nowopowstałych firm.

Institucje otoczenia biznesu, które świadczą wysokiej jakości usługi doradcze, szkoleniowe, finansowe, czy marketingowe, pełnią ważną rolę w budowie nowoczesnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki⁹³. Powiązania instytucji otoczenia biznesu z gospodarką i nauką są słabą stroną regionu. W województwie opolskim zauważa się konieczność poprawy przepływu informacji pomiędzy samymi instytucjami okołobiznesowymi, jak i w relacjach z przedsiębiorcami. Istotne jest usprawnienie funkcjonowania tych instytucji, które powinny świadczyć wyspecjalizowane i łatwo dostępne usługi powiązane ze specyfiką regionalną⁹⁴. W regionie ponadto identyfikuje się niski procent przedsiębiorców zrzeszonych w IOB oraz małą liczbę instytucji okołobiznesowych, profesjonalnie wspierających rozwój przedsiębiorczości o oddziaływaniu lokalnym i regionalnym. Przedsiębiorstwa prywatne najczęściej nie tworzą wspólnego łańcucha wartości i nie posiadają tradycji wzajemnej współpracy, co utrudnia osiągnięcie efektu sprzężenia, w znacznym stopniu warunkującego osiągnięcie przewagi konkurencyjnej w danej branży. Jedną z najczęstszych barier w rozwoju instytucji okołobiznesowych w województwie opolskim jest deficyt środków na finansowanie działalności, a słabo rozwinięta sieć instytucji otoczenia biznesu jest z kolei barierą zidentyfikowaną w regionie dla działalności inwestycyjnej⁹⁵.

Tabela 3 (III/3.4): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 3.4 *Wspieranie zdolności MSP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.2 (3.4) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 3.4 *Wspieranie zdolności MSP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji*

III.2.A.2.1 (3.4) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Doświadczenia z wdrażania perspektywy 2007-2013 pokazują, iż istotne jest podnoszenie skuteczności i efektywności instytucji otoczenia biznesu, zwiększenie zakresu świadczonych przez nie usług, a także lepsze dostosowanie do potrzeb przedsiębiorstw⁹⁶. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu, w tym wsparcie infrastruktury IOB, umożliwi świadczenie bardziej profesjonalnych usług na rzecz przedsiębiorców, które przyczynią się do zwiększenia konkurencyjności i rozwoju gospodarki w regionie. Wsparcie na rzecz IOB będzie komplementarne z poddziałaniem 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* w ramach RPO WO 2007-2013.

Główne typy przedsięwzięć

- usługi doradcze i szkoleniowe na rzecz wzmocnienia potencjału IOB;

⁹³ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 95.

⁹⁴ *Regionalna Strategia Innowacji...*, s. 82.

⁹⁵ *Materiał roboczy do wypracowania diagnozy ...*, s. 131-132.

⁹⁶ *Program Rozwoju Przedsiębiorstw...*, s. 11.

- usługi doradcze i szkoleniowe zwiększające zdolność MSP i grup producentów rolnych do budowania i wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku;
- wsparcie instytucji otoczenia biznesu, w tym przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury IOB.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu oraz wsparcia usług IOB nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- Instytucje otoczenia biznesu, w tym jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki.

Cross-financing

W ramach PI 3.4 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP III.

III.2.A.2.2 (3.4) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie III.2.A.2.2 (3.2).

III.2.A.2.3 (3.4) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 3.4 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

III.2.A.2.4 (3.4) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

III.2.A.2.5 (3.4) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (III/3.4): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu – ośrodki przedsiębiorczości	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	9	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

III.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

III.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej III

Tabela 6 (III): Ramy wykonania OP III, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.*
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	330	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu - ośrodki przedsiębiorczości	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	9	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba wspartych klastrów	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	3	IZ	do uzup.	do uzup.
Powierzchnia wspartych (przygotowanych) terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	725	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

III.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej III

Tabele 7-12 (III): Tabele przedstawiające zastosowane w OP III kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

III.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP III ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

IV.2.A.0 GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

IV.2.A.1 (4.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 4.2 *Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa*

Cel szczegółowy 1: Ograniczenie strat i zużycia energii przez MSP

Analizując dane dotyczące energochłonności gospodarki w województwie opolskim w ostatnich latach widoczna jest tendencja spadkowa. W 2007 r. zużycie energii elektrycznej wyniosło 4582 GWh, a w 2011 r. 4443 GWh⁹⁷. Pomimo tych pozytywnych zmian, nadal zużycie energii w województwie opolskim jest znacząco wyższe niż wynosi średnia UE. Dlatego też, SRWO 2020 jako jeden z elementów służących zachowaniu wysokiej jakości środowiska naturalnego wskazuje wspieranie niskoemisyjnej gospodarki, m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej, rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych czy innowacyjne technologie wytwarzania energii⁹⁸. Efektywność energetyczna jest także jednym z priorytetów EU2020, tj. rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej oraz odpowiada na wyzwania projektu przewodniego *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*⁹⁹. Duży potencjał w zakresie możliwości zastosowania rozwiązań przyczyniających się do zwiększenia efektywności energetycznej, identyfikowany jest w sektorze przemysłowym, gospodarstwach domowych i transporcie¹⁰⁰. Inwestycje w sektorze MSP w województwie opolskim (obok sektora publicznego i transportu, które będą wspierane w ramach PI 4.3 i PI 4.5) mają w znaczący sposób przyczynić się do dalszego spadku energochłonności gospodarki. Najważniejszym celem interwencji podejmowanych w ramach PI 4.2 jest zmniejszenie zapotrzebowania na wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła, poprzez zastosowanie energooszczędnych technologii, wprowadzanie systemów zarządzania energią czy zmiany systemów wytwarzania i wykorzystywania energii. Tereny podregionu nyskiego (wg klasyfikacji NUTS3) charakteryzują się niższymi wskaźnikami rozwoju gospodarczego, w tym PKB, dlatego planuje się dofinansować ww. operacje w przedsiębiorstwach działających na tym obszarze, za pomocą dotacji. Mogą stać się one istotnym impulsem do likwidacji barier dla podejmowania działań efektywnościowych w zużyciu energii w przedsiębiorstwach. Na rozwój gospodarki niskoemisyjnej decydujący wpływ ma również wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w całości produkowanej energii. Na ten typ działań, przedsiębiorstwa będą mogły uzyskać pożyczki/poręczenia w ramach OP XII *Instrumenty Finansowe*.

Tabela 3 (IV/4.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 4.2 *Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln PLN PKB	GWh	Słabiej rozwinięty	0,17	2010	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

⁹⁷ *Zużycie paliw i nośników energii w 2006 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2007, s. 13-14.

⁹⁸ Por. *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 109.

⁹⁹ *Komunikat Komisji. Europa 2020...*, s. 6.

¹⁰⁰ Por. *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.*, s. 31-32.

IV.2.A.2 (4.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 4.2 *Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa*

IV.2.A.2.1 (4.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Projekty wspierane w ramach PI 4.2 będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie konkretnych celów: oszczędności energii i/lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Dofinansowanie otrzymają projekty mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, których realizacja przyczyni się w znaczącym stopniu do zmniejszenia strat energii, ciepła i wody, a tym samym doprowadzi do optymalizacji zużycia energii. Zmniejszenie zużycia energii przez wsparte przedsiębiorstwa powinno przyczynić się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, a w efekcie do poprawy jakości powietrza w regionie.

Główne typy przedsięwzięć

- wsparcie inwestycji sprzyjających produkcji bardziej efektywnej energetycznie;
- zastosowanie energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach;
- instalacje służące do wytwarzania, przetwarzania, magazynowania oraz przesyłu energii ze źródeł odnawialnych;
- audyt energetyczny dla MSP jako element kompleksowy projektu.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących efektywności energetycznej nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparcie w ramach PI 4.2 zostaną objęte przedsiębiorstwa z podregionu nyskiego (wg klasyfikacji NUTS3).

Główne typy beneficjentów

- przedsiębiorstwa z podregionu nyskiego (wg klasyfikacji NUTS3).

Cross-financing

W ramach PI 4.2 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP IV.

IV.2.A.2.2 (4.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 4.2 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu

szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

IV.2.A.2.3 (4.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 4.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

IV.2.A.2.4 (4.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

IV.2.A.2.5 (4.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (IV/4.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	36	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IV.2.A.1 (4.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 4.3 *Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Cel szczegółowy 2: Zmniejszenie energochłonności sektora publicznego

Efekty dotychczas przeprowadzonych inwestycji na rzecz zmniejszenia energochłonności gospodarki widoczne są m.in. w spadku zużycia ciepła w województwie opolskim: w 2006 r. zużycie wyniosło 17 374 TJ, a w 2011 r. 16 976 TJ¹⁰¹. Obok sektora przemysłowego, na zmiany w zakresie efektywności energetycznej, wpływ mają inwestycje w budownictwie, w tym dotyczące modernizacji budynków użyteczności publicznej. Pomimo zauważalnych pozytywnych zmian w tym zakresie, nadal identyfikuje się znaczący potencjał oszczędności energii w tym obszarze. Należy w dalszym ciągu podejmować działania, tj. kompleksowa termomodernizacja budynków, wymiana oświetlenia na energooszczędne czy instalacja OZE. Konieczność kontynuowania takich działań potwierdzają wyzwania sformułowane w SRK 2020: w ramach poprawy efektywności energetycznej interwencja powinna zostać skierowana na zastosowanie dostępnych i sprawdzonych technologii w zakresie termomodernizacji budynków i zwiększenia wykorzystania OZE, co umożliwi podniesienie regionalnego bezpieczeństwa energetycznego i stworzenie warunków do rozwoju energetyki

¹⁰¹ Zużycie paliw i nośników energii w 2006 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2007, s. 13-14 oraz Zużycie paliw i nośników energii w 2011 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2012, s. 13-14.

rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach¹⁰², a także w SRWO 2020, w której jako jeden z najważniejszych elementów wspierania niskoemisyjnej gospodarki wskazuje się konieczność poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej¹⁰³. Najważniejszym celem inwestycji planowanych do dofinansowania w ramach PI 4.3 jest obniżenie energochłonności budynków użyteczności publicznej, poprzez m.in. zmiany w systemach ogrzewania i wentylacji, strukturze budynków, instalacjach doprowadzających ciepłą wodę, zmiany wyposażenia na urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej. Działania te mają mieć charakter kompleksowy oraz generować jak największe oszczędności ciepła i energii.

Tabela 3 (IV/4.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 4.3 *Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Zużycie energii elektrycznej ogółem	GWh	Słabiej rozwinięty	4466	2011	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IV.2.A.2 (4.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 4.3 *Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

IV.2.A.2.1 (4.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W ramach PI 4.3 dofinansowanie uzyskują projekty prowadzące do ograniczenia energochłonności w sektorze publicznym, przyczyniając się tym samym do ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery, a ostatecznie do poprawy jakości powietrza w województwie opolskim.

Główne typy przedsięwzięć

- kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (m.in. ocieplenie budynku, wymiana okien, drzwi zewnętrznych, oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła, przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach; instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE);
- audyty energetyczne dla sektora publicznego jako element kompleksowy projektu.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących efektywności energetycznej w sektorze publicznym nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

¹⁰² Strategia Rozwoju Kraju 2020 ..., s.125-129.

¹⁰³ Por. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 110.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 4.3 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie), w tym część środków zostanie przeznaczona na realizację projektów w ramach ZIT oraz przez miasta subregionalne i ich obszary funkcjonalne.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- administracja rządowa;
- jednostki naukowe;
- przedsiębiorstwa¹⁰⁴;
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- organizacje pozarządowe.

Cross-financing

W ramach PI 4.3 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

IV.2.A.2.2 (4.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem IV.2.A.2.2 (4.2). Dodatkowo, w ramach PI 4.3 część środków zostanie przeznaczona na realizację projektów w ramach ZIT oraz przez miasta subregionalne i ich obszary funkcjonalne.

IV.2.A.2.3 (4.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 4.3 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

IV.2.A.2.4 (4.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

IV.2.A.2.5 (4.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (IV/4.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	67	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

¹⁰⁴ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

IV.2.A.1 (4.5) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 4.5 *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych*

Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości powietrza

Od 1990 r. notuje się znaczny spadek wielkości emisji głównych zanieczyszczeń w Polsce i w województwie opolskim, co jest wynikiem wieloletniej polityki państwa i władz regionalnych w tym zakresie. Polska jako kraj konsekwentnie realizuje, wynikające z porozumień międzynarodowych, zobowiązania dotyczące zmniejszania ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do powietrza¹⁰⁵. Województwo opolskie pod względem emisji zanieczyszczeń, należy do grupy regionów o znacznej skali obciążenia środowiska. Zgodnie z danymi GUS w 2011 r., województwo opolskie zajęło 11. pozycję pod względem wielkości emisji pyłowej i 8. ze względu na ilość wprowadzanych do powietrza gazów¹⁰⁶. Na przestrzeni lat 2001-2011 odnotowano znaczący spadek zanieczyszczeń pyłowych (o 66,9%), ale wzrost emisji o 19,5% w przypadku zanieczyszczeń gazowych (głównie tlenku węgla)¹⁰⁷. Dane te potwierdzają, że mimo obserwowanych pozytywnych zmian, nadal konieczna jest kontynuacja działań dla poprawy jakości powietrza, zwłaszcza intensyfikacja działań ukierunkowanych na proekologiczne rozwiązania systemu transportu oraz zmniejszenie niskiej emisji zanieczyszczeń w miastach¹⁰⁸. Działania te są jednocześnie odpowiedzią na jedno z wyzwań określonych w SRWO 2020, która jako istotną barierę rozwojową w województwie opolskim wskazuje brak efektywnych rozwiązań w zakresie transportu zbiorowego. Brak zintegrowanego systemu komunikacji zbiorowej w miastach przyczynia się do znacznego wzrostu ilości zanieczyszczeń komunikacyjnych, podobnie jak wyeksploatowany, nieekologiczny transport, ale także obniża atrakcyjność województwa, jako miejsca do inwestowania, pracy i zamieszkania. Najważniejszym celem interwencji w ramach PI 4.5 jest zatem poprawa jakości powietrza w województwie opolskim. Inwestycje w ekologiczny transport publiczny, działania dotyczące przebudowy infrastruktury miejskiej wyprowadzającej z centrów miast indywidualny ruch samochodowy, integracja funkcjonowania poszczególnych podsystemów transportowych (np. centra przesiadkowe, parkingi rowerowe, parkingi *Park&Ride*, czy ścieżki rowerowe) oraz inwestycje w zakresie np. oświetlenia miejskiego czy budownictwa pasywnego powinny przyczynić się do minimalizacji emisji zanieczyszczeń (w szczególności CO₂) do atmosfery, zmniejszenia hałasu ulicznego i zatlóczenia motoryzacyjnego w miastach oraz zwiększenia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE.

Tabela 3 (IV/4.5): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 4.5 *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów (...)*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Emisja CO ₂ z zakładów szczególnie uciążliwych	tony/rok	Słabiej rozwinięty	12 532,7	2012	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

¹⁰⁵ Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole 2012, s. 84.

¹⁰⁶ Rocznik Statystyczny Województw 2012, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2012.

¹⁰⁷ Por. Stan środowiska w województwie opolskim w roku 2011, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu, Opole 2012, s. 8.

¹⁰⁸ Por. Program Ochrony Środowiska..., s. 24.

IV.2.A.2 (4.5) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 4.5 *Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych*

IV.2.A.2.1 (4.5) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Ważnym elementem przyczyniającym się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu jest odpowiednio rozwinięty system transportu publicznego. Dzięki wsparciu zintegrowanych, niskoemisyjnych systemów transportu publicznego zwiększy się mobilność mieszkańców województwa opolskiego, zmniejszy się emisja zanieczyszczeń w obrębie miast i ich obszarów funkcjonalnych. Ponadto, inne działania z zakresu gospodarki niskoemisyjnej przyczynią się do ograniczenia emisji CO₂, poprawy jakości powietrza w regionie, co w rezultacie będzie miało pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego oraz życia mieszkańców.

Główne typy przedsięwzięć

- zakup taboru dla transportu publicznego;
- budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu;
- budowa, remont, przebudowa pętli, zatok lub wydzielenie pasów ruchu dla pojazdów komunikacji zbiorowej oraz pozostałej infrastruktury służącej obsłudze pasażerów;
- budowa, przebudowa, dostosowanie istniejących parkingów na parkingi *Park&Ride* oraz *Bike&Ride* zwłaszcza przy krańcowych przystankach komunikacji miejskiej;
- budowa, modernizacja ścieżek rowerowych;
- inwestycje w zakresie budownictwa pasywnego;
- oświetlenie miejskie;
- budowa elektronicznego systemu informacji pasażerskiej on-line wraz z elektronicznymi tablicami informacyjnymi na przystankach;
- działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii; budownictwa zero emisyjnego.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjności gospodarki nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 4.5 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego, w tym część środków zostanie przeznaczona na realizację projektów w ramach ZIT oraz przez miasta subregionalne i ich obszary funkcjonalne. Ze wsparcia w zakresie zakupu taboru dla transportu publicznego zostanie wyłączone Aglomeracja Opolska, która będzie mogła otrzymać wsparcie z poziomu krajowego.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;

- przedsiębiorstwa¹⁰⁹.

Cross-financing

W ramach PI 4.5 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

IV.2.A.2.2 (4.5) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem IV.2.A.2.2 (4.2). Dodatkowo, w ramach PI 4.5 część środków zostanie przeznaczona na realizację projektów w ramach ZIT oraz przez miasta subregionalne i ich obszary funkcjonalne.

IV.2.A.2.3 (4.5) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 4.5 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

IV.2.A.2.4 (4.5) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

IV.2.A.2.5 (4.5) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (IV/4.5): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	52	IZ	corocznie
2.	Liczba wybudowanych obiektów "Park&Ride"	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	7	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IV.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

¹⁰⁹ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa.

IV.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej IV

Tabela 6 (IV): Ramy wykonania OP IV, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach) *	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r. *
Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną	szt.	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	36	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	67	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	52	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba wybudowanych obiektów "Park&Ride"	szt.	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	7	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

IV.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej IV

Tabele 7-12 (IV): Tabele przedstawiające zastosowane w OP IV kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

IV.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP IV ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

V.2.A.0 ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM

V.2.A.1a (5.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 5.2 *Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi*

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie ochrony ludności przed skutkami zagrożeń naturalnych

Województwo opolskie jest jednym z pięciu województw Polski najbardziej narażonych na wystąpienie powodzi. Dlatego też IZRPO WO w okresie programowania 2014-2020 zamierza kontynuować działania zmierzające do zmniejszenia zagrożenia powodziowego w regionie. Działania zwiększające bezpieczeństwo mieszkańców ukierunkowane zostaną m.in. na zadania z zakresu tworzenia kompleksowych systemów małej retencji. Przedsięwzięcia realizowane w ramach PI 5.2 są spójne z priorytetem EU2020, tj. rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej oraz założeniami projektu przewodniego *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Dokument ukierunkowuje kraje członkowskie Unii Europejskiej na realizację zadań w zakresie efektywnego korzystania z zasobów, zmierzających do zmniejszenia zagrożeń związanych z klimatem i zapobiegania klęskom żywiołowym¹¹⁰. Realizacja PI 5.2 odpowiada także na wyzwania zawarte w *Białej Księdze. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania*¹¹¹ poprzez wdrażanie w województwie opolskim działań polegających na racjonalnym gospodarowaniu zasobami środowiskowymi, w szczególności wodnymi. Zaprojektowane działania są również zgodne z:

- *Dyrektywę 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim*¹¹²;
- *Dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej*¹¹³.

Wyzwania związane z ryzykiem powodziowym zidentyfikowano również w dokumentach krajowych. Szczególne zagrożenie w dolnych odcinkach Odry i Wisły wskazano w KPZK¹¹⁴, formułując jednocześnie cel: Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne kraju, który koresponduje z założeniami RPO WO 2014-2020. Również wyzwania KSRR¹¹⁵ ukierunkowano na zmiany klimatyczne i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych. Zakres realizacji PI 5.2 koresponduje z SRWO 2020¹¹⁶, w której sformułowano Cel operacyjny Przeciwdziałanie i usuwanie zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych. Wśród przedsięwzięć koniecznych do zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa wskazano budowę polderów w dolinie Odry oraz budowę zbiorników wielofunkcyjnych i małej retencji. SRWO 2020 identyfikuje zagrożenia cyklicznymi zalewami powodziowymi, jako bariery rozwojowe, rekomenduje kontynuowanie podjętych już działań niwelujących ryzyko wystąpienia tych zjawisk, zarówno na terenie województwa, ale również na obszarach sąsiadujących z regionem.

Województwo opolskie było jednym z regionów, które najbardziej ucierpiały w czasie powodzi tysiąclecia w 1997 r. Powódź w Polsce spowodowana była nasilonymi opadami deszczu w dniach 3-8

¹¹⁰ *Komunikat Komisji. Europa 2020...*, s. 17.

¹¹¹ KOM(2009) 147 z 1 kwietnia 2009 r.

¹¹² Dz. U. UE L 288 z 6.11.2007.

¹¹³ Dz. U. UE L 327 z 22.12.2000.

¹¹⁴ *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r., s. 137.

¹¹⁵ *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego...*, s. 24.

¹¹⁶ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 111.

oraz 18-20 lipca 1997 r. Zalanych zostało ponad 139 tysięcy hektarów ziem, 527 miejscowości. Śmierć poniosło 8 osób¹¹⁷. Aby zapobiec kolejnym tragediom, wszczęto intensywne działania zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Obejmują one działania formalno-prawne, jak i stworzenie lub odtworzenie infrastruktury zabezpieczającej obszary zamieszkałe przed zalaniem. Dotychczasowe działania obejmowały regulacje rzek i potoków, ale także inwestycje w infrastrukturę przeciwpowodziową, w tym budowę obwałowań, zbiorników retencyjnych oraz stacji pomp. Dostrzegając konieczność kontynuowania działań ograniczających ryzyko wystąpienia podtopień w regionie, ale mając na uwadze jakość środowiska, Zarząd Województwa Opolskiego w ramach RPO WO 2014-2020 będzie realizował działania polegające na rozwoju małej retencji. W regionie występują szczególnie wysokie możliwości retencjonowania wody właśnie w zbiornikach małej retencji (możliwość nawet 6-krotnego zwiększenia pojemności obecnie retencjonowanej wody) oraz w innych zbiornikach (zwiększenie pojemności retencjonowanej wody o ok.40%). Możliwości zatrzymywania wody w ramach innych form są jednak zdecydowanie mniejsze. W regionie istnieją zbiorniki zaporowe wielozadaniowe oraz zbiorniki małej retencji, których łączna pojemność wynosi blisko 380 mln m³, a powierzchnia 6 850 ha. Zbiorniki położone na dopływach rzeki Odry, spełniają także funkcje energetyczne, rolnicze, żeglugowe, rybackie, turystyczno-rekreacyjne i sportowe¹¹⁸. Uzupelnienie systemu istniejących zbiorników, zwiększy możliwości gromadzenia wody w razie zagrożenia, co bezpośrednio wpłynie na jego zmniejszenie. Poboczną, ale nie bez znaczenia, funkcją zbiorników małej retencji jest magazynowanie i spowalnianie odpływu wód, istotnego z punktu widzenia nawadniania użytków rolnych i leśnych oraz zmniejszania ryzyka pożarów lasów.

Realizacja planowanych działań wpłynie na osiągnięcie wskaźników rezultatu (Tabela 3). Dzięki zaangażowaniu większych *Nakładów inwestycyjnych na wykonanie obiektów małej retencji wodnej*, z pewnością wzrośnie wartość wskaźnika przedstawionego w UP: *Pojemność obiektów małej retencji wodnej*.

Tabela 3a (V/5.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 5.2 *Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Pojemność obiektów małej retencji wodnej	-	dam ³	Słabiej rozwinięty	b.d.*	b.d.*	b.d.*	b.d.*	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Zostanie uzupełnione po wprowadzeniu horyzontalnych rozwiązań proponowanych przez MRR, a dotyczących korzystania z danych statystycznych GUS (dotyczy poziomu regionalnego)

V.2.A.2a (5.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 5.2 *Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi*

V.2.A.2.1a (5.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

¹¹⁷ Informacja Wojewody Opolskiego „Skutki powodzi w województwie opolskim – zakres działań na rzecz ich usunięcia”. Mat. konferencji „Problemy ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Górnej Odry”, Opole, 2011.

¹¹⁸ *Materiał roboczy do wypracowania diagnozy ...*, s. 36.

W celu zwiększenia w województwie opolskim liczby urządzeń umożliwiających zatrzymywanie i kontrolowane zrzucanie wody, w ramach RPO WO 2014-2020 dofinansowane będą systemy małej retencji.

Główne typy przedsięwzięć

- budowa, przebudowa i modernizacja zbiorników wodnych;
- budowa, przebudowa i modernizacja urządzeń piętrzących, w tym: jazów, zastawek, mnychów, stopni itp.;
- budowa, przebudowa i modernizacja suchych zbiorników i polderów.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących kompleksowych systemów małej retencji nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 5.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- administracja rządowa.

Cross-financing

W ramach zadań z zakresu małej retencji nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

V.2.A.2.2a (5.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 5.2 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

V.2.A.2.3a (5.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 5.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

V.2.A.2.4a (5.2) Opis planowanego zastosowanie dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

V.2.A.2.5a (5.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5a (V/5.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	2	IZ	corocznie
2.	Pojemność obiektów małej retencji	m ³	EFRR	Słabiej rozwinięty	18,7 mln	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

V.2.A.1b (5.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 5.2 Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi

Cel szczegółowy 2: Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców poprzez podniesienie skuteczności reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych

W celu uzupełnienia zadań z zakresu zwiększenia bezpieczeństwa ludności województwa w kontekście możliwych do wystąpienia klęsk żywiołowych, ze szczególnym uwzględnieniem powodzi, IZRPO WO zamierza w okresie 2014-2020 realizować przedsięwzięcia dotyczące systemów wczesnego reagowania i ratownictwa, które polegać będą na doposażaniu jednostek w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof. Podstawową jednostką reagowania i ratowania życia, zdrowia i mienia mieszkańców są OSP. Wynika to m.in. z charakteru regionu, w którym przeważają miejscowości wiejskie. Na terenach wiejskich najszybszą pomoc mogą zapewnić właśnie te jednostki. Zadania zaprojektowane w ramach celu szczegółowego 2 są zgodne z dokumentami strategicznymi, analogicznie jak zadania realizowane w ramach celu szczegółowego 1. Ponadto zakres realizacji PI 5.2 koresponduje z SRWO 2020¹¹⁹, w której sformułowano Cel operacyjny Przeciwdziałanie i usuwanie zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych, w zakresie doposażenia jednostek państwowych i ochotniczych straży pożarnych, policji oraz spółek wodnych w niezbędny sprzęt do usuwania skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń cywilizacyjnych. Ochotnicze straże pożarne stanowią bardzo istotny element systemu reagowania i ratownictwa w razie wystąpienia zagrożeń dla ludzi i mienia. Do podstawowych zadań tych jednostek należą działania w razie wystąpienia pożarów, awarii, zdarzeń drogowych, ale także podtopień i powodzi. Jednostki te znajdują się w większości miejscowości, w tym wiejskich, stąd niejednokrotnie stanowią pierwszą możliwą pomoc dla poszkodowanych. Zgodnie ze statystyką publiczną spośród 1052,7 tys. osób biorących udział w 2010 r. w gaszeniu pożarów 487,0 tys. osób stanowili ratownicy OSP. Udział ochotników zarejestrowano w 55,7 tys. akcji. Wspólne działania ratowników Państwowej Straży Pożarnej i członków OSP odnotowano w 22,9 tys. akcji¹²⁰.

¹¹⁹ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 111.

¹²⁰ Mały Rocznik Statystyczny Polski 2011, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2011, s. 84.

Ludność zamieszkująca województwo opolskie charakteryzuje się dużą aktywnością społeczną. Najwięcej w kraju, bo ponad 17% mieszkańców (wobec średnio 13% w kraju) deklaruje przynależność przynajmniej do jednej organizacji, stowarzyszenia, partii, komitetu, itp. Wśród tych organizacji wiodące znaczenie mają właśnie OSP¹²¹. W związku z dużą rolą tych służb, koniecznym jest wsparcie ich zaplecza, w celu zwiększenia możliwości reagowania i ratowania w jak najszerszym zasięgu możliwych zdarzeń. Doposażenie regionalnych OSP pozwoli jeszcze większej liczbie tych jednostek wejść do krajowego systemu ratowniczo – pożarniczego. Działający od 1995 r. system stanowi jednolity i spójny układ, skupiający powiązane ze sobą różne podmioty ratownicze i służący podejmowaniu skutecznych działań ratowniczych. Województwo opolskie charakteryzuje się gęstą siecią rozmieszczenia jednostek OSP, co wynika m.in. z wysokiego poziomu udziału i zaangażowania ludności lokalnej w formach współdziałania w organizacjach pozarządowych. Podstawowymi zadaniami OSP są zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, a także prowadzenie na szeroką skalę działań profilaktycznych skierowanych głównie do młodzieży¹²². Strażacy podejmują działania związane z zabezpieczeniem ludności i mienia w razie wystąpienia zagrożeń spowodowanych siłami przyrody lub działalnością człowieka, w tym zdarzeń drogowych, klęsk żywiołowych, poważnych awarii oraz skażenia chemicznego i ekologicznego. Biorąc pod uwagę uwarunkowania opolskie, OSP odgrywają znaczącą rolę podczas powodzi. W trakcie powodzi tysiąclecia w 1997 r. w pierwszej kolejności to strażacy OSP nieśli pomoc ludności poprzez zabezpieczanie domostw przed zalaniem oraz przeprowadzali ewakuacje. W związku z tym koniecznym jest wzmacnianie potencjału tych jednostek poprzez uzupełnianie sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych.

Tabela 3b (V/5.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 5.2 *Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Liczba jednostek OSP doposażonych w sprzęt techniczny do ratownictwa powodziowego i nawodnego	szt.	Stabiej rozwinięty	153	2012	wzrost	Oddział wojewódzki Związku OSP	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

V.2.A.2b (5.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach Priorytetu inwestycyjnego 5.2 *Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi*

V.2.A.2.1b (5.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W okresie 2014-2020 ze środków unijnych wsparcie uzyskają jednostki OSP, co umożliwi większe możliwości reagowania i ratowania życia, zdrowia i mienia ludności w razie wystąpienia klęsk żywiołowych. W ramach PI 5.2 realizowane będą zadania polegające na doposażeniu służb w sprzęt niezbędny do usuwania skutków zagrożeń naturalnych.

¹²¹ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy ..., s. 53.

¹²² Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 1991 nr 81 poz. 351).

Główne typy przedsięwzięć

- zakup środków transportu oraz sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych;
- zakup specjalistycznego sprzętu do usuwania skutków katastrof.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących doposażenia służb ratowniczych w sprzęt umożliwiający ratowanie życia i mienia nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 5.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- administracja rządowa;
- organizacje pozarządowe.

Cross-financing

W ramach zadań z zakresu doposażenia służb ratowniczych w sprzęt umożliwiający ratowanie życia i mienia przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP V.

V.2.A.2.2b (5.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem V.2.A.2.2a (5.2).

V.2.A.2.3b (5.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 5.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

V.2.A.2.4b (5.2) Opis planowanego zastosowanie dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

V.2.A.2.5b (5.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5b (V/5.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba jednostek służb ratowniczych doposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	16	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

V.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

V.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej V

Tabela 6 (V): Ramy wykonania OP V, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.*
Liczba wybudowanych urzędzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	2	IZ	do uzup.	do uzup.
Pojemność obiektów małej retencji	m ³	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	18,7 mln	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	16	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

V.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej V

Tabele 7-12 (V): Tabele przedstawiające zastosowane w OP V kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

V.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP V ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

VI.2.A.0 OCHRONA ŚRODOWISKA, DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I NATURALNEGO

VI.2.A.1 (6.1) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 6.1 *Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego*

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie ilości odpadów zbieranych selektywnie

Z obowiązku nałożonego na zarządy poszczególnych województw przez przepisy *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach*¹²³ wynika konieczność przeprowadzania nie rzadziej niż co 6 lat aktualizacji *Planu Gospodarki Odpadami* opartego na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska. Do zakresu obejmowanego przedmiotowym planem należą wszystkie rodzaje odpadów wytwarzanych na terenie województwa bądź przywożonych na jego obszar. Zadania i cele prezentowane w *Planie gospodarki odpadami województwa opolskiego na lata 2007-2012*¹²⁴ zdefiniowane zostały w oparciu o dane statystyczne GUS oraz przeprowadzone analizy, dla których za okres bazowy przyjęto 2010 r. Na obszarze województwa brakuje obiektów spełniających wymagania stawiane lokalnym *Punktem Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych* (PSZOK). Nieosiągnięte są również wskaźniki objęcia odpadów recyklingiem, przygotowaniem do ponownego użycia i odzysku oraz zbyt małe ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

W województwie opolskim konieczne jest wsparcie pozytywnych trendów rozwojowych w zakresie infrastruktury gospodarki komunalnej w obszarze odpadów. Zwiększenie poziomu segregacji odpadów oraz ograniczenie odbioru odpadów biodegradowalnych przeznaczonych do składowania to najważniejsze priorytety regionu, których osiągnięcie zostanie zagwarantowane w momencie objęcia spójnym i wydajnym systemem racjonalnej gospodarki odpadami każdego podmiotu funkcjonującego w regionie. Do osiągnięcia założonych celów konieczne będzie przeprowadzenie następujących działań:

- zapobieganie powstawaniu odpadów, ograniczenie ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- wspomaganie prawidłowego postępowania z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania;
- realizację wskazanego systemu gospodarowania odpadami opartego na regionach gospodarki odpadami.

¹²³ Dz.U. 2010, Nr 185, poz. 1243, z późn zm.

¹²⁴ *Plan gospodarki odpadami województwa opolskiego na lata 2007-2012* przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XX/271/2012 z dnia 28 sierpnia 2012 r.

Tabela 3 (VI/6.1): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 6.1 *Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	Słabiej rozwinięty	8,1	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.2 (6.1) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 6.1 *Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego*

VI.2.A.2.1 (6.1) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W zakresie gospodarki odpadami realizowanej w ramach PI 6.1 konieczne będzie podjęcie określonych działań na rzecz ochrony środowiska oraz przeprowadzenie kluczowych inwestycji wynikających z *dyrektywy o odpadach*¹²⁵ i *dyrektywy składowiskowej*¹²⁶, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji dla odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów niebezpiecznych. Przedstawiona w dyrektywach hierarchia osiągania założeń w gospodarce odpadami przewiduje kolejno: stworzenie modelu społeczeństwa dążącego do eliminacji wytwarzania odpadów oraz wtórnego wykorzystania ich jako surowca („społeczeństwo recyklingu”), przygotowanie odpadów do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (w tym energii). W zakresie przywołanych dyrektyw konieczna będzie również realizacja działań odnoszących się do szczególnych rodzajów odpadów - odpadów niebezpiecznych. W celu zapewnienia spójnego wdrażania założeń dyrektyw w państwie konieczne będzie również stworzenie kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce postępowania z odpadami oraz kształtowaniu odpowiednich postaw konsumenckich. Jednocześnie wymagania nałożone na Polskę, a tym samym województwo opolskie w zakresie gospodarki odpadami znalazły bezpośrednie odniesienie w zaktualizowanym *Planie gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2012–2017*.

W celu wypełnienia ustawowych obowiązków narzuconych na jednostki samorządowe w województwie przez krajową legislację, konieczne będzie doprowadzenie do stworzenia funkcjonalnego systemu gospodarki odpadami opartego na gminnych *PSZOK*-ach. Przełożenie efektów wprowadzenia na terenie każdej z gmin punktu bezpłatnej zbiórki wybranych kategorii odpadów na wymiar środowiskowy będzie znaczące. Proces uświadamiania społeczeństwa w zakresie recyklingu znajdzie odzwierciedlenie w tonach wysegregowanych odpadów w ramach gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i instytucji publicznych w regionie. W celu zwiększenia w województwie opolskim poziomu odzysku (zwłaszcza recyklingu) surowców metali, szkła, tworzyw sztucznych, papieru, a jednocześnie zmniejszenia ilości odpadów biodegradowalnych poddanych procesowi unieszkodliwiania poprzez składowanie, konieczne będzie zrealizowanie szeregu inwestycji infrastrukturalnych. Wśród najważniejszych potrzeb wymieniane jest dostosowanie regionalnego systemu gospodarki odpadami do przepisów krajowych i dyrektyw unijnych poprzez budowę lub

¹²⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. U. L 312 z 22.11.2008).

¹²⁶ Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz.U. L 182 z 16.7.1999).

modernizację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych oraz gminnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

W perspektywie finansowej 2014-2020 zakładane jest kontynuowanie działań na rzecz usprawnienia systemu gospodarki odpadami poprzez rozbudowę regionalnej sieci zakładów odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych. Przewidziane do realizacji inwestycje będą zmierzały do poprawy stanu środowiska poprzez objęcie systemem gospodarki odpadami każdego mieszkańca regionu. Przedsięwzięcia będą zgodne z polityką ograniczania ilości odpadów przeznaczonych do składowania, a ulegających naturalnej biodegradacji przy jednoczesnym podnoszeniu świadomości społeczeństwa o konieczności odzysku surowców wtórnych poprzez segregację odpadów. W wyniku wdrożenia planowanych działań każdy mieszkaniec województwa opolskiego zostanie włączony w funkcjonalną sieć systemu segregowania, zbierania, transportowania, przetwarzania, wtórnego wykorzystania i unieszkodliwiania odpadów.

Główne typy przedsięwzięć

- budowa lub zakup instalacji służących do przetwarzania i wykorzystywania odpadów oraz likwidacji i neutralizacji złożonych odpadów zagrażających środowisku (w tym instalacje recyklingu, instalacje wykorzystujące gaz składowiskowy);
- zwiększenie zasięgu oddziaływania istniejących systemów segregacji odpadów poprzez zakup nowych urządzeń i wyposażenia;
- budowa obiektów lub zakup urządzeń wchodzących w skład systemów zbiórki odpadów ze strumienia odpadów komunalnych.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących gospodarki odpadami nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 6.1 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządów terytorialnych;
- przedsiębiorstwa¹²⁷.

Cross-financing

W ramach PI 6.1 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

VI.2.A.2.2 (6.1) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 6.1 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in.

¹²⁷ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

VI.2.A.2.3 (6.1) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 6.1 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

VI.2.A.2.4 (6.1) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VI.2.A.2.5 (6.1) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VI/6.1): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorii regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Čzęstotliwość raportowania
1.	Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	50	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.1 (6.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 6.2 *Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego*

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie liczby mieszkańców województwa objętych systemem kanalizacji sanitarnej

Komponentem środowiska wymagającym zdecydowanej kontynuacji działań podjętych w perspektywie finansowej 2007-2013 jest z pewnością ochrona powierzchniowych i podziemnych wód w regionie, który w analizie SWOT przeprowadzonej dla województwa opolskiego w ramach prac nad aktualizacją SRWO 2020¹²⁸, sklasyfikowany został po stronie słabych stron oraz potencjalnych zagrożeń rozwojowych. Konieczność wdrożenia kolejnych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest logicznym następstwem działań zmierzających do pełnej realizacji polityk środowiskowych w regionie, borykającym się z problemem zanieczyszczonych wód oraz niedostatecznego skanalizowania - z systemu odprowadzania ścieków bezpośrednio do sieci

¹²⁸ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 68.

kanalizacyjnej w regionie korzystało 58,7% mieszkańców¹²⁹. Przywołana kwestia znajduje przełożenie na wysoki stopień zanieczyszczenia wód powierzchniowych¹³⁰, co z kolei wpływa na konieczność ochrony głównych zbiorników wód podziemnych (w szczególności zbiornika *GZWP 333 Opole – Zawadzkie*) oraz zlewni Zbiornika Turawskiego.

Głównym celem realizacji PI 6.2 w regionie jest kontynuowanie podjętych prac w zakresie rozbudowy i modernizacji infrastruktury gospodarki komunalnej. Nacisk w ramach gospodarki wodno-ściekowej kładziony będzie na dofinansowywanie projektów przewidujących podłączenie do sieci kanalizacyjnej ludności województwa opolskiego oraz na zadania dotyczące oczyszczania ścieków. W celu ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem wsparcie uzyskają również działania polegające na monitorowaniu stanu ich jakości.

Tabela 3 (VI/6.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 6.2 *Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	%	Słabiej rozwinięty	60,8	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.2 (6.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 6.2 *Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego*

VI.2.A.2.1 (6.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Jako pierwszoplanowy powód zdiagnozowanych problemów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w województwie wysuwa się niedostatecznie rozwinięta, a po części przestarzała infrastruktura sieciowa tych systemów. Poprawa jakości i dostępności do mediów technicznych w regionie jest wyznacznikiem wzrostu jakości życia jego mieszkańców. Z tego względu podstawowym celem PI 6.2 w perspektywie finansowej 2014-2020 będzie budowa, modernizacja i renowacja sieci kanalizacyjnych, bądź podniesienie parametrów funkcjonującej infrastruktury dla aglomeracji. Wdrożenie określonych inwestycji przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców, jak również ochrony stanu środowiska naturalnego, w tym podziemnych zbiorników wodnych oraz akwenów powierzchniowych. O potrzebach inwestycyjnych w regionie w powyższym zakresie świadczyć może wysokie zainteresowanie środkami dostępnymi na wdrażanie projektów przewidujących rozbudowę sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w regionie – projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej otrzymywały wsparcie zarówno dzięki funduszom przedakcesyjnym (*PHARE SSG* oraz *ISPA*), środkom przekazanym Polsce w perspektywie 2004-2006 (*ZPORR*) jak i perspektywie finansowej 2007-2013 (*RPO WO 2007-2013, PO IIŚ 2007-2013, PROW 2007-2013*). Z tego względu realizacja założonych celów powinna przebiegać w drodze kontynuowania interwencji podjętych w ramach inwestycji realizowanych w poprzednich

¹²⁹ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 142.

¹³⁰ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 142.

perspektywach finansowych poprzez uzupełnianie brakujących elementów infrastruktury dla wskazanego obszaru.

Koordinację działań podejmowanych na poziomie jednostek samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstw kanalizacyjnych w realizacji zadań z zakresu infrastruktury sanitacyjnej na ich terenach zapewnia *Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych*¹³¹, w którym oszacowano potrzeby i wskazano działania na rzecz wyposażenia aglomeracji powyżej 2 tys. RLM w systemy kanalizacji i oczyszczania ścieków. Dokument zapewnia jednocześnie wdrożenie postanowień dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych¹³² poprzez ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków i ochronę środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami we wszystkich aglomeracjach wskazanych w KPOŚK. W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze województwa konieczne będzie przeprowadzenie prac obejmujących rozbudowę i modernizację infrastruktury sieci wodno-kanalizacyjnej wraz z systemem oczyszczalni ścieków. Wśród typów realizowanych przedsięwzięć zakłada się zarówno budowę nowych, jak i unowocześnienie funkcjonujących systemów kanalizacyjnych. W perspektywie finansowej 2014-2020 zakładane jest uzupełnianie systemu gospodarki wodno-ściekowej na rzecz poprawy jakości ochrony środowiska naturalnego w zakresie zbiorników wód podziemnych i powierzchniowych. Przewidziane do realizacji inwestycje będą zmierzały do objęcia systemem kanalizacji sanitarnej każdego mieszkańca regionu, a tym samym ograniczenie zagrożenia pogłębiania stopnia zanieczyszczenia wód w regionie. Dofinansowywane przedsięwzięcia będą wypełniały założenia dyrektywy ws. oczyszczania ścieków oraz pozostaną zgodne z celami KPOŚK.

Główne typy przedsięwzięć

- budowa, przebudowa, remont obiektów budowlanych oraz zakup lub modernizacja urządzeń do odprowadzania, oczyszczania i przesyłu ścieków tj.: sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, innych urządzeń wodno-ściekowych zmniejszających negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń na środowisko,
- rozbudowa i doskonalenie systemu monitoringu wód podziemnych poprzez zakup urządzeń i niezbędnego wyposażenia.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących gospodarki wodno-ściekowej nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 6.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego, zgodnie z wykazem aglomeracji wskazanych w KPOŚK oraz obowiązującą linią demarkacyjną.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządów terytorialnych;
- przedsiębiorstwa¹³³.

¹³¹ Trzecia aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków 2010 zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 1 lutego 2011 r.

¹³² Dyrektywa Rady 91/271/EWG dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych z dnia 21 maja 1991 r. (Dz.U. WE L 135 z 30.5.1991).

¹³³ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Cross-financing

W ramach PI 6.2 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

VI.2.A.2.2 (6.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem VI.2.A.2.2 (6.1).

VI.2.A.2.3 (6.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 6.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

VI.2.A.2.4 (6.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VI.2.A.2.5 (6.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VI/6.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	81	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.1 (6.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 6.3 Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Cel szczegółowy 3: Rozwój oferty kulturowej i ochrona dziedzictwa kulturowego regionu

Wielokulturowość regionu, mieszanie i przenikanie się różnorodnych tradycji, zwyczajów i języków przyczyniło się do powstania niepowtarzalnego zbioru cennych obiektów dziedzictwa kulturowego. Różnorodność narodowościowa wymieniana jest jako jeden z największych atutów województwa opolskiego, której efektem działalności jest wyjątkowe bogactwo kulturowe¹³⁴. Na liście krajowego rejestru zabytków wg danych z 2011 r. figurowało 2,8 tys. najcenniejszych nieruchomości z terenu województwa opolskiego¹³⁵. Wśród nich za wizytówkę województwa uważa się kompleksy architektury sakralnej i świeckiej oraz perły zabytkowej architektury regionu - zespoły zamkowe i pałacowo-parkowe. Ponadto jednym z charakterystycznych elementów wiejskiego pejzażu regionu są drewniane kościoły położone głównie w północnej części województwa i włączone w szlak architektury drewnianej Polski Południowej - części europejskiego szlaku architektury drewnianej. W bogaty wachlarz obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego województwa wplatają się ponadto liczne zespoły urbanistyczne, ruralistyczne, obiekty użyteczności publicznej oraz cmentarze - szczegółowo wykazane w zaktualizowanym Programie opieki nad zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2011–2014¹³⁶.

Na skutek wysokiej aktywności mieszkańców zabytki, obiekty dziedzictwa oraz instytucje kultury w regionie wciąż wymagają remontów i adaptacji do współczesnych wymogów odbiorców kultury i sztuki. Stan techniczny wielu zespołów dziedzictwa kulturowego i obiektów pogrupowanych

¹³⁴ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 63.

¹³⁵ Wykaz zabytków uaktualniany cyklicznie publikowany jest na stronie internetowej Narodowego Instytutu Dziedzictwa <http://www.nid.pl/idm,160,rejestr-zabytkow.html>

¹³⁶ Załącznik do uchwały Nr V/76/2011 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 29 marca 2011 r.

w ciekawe szlaki kulturowe lub stanowiących podstawę do ich utworzenia jest zły¹³⁷, przez co kwalifikują się do renowacji i rewaloryzacji. Ze względu na kubaturę lokalnych zabytków ich rewaloryzacja wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych, pozostających poza zasięgiem możliwości jednostek samorządu terytorialnego, mocno zaangażowanych w proces poprawy ich stanu. Dodatkowym problemem jest brak skutecznej promocji organizowanych przedsięwzięć kulturalnych, co przekłada się na bardzo niski poziom wiedzy o ofercie miasta i regionu w tym zakresie oraz obniżone uczestnictwo ludności w wydarzeniach. Rozwój oferty kulturowej regionu jest jednym z celów operacyjnych koniecznych do osiągnięcia dla skutecznego wzrostu potencjałów województwa opolskiego. Wśród szczegółowych założeń wymienia się podniesienie znaczenia kultury w regionie poprzez poprawę warunków i jakości świadczonych usług kulturowych, przekładających się na zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych, w życiu kulturalnym regionu oraz wzrost potencjału turystycznego. Równoważnym elementem podjętych działań promocyjnych będą inwestycje infrastrukturalne z zakresu zachowania regionalnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

Tabela 3 (VI/6.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 6.3 *Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Wydatki jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca	PLN	Słabiej rozwinięty	171,89	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.2 (6.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 6.3 *Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego*

VI.2.A.2.1 (6.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Wielokulturowość definiowana jako różnorodność dziedzictwa kulturowego i przejawów kultury zdecydowanie wpływa na atrakcyjność regionu, decydując o silnej regionalnej tożsamości jego mieszkańców. Wykorzystanie wykształconych dobrych relacji pomiędzy poszczególnymi grupami ludnościowymi powinno stanowić bazę dla społeczno-gospodarczego rozwoju województwa oraz budowania stałych przewag konkurencyjnych. Jednak poziom wskaźników określających uczestnictwo mieszkańców w rozwoju kultury regionu utrzymuje się na zauważalnie niższym pułapie niż przeciętnie w Polsce¹³⁸, co znalazło odzwierciedlenie w niskich ocenach aktywności lokalnych środowisk kulturalnych. Kolejnym zidentyfikowanym problemem w opisywanym obszarze jest utrudniona dostępność do infrastruktury kulturalnej, która często obciążona jest barierami architektonicznymi, technicznymi i w komunikowaniu się, wymaga zatem adaptacji, generalnego remontu oraz doposażenia poszczególnych obiektów. Zapewnienie dostępności dotyczy również sposobu komunikacji z osobą niepełnosprawną jako odbiorcą. Dodatkowo województwo opolskie pozostaje jedynym regionem w Polsce, w którym brakuje regionalnej instytucji kultury dbającej

¹³⁷ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 64.

¹³⁸ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 41.

o zapewnienie promocji organizowanych przedsięwzięć, co istotnie wpływa na niski poziom uczestnictwa i zaangażowania w kulturę mieszkańców.

Jednym z działań podejmowanych w zakresie PI 6.3 na poziomie województwa będzie promowanie kultury i dziedzictwa kulturowego regionu oraz zapewnienie realizacji działań związanych z renowacją i restauracją zabytków. Do sprawnego wdrożenia założonego celu konieczne jest zapewnienie koordynacji działań informacyjno-promocyjnych na szczeblu ponadlokalnym. W tym celu planowane jest powołanie regionalnego centrum kultury zapewniającego szeroki wachlarz informacji o podejmowanych w regionie wydarzeniach. Do zakresu jego zadań wpisywać będzie się zarówno monitorowanie poziomu dostępności obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego w regionie, jak i prowadzenie kampanii adresowanych do konkretnych grup docelowych.

Drugim aspektem podejmowanych interwencji będzie zwiększenie atrakcyjności oferty kulturowej regionu zwłaszcza w rejonach przygranicznych województwa – w południowym obszarze regionu zakładana jest ochrona przyrody i dziedzictwa historycznego przedgórze Gór Opawskich oraz Bramy Morawskiej, połączenie obiektów objętych ochroną systemem oznakowanych ścieżek edukacyjnych, wyeksponowanie bogatej historii archeologicznej obszaru. Opisane działania połączone zostaną z szeroko zakrojonymi przedsięwzięciami na rzecz zachowania różnorodności przyrodniczej obszaru, objęcia ochroną drzewostanu oraz planowanych nasadzeń. Wśród mocnych stron województwa opolskiego wymieniane są zarówno walory przyrodniczo-krajobrazowe, jak i dziedzictwo kulturowe, któremu towarzyszy wysoka aktywność kulturalna mieszkańców regionu. W perspektywie finansowej 2014-2020 przewidziane zostało podkreślenie atrakcyjności dotychczas niewystarczająco promowanych produktów turystycznych, obiektów zabytkowych i historycznych. Przewidziane działania obejmą również poprawę stanu technicznego obiektów i zespołów dziedzictwa kulturowego.

W ramach PI 6.3 projekty z zakresu ochrony, promocji dziedzictwa kulturowego i kultury wybierane będą w trybie konkursowym. Dodatkowo wśród działań planowanych do podjęcia w ramach wspieranego obszaru wymienia się realizację projektów strategicznych, które ze względu na swój charakter i znaczącą siłę oddziaływania w kontekście regionu zostały ujęte również w Kontrakcie terytorialnym. Jednym z cenniejszych przyrodniczo obszarów województwa opolskiego są tereny Stobrowskiego Parku Krajobrazowego wraz z jego endogenicznymi zasobami wymagającymi zarówno ochrony jak i promocji. Unikatowe połączenie przyrody na północnych terenach regionu, otaczającej liczne obiekty dziedzictwa kulturowego (w tym zabytkowe kościoły i kapliczki czy parki) sprawia, że działania podejmowane na rzecz wspomnianych zasobów wymagają zintegrowanego podejścia. W wyniku wdrożenia partnerskiego projektu strategicznego zapewniona zostanie możliwość zrównoważonego rozwoju obszaru, przy uwzględnieniu specyficznego charakteru terytorium, co przełoży się zarówno na wzrost gospodarczy jak i realizację wymaganych działań na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego.

Kolejnym z obszarów bogatych w cenne przyrodniczo i kulturowo zasoby jest południowa część regionu, gdzie obok Parku Krajobrazowego Gór Opawskich, rezerwatów przyrody i parków miejskich funkcjonują zarówno liczne obiekty historyczne, dziedzictwa kulturowego jak i obszary zdegradowane – przewidziane do rewitalizacji i aktywizacji tereny z potencjałem przyrodniczym i turystycznym. Zgodnie z powyższym, zadaniem kolejnej strategicznej inwestycji będzie zapewnienie ochrony obszarom o unikalnej strukturze przyrodniczej, modernizacja obiektów o znaczeniu kulturowym w celu zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym pełnego wykorzystania możliwości turystycznych Polsko-Czeskiego pogranicza. W celu zwiększenia atrakcyjności województwa opolskiego konieczne jest wspieranie i eksponowanie głównych produktów turystycznych i kulturalnych. Utworzony na terenie Góry Świętej Anny park krajobrazowy wraz z zabytkowym zespołem klasztornym franciszkanów, bazyliką i sanktuarium stanowią religijną stolicą Śląska Opolskiego. W roku 2004 zespół kulturowo - przyrodniczy na Górze Świętej Anny mocą Rozporządzenia Prezydenta RP uzyskał status pomnika historii, zajmując miejsce wśród najcenniejszych obiektów i zespołów zabytkowych w Polsce. Planowany dla opisanego obszaru

projekt strategiczny stanowi kontynuację prowadzonych działań na rzecz stworzenia w regionie kompleksowego centrum turystyczno-rekreacyjno-pielgrzymkowego. Wśród planowanych do podjęcia działań wymienia się m.in. rewitalizację zabytkowych, zdegradowanych obiektów, w tym amfiteatru i Pomnika Czynu Powstańczego. Zapewnienie wsparcia na rozbudowę i modernizację obiektów muzealnych i edukacyjnych stanowić będzie uzupełnienie prowadzonych działań infrastrukturalnych finansowanych ze środków własnych i krajowych.

Ważnym zadaniem województwa opolskiego poza dbaniem o stan infrastruktury obiektów historycznych, kulturowych i dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie odpowiedniej ochrony zasobów przyrodniczych jest również animowanie życia kulturalnego mieszkańców regionu poprzez organizację szeregu imprez, koncertów, festiwali, konferencji, spotkań autorskich i warsztatowych, zadbanie o odpowiednią promocję głównych atrakcji turystycznych i kulturowych. W celu koordynacji szerokiej promocji dziedzictwa kulturowego regionu w kraju i za granicą, a także rozbudzanie kreatywności mieszkańców przewiduje się powołanie Regionalnego Centrum Kultury w ramach projektu strategicznego. Poza działaniami na rzecz promocji i upowszechniania regionalnej kultury i sztuki, wśród zadań projektu wymienia się dodatkowo prowadzenie działań monitoringowych, badawczych i doradczych z zakresu kultury i dziedzictwa kulturowego.

Główne typy przedsięwzięć

- budowa, przebudowa i remont obiektów kultury, służące podwyższeniu ich standardu technicznego, w tym dostosowanie obiektów do wymogów bezpieczeństwa wynikających z aktualnych przepisów prawa, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych;
- zakup wyposażenia wpływającego na unowocześnienie obiektów kultury, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych;
- odbudowa, przebudowa, konserwacja lub remont obiektów historycznych, zabytkowych oraz dziedzictwa naturalnego, z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych;
- budowa towarzyszącej infrastruktury technicznej, informacyjnej oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektów dziedzictwa kulturowego lub naturalnego, dostosowanie tych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- roboty budowlane lub wyposażenie zabytków techniki i architektury w celu ich adaptacji na potrzeby kulturowe, w tym związane z zabezpieczeniem na wypadek zagrożeń,
- przebudowa lub remont budynków wraz z wyposażeniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów oraz ich zabezpieczenia,
- konserwacja muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych,
- projekty promocyjne w zakresie organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 6.3 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego, w szczególności w ramach OSI Obszary Przygraniczne oraz ZIT.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- organizacje pozarządowe;

- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- instytucje kultury;
- jednostki sektora finansów publicznych.

Cross-financing

W ramach PI 6.3 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP VI.

VI.2.A.2.2 (6.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

Zgodnie z punktem VI.2.A.2.2 (6.1).

Dodatkowo w ramach PI 6.3 przewidziana została możliwość realizacji projektów strategicznych z zakresu ochrony, promocji dziedzictwa kulturowego i kultury w regionie zgodnie z zaprezentowanymi zasadami finansowania inwestycji. Projekty wsparte w ramach trybu pozakonkursowego charakteryzować będą się wysoką wartością i znaczeniem dla regionu. Inwestycje ze względu na swój kompleksowy charakter i znaczny zasięg oddziaływania w istotny sposób przyczynią się do osiągnięcia wyznaczonego dla PI celu szczegółowego.

VI.2.A.2.3 (6.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 6.3 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

VI.2.A.2.4 (6.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VI.2.A.2.5 (6.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VI/6.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	45	IZ	corocznie
2.	Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	8	IZ	corocznie
3.	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	6	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.1 (6.4) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 6.4 Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury

Cel szczegółowy 4: Zachowanie unikatowej struktury zasobów przyrodniczych regionu

Na terenie województwa opolskiego poddawane procesom rozwoju rolnictwa, sieci osadniczej i struktur przemysłowych, a w rezultacie przekształceniu oraz stopniowej degradacji

naturalnego środowiska, w istotnym stopniu zachowały się cenne walory przyrodniczo-krajobrazowe. Zgodnie z danymi prezentowanymi w *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego*¹³⁹ większość najcenniejszych z przyrodniczego punktu widzenia obszarów objętych zostało ochroną. Dodatkowo na obszarze regionu w ramach sieci Natura 2000 utworzone zostały 4 obszary specjalnej ochrony ptaków oraz 19 specjalnych obszarów ochrony siedlisk¹⁴⁰. Ze względu na prowadzone na obszarze województwa prace związane z regulacją cieków wodnych oraz odwadnianiem terenów przez systemy melioracyjne, największą liczbę gatunków zaliczonych do zagrożonych zidentyfikowano na obszarach wodno-błotnych¹⁴¹. Problemem wpływającym na bioróżnorodność województwa jest prowadzona działalność rolnicza, zwłaszcza negatywne oddziaływanie procesu intensywnego przekształcania łąk w grunty orne na obszarze polderów i terenów zalewowych, w tym ostoi Natura 2000. Dodatkowo zanik gospodarki pasterskiej na terenach łąkowych wokół Góry Św. Anny, południowej części płaskowyżu Głubczyckiego czy Lasów Stobrawsko-Turawskich doprowadził do zarośnięcia bogatych florystycznie kompleksów roślinnością krzewiastą i szuwarową, ograniczając potencjał florystycznej różnorodności tych terenów.

Objęcie ochroną prawie 1/3 obszaru województwa nie powstrzymało spadku wskaźników bioróżnorodności oraz liczebności gatunków. Ponad 31% gatunków roślin naczyniowych zidentyfikowanych w województwie w skali regionu zagrożonych jest wymarciem, przy czym ryzyko wyginięcia wzrasta najbardziej w przypadku flory rodzimej. Analogicznie kształtują się wskaźniki dotyczące fauny wojewódzkiej¹⁴². Dlatego konieczne jest podjęcie działań interwencyjnych gwarantujących poprawę ochrony gatunków i siedlisk oraz wypełnianie wymogów w zakresie zarządzania i planowania przestrzennego, zgodnie z *Unijną strategią ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.*¹⁴³ oraz tzw. *dyrektywą siedliskową*¹⁴⁴ i *ptasią*¹⁴⁵. Zasadniczym celem interwencji podejmowanych w ramach PI 6.4 w zakresie obszaru ochrony różnorodności biologicznej będzie wzmocnienie infrastruktury parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na terenach miejskich i pozamiejskich bądź realizacja projektów przewidujących prowadzenie działalności gospodarczej z wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych.

¹³⁹ *Materiał roboczy do wypracowania diagnozy...*, s.37.

¹⁴⁰ *Ochrona środowiska 2012*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2012, s. 292.

¹⁴¹ *Opracowania ekofizjograficzne dla województwa opolskiego*, 2009, praca zbiorowa.

¹⁴² A. Nowak, S. Nowak, K. Spałek, 2003, *Red list of vascular plants of Opole Province*, Opole. Scient. Soc., *Nature Journal*, 36: 5-20.

¹⁴³ *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 03.05.2011.*

¹⁴⁴ *Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory z dnia 21 maja 1992 r.* (Dz.U. L 206 z 22.7.1992).

¹⁴⁵ *Dyrektywa 2009/147/WE w sprawie ochrony dzikiego ptactwa z 30 listopada 2009*, Dz. Urz. UE L 20 z 26.1.2010.

Tabela 3 (VI/6.4): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 6.4 *Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Liczba gatunków zagrożonych flory i fauny na terenie województwa (szt.): - FLORA - FAUNA	szt.	Ślabiej rozwinięty	460 72	2008 2004	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.2 (6.4) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 6.4 *Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie systemów ochrony ekosystemów w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury*

VI.2.A.2.1 (6.4) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Podjęte w *Diagnozie*¹⁴⁶ oceny stanu środowiska w województwie wykazały konieczność wprowadzenia kompleksowego systemu monitoringu przyrodniczego, w tym całkowitej identyfikacji dostępnych zasobów przyrodniczych regionu, pomocnej przy lokalizowaniu nowych inwestycji. Narastającym problemem jest również niewłaściwe gospodarowanie wodami w kontekście ochrony bioróżnorodności oraz zachodzących zmian klimatu (zahamowanie małej retencji i przyspieszenie spływu powierzchniowego rzek). Ostatnim podnoszonym argumentem w przypadku zaniedbań w regionalnym obszarze środowiska jest nieobjęcie wszystkich cennych obszarów (zwłaszcza korytarzy ekologicznych) wystarczającą ochroną. Celem działań podejmowanych w PI 6.4 na poziomie regionu będzie ochrona siedlisk przyrodniczych, gatunków i ekosystemów oraz wzmocnienie niezbędnej infrastruktury w parkach krajobrazowych i rezerwach przyrody. Interwencja środków europejskich w województwie nie obejmie systemu krajowego, w tym obszarów Natury 2000 i parków narodowych. Zgodnie z celami SRWO 2020¹⁴⁷ działania zmierzające do zachowania wyjątkowego zróżnicowania flory i fauny na terenie województwa, stanowiącej jego naturalny kapitał rozwojowy, powinny być skierowane na podnoszenie jakości interwencji podejmowanych na rzecz środowiska przyrodniczego. Promowane będzie polepszanie standardu bazy technicznej i wyposażenia istniejących oraz projektowanych obszarów ochrony przyrody przewidzianych do wsparcia w ramach programu, zwłaszcza w południowych i północno-zachodnich obszarach województwa. Konieczne jest zapewnienie ochrony siedlisk i gatunków in-situ na obszarach wodno-błotnych, leśnych i rolniczych, jak również ochrona zagrożonych gatunków ex-situ poprzez budowę ogrodów botanicznych czy ekoparków. Przewidziane będzie również przywracanie różnorodności biologicznej na terenach miejskich i pozamiejskich z wykorzystaniem lokalnych zasobów przyrodniczych. Dodatkowo realizowane będą inwestycje z zakresu wspierania ośrodków prowadzących działalność w obszarach edukacji ekologicznej i przyrodniczej. Wyjątkowe zróżnicowanie flory i fauny na obszarze województwa zaliczane jest zdecydowanie do jego najmocniejszych stron. Działania podejmowane w perspektywie finansowej 2014-2020 mają na celu wzmocnić i rozwinąć dotychczas wykształcone obszary węzłowe systemu przyrodniczego w regionie, przy jednoczesnym uwzględnieniu nowoprojektowanych form ochrony przyrody. Dokonany podział

¹⁴⁶ *Materiał roboczy do wypracowania diagnozy...*, s. 40.

¹⁴⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 110.

typów przedsięwzięć wdrażanych w regionie przewiduje możliwość realizowania zarówno projektów infrastrukturalnych, opracowywania planów, inwentaryzacji dla konkretnych obszarów, jak i bezpośrednich działań w środowisku przyrodniczym zmierzających do zahamowania strat bioróżnorodności.

Główne typy przedsięwzięć

- budowa lub rozbudowa obiektów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, niezbędnych do realizacji zadań z zakresu ochrony bioróżnorodności, podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody;
- budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej;
- opracowanie planów/programów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo, inwentaryzacji przyrodniczej;
- ochrona *ex situ* gatunków zagrożonych;
- ochrona *in situ* gatunków zagrożonych;
- reintrodukcja gatunków zagrożonych;
- ochrona i odbudowa zdegradowanych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych;
- przebudowa drzewostanów w kierunku zgodnym z typem siedliskowym lasu i roślinnością potencjalną;
- przywracanie właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych;
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych;

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących zachowania różnorodności biologicznej w regionie nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 6.4 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne;
- Parki Krajobrazowe;
- organizacje ekologiczne prowadzące działalność non-profit w obszarze objętym wsparciem w ramach działania;
- jednostki sektora finansów publicznych.

Cross-financing

W ramach PI 6.4 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP VI.

VI.2.A.2.2 (6.4) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem VI.2.A.2.2 (6.1)

VI.2.A.2.3 (6.4) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 6.4 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

VI.2.A.2.4 (6.4) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VI.2.A.2.5 (6.4) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VI/6.4): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Łączna powierzchnia zrehabilitowanych gruntów	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	10	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.1 (6.5) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 6.5 *Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów przemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza*

Cel szczegółowy 5: Zwiększenie atrakcyjności miast poprzez nadanie nowych funkcji przemysłowym obszarom zdegradowanym

Województwo opolskie jest regionem o zwartym terytorium oraz policentrycznej sieci osadniczej. System miast w regionie tworzy 35 ośrodków z centralnym położeniem Miasta Opola oraz dominacją miast małych. Pod względem stopnia urbanizacji w regionie wybijają się *Aglomeracja Opolska*, która zajmuje ponad 20% powierzchni województwa i skupia ok. 1/3 jego ludności koncentrując przy tym funkcje administracyjne, przemysłowe, usługowe i mieszkalnictwa. Funkcjonująca w regionie sieć miejska bazuje na wielowarstwowej strukturze przestrzennej, społecznej i gospodarczej, w której utrwaliły się obszary wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych i rekultywacyjnych. Problem terenów zdegradowanych i zaniedbanych pod względem społecznym i gospodarczym dotyczy znacznej liczby miast, szczególnie mniejszych charakteryzujących się wyższym wskaźnikiem wyludnienia oraz ograniczonym potencjałem rozwojowym i inwestycyjnym.

Do obszarów zdegradowanych w organizmach miejskich województwa opolskiego zaliczono m.in. tereny przemysłowe powstałe na skutek upadku tradycyjnych branż przemysłowych¹⁴⁸. Zdegradowane obszary obniżają wartość inwestycyjną, estetyczną, ale przede wszystkim społeczno-gospodarczą miast. Niekorzystnym zjawiskiem jest dopuszczanie do degradacji terenów przemysłowych w wyniku zbyt długiego przetrzymywania niewykorzystywanej infrastruktury przez dotychczasowych właścicieli i dysponentów, przede wszystkim państwowych. Z uwagi na ogromne znaczenie jakie dla rozwoju jednostek miejskich posiada problematyka zdegradowanych i zaniedbanych terenów, w strategiach przestrzennych wielu miast regionu szczególną uwagę poświęca się potrzebom ponownego przywrócenia tym terenom pierwotnych funkcji bądź nadania zupełnie nowych¹⁴⁹. Rolą projektów realizowanych w ramach obszaru rekultywacji terenów

¹⁴⁸ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 149.

¹⁴⁹ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, Opole 2010, załącznik nr 1 do Uchwały Nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010 r.

poprzemysłowych będzie wdrażanie procesów, których główny cel zdefiniowany został jako przywrócenie możliwości sprawnego działania zdegradowanego obszaru poprzez zmianę jego struktury i nadanie nowych funkcji. Aktywizacja przestrzeni będzie wynikiem pozytywnej zmiany jakościowej wniesionej w wyniku interwencji PI 6.5.

Tabela 3 (VI/6.5): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 6.5 *Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów przemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	ha	Stabiej rozwinięty	b.d.*	b.d.*	b.d.*	b.d.*	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*zostanie uzupełnione po wprowadzeniu horyzontalnych rozwiązań proponowanych przez MRR, a dotyczących korzystania z danych statystycznych GUS (dotyczy poziomu regionalnego)

VI.2.A.2 (6.5) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 6.5 *Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów przemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza*

VI.2.A.2.1 (6.5) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Zadaniem interwencji podejmowanej w ramach PI 6.5 jest tworzenie w zdegradowanych dzielnicach i obszarach przemysłowych miast warunków infrastrukturalnych do ponownego rozwoju przedsiębiorczości, tworzenia przyjaznej przestrzeni społecznej. Porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej musi odbywać się poprzez zagospodarowywanie opuszczonych przestrzeni przemysłowych w harmonii z otoczeniem, rozumianym jako likwidację powodów izolacji zdegradowanych obszarów od pozostałych obszarów. Poza funkcją poprawy bezpieczeństwa na terenach objętych zasięgiem realizowanych projektów (zapobieganie przestępczości, patologiom społecznym, wypadkom związanym ze złą kondycją techniczną obiektów) zasadniczą wartością wdrażanych projektów będzie adaptacja, przebudowa i remonty na cele gospodarcze jak i turystyczne, rekreacyjne, kulturalne i sportowe zdegradowanej infrastruktury pozostałej po tradycyjnej działalności przemysłowej prowadzonej na terenach mniejszych ośrodków miejskich województwa.

Działania władz lokalnych w stosunku do terenów przemysłowych ograniczane są często niewielkim budżetem skierowanym na odnowę tych obszarów. Pozyskanie dodatkowych funduszy na eliminowanie przeszkód stojących na drodze ponownej integracji wskazanych terenów z rozwijającym się miastem pozwoli wyzwolić dodatkowy potencjał inwestycyjny jednostki. Dodatkową korzyścią wynikającą z realizacji zadania będzie stopniowa zmiana postrzegania tych terenów przez władze lokalne i społeczeństwo jako zagrożenia, utrwalonego w świadomości społecznej w wyniku długotrwałej izolacji i niedostępności tych obszarów, na rzecz potencjalnej szansy rozwojowej – drugiego oddechu zapomnianych przestrzeni miejskich. Konieczne do przeprowadzenia działania obejmą m.in. zabezpieczenie obiektów i obszarów przed dalszą degradacją, niekontrolowanym dostarczaniem zanieczyszczeń przemysłowych do wód gruntowych oraz szeroko pojęte inwestycje na rzecz poprawy estetyki przestrzeni. Założeniem przyczyniającym się do wdrażania PI 6.5 w regionie w perspektywie finansowej 2014-2020 jest przywrócenie

atrakcyjności funkcjonalno-przestrzennej na zdegradowanych, przemysłowych terenach określonych miast województwa opolskiego.

Na poziomie regionalnym możliwe będzie realizowanie projektów przywracających funkcje społeczne, gospodarcze bądź rekreacyjne zdegradowanym terenom przemysłowym poprzez likwidację źródeł izolacji tych obszarów od pozostałych przestrzeni miejskich. Dodatkowo zapewniona zostanie interwencja w zakresie budowy infrastruktury koniecznej do dokonywania pomiarów stopnia zanieczyszczenia powietrza oraz powiadamiania ludności o jego poziomie.

Główne typy przedsięwzięć

- przygotowanie terenu pod powtórne wykorzystanie poprzez budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury,
- rekultywacja gruntów, usuwanie niebezpiecznych materiałów będących pozostałością działalności przemysłowej na cele użytkowe;
- wyburzanie obiektów, które utraciły właściwości użytkowe połączone z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie powiązanego z obiektem;
- budowa, rozbudowa obiektów mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji pełnionych przez tereny zdegradowane na cele inne niż środowiskowe, umożliwiającą powtórne wykorzystanie terenu.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących rekultywacji terenów przemysłowych nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 6.5 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- przedsiębiorstwa¹⁵⁰;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- organizacje pozarządowe.

Cross-financing

W ramach PI 6.5 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

VI.2.A.2.2 (6.5) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem VI.2.A.2.2 (6.1)

VI.2.A.2.3 (6.5) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 6.5 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

¹⁵⁰ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

VI.2.A.2.4 (6.5) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VI.2.A.2.5 (6.5) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VI/6.5): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	54	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VI.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

VI.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej VI

Tabela 6 (VI): Ramy wykonania OP VI, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach *)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r. *
Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	50	IZ	do uzup.	do uzup.
Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	81	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	45	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	8	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	6	IZ	do uzup.	do uzup.
Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów	ha	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	64	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

VI.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej VI

Tabele 7-12 (VI): Tabele przedstawiające zastosowane w OP VI kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

VI.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP VI ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

VII.2.A.0 ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT NA RZECZ MOBILNOŚCI MIESZKAŃCÓW

VII.2.A.1 (7.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 7.2 *Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T*

Cel szczegółowy 1: Poprawa i rozwój powiązań transportowych w regionie

Dostępność komunikacyjna województwa opolskiego, tworzenie powiązań funkcjonalnych wewnątrz i poza regionem, w szczególności między Aglomeracją Opolską a węzłami sieci krajowej opiera się na systemie transportowym, który obecnie pełni kluczową rolę w budowaniu potencjału konkurencyjnego regionu. W SRWO 2020 jednym ze strategicznych celów rozwojowych województwa jest *dobra dostępność do rynków pracy, dóbr i usług*¹⁵¹. Przyjęte podejście wynika ze zdiagnozowanych słabych stron regionu¹⁵², do których zalicza się m.in. połączenie ośrodka wojewódzkiego z autostradą A4 oraz stolicą kraju, brak osi komunikacyjnej północ-południe, stan i parametry techniczne infrastruktury drogowej. Mając na uwadze koncentrację firm, miejsc pracy w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, dla pełnej integracji terytorialnej województwa oraz w celu kompleksowego wykorzystania potencjałów niezbędne są działania na rzecz poprawy, jakości połączeń centrum z zapleczem regionu m.in. poprzez rozbudowę sieci transportowej. Przyczyni się to do wzrostu intensywności wymiany między obszarami węzłowymi, a tym samym zwiększenia możliwości inwestycyjnych oraz wykształcenia nowych funkcji m.in. gospodarczych. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach PI 7.2 będą zgodne z wyzwaniem krajowymi zidentyfikowanymi w *Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r.*, gdzie jako jeden z celów szczegółowych wskazano stworzenie nowoczesnej, spójnej sieci infrastruktury transportowej oraz kierunkami rozwoju określonymi w KSRR¹⁵³, w której m.in. zidentyfikowano konieczność działań na rzecz poprawy jakości połączeń, m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury transportowej.

¹⁵¹ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 105.

¹⁵² *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 74.

¹⁵³ *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego...*, s. 103.

Wsparcie w ramach PI 7.2 skoncentrowane zostanie głównie na rozwoju infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym. Wsparcie uzyskają przede wszystkim zadania na rzecz rozwoju dróg wojewódzkich, celem poprawy dostępności do terenów inwestycyjnych, przejść granicznych oraz obiektów i szlaków drogowych o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego regionu. Realizacja inwestycji w ramach dróg wojewódzkich prowadzona będzie m.in. w oparciu o dokument pn. *Wieloletni Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich*¹⁵⁴. Jednocześnie możliwa będzie realizacja inwestycji na drogach lokalnych, które przyczynią się do wyprowadzenia ruchu do sieci dróg krajowych, ekspresowych i autostrad. Powyższe zapisy są zgodne z podejściem do rozwoju sieci dróg nakreślonym w unijnych i krajowych dokumentach strategicznych. Ponadto w związku z faktem, iż przebudowa dróg lokalnych jest bardzo ważnym zadaniem ze względu na konieczność właściwego rozwoju sieci komunikacyjnej województwa opolskiego, w ramach projektu strategicznego, polegającego na poprawie dostępu do węzłów autostrady A4 Olszowa i Gogolin, prowadzone będą inwestycje w ciągach komunikacyjnych przebiegających w obrębie korytarza transportowego wyznaczonego przez drogi wojewódzkie nr 487, 901, 426 i 423. Wsparcie inwestycji w tzw. drogi lokalne możliwe będzie, gdy przedsięwzięcie będzie wpływać na usprawnienie połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodkami aktywności gospodarczej, obszarami inwestycyjnymi, centrami logistycznych itp.), bądź też gdy inwestycja będzie dotyczyć dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu, co świadczy o ich znaczeniu w układzie komunikacyjnym regionalnym i krajowym. Poprawa dostępności sprzyjać będzie mobilności mieszkańców województwa, zarówno tej codziennej (dojazdy do pracy, dostępność do usług), weekendowej (rekreacja), jak i stałej, związanej z możliwością zmiany miejsca zamieszkania w celu poprawy warunków życia i pracy, w tym uzyskania dostępu do wiodących w skali regionu placówek edukacji, ochrony zdrowia i kultury¹⁵⁵.

Tabela 3 (VII/7.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 7.2 *Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	<i>Drogi publiczne ogółem o nawierzchni twardej ulepszonej na 100 km²</i>	km	Słabiej rozwinięty	82,4	2011	wzrost	GUS	corocznie
2.	-	<i>Liczba wypadków drogowych</i>	szt.	Słabiej rozwinięty	797	2012	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VII.2.A.2 (7.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 7.2 *Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T*

VII.2.A.2.1 (7.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Rozwój sektora transportu leży w strategicznym interesie województwa i stanowi istotny czynnik atrakcyjności inwestycyjnej i warunków prowadzenia działalności gospodarczej przy jednoczesnym wzroście jakości życia mieszkańców i możliwości rozwoju gospodarczego. Wsparcie udzielone na inwestycje w infrastrukturę drogową przyczyni się do wzmocnienia dostępności komunikacyjnej i spójności terytorialnej regionu. Spodziewanym efektem działań

¹⁵⁴ Uchwała nr 3296/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 11 lutego 2013 r.

¹⁵⁵ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 105.

w ramach infrastruktury transportowej regionu jest poprawa dostępności zarówno do terenów inwestycyjnych, a także obiektów i szlaków drogowych o kluczowym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego regionu. W ramach PI 7.2 realizowane będą projekty strategiczne, które zostały również ujęte w Kontrakcie terytorialnym. W celu wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza zabudowę mieszkalną w związku z planowaną rozbudową PGE Elektrowni Opole i prognozowanym znacznym wzrostem natężenia ruchu, planuje się budowę obwodnic Czarnowas oraz Dobrzenia Wielkiego powiązanych z infrastrukturą komunikacyjną Opola. Inwestycje te są niezbędne z uwagi na strategiczny charakter planowanej rozbudowy PGE Elektrowni Opole, która umożliwi wypełnienie ubytków mocy w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym po 2018 r., wzmocni potencjał sektora, wpłynie na poprawę bezpieczeństwa energetycznego i jednocześnie przyniesie pozytywny wpływ na środowisko naturalne poprzez zastąpienie nieefektywnych i przestarzałych mocy produkcyjnych nowymi osiągającymi najniższe wskaźniki emisyjności. Kolejnym przedsięwzięciem przyczyniającym się do wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza obszar miasta oraz usprawnienia wewnętrznej komunikacji w Aglomeracji Opolskiej, jest budowa obwodnicy Piastowskiej Opola. Inwestycja ta, komplementarna do działań podejmowanych przez Aglomerację Opolską w ramach ZIT, będzie istotnym etapem domykania zewnętrznego pierścienia komunikacyjnego Opola, przyczyni się m.in. do poprawy dojazdu do Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Dąbrowie, zmniejszenia uciążliwości ruchu w dzielnicach mieszkaniowych miasta oraz poprawi komunikację na połączeniu z autostradą A4.

Główne typy przedsięwzięć

- budowa/przebudowa/rozbudowa/remont dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących inwestycji drogowych nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 7.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego.

Cross-financing

W ramach PI 7.2 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

VII.2.A.2.2 (7.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

Realizacja zadań z zakresu PI 7.2 zakładana jest poprzez projekty strategiczne oraz wybierane w trybie konkursowym. Projekty wsparte w ramach trybu pozakonkursowego charakteryzować się będą wysoką wartością i znaczeniem dla regionu. Inwestycje ze względu na swój kompleksowy charakter i znaczny zasięg oddziaływania w istotny sposób przyczynią się do osiągnięcia wyznaczonego dla PI celu szczegółowego.

Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny

projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

VII.2.A.2.3 (7.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach PI 7.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

VII.2.A.2.4 (7.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VII.2.A.2.5 (7.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VII/7.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Całkowita długość nowych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	23	IZ	corocznie
2.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	64	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VII.2.A.1 (7.4) Opis celów szczegółowych oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 7.4 *Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego*

Cel szczegółowy 2: Rozwój i modernizacja infrastruktury kolejowej w regionie

W województwie opolskim zdiagnozowane zostały potrzeby w zakresie modernizacji linii kolejowych obejmujące m.in. odbudowę zdekapitalizowanej infrastruktury, a także zakup taboru kolejowego¹⁵⁶. Mimo, iż gęstość sieci linii kolejowych w województwie opolskim jest duża i plasuje region pod tym względem na drugim miejscu w kraju, stan tej infrastruktury stale się pogarsza, co wpływa na jakość usług publicznych w zakresie przewozów pasażerskich. Średnia prędkość w przewozach pasażerskich w województwie opolskim wynosi około 50 km/h, zatem poprawa parametrów technicznych linii kolejowych o znaczeniu regionalnym przyczyni się do ujednolicenia prędkości przejazdów pociągów¹⁵⁷.

¹⁵⁶ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 140.

¹⁵⁷ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 141.

W ramach PI 7.4 realizowane będą działania, które usuną niedobory przepustowości infrastruktury kolejowej w województwie opolskim, polegające na modernizacji linii kolejowych, zakupie elektrycznych zespołów trakcyjnych na potrzeby regionalnych przewozów kolejowych. Planowane inwestycje w kompleksowy sposób przyczynić się mają m.in. do poprawy stanu środowiska, komfortu i bezpieczeństwa podróżowania oraz zmniejszenia kosztów eksploatacyjnych, a także skróceniu czasu podróży. Podejmowane działania w zakresie modernizacji i rozwoju infrastruktury oraz taboru będą zgodne z kierunkami rozwoju transportu określonymi w *Polityce Transportowej Państwa na lata 2006-2025*¹⁵⁸, na podstawie którego za kluczowe uznaje się podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności kolei w przewozach o charakterze regionalnym i aglomeracyjnym.

Tabela 3 (VII/7.4): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 7.4 *Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Przewozy pasażerów w transporcie kolejowym	km	Słabiej rozwinięty	32,7 (kraj)	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VII.2.A.2 (7.4) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 7.4 *Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego*

VII.2.A.2.1 (7.4) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Spodziewanym efektem realizacji działań w ramach PI 7.4. będzie zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych, skrócenie czasu podróży, jak również poprawa mobilności mieszkańców Opolszczyzny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z ograniczoną sprawnością ruchową.

W PI 7.4 realizowane będą projekty strategiczne, które zostały również ujęte w Kontrakcie terytorialnym. Inwestycja planowana do realizacji polegać będzie na zakupie nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi regionalnych pociągów pasażerskich. Zakłada się, że przedsięwzięcie to przyczyni się do wzrostu zainteresowania regionalnymi przewozami kolejowymi, a w konsekwencji przyczyni się do uznawania tego typu transportu jako lepszej alternatywy dla mobilności niż transport drogowy, co wpłynie m.in. na zmniejszenie oddziaływania na środowisko naturalne. W ramach działań dotyczących podnoszenia standardu i rozwoju infrastruktury kolejowej planowane jest do realizacji przedsięwzięcie dotyczące przebudowy i remontu linii kolejowych o znaczeniu regionalnym nr: 287 Nysa-Opole, 293/301 Opole Główne – Kluczbork, 288 Nysa-Brzeg. Zakładane do realizacji inwestycje wpłyną na kompleksową poprawę parametrów technicznych linii kolejowych, w tym likwidację ograniczeń prędkości, skrócenie czasu przejazdu, poprawę bezpieczeństwa ruchu oraz podwyższenie komfortu podróżowania.

Główne typy przedsięwzięć

- przebudowa/remont linii kolejowych;

¹⁵⁸ *Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025*, Ministerstwo Infrastruktury, Warszawa 2005.

- zakup taboru kolejowego.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących modernizacji infrastruktury kolejowej nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Zasięg terytorialny

Wsparcie w ramach PI 7.4 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego;
- podmioty zarządzające infrastrukturą kolejową.

Cross-finansing

W ramach PI 7.4 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

VII.2.A.2.2 (7.4) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 7.4 przewidziano realizację projektów strategicznych dotyczących przebudowy i remontu linii kolejowych o znaczeniu regionalnym oraz zakupu taboru do obsługi regionalnych pociągów pasażerskich. Projekty wsparte w ramach trybu pozakonkursowego charakteryzować będą się wysoką wartością i znaczeniem dla regionu. Inwestycje ze względu na swój kompleksowy charakter i znaczny zasięg oddziaływania w istotny sposób przyczynią się do osiągnięcia wyznaczonego dla PI celu szczegółowego. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

VII.2.A.2.3 (7.4) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W ramach PI 7.4 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia funkcjonującej obok dotacji.

VII.2.A.2.4 (7.4) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VII.2.A.2.5 (7.4) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VII/7.4): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	km	EFRR	Słabiej rozwinięty	140	IZ	corocznie
2.	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	4	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VII.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

VII.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej VII

Tabela 6 (VII): Ramy wykonania OP VII, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW	Wskaźnik produktu	Wskaźnik postępu finansowego	Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.*
	Całkowita długość nowych dróg			km	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	23	IZ	do uzup.	do uzup.
	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg			km	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	64	IZ	do uzup.	do uzup.
	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych			km	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	140	IZ	do uzup.	do uzup.
	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego			szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	4	IZ	do uzup.	do uzup.
	Wartość projektów zakontraktowanych			Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
	Wartość projektów zakończonych			Euro	EFRR	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

VII.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej VII

Tabele 7-12 (VII): Tabele przedstawiające zastosowane w OP VII kategorii interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

VII.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP VII ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

VIII.2.A.0 KONKURENCYJNY RYNEK PRACY

VIII.2.A.1 (8.5) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 8.5 *Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników*

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zatrudnienia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy

Realizacja celu nastąpi dzięki szerokiemu zastosowaniu efektywnych instrumentów wspierających zatrudnienie i przyczyni się do wzrostu kwalifikacji osób, które mają największe problemy z podjęciem zatrudnienia. Istotne jest przy tym poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań, w postaci zastosowania nowych oraz wykorzystania istniejących form wsparcia i ich dopasowanie do potrzeb danej grupy docelowej, a także zaangażowanie, w większym stopniu niż ma to miejsce obecnie, podmiotów działających na rzecz polityk rynku pracy. W konsekwencji powinno wzrosnąć zatrudnienie oraz nastąpić ograniczenie bierności zawodowej, co będzie sprzyjało przywróceniu na rynek pracy grup społecznych do tej pory z niego wyłączonych i poprawie jakości życia. Niezwykle istotne jest w tym miejscu zwrócenie uwagi na poprawę efektywności zatrudnieniowej podstawowych form aktywizacji zawodowej, bez której realizacja tych działań może okazać się nieskuteczna. Jak wynika z *Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*¹⁵⁹ lepiej wykwalifikowana siła robocza jest jednym z priorytetów, mających wpływ na podwyższenie stopy zatrudnienia, w tym w szczególności w odniesieniu do kobiet i osób starszych. Powyższe założenia są także zgodne ze *Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*, której jednym z celów szczegółowych jest wzrost zatrudnienia.

Wyznaczone działania odpowiadają na wyzwania polityki regionalnej województwa opolskiego. Mając bowiem na uwadze zarys uwarunkowań zachodzących w województwie opolskim, oddziałujących pośrednio i bezpośrednio na rynek pracy, najważniejszymi czynnikami, które powinny determinować działania podejmowane w tym obszarze jest wysokie i wciąż wzrastające

¹⁵⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego oraz Komitetu Regionów, Strasburg, 23.11.2010 r.

w regionie rejestrowane bezrobocie oraz niski wskaźnik zatrudnienia, który dla osób w wieku 20 – 64 lat wynosi 63,5%¹⁶⁰. Natomiast celem krajowej strategii 2020 jest osiągnięcie ww. wskaźnika na poziomie 71%.

Ponadto bezrobocie charakteryzują się zróżnicowaniem przestrzennym, tj. dużo wyższą jego stopę, w porównaniu z podregionem opolskim, odnotowuje się w podregionie nyskim. Należy jednak w tym miejscu mieć na uwadze, iż bezwzględna liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne w podregionie nyskim i podregionie opolskim, który zamieszkuje przeważająca liczba mieszkańców województwa, jest bardzo zbliżona. Tym samym, dodatkowe środki w ramach OSI Depopulacja zostaną skierowane do osób zamieszkujących teren całego województwa z ukierunkowaniem na powiaty, w których notowana jest najwyższa stopa bezrobocia.

Z kolei ze względu na strukturę grup społecznych dotkniętych problemem bezrobocia na szczególną uwagę zasługuje sytuacja kobiet zwłaszcza tych, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka, osób młodych do 30 roku życia, osób starszych w wieku 50+ oraz osób niepełnosprawnych. Niepokojący jest również wzrost, w ciągu ostatnich trzech lat, udziału w ogólnej liczbie bezrobotnych, osób długotrwale pozostających bez pracy. Wszystkie ww. grupy należą do osób znajdujących się w najgorszej sytuacji na rynku pracy¹⁶¹.

Interwencji wymaga więc niekorzystna sytuacja na rynku pracy osób młodych. Aktualnie grupa ta boryka się z poważnymi problemami w podjęciu pracy, a jej zdolność zatrudnieniowa gwałtownie się zmniejsza wraz z wydłużającym się okresem bezrobocia. Nasilenie zjawiska wytrącenia osób młodych poza granice aktywności zawodowej sprzyja dodatkowo migracjom tej grupy, a w konsekwencji nasileniu problemów demograficznych. Jest to tendencja szczególnie niepomyślna dla regionu, gdyż rozwój dzisiejszej gospodarki w dużej mierze zależy od względnie młodej i dobrze wykształconej siły roboczej¹⁶². Należy w tym miejscu mieć na uwadze, iż w województwie opolskim na ok. 21 858 osób w wieku do 30 roku życia, ponad połowa (ok. 11 147) zarejestrowanych jako bezrobotne, to osoby w wieku 25 – 30 lat¹⁶³. Tym samym poprawa zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia i nieaktywnych zawodowo z ww. przedziału wiekowego powinna stać się priorytetem w zakresie działań skierowanych do osób młodych. Poprawienie warunków wchodzenia młodzieży na rynek pracy, głównie w celu jak najszybszego znalezienia pierwszej pracy wpisuje się wprost w inicjatywy przewodnie EU2020 „Mobilna młodzież” oraz „Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia; europejski wkład w pełne zatrudnienie”.

Sytuacja kobiet na rynku pracy jest wciąż niezadowolająca – kobiety przeważają w rejestrach powiatowych urzędów pracy, a wskaźnik zatrudnienia w ich przypadku wynosi 54,4%¹⁶⁴. Przyczyny wykluczenia z rynku pracy należy w tym przypadku upatrywać m.in. w konieczności sprawowania opieki nad dziećmi. Niejednokrotnie kobiety nie są w stanie podjąć zatrudnienia po przerwie związanej z urodzeniem dziecka, a niekorzystną sytuację w tym zakresie pogłębia samotne macierzyństwo oraz posiadanie dziecka niepełnosprawnego. Dodatkowo przerwa w aktywności zawodowej powoduje dezaktualizację posiadanych kwalifikacji, a w przypadku młodych matek również brak doświadczenia zawodowego. Powyższe potęguje trudność w znalezieniu pracy i konieczność wsparcia z zastosowaniem instrumentów i usług rynku pracy. Jednocześnie aktywizacja zawodowa nie będzie efektywna w przypadku braku możliwości podjęcia zatrudnienia z powodu sprawowania opieki nad osobą zależną. Konieczność zapewnienia wsparcia w tym względzie wskazuje na komplementarność PI 8.5 z działaniami zaplanowanymi w ramach PI 8.8.

¹⁶⁰ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, wg stanu na II kwartał 2013r.

¹⁶¹ *Wieloaspektowa analiza bezrobocia. Moduł II – analiza danych zastanych z zakresu bezrobocia*. Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Opole 2013.

¹⁶² *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego...*, s. 47.

¹⁶³ *Informacja o sytuacji na rynku pracy wg stanu na dzień 31 marca 2013 roku* Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu oraz dane szacunkowe Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu wg stanu na 31 marca 2013 roku.

¹⁶⁴ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, wg stanu na II kwartał 2013 r.

Podobnie skutecznego wsparcia w zakresie polityki rynku pracy wymagają osoby w wieku 50+, w przypadku których odnotowuje się bardzo niski wskaźnik zatrudnienia (39,7%)¹⁶⁵. W regionie nastąpił bowiem istotny spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym mobilnym, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku produkcyjnym niemobilnym oraz poprodukcyjnym¹⁶⁶. Oznacza to poważne zagrożenie demograficzne oraz ryzyko wystąpienia niedoborów siły roboczej na regionalnym rynku pracy w perspektywie najbliższych 15-20 lat¹⁶⁷. Dostosowanie rynku pracy do zmian struktury demograficznej będzie polegało na dostosowaniu miejsc pracy do możliwości (fizycznych i mentalnych) osób starszych oraz na objęciu ich wsparciem w zakresie uaktualnienia kwalifikacji i tym samym dostosowania do aktualnych wymagań pracodawców.

W przypadku osób niepełnosprawnych niezbędnym staje się opracowanie nowocześniejszych, bardziej zindywidualizowanych i nakierowanych na aktywny udział w otwartym rynku pracy, form ich zatrudnienia, takich jak nowy program Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, bazujący na koncepcji zatrudnienia wspomaganego.

W kontekście niedoborów zasobów rynku pracy i spodziewanego pogorszenia sytuacji w tym zakresie, szczególnie znaczenia nabierają działania ukierunkowane na powrót osób, które opuściły kraj ze względów finansowych oraz napływ imigrantów (zwłaszcza polskiego pochodzenia). Niezwykle istotne w przypadku migrantów powrotnych będzie ich wsparcie w zakresie aktywizacji zawodowej i pomocy w znalezieniu satysfakcjonującej finansowo pracy, a w przypadku drugiej grupy dodatkowo w zakresie integracji z lokalnym społeczeństwem i ochrony przed wykluczeniem społecznym. Problem migracji w kontekście elastycznego uzupełniania niedoborów rynku pracy został wskazany w *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*¹⁶⁸.

Tabela 4 (VIII/8.5): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 8.5 *Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób zatrudnionych po opuszczeniu programu (w tym	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	osoba	2014	17	monitoring	1/rok

¹⁶⁵ Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, wg stanu na II kwartał 2013 r.

¹⁶⁶ *Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego za 2012 rok*, wup.opole.pl za: stat.gov.pl.

¹⁶⁷ Prognozuje się, że w województwie opolskim do 2025 roku nastąpi najwyższy w kraju spadek liczby osób w wieku 18 – 44 lata. *Wstępne standardy zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach*, Jacek Litwiński, Urszula Sztanderska, PARP, Warszawa wrzesień 2020.

¹⁶⁸ *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, czerwiec 2013.

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
	samo zatrudnienie)			Liczba osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie)				862		

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.2 (8.5) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 8.5 *Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników*

VIII.2.A.2.1 (8.5) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Działania podejmowane w ramach PI 8.5 będą się koncentrować m.in. na:

- identyfikacji osób pozostających bez zatrudnienia powiązanej z określeniem ich potrzeb i kierunków wsparcia;
- aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia poprzez działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszego dopasowania do potrzeb rynku pracy, w tym: szkolenia i warsztaty, także w zakresie aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych, różnego rodzaju formy zatrudnienia w przedsiębiorstwach umożliwiające podniesienie kwalifikacji z uwzględnieniem konkretnych potrzeb pracodawców (w tym subsydiowane zatrudnienie, staże/praktyki zawodowe);
- zwiększeniu mobilności zawodowej i terytorialnej, w tym wsparciu usług świadczonych w ramach sieci EURES, jako jednego z elementów wsparcia osób poszukujących pracy;
- pośrednictwie pracy/poradnictwie zawodowym połączonym z identyfikacją zawodów deficytowych;
- badaniach i analizach sytuacji na regionalnym i lokalnym rynku pracy.

Powyższe inicjatywy będą się skupiały na wsparciu osób z grup znajdujących się w najgorszej sytuacji na rynku pracy, w tym:

- osób młodych, które nie posiadają doświadczeń zawodowych oraz kwalifikacji koniecznych do znalezienia zatrudnienia, w stosunku do których aktywizacja zawodowa musi nastąpić maksymalnie w jak najkrótszym czasie po zakończeniu edukacji;
- osób wychowujących małe dzieci lub dzieci niepełnosprawne. Wsparcie niniejszej grupy jest szczególnie istotne w kontekście niekorzystnych prognoz demograficznych w województwie

opolskim i będzie spójne z innymi działaniami podejmowanymi w regionie w ramach przeciwdziałania postępującej depopulacji¹⁶⁹;

- osób niepełnosprawnych, głównie w zakresie wsparcia umożliwiającego ich sprawne funkcjonowanie na otwartym rynku pracy, w tym zatrudnienie wspomaganie;
- osób starszych, oferując wsparcie dostosowane do specyfiki tej grupy, w tym w szczególności działania nie stosowane dotąd na szeroką skalę, np. mentoring;
- osób długotrwale bezrobotnych, których reintegracja z rynkiem pracy jest czasochłonna i wymaga zastosowania różnorodnych instrumentów aktywizacyjnych;
- migrantów powrotnych i imigrantów.

Skuteczność zaplanowanych działań zwiększy się dzięki szerokiemu zaangażowaniu podmiotów działających na rzecz rozwoju zasobów ludzkich (zarówno publicznych, jak i niepublicznych), w tym instytucji skupionych w sieci EURES. Wspierana będzie współpraca służb zatrudnienia z innymi partnerami, zajmującymi się problematyką rynku pracy. Ponadto mając na uwadze doświadczenie i potencjał instytucjonalny powiatowych urzędów pracy podjęto decyzję o przeznaczeniu części środków na realizację projektów w trybie pozakonkursowym¹⁷⁰. Działania, o których mowa powyżej powinny zostać powiązane z opracowaniem i prowadzeniem wiarygodnego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy.

Poprawa efektywności i skuteczności usług w zakresie aktywizacji zawodowej może nastąpić również poprzez powierzenie realizacji wsparcia operatorom, którzy będą je kierować w całości do określonej grupy docelowej (np. osób niepełnosprawnych). Dzięki takiemu podejściu uwzględnione zostaną specyficzne potrzeby danej grupy oraz zastosowane instrumenty adekwatne do jej możliwości.

Główne typy przedsięwzięć

- realizacja programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia: staże/praktyki zawodowe, subsydiowane zatrudnienie, wolontariat, szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, coaching, wsparcie trenera pracy realizowane w ramach zatrudnienia wspomaganego osób niepełnosprawnych;
- usługi w zakresie pośrednictwa pracy/poradnictwa zawodowego poprzedzone analizą dotyczącą ofert pracy i odzwierciedlającą popyt na konkretne zawody.

Główne grupy docelowe

- osoby bezrobotne, poszukujące pracy oraz nieaktywne zawodowo, w tym w szczególności osoby:
 - młode w wieku do 30 roku życia;
 - posiadające dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia;
 - niepełnosprawne;

¹⁶⁹ Osoby samotnie wychowujące co najmniej 1 dziecko w wieku do 18 roku życia stanowią ok. 10% wszystkich bezrobotnych (w przypadku tych osób bezrobocie pogłębiło się w stosunku do roku 2012), *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa opolskiego*, Urząd Statystyczny w Opolu, lipiec 2013 r.

¹⁷⁰ Szkolenia realizowane przez powiatowe urzędy pracy województwa opolskiego w 2011 r. charakteryzowały się wysoką, 36% skutecznością, łączącą się z podjęciem pracy przez bezrobotnego w okresie do 3 miesięcy po ich ukończeniu. W odniesieniu do ww. wyniku nie uwzględniano zgodności tematyki szkolenia z profilem zdobytego zatrudnienia. Wysoka skuteczność ww. formy wsparcia została zidentyfikowana przede wszystkim w przypadku szkoleń umożliwiających uzyskanie konkretnych kwalifikacji lub umiejętności (w tym szkoleń dostosowanych do indywidualnych potrzeb kandydata i określonych pod kątem gwarancji przyszłego zatrudnienia). Efektywność szkoleń badana w tym samym okresie czasu i określana jako zdobycie adekwatnego z obszarem merytorycznym wsparcia zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po ich ukończeniu, została oszacowana na 19%. *Diagnoza efektywności szkoleń dla bezrobotnych realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w 2011 roku*, Opolskie Obserwatorium Rynku Pracy Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu, Opole 2013 r.

- starsze w wieku 50+;
- długotrwale bezrobotne;
- migranci powrotni i imigranci.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- podmioty działające na rzecz rozwoju zasobów ludzkich, w tym podmioty uprawnione do prowadzenia pośrednictwa pracy w ramach sieci EURES;
- powiatowe urzędy pracy.

Cross-financing

W ramach PI 8.5 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP VIII.

VIII.2.A.2.2 (8.5) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 8.5 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Ponadto w celu zwiększenia efektywności wsparcia, a w konsekwencji osiągnięcia określonego dla PI celu szczegółowego będą realizowane przez powiatowe urzędy pracy projekty pozakonkursowe. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zarówno przyjęte procedury wyboru projektów, jak i kryteria oceny będą niedyskryminacyjne i przejrzyste oraz będą spełniać ogólne zasady określone w art. 7 i 8 projektu Rozporządzenia ogólnego. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich przyjmujących formę płatności zaliczkowych, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych w odniesieniu do wkładu EFS wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie.

VIII.2.A.2.3 (8.5) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 8.5 w OP VIII nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

VIII.2.A.2.4 (8.5) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VIII.2.A.2.5 (8.5) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VIII/8.5): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ¹⁷¹	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	9 811	monitoring	1/rok
2.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	1 626	monitoring	1/rok
3.	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	6 774	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.1 (8.7) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 8.7 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości i samozatrudnienia

Do działań oddziaływujących na rynek pracy należy również wsparcie zakładania działalności gospodarczych, które pociąga za sobą powstawanie nowych miejsc, a w konsekwencji wzrost zatrudnienia. Tworzenie nowych miejsc zostało też wskazane w *Europejskiej platformie współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym*¹⁷², jako jeden z czynników pozytywnie wpływających na walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W tym zakresie PI 8.7 jest komplementarny z działaniami podejmowanymi w ramach OP IX. Ponadto, konieczność promowania przedsiębiorczości i samozatrudnienia, w tym podejmowania działalności gospodarczej, wynika z zapisów *Programu na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*¹⁷³, w którym działania te zostały przedstawione jako jedno z narzędzi polityki stymulującej tworzenie miejsc pracy i popyt na pracę.

Instrumentem, który już w perspektywie finansowej 2007-2013 odznaczał się bardzo dużą efektywnością w tym zakresie są dotacje udzielane na rozpoczęcie działalności gospodarczej¹⁷⁴, powiązane ze szkoleniami i doradztwem. Można jednoznacznie ocenić, iż wsparcie, które służy budowaniu postaw kreatywnych i przedsiębiorczych oraz likwiduje bariery w postaci braku kapitału finansowego, przyczynia się do aktywizacji osób, dla których założenie działalności gospodarczej, w sytuacji braku ofert na rynku pracy, może stać się jedyną szansą na znalezienie zatrudnienia.

Biorąc pod uwagę powyższe wsparcie w postaci bezzwrotnych środków na założenie działalności gospodarczej będzie kontynuowane w latach 2014-2020, ze szczególnym

¹⁷¹ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

¹⁷² *Komunikat Komisji Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego oraz Komitetu Regionów*, Bruksela, 16.12.2010 r.

¹⁷³ *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego oraz Komitetu Regionów*, Strasburg, 23.11.2010 r.

¹⁷⁴ Dane za sprawozdaniami MPiPS-01, WUP Opole; *Przedsiębiorczość w województwie opolskim*, www.wup.opole.pl. Powyższe zjawisko można na przykład zaobserwować w kontekście środków Funduszu Pracy, jakimi województwo opolskie dysponowało. I tak biorąc pod uwagę sytuację od roku 2005, można zauważyć, że wraz z ich wzrostem rosła ilość przyznawanych dotacji, z 817 w roku 2005 do 2 151 w roku 2010. Z kolei lata 2011 i 2012 przyniosły wyraźny spadek wielkości środków Funduszu Pracy na aktywizację osób bezrobotnych, co przełożyło się na spadek liczby udzielanych dotacji (618 w roku 2011 i 513 w 2012). Pomimo tego dostępne badania potwierdzają skuteczność tej formy aktywizacji. Ewaluacja rzeczywistej efektywności instrumentu dotacji w latach wykazała, że 15% utworzonych przy wsparciu dotacji firm zwiększyło zatrudnienie (o ok. 600 osób) wobec 1,5% tych, które zatrudnienie zmniejszyły.

ukierunkowaniem na obszary wiejskie o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej, tj. na gminy wskazane w SRWO 2020. Są to tereny o utrudnionym dostępie do usług, charakteryzujące się nie tylko słabo rozwiniętą przedsiębiorczością, ale również wysokim bezrobociem i ubóstwem. Realizacja ww. działań na tych obszarach powinna przyczynić się do powstania nowych miejsc pracy, a co za tym idzie do wzrostu ich atrakcyjności oraz do poprawy jakości życia osób je zamieszkujących.

Podejście to pozwoli na niwelowanie różnic pomiędzy obszarami wiejskimi charakteryzującymi się najniższym rozwojem gospodarczo – społecznym a obszarami charakteryzującymi się wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości, tj. przede wszystkim ośrodkami miejskimi. Powyższe będzie sprzyjało osiągnięciu spójności społecznej i terytorialnej w województwie opolskim.

Tabela 4 (VIII/8.7): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 8.7 *Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób zatrudnionych po opuszczeniu programu (w tym samozatrudnieni)	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	osoba	2014	1336	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.2 (8.7) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 8.7 *Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy*

VIII.2.A.2.1 (8.7) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Rozwój regionu można stymulować poprzez zwiększenie aktywności w zakresie powstawania nowych podmiotów gospodarczych. Jednocześnie najistotniejszą barierą w tym zakresie jest brak niezbędnego kapitału finansowego. Dlatego też w ramach PI 8.7 zaplanowano realizację instrumentów wspierających rozwój przedsiębiorczości, w tym przede wszystkim wsparcia finansowego dla osób zamierzających założyć własną firmę. Ze względu na zdiagnozowaną wysoką efektywność wsparcia bezzwrotnego, w ramach OP VIII, w PI 8.7 udzielana będzie wyłącznie pomoc finansowa o takim charakterze¹⁷⁵. Jednocześnie zostanie ona skierowana jedynie do określonych grup docelowych i/lub osób zamieszkujących obszary wiejskie o najgorszej sytuacji rozwojowej. Skuteczność ww. instrumentu będzie wzmocniona poprzez wsparcie szkoleniowo – doradcze, przygotowujące do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej, a także wspomagające przedsiębiorcę w początkowej fazie prowadzenia firmy (udzielane zgodnie ze zdiagnozowanymi

¹⁷⁵ Z badania ewaluacyjnego pn. *Ocena i analiza przedsięwzięć zmierzających do powstania nowych podmiotów gospodarczych w województwie opolskim*, Pracownia badań i doradztwa „Re-Source” Korczyński i Sarapata sp.j. wynika, iż bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej są najbardziej skuteczną formą aktywizacji zawodowej, gdyż blisko ¾ z badanych nowoutworzonych przedsiębiorstw nadal funkcjonuje, a ponadto badani respondenci uznali tą formę wsparcia jako najbardziej adekwatną do ich potrzeb.

potrzebami odbiorcy), realizowane przez wyspecjalizowane instytucje oraz zgodnie z wypracowanymi i obowiązującymi standardami świadczenia usług.

Inicjatywy, o których mowa powyżej stanowią jedną z istotnych form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego regionu i wpisują się w OSI Depopulacja. Samozatrudnienie umożliwi osobom sprawującym opiekę nad małym dzieckiem, w tym zwłaszcza kobietom, pogodzenie obowiązków rodzinnych i zawodowych i w tym względzie PI 8.7 jest komplementarny z działaniami podejmowanymi w ramach PI 8.8. Ponadto, podobnie jak w przypadku przedsięwzięć realizowanych w PI 8.5, działania ukierunkowane na zakładanie nowych działalności gospodarczych będą miały wpływ na sytuację finansową mieszkańców regionu, co pośrednio może pozytywnie wpłynąć na zmianę występujących tu trendów demograficznych.

Główne typy przedsięwzięć

- bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej;
- wsparcie szkoleniowo – doradcze.

Główne grupy docelowe

- osoby zamierzające założyć działalność gospodarczą, w tym głównie osoby znajdujące się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy oraz osoby zamieszkujące obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług.

Zasięg terytorialny

W myśl podejścia terytorialnego wsparcie na zakładanie działalności zostanie ukierunkowane na obszary o najgorszym dostępie do usług. Są to tereny wiejskie o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej, wskazane w SRWO 2020. Dzięki wspieraniu przedsiębiorczości na obszarach o najgorszym dostępie do usług powstaną nowe miejsca pracy, co w konsekwencji przyczyni się do zmniejszenia wysokiego bezrobocia. W rezultacie, może zostać zahamowany odpływ mieszkańców z tych terenów, zwłaszcza osób młodych oraz osób z wyższym wykształceniem, który może mieć w przyszłości szczególnie negatywny wpływ na rozwój wspomnianych obszarów.

Mając na uwadze powyższe, bezzwrotne wsparcie finansowe na założenie działalności gospodarczej będą mogły uzyskać osoby zamieszkujące tereny, o których mowa powyżej, bez względu na posiadany przez nie status na rynku pracy. Przyjęcie takiego rozwiązania umożliwi m.in. odejście z zawodów rolniczych ludności zamieszkującej obszary wiejskie, a co za tym idzie przyczyni się do wzrostu przedsiębiorczości na wspomnianych terenach oraz poprawy warunków życia ich mieszkańców. Trzeba mieć na uwadze, iż założenie działalności gospodarczej jest często jedyną szansą na znalezienie pracy na obszarach wiejskich, charakteryzujących się małą liczbą potencjalnych zakładów pracy. Konsekwencją zaplanowanych działań powinno być zmniejszenie dysproporcji pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi.

Na pozostałych obszarach bezzwrotne wsparcie finansowe będzie udzielane wyłącznie osobom niepracującym, znajdującym w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, tj. zwłaszcza:

- osobom do 30 roku życia;
- osobom w wieku powyżej 50 roku życia;
- osobom długotrwale bezrobotnym;
- osobom niepełnosprawnym;
- osobom posiadającym dzieci do 6 roku życia lub dzieci niepełnosprawne do 18 roku życia.

Wsparcie w ramach PI 8.7 realizowane będzie w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Cross-finansing

W ramach PI 8.7 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP VIII.

VIII.2.A.2.2 (8.7) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 8.7 przewiduje się zastosowanie wyłącznie konkursowego trybu wyboru projektów. Pozostałe zapisy zgodne z punktem VIII.2.A.2.2 (8.5).

VIII.2.A.2.3 (8.7) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 8.7 w OP VIII nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji. Forma taka została zaplanowana w ramach OP XII.

VIII.2.A.2.4 (8.7) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VIII.2.A.2.5 (8.7) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VIII/8.7): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ¹⁷⁶	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	1 460	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.1 (8.8) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 8.8 Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi

Sprawowanie opieki nad osobami zależnymi (dziećmi do 3 lat, seniorami oraz osobami niepełnosprawnymi) jest często przyczyną wykluczenia z rynku pracy, a problem ten dotyczy w szczególności kobiet. Niekorzystną sytuację w tym zakresie pogłębia zwłaszcza samotne macierzyństwo. Poprawa dostępu do usług opiekuńczych jest szansą na aktywizację zawodową osób, których dotychczasowe obowiązki i obciążenia uniemożliwiały znalezienie pracy lub stanowiły ryzyko utraty posiadanego zatrudnienia. Ponadto, jak wynika z zapisów *Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym*¹⁷⁷, utrudniony dostęp do usług społecznych

¹⁷⁶ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

i zdrowotnych może być przyczyną zubożenia osób, które z powodu obowiązków związanych ze sprawowaniem opieki nad osobami zależnymi, nie są w stanie podjąć pracy lub są zmuszone z niej zrezygnować.

Tymczasem realizowane w regionie usługi opiekuńcze dla dzieci do lat 3, osób starszych i niepełnosprawnych nie są wystarczająco dostępne i należy zintensyfikować działania w celu ich upowszechnienia. Wsparcia wymagają między innymi placówki sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 (w tym żłobki, kluby dziecięce, opiekunowie dzienni, nianie), na które największe zapotrzebowanie w regionie występuje w ośrodkach miejskich. Upowszechnienia, zarówno wśród rodziców jak i podmiotów odpowiedzialnych za ten obszar działań, wymagają również nowe formy opieki nad małymi dziećmi, w tym szczególności usługi świadczone przez osoby fizyczne (opiekunowie dzienni, nianie).

W przypadku usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych, problem należy postrzegać na dwóch płaszczyznach – po pierwsze w kontekście zabezpieczenia społecznego (usługi opiekuńcze), a po drugie w odniesieniu do usług zdrowotnych (opieka długoterminowa przeznaczona dla osób obłożnie i przewlekle chorych niewymagających hospitalizacji). Deficyt w tym zakresie najlepiej obrazuje fakt, iż opiekę nad osobami przewlekle chorymi najczęściej sprawują rodziny we własnym zakresie oraz, że wg danych z 2010 roku zaledwie 15% osób niesamodzielnych było objętych pozarodzinnymi formami opieki¹⁷⁸. W świetle powyższego wsparcia wymaga zarówno środowiskowy system opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi (na przykład usługi opiekuńcze, dzienne domy pobytu, domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy), jak i zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych przeznaczonych dla osób obłożnie chorych (np. hospicja). Poprawa trwałości i skuteczności systemu opieki społecznej i zdrowotnej, w tym opartych na nowoczesnych technologiach informacyjno – komunikacyjnych (np. systemy alarmowe i bezpieczeństwa) jest jednym z celów partnerstwa innowacji na rzecz aktywnej i zdrowej starości¹⁷⁹.

Innym rozwiązaniem sprzyjającym godzeniu życia rodzinnego i zawodowego jest zastosowanie na szerszą skalę elastycznych formy organizacji i czasu pracy, które do tej pory, również ze względu na brak dostatecznej wiedzy na temat zalet i możliwości ich wykorzystania, nie cieszyły się wystarczającym zaufaniem zarówno pracodawców, jak i pracobiorców. Możliwość elastycznego dopasowania czasu pracy została wskazana jako jedno z rozwiązań umożliwiających godzenie posiadania dzieci i pracy zawodowej przez blisko 26% mężczyzn i 23% kobiet¹⁸⁰.

Ułatwienie godzenia pracy z indywidualnymi potrzebami człowieka, w tym w zakresie łączenia aktywności zawodowej z opieką nad dziećmi i dorosłymi osobami zależnymi (realizowane poprzez stosowanie elastycznych rozwiązań w zakresie czasu pracy i telepracy) oraz upowszechnienie dostępu do opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3 jest zgodne z kierunkami interwencji wyznaczonymi dla celów szczegółowych *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego* (Cel szczegółowy 1: *Wzrost zatrudnienia*, Cel szczegółowy 2: *Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych ze Strategii rozwoju kapitału ludzkiego*). Wspieranie nowych sposobów utrzymania równowagi między życiem zawodowym a prywatnym zostało wskazane, jako kierunek interwencji obligatoryjny do realizacji w EU2020 (*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*)¹⁸¹.

¹⁷⁷ Komunikat Komisji Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego oraz Komitetu Regionów, Bruksela, 16.12.2010 r.

¹⁷⁸ *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, czerwiec 2013.

¹⁷⁹ Załącznik III do *Komunikatu Komisji Europejskiej Europa 2020...*

¹⁸⁰ *Diagnoza społeczna 2011, Warunki i jakość życia Polaków*, Raport pod redakcją Janusza Czapińskiego i Tomasza Panka, Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego. 30.09.2011.

¹⁸¹ *Komunikat Komisji Europejskiej Europa 2020...*

Tabela 4 (VIII/8.8): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorii regionów, dot. PI 8.8 *Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	osoba	2014	297	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.2 (8.8) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 8.8 *Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego*

VIII.2.A.2.1 (8.8) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Rynek pracy nie jest przygotowany na wyzwania z zakresu godzenia życia prywatnego i zawodowego. Problem ten dotyczy głównie braku rozwiązań sprzyjających łączeniu pracy zawodowej z opieką nad osobami zależnymi, a także niedostatecznemu upowszechnieniu elastycznych form zatrudnienia. Działania podejmowane w tym obszarze w ramach PI 8.8 mogą pozytywnie wpłynąć na odwrócenie niekorzystnych trendów demograficznych, a także będą sprzyjały wejściu na rynek pracy osób nieaktywnych zawodowo z grupy produkcyjnej. W województwie opolskim działania te są szczególnie istotne, gdyż opierając się na aktualnej diagnozie oraz na prognozach demograficznych, należy stwierdzić, że poziom obciążenia ekonomicznego grupy produkcyjnej w regionie jest i będzie jednym z najwyższych w Europie. W zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 wsparcie będzie kierowane przede wszystkim na tworzenie nowych miejsc w instytucjach świadczących usługi opieki nad małym dzieckiem, jak i na dostosowanie czasu funkcjonowania tego typu placówek do potrzeb pracujących rodziców¹⁸².

Opieka nad seniorami oraz osobami niepełnosprawnymi realizowana będzie między innymi poprzez organizowanie opieki dziennej (środowiskowej) w domach dziennego pobytu, rodzinnych domach pomocy, środowiskowych domach samopomocy, a także poprzez usługi opiekuńcze i inne formy wsparcia np. teleopiekę. Ponadto, w związku z niewystarczającą liczbą miejsc dla osób wymagających opieki całodobowej w domach pomocy społecznej i w hospicjach - również te instytucje będą wymagały wsparcia.

¹⁸² Na podstawie badań z 2011 r. przeprowadzonych w województwie opolskim co czwarta matka nie posyła dziecka do żłobka ze względu na brak miejsc. Rekomendacje dla władz samorządowych to m.in.: zwiększenie liczby publicznych żłobków, wydłużenie godzin funkcjonowania przynajmniej części placówek, wprowadzenie dotacji obniżających koszty korzystania z wybranych placówek, zlokalizowanych w największych ośrodkach regionu, przez dzieci zamieszkałe w innych gminach. *Sytuacja opolskich kobiet na rynku pracy, w tym wracających na ten rynek po urloпах wychowawczych i macierzyńskich*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej, Opole 2012.

Wsparcie w ramach PI 8.8 powiązane będzie ze wspieraniem aktywizacji osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z opieką nad osobą zależną. Prozatrudnieniowy charakter wsparcia będzie przejawiał się zarówno w podejmowaniu pracy przez osoby, które do tej pory nie były w stanie pogodzić życia zawodowego i prywatnego, jak i w utrzymaniu zatrudnienia w przypadku, gdy zostało ono zagrożone w związku z pojawieniem się konieczności opieki nad osobą zależną.

Tworzenie nowych miejsc opieki nad osobami zależnymi musi być powiązane z kształceniem osób (w szczególności pozostających bez zatrudnienia) w zawodzie opiekuna dziennego lub z pozyskaniem umiejętności pozwalających na sprawowanie opieki nad osobą starszą i/lub niepełnosprawną. Ponadto, poprzez finansowanie usług opiekuńczych nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, wspierane będą również osoby, które w ramach aktywizacji zawodowej zakładać będą działalność gospodarczą o ww. profilu (np. tworzenie rodzinnych domów pomocy). Działania w tym względzie będą komplementarne z PI 8.7. Pozyskanie kwalifikacji umożliwiających opiekę nad osobami zależnymi oraz zakładanie działalności gospodarczej w tym zakresie, jak również umożliwienie podjęcia zatrudnienia przez osoby, które ze względu na sprawowanie opieki nad osobą zależną były do tej pory wykluczone z rynku pracy, potwierdzają prozatrudnieniowy charakter PI 8.8.

W celu zwiększenia aktywności i mobilności zawodowej mieszkańców województwa, obok rozwoju usług opieki nad osobami zależnymi, istotne jest wdrożenie w praktyce elastycznych form zatrudnienia, do których można zaliczyć między innymi: pracę w niepełnym wymiarze czasu, pracę rotacyjną, telepracę. Zatrudnienie z wykorzystaniem elastycznego czasu pracy jest niejednokrotnie jedyną szansą na pogodzenie obowiązków rodzinnych i zawodowych osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi, w tym zwłaszcza nad dziećmi.

Główne typy przedsięwzięć

- tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3;
- promocja i upowszechnienie nowych form opieki nad dziećmi do lat trzech;
- tworzenie nowych miejsc opieki oraz rozszerzenie usług w zakresie opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi;
- wdrożenie elastycznego czasu pracy oraz elastycznych form zatrudnienia, w tym ich promocja i upowszechnianie.

Główne grupy docelowe

- osoby sprawujące opiekę nad osobami zależnymi, w tym w szczególności osoby powracające oraz wchodzące na rynek pracy po urloпах macierzyńskich/wychowawczych oraz po okresie opieki nad osobami zależnymi;
- osoby zależne, w tym dzieci do lat 3, osoby starsze i osoby niepełnosprawne;
- publiczne i niepubliczne instytucje opieki nad osobami zależnymi;
- przedsiębiorcy.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- podmioty realizujące zadania związane z opieką nad małym dzieckiem, osobami starszymi i niepełnosprawnymi;
- przedsiębiorcy.

Cross-financing

W ramach PI 8.8 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP VIII.

VIII.2.A.2.2 (8.8) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 8.8 przewiduje się zastosowanie wyłącznie konkursowego trybu wyboru projektów. Pozostałe zapisy zgodne z punktem VIII.2.A.2.2 (8.5).

VIII.2.A.2.3 (8.8) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 8.8 w OP VIII nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

VIII.2.A.2.4 (8.8) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VIII.2.A.2.5 (8.8) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VIII/8.8): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ¹⁸³	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób opiekujących się osobami zależnymi objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	743	monitoring	1/rok
2.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	400	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.1 (8.9) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 8.9 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

Cel szczegółowy 4: Wzmocnienie adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw

Względnie niski poziom zatrudnienia mieszkańców województwa opolskiego jest przede wszystkim pochodną zbyt wolnego przyrostu miejsc pracy w regionie, co z kolei wynika z pogarszającej się sytuacji przedsiębiorstw. Część z nich nie jest przygotowana i/lub nie posiada wystarczającego kapitału, który mógłby zostać zainwestowany np. w szkolenia pracowników, doradztwo czy wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania. Bardzo ważne jest również wsparcie przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne, tak aby zapobiec zwiększającej się liczbie pracowników zagrożonych zwolnieniem lub zwolnionych. Tylko w przypadku dobrze prosperujących przedsiębiorstw można liczyć na powstanie nowych miejsc pracy, a więc poprawę sytuacji w obszarze zatrudnienia.

Niestety pomiędzy 2011 a 2012 rokiem w regionie nastąpił najwyższy w skali kraju spadek odsetka pracodawców deklarujących gotowość zatrudnienia osób do pracy. Dodatkowo stosunkowo duży odsetek przedsiębiorców ma problem ze znalezieniem odpowiedniego pracownika¹⁸⁴.

¹⁸³ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

Negatywne nastroje pracodawców może w pewnym sensie zrekomensować utrzymujący się, w ostatnich latach w województwie opolskim, dodatni trend w rozwoju przedsiębiorczości (wzrost liczby podmiotów gospodarczych). Podkreślić jednak należy, że pomimo tej tendencji wskaźnik przedsiębiorczości (liczba zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności) w regionie jest niższy niż liczony dla kraju. Podobna sytuacja ma również miejsce w przypadku tzw. wskaźnika syntetycznego, który mierzy poziom przedsiębiorczości na podstawie kilku określonych zmiennych, np.: liczebności przedsiębiorstw, liczby osób pracujących w przedsiębiorstwach, wielkości przychodów, kosztów i nakładów inwestycyjnych. Ponadto w regionie spadło przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, które w lipcu 2013 r. było aż o 5,7% niższe niż przed rokiem¹⁸⁵. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest zapewne pogarszająca się sytuacja finansowa przedsiębiorstw (w stosunku do I półrocza 2012r., w analogicznym okresie 2013r. spadły przychody firm oraz ich wyniki finansowe¹⁸⁶).

Struktura przedsiębiorstw w regionie charakteryzuje się m.in. niższą od średniej krajowej liczbą zarejestrowanych na 1000 mieszkańców, MSP oraz najniższym w kraju odsetkiem mikroprzedsiębiorstw (2,2%). Pomimo powyższego, biorąc pod uwagę liczbę pracowników danego przedsiębiorstwa, firmy zatrudniające do 50 pracowników stanowią 99% wszystkich przedsiębiorstw¹⁸⁷. Przewaga MSP w strukturze pozostaje niezmienna od lat - niewielka liczba firm z tej grupy przekształca się w duże przedsiębiorstwo, co z kolei świadczy o ich niskim poziomie adaptacyjności. Przyczyny należy upatrywać m.in. w braku kapitału umożliwiającego ponoszenie nakładów na rozwój, w tym w szczególności na podwyższanie kompetencji pracowników. Stąd wsparcie realizowane w ramach PI 8.9 zostanie ukierunkowane wyłącznie do firm zaliczających się do mikro-, małych i średnich.

Ponadto, w związku ze zmianami gospodarczymi, często o charakterze recesji (konsekwencje światowego kryzysu gospodarczego z lat 2009-2010) wzrasta liczba przedsiębiorstw wymagających restrukturyzacji i modernizacji. Niekorzystne trendy w zakresie kondycji firm potwierdza m.in. wysoka, na tle lat ubiegłych, liczba zwolnień dokonywanych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (3 238 rejestrujące się w PUP z tego tytułu w roku 2012 wobec 903 w roku 2008)¹⁸⁸. Biorąc pod uwagę zwolnienia grupowe w 2012 roku, 92 podmioty zwolniły 865 pracowników, natomiast do końca czerwca 2013 roku 53 podmioty dokonały zwolnienia grupowego 275 pracowników.

W kontekście rosnącej liczby zwolnień oraz problemów z pozyskaniem osób o odpowiednich kompetencjach, co stanowi, wg przedsiębiorców jedną z głównych barier rozwoju firmy¹⁸⁹ niezwykle istotne staje się podnoszenie kwalifikacji pracowników.

Pobudzenie aktywności na rynku szkoleń zawodowych, zachęcanie przedsiębiorców do inwestowania w kapitał intelektualny swoich pracowników zostały wskazane jako jedno z działań w obszarze edukacji, opisanych w *Krajowym Programie Reform*¹⁹⁰. Poprawa jakości edukacji oraz dostosowanie struktury kształcenia do potrzeb gospodarki zostały też podkreślone w *Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki*¹⁹¹.

¹⁸⁴ *Pracodawcy o rynku pracy. Raport z badania pracodawców i ofert pracy realizowanych w 2012 roku w ramach III edycji projektu Bilans Kapitału Ludzkiego* M.Kocór, A.Strzebońska, M. Dawid-Sawicka, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012.

¹⁸⁵ *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa opolskiego*, Urząd Statystyczny w Opolu, lipiec 2013.

¹⁸⁶ *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa opolskiego*, Urząd Statystyczny w Opolu, lipiec 2013.

¹⁸⁷ *Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie opolskim*, Urząd Statystyczny w Opolu, stan na koniec 2012 r.

¹⁸⁸ Dane za sprawozdaniami MPiPS-01, WUP Opole.

¹⁸⁹ *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*.

¹⁹⁰ *Krajowy Program Reform Europa 2020*, Aktualizacja 2013/2014.

¹⁹¹ *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020"*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, styczeń 2013.

Tabela 4 (VIII/8.9): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 8.9 *Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Stabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób zatrudnionych objętych wsparciem w programie	0	osoba	2014	3 482	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.2 (8.9) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 8.9 *Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian*

VIII.2.A.2.1 (8.9) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Doświadczenia ubiegłych lat udzielania wsparcia skierowanego do przedsiębiorstw pokazują, iż stosowany system ograniczał wpływ przedsiębiorców na tematykę szkoleń i zakres doradztwa. W konsekwencji wsparcie to było często niedostosowane do faktycznych potrzeb jego odbiorców, a zmiana powinna polegać na przyjęciu popytowego systemu dystrybucji środków. Realizowane projekty muszą odpowiadać na potrzeby przedsiębiorców, dawać im możliwość samodzielnego wyboru narzędzi i metod wsparcia, w tym takich jak doradztwo i diagnoza oraz zapewniać szybką reakcję na występujące problemy. Usługi rozwojowe¹⁹², z których będą mogli skorzystać przedsiębiorcy oraz pracownicy przedsiębiorstw muszą być ogólnodostępne i weryfikowane pod względem jakości, co zagwarantować powinien rejestr utworzony na poziomie regionu lub kraju.

W sytuacji spowolnienia gospodarczego, które pociąga za sobą osłabienie kondycji przedsiębiorstw, a co za tym idzie wzrost bezrobocia, konieczne będzie dostosowanie umiejętności oraz kwalifikacji pracowników i ich pracodawców do aktualnych wymogów rynku. Jest to szczególnie istotne w przypadku przedsiębiorstw przechodzących procesy modernizacyjne i restrukturyzacyjne, w których groźba zwolnień jest wyjątkowo poważna. Firmy te należy ponadto wesprzeć pomocą w postaci doradztwa w opracowaniu i wdrożeniu planów rozwoju i restrukturyzacji. Istotne, w szczególności, gdy przedsiębiorstwo zasygnalizuje konieczność zwolnień pracowników lub co gorsze zwolni ich, będzie zastosowanie programów typu outplacement, na które składają się wszystkie instrumenty i usługi rynku pracy, w tym dotacje na podjęcie działalności gospodarczej. Wsparcie, o którym mowa powyżej dotyczyć będzie wyłącznie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, bez względu na branżę, w ramach której prowadzona jest działalność gospodarczą.

W przypadku przedsiębiorstw nieznajdujących się w złej kondycji finansowej wsparcie, oprócz szkoleń i doradztwa, obejmować też będzie np. wdrożenie nowoczesnych metod zarządzania, przy czym pomoc zostanie udzielona wyłącznie MSP, działającym w branżach zidentyfikowanych jako specjalizacje regionalne.

¹⁹² Do usług rozwojowych należy zaliczyć wszelkie działania, które pozwolą na nabycie /uzyskanie /utrzymanie /wzrost wiedzy /umiejętności/ kompetencji/ kwalifikacji ich uczestników, w tym np. doradztwo, szkolenia, coaching, mentoring, staże itp.

Pracownikami, którzy ze względu na ograniczoną mobilność są szczególnie narażeni na niekorzystne skutki przemian w przedsiębiorstwach są osoby starsze. Z tego względu wsparcie w ramach PI 8.9 będzie priorytetowo koncentrować się na aktualizacji, zmianie oraz dostosowaniu do zmieniających się potrzeb rynku pracy i modernizującej się gospodarki, kwalifikacji i umiejętności osób w wieku 50+.

Główne typy przedsięwzięć

- szkolenia dla kadr zarządzających i pracowników MSP oraz doradztwo dla MSP w zakresie zgodnym ze zdiagnozowanymi potrzebami;
- wsparcia procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych, w tym przekwalifikowanie pracowników oraz pomoc w zmianie profilu działalności.

Główne grupy docelowe

- MSP i ich pracownicy;
- pracownicy pracodawców przechodzących procesy modernizacyjne i restrukturyzacyjne.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Cross-financing

W ramach PI 8.9 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP VIII.

VIII.2.A.2.2 (8.9) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 8.9 przewiduje się zastosowanie wyłącznie konkursowego trybu wyboru projektów. Pozostałe zapisy zgodne z punktem VIII.2.A.2.2 (8.5).

VIII.2.A.2.3 (8.9) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 8.9 w OP VIII nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

VIII.2.A.2.4 (8.9) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VIII.2.A.2.5 (8.9) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VIII/8.9): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ¹⁹³	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób zatrudnionych objętych wsparciem w programie (w tym samozatrudnieni)	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	8707	monitoring	1/rok
2.	Liczba osób zatrudnionych w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	905	monitoring	1/rok
3.	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	2562	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.1 (8.10) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 8.10 Aktywne i zdrowe starzenie się

Cel szczegółowy 5: Wydłużenie okresu aktywności zawodowej

Wobec niekorzystnych trendów demograficznych w regionie, polegających na istotnym spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym mobilnym, przy jednoczesnym wzroście udziału osób w wieku produkcyjnym niemobilnym oraz poprodukcyjnym, kluczowe stają się działania mające na celu opóźnienie wieku odchodzenia z rynku pracy, zapobieganie wykluczeniu zatrudnieniowemu osób znajdujących się w wieku aktywności zawodowej, w konsekwencji prowadzące do maksymalnego wykorzystania zasobów pracy. Ponadto, co wskazano w *Europejskiej platformie współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym*¹⁹⁴ słaba kondycja zdrowotna wpływająca negatywnie na zdolność do pracy, jest jedną z przyczyn ubóstwa. Stąd dostęp do skutecznej i taniej opieki zdrowotnej jest istotnym środkiem w jego zwalczaniu i w tym zakresie PI 8.10 jest komplementarny z działaniami podejmowanymi w ramach OP IX. Działania na rzecz przedłużenia zdrowszego życia zawodowego zostały podkreślone w *Stanowisku służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014 – 2020*.

Jednocześnie, zły stan zdrowia społeczeństwa jest istotną barierą w utrzymaniu zatrudnienia, co w konsekwencji przyczynia się do wczesnego wykluczenia z rynku pracy osób znajdujących się w wieku aktywności zawodowej. Kwestie, o których mowa powyżej dotyczą w dużym stopniu osób w wieku 50+. Jak wynika bowiem z doświadczeń innych państw europejskich starzenie się populacji jest procesem nieodwracalnym – proces ten można jedynie spowolnić¹⁹⁵. W obliczu powyższego zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, w tym wydłużenie lat przeżytych w zdrowiu (celem partnerstwa innowacji na rzecz aktywnej i zdrowej starości jest wydłużenie średniej liczby lat zdrowego życia o 2 lata¹⁹⁶) może przełożyć się na ich dłuższe pozostawanie na rynku pracy. Wspieranie aktywności osób starszych zostało wskazane w EU2020, jako obowiązkowy do realizacji kierunek interwencji (*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*)¹⁹⁷.

¹⁹³ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

¹⁹⁴ Komunikat Komisji Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego oraz Komitetu Regionów, Bruksela, 16.12.2010 r.

¹⁹⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020...

¹⁹⁶ Załącznik III do Komunikatu Komisji Europejskiej Europa 2020...

¹⁹⁷ Komunikat Komisji Europejskiej Europa 2020...

Tymczasem diagnoza zdrowia mieszkańców województwa opolskiego nie napawa optymizmem. W regionie wzrasta zachorowalność na nowotwory oraz na choroby cywilizacyjne (przede wszystkim choroby układu krążenia), które to schorzenia są główną przyczyną zgonów na Opolszczyźnie. Jednocześnie diagnozy opracowane dla Polski przewidują, iż można oczekiwać znacznego wzrostu umieralności w szczególności z powodu nowotworów złośliwych prostaty, cukrzycy, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc oraz nowotworów złośliwych jelita grubego i żołądka¹⁹⁸. Niekorzystną sytuację mieszkańców regionu pogłębia długi czas oczekiwania na świadczenia medyczne, który sięga w przypadku np. poradni urazowo – ortopedycznej w Opolu aż 109 dni, a w przypadku poradni kardiologicznej w Kędzierzynie-Koźlu – 362 dni¹⁹⁹.

W związku z powyższym celem podejmowanych działań, zgodnie z *Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2030*, powinno być: *Opracowanie i wdrożenie międzysektorowych rozwiązań systemowych i działań wzmacniających kształtowanie postaw prozdrowotnych zwiększających dostępność do programów zdrowotnych (profilaktycznych, rehabilitacyjnych) w celu zmniejszenia zachorowalności i umieralności w szczególności z powodu chorób cywilizacyjnych oraz zgodnie ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020: Zmniejszenie liczby zachorowań i przedwczesnych zgonów poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych i leczniczych skoncentrowanych na najbardziej istotnych z punktu widzenia zachorowalności i śmiertelności jednostkach chorobowych.*

W regionie nie występuje natomiast na większą skalę problem chorób zawodowych spowodowanych występowaniem szkodliwych warunków pracy, stąd programy w tym zakresie powinny się ograniczać do podnoszenia świadomości pracowników w zakresie metod zabezpieczania się przed czynnikami niebezpiecznymi dla zdrowia.

Tabela 4 (VIII/8.10): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 8.10 *Aktywne i zdrowe starzenie się*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które powróciły do pracy po zakończonej rehabilitacji medycznej	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	osoba	2014	276	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.2 (8.10) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 8.10 *Aktywne i zdrowe starzenie się*

VIII.2.A.2.1 (8.10) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Kluczowymi działaniami realizowanymi w ramach PI 8.10 będą działania o charakterze prozdrowotnym i profilaktycznym wobec chorób, które są obecnie główną przyczyną przedwczesnego opuszczania rynku pracy. W świetle powyższego osoby w wieku aktywności zawodowej objęte zostaną programami profilaktycznymi dotyczącymi m.in. chorób onkologicznych

¹⁹⁸ *Najważniejsze przyczyny zgonów Polaków w 2013 r.*, Przegląd epidemiologiczny 2011, Poznańska A., Wojtyński B., Seroka W.

¹⁹⁹ *Diagnoza ochrony zdrowia w województwie opolskim*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole, październik 2013 r.

w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów jelita grubego, piersi²⁰⁰, szyjki macicy²⁰¹ oraz nowotworu płuc, który został zidentyfikowany jako jeden z problemów zdrowotnych regionu. W przypadku ww. schorzenia notuje się na Opolszczyźnie wysoką zachorowalność, jest ono również jedną z głównych przyczyn umieralności²⁰². Podejście do profilaktyki, o której mowa powyżej, różni się od założeń programu realizowanego przez Opolski Oddział Wojewódzkiego NFZ, przede wszystkim w kwestii przedziału wiekowego populacji objętej wsparciem oraz częstotliwości badań. Co za tym idzie, profilaktyka w przypadku raka jelita grubego zostanie rozszerzona na osoby młodsze niż ma to miejsce w chwili obecnej, w przypadku raka szyjki macicy zostaną nią objęte również kobiety starsze, a ponadto zwiększy się częstotliwość badań. Profilaktyka wczesnego wykrywania raka piersi będzie natomiast prowadzona w oparciu o usg piersi, co będzie stanowić rozszerzenie w stosunku do programu NFZ, w ramach którego wykonuje się tylko mammografię (dodatkowo wsparciem zostaną objęte kobiety młodsze niż ma to miejsce obecnie). W zakresie profilaktyki chorób nowotworowych szczególnie ważnym będzie dotarcie do osób, które pomimo znajdowania się w wieku wskazującym na ryzyko zachorowania lub w grupie ryzyka z innych względów, do tej pory nie zostały objęte badaniami przesiewowymi w kierunku wczesnego ich wykrywania. Z powyższego wynika konieczność realizowania działań informacyjnych mających na celu zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne.

Powrotowi na rynek pracy będą również sprzyjać programy rehabilitacji medycznej, w tym skierowane do osób po intensywnej opiece anestezjologicznej, po wypadkach i zabiegach, a także programy obejmujące osoby wymagające wzmożonej rekonwalescencji po przebyciu ciężkich chorób, które na dłuższy czas wykluczyły je z aktywności zawodowej (zwłaszcza po chorobach hematologicznych, cukrzycy, chorobach układu krążenia, układu oddechowego oraz schorzeniach reumatologicznych). Dzięki wdrożeniu nowoczesnych metod rehabilitacji skrócić powinien się okres absencji zawodowej pracowników oraz wydłużyć okres pozostawania w zdrowiu, a co za tym idzie w zdolności do zatrudnienia.

Główne typy przedsięwzięć

- profilaktyka w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi, szyjki macicy i płuc;
- opracowanie i wdrożenie programów rehabilitacji leczniczej ułatwiających powrót do pracy oraz umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej;
- szkolenia ukierunkowane na podnoszenie świadomości pracowników w zakresie np. metod zabezpieczania się przed szkodliwymi czynnikami w miejscu pracy;
- działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne.

Główne grupy docelowe

- osoby w wieku aktywności zawodowej.

²⁰⁰ W latach 2011 - 2012 w ramach Populacyjnego programu wczesnego wykrywania raka piersi badaniami zostało objętych ok. 41% całej populacji kobiet kwalifikujących się do objęcia ww. programem. Łącznie w roku 2012 zwiększyła się liczba kobiet uczestniczących w programie profilaktyki raka piersi o ponad 6% w stosunku do roku 2010 (*Diagnoza ochrony zdrowia w województwie opolskim*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole październik 2013 r.).

²⁰¹ W latach 2010, 2011 i 2012 w ramach Populacyjnego programu profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy badaniami zostało objętych odpowiednio 32%, 28%, 26% całej populacji kobiet kwalifikujących się do objęcia ww. programem. Łącznie w roku 2012 **zmniejszyła się liczba kobiet uczestniczących w programie profilaktyki raka szyjki macicy o ponad 17%** w stosunku do roku 2010 (*Diagnoza ochrony zdrowia w województwie opolskim*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole październik 2013 r.). Jednocześnie począwszy od roku 2010 spada zgłaszalność na badania cytologiczne (*Zdrowie i ochrona zdrowia w 2011 r.*, GUS).

²⁰² Nowotwór płuc został zidentyfikowany jako najczęstsza przyczyna zgonów z powodu nowotworów złośliwych w 2010 roku w województwie opolskim (*Diagnoza ochrony zdrowia w województwie opolskim*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole październik 2013 r.).

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- przedsiębiorcy;
- podmioty lecznicze.

Cross-financing

W ramach PI 8.10 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP VIII.

VIII.2.A.2.2 (8.10) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 8.10 przewiduje się zastosowanie wyłącznie konkursowego trybu wyboru projektów. Pozostałe zapisy zgodne z punktem VIII.2.A.2.2 (8.5) z zastrzeżeniem, że w PI 8.10 nie przewiduje się wystąpienia pomocy publicznej.

VIII.2.A.2.3 (8.10) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 8.10 w OP VIII nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

VIII.2.A.2.4 (8.10) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

VIII.2.A.2.5 (8.10) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (VIII/8.10): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ²⁰³	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób objętych badaniami profilaktycznymi w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	69 965	monitoring	1/rok
2.	Liczba osób objętych programami rehabilitacji medycznej ułatwiającymi powrót do pracy	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	918	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

VIII.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Działania realizowane w ramach OP VIII będą pośrednio przyczyniać się do realizacji celów tematycznych 1-7. Powyższe nastąpi w szczególności dzięki podniesieniu kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw, działających zwłaszcza w obszarze specjalizacji regionalnych, co umożliwi pracodawcom, wspieranym ze środków EFRR, rozwinąć kapitał intelektualny swoich firm. Ponadto dzięki aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, przedsiębiorcy, którzy tworzą

²⁰³ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.²⁰⁴ GUS, *Jakość życia, kapitał społeczny, ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce*, Warszawa 2013, s. 61.

miejsca pracy, będą mogli pozyskać odpowiednio wykwalifikowaną kadre, która będzie odpowiadać na ich potrzeby. Dodatkowo należy mieć na uwadze, iż wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu ma wyłącznie sens wówczas, gdy istnieje zapotrzebowanie na usługi świadczone przez te podmioty. W tym kontekście istotna jest konieczność wsparcia przez IOB zwłaszcza nowozałożonych firm, które często powstają dzięki środkom EFS. Bezzwrotne dotacje na założenie działalności gospodarczej udzielane są osobom, głównie znajdującym się w trudnej sytuacji na rynku pracy, które nie posiadają kapitału finansowego pozwalającego nie tylko na zainwestowanie w firmę ale również na utrzymanie jej płynności finansowej w początkowym okresie funkcjonowania. Tym samym pomoc świadczona przez IOB przyczyni się do przetrwania i rozwoju nowopowstałych działalności gospodarczych.

VIII.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej VIII

Tabela 6 (VIII): Ramy wykonania OP VIII, w podziale na fundusze i kategorie regionów*

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.*
Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	9 811	monit-oring	do uzup.	do uzup.
Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	1 460	monit-oring	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	monit-oring	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	monit-oring	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

VIII.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej VIII

Tabele 7-12 (VIII): Tabele przedstawiające zastosowane w OP VIII kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFS											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

VIII.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP VIII ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

IX.2.A.0 INTEGRACJA SPOŁECZNA

IX.2.A.1 (9.4) Opis celów szczegółowych oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 9.4 *Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności*

Cel szczegółowy 1: Podniesienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Niski poziom wykształcenia i związany z tym niski status zawodowy osób utrzymujących gospodarstwa domowe, bezrobocie oraz niepełnosprawność, należą do grupy najistotniejszych czynników zwiększających ryzyko ubóstwa²⁰⁴. Dlatego w ograniczeniu wykluczenia społecznego istotna jest koncentracja na działaniach poprawiających zdolność do zatrudnienia, co znajdzie odzwierciedlenie w realizacji wskazanego celu szczegółowego, głównie poprzez kompleksowe indywidualne programy aktywizacji społeczno-zawodowej, a także wsparcie skierowane do ludzi młodych zapobiegające ich przedwczesnemu wypadnięciu z systemu edukacji. Powyższe podejście wpisuje się w założenia projektu przewodniego „Europejski program walki z ubóstwem”, w którym wskazano, że dla osób zdolnych do pracy zatrudnienie jest najbezpieczniejszą drogą do wyjścia z ubóstwa²⁰⁵. Chociaż województwo opolskie w skali kraju plasuje się wśród obszarów, których mieszkańcy w najmniejszym stopniu zagrożeni są ubóstwem relatywnym, to w dalszym ciągu wskaźnik ten wynosi 9,9%²⁰⁶. Ponadto intensyfikacja problemów demograficznych stawia przed regionem nowe wyzwania, wśród których kluczowy jest wzrost współczynnika aktywności zawodowej mieszkańców.

Przyczyny wykluczenia społecznego mają w województwie opolskim złożony charakter. Najczęściej nakładają się na siebie takie czynniki jak: bezrobocie, niepełnosprawność, choroby, niskie dochody, bieda mieszkaniowa, samotność, miejsce zamieszkania (wieś-miasto) i źródło utrzymania. Grupami najbardziej narażonymi na wykluczenie społeczne (ubóstwo) są gospodarstwa domowe utrzymujące się z niezarobkowych źródeł, częściowo gospodarstwa rolników i wielodzietne rodziny. Ubóstwo głównie dotyka osób o niskim statusie zawodowym, bezrobotnych, osób starszych, a także osób niepełnosprawnych i grup defaworyzowanych oraz marginalizowanych²⁰⁷. W trudnej sytuacji znajdują się osoby opuszczające pieczę zastępczą, osoby odbywające karę pozbawienia wolności, osoby przebywające w zakładach karnych i poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz ośrodkach kuratorskich. Wykluczeniem społecznym zagrożona jest również skupiona w regionie społeczność romska. Od kilku lat województwo opolskie charakteryzują jedne z najniższych wskaźników ubóstwa w kraju. W gospodarstwach domowych w 2012r. osób zagrożonych ubóstwem egzystencjonalnym było 4,7% (w Polsce 6,7%), z kolei poniżej ustawowej granicy ubóstwa żyło 4,8% osób (w kraju 7,0%)²⁰⁸. Niestety spowolnienie gospodarcze oraz niekorzystne prognozy demograficzne, tj.

²⁰⁴ GUS, *Jakość życia, kapitał społeczny, ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce*, Warszawa 2013, s. 61.

²⁰⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, *Europejska Platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej*, Komisja Europejska, Bruksela 2010, s. 7.

²⁰⁶ *Ubóstwo w Polsce w świetle badań GUS*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2013, s. 21-22.

²⁰⁷ Szerzej na ten temat, patrz: R. Rauziński, K. Szczygielski, T. Słodra-Gwiżdż, *Ekspertyza pt. Grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym – aspekt demograficzny. Województwo opolskie w latach 2009-2030*, s. 10; *Poziom życia mieszkańców w województwie opolskim, sytuacja rodzin, pomoc bezrobotnym i osobom wykluczonym, niwelowanie skutków dysfunkcji społecznych*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, listopad 2012 r., s. 31.

²⁰⁸ Wyniki badania GUS z 2012 r., za: *Ocena zasobów pomocy społecznej Województwa Opolskiego w 2012 r., Raport Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Opolu*, Opole 2013, s. 13. Zgodnie z danymi przedstawionymi przez GUS, wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym w 2012 r. zmniejszył się w kraju o 1,1% w stosunku do 2011 r. i wyniósł 16,0%. Można zauważyć spadek wartości wskaźnika ubóstwa ustawowego w kolejnych następujących po sobie latach, a spowodowane to jest faktem, że od 1 października 2006 r. do 01 października 2012 r. nie zmieniała się nominalna wartość progów interwencji socjalnej, a tym samym wartości granicy ubóstwa ustawowego. Jednakże w przypadku gdyby corocznie aktualizowano powyższe kryterium dochodowe, wskaźnik ubóstwa ustawowego znajdował by się na dużo wyższym poziomie. W 2012 r. liczba świadczeniobiorców względem lat wcześniejszych uległa zmniejszeniu

postępujący proces starzenia się ludności, związany jednocześnie z wydłużeniem trwania życia ludzkiego i zwiększającą się niepełnosprawnością niekorzystnie wpłynie na sytuację społeczną w województwie. Już w chwili obecnej niepokojącym zjawiskiem jest zaobserwowany w regionie największy w kraju wzrost stopy ubóstwa skrajnego²⁰⁹, a wysoki stopień zagrożenia ubóstwem występuje w 37 gminach (na 71)²¹⁰.

Decydującym czynnikiem ograniczającym zasięg wykluczenia społecznego jest problem dostępności do pracy. Województwo opolskie doświadcza podobnych, jak inne regiony w Polsce negatywnych zmian na rynku pracy, przy jednoczesnej wysokiej skali migracji zarobkowych oraz postępującej depopulacji związanej z kurczeniem się zasobów pracy. Tym bardziej niezadawalająca jest bardzo niska aktywność ekonomiczna ludności oraz niski poziom zatrudnienia, składające się na potencjalne i niewykorzystywane rezerwy podaży pracy. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie wynosi 53%²¹¹. Wśród osób potencjalnie zdolnych do pracy występuje grupa osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie, których sytuacja życiowa mogłaby ulec zmianie dzięki aktywizacji zawodowej. Powyższe dotyczy np. niepełnosprawnych, na których szczególną uwagę zwraca Komisja Europejska w *Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier*²¹², i którzy w regionie stanowią 5,4 % wszystkich bezrobotnych, jak również kobiet, wśród których występuje niski stopień aktywności zawodowej. W konsekwencji, zgodnie z dokumentami regionalnymi, głównie *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do roku 2020* oraz *Wieloletnim Programem Pomocy i Integracji Społecznej na lata 2010 – 2015*²¹³ w województwie występuje pilna potrzeba podjęcia zdecydowanych działań wspierających osoby dotknięte wykluczeniem społecznym w wejściu/powrocie na rynek pracy. Wobec wskazanych grup zastosowane zostaną efektywne instrumenty aktywnej integracji, mające na celu ich integrację ze społeczeństwem poprzez przywrócenie zdolności lub możliwości do zatrudnienia, a w konsekwencji uzyskanie wsparcia dochodowego, co z kolei wpłynie na zmniejszenie skali wykluczenia społecznego i ubóstwa, a także będzie miało wpływ na zmianę niekorzystnego salda migracji.

i wyniosła odpowiednio 38 782 osoby i rodziny, co stanowiło 3,8% mieszkańców regionu gdyż wejście w życie *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* wyłączyło ze Sprawozdania MPiPS-03 rodziny zastępcze i usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. W świetle powyższego, jest to nadal poziom zbyt wysoki, a co za tym idzie - niezadawalający.

²⁰⁹ W okresie marzec 2011-marzec 2012 stopa skrajnego ubóstwa wzrosła we wszystkich województwach, w tym najsilniej w województwie opolskim o prawie 5,5 p.p, *Diagnoza społeczna 2013, Warunki i jakość życia Polaków*, pod. red. J. Czapińskiego, T. Panka, Warszawa, sierpień 2013, s.361-362.

²¹⁰ Za: *Ocena zasobów pomocy społecznej Województwa Opolskiego w 2012 r. Raport Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Opolu*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole 2013, s. 13. W 2012 roku wysoki stopień zagrożenia ubóstwem wystąpił w 37 gminach województwa opolskiego, zlokalizowanych odpowiednio w powiatach: nyskim (9 gmin), brzeskim (5 gmin), namysłowskim (wszystkie 5 gmin), głubczyckim (wszystkie 4 gminy), opolskim ziemskim (4 gminy), kluczborskim (2 gminy), prudnickim (3 gminy), oleskim (Gorzów Śl.), kędzierzyńsko-kozielskim (2 gminy), krapkowickim (Krapkowice), strzeleckim (Ujazd).

²¹¹ GUS, *Biuletyn Statystyczny województwa opolskiego – II kwartał 2013 r.*, Urząd Statystyczny w Opolu, sierpień 2013, s. 31.

²¹² *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Europejska Strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier*, Komisja Europejska, Bruksela, listopad 2010 r.

²¹³ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 89. *Wojewódzki Program Pomocy i Integracji Społecznej na lata 2010-2015*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, listopad 2009 r., s. 36.

Tabela 4 (IX/9.4): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 9.4 *Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób nieaktywnych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	Słabiej rozwinięty	osoby	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	osoby	2014	1 030	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IX.2.A.2 (9.4) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 9.4 *Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności*

IX.2.A.2.1 (9.4) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Przedstawiona sytuacja dotycząca ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego dotyka w województwie opolskim w przeważającej większości osób, które mają problemy na rynku pracy, w tym przede wszystkim osób z grup defaworyzowanych, tj. osób niepełnosprawnych, w tym z niepełnosprawnościami rzadkimi i sprzężonymi, osób przebywających oraz opuszczających placówki wychowawcze, schroniska dla nieletnich, ośrodki kuratorskie czy też zakłady poprawcze i zakłady karne, osób bezdomnych, osób po 50 roku życia, społeczności marginalizowanych, w tym Romów, a także kobiet. W ramach PI 9.4 zostaną podjęte działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia wśród wyżej wymienionych grup społecznych. Realizowane będą działania z zakresu aktywnej integracji, w tym dotyczące aktywizacji zawodowej i przedsięwzięcia z obszaru integracji edukacyjnej zdrowotnej, a także społecznej, zmierzające do eliminowania barier na jakie narażone są te osoby. Będą wśród nich inicjatywy pozwalające między innymi na zdobycie nowych kwalifikacji, w tym przekwalifikowanie lub uzupełnienie wykształcenia, w celu ułatwienia podjęcia zatrudnienia, w szczególności w zawodach poszukiwanych na regionalnym rynku pracy, a także staże, subsydiowane zatrudnienie czy też zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy. Dodatkowo wspierany będzie dostęp do usług bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działania promocyjne na rzecz ich zatrudnienia (w szczególności osób niepełnosprawnych, w wieku 50+ oraz kobiet). Podejmowane działania na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym będą integrować usługi różnych służb publicznych i organizacji obywatelskich, w tym m.in. publicznych służb zatrudnienia, instytucji pomocy społecznej, Służby Więziennej, kuratorskiej służby sądowej i organizacji pozarządowych działających na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa.

W celu intensyfikacji wsparcia przedsięwzięcia podejmowane w ramach PI 9.4 zostaną uzupełniane przez działania współfinansowane ze środków EFRR w ramach OP X oraz będą komplementarne z inicjatywami podejmowanymi w PI 8.5.

Główne typy przedsięwzięć

- zintegrowane/ zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno-zawodowej, poprzez instrumenty:
 - aktywizacji zawodowej, np. kursy zawodowe (w tym kursy zawodowe dla osób odbywających karę pozbawienia wolności przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych, kursy nauki zawodu i doskonalenia zawodowego), szkolenia (w tym szkolenia w zakresie aktywizacji zawodowej i umiejętności poszukiwania pracy), praktykę, staż, zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych,
 - aktywizacji edukacyjnej, np. finansowanie zajęć szkolnych uzupełniających wykształcenie na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym lub policealnym,
 - aktywizacji zdrowotnej, np. sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej,
- działania zapobiegające zbyt wczesnemu wypadnięciu z systemu edukacji dzieci i młodzieży przebywających np. w zakładach poprawczych, Ochotniczych Hufcach Pracy,
- działania informacyjne mające na celu zachęcenie do zatrudnienia grup najbardziej defaworyzowanych na rynku pracy.

Główne grupy docelowe

- osoby kwalifikujące się do objęcia wsparciem przez pomoc społeczną, w tym np. osoby bezdomne, osoby o niskich dochodach,
- otoczenie osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- osoby przebywające np. w zakładach poprawczych, Ochotniczych Hufcach Pracy,
- osoby pozbawione wolności przebywające w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz ich rodziny.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- podmioty działające na rzecz włączenia społecznego,
- jednostki organizacyjne Służby Więziennej.

Cross-financing

W ramach PI 9.4 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP IX.

IX.2.A.2.2 (9.4) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 9.4 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. W celu zwiększenia efektywności wsparcia, a w konsekwencji osiągnięcia określonego dla PI celu szczegółowego w uzasadnionych wypadkach będzie możliwość realizacji projektów pozakonkursowych, np. skierowanych do osób przebywających w jednostkach penitencjarnych realizowanych przez Służbę Więzienną. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zarówno przyjęte procedury wyboru projektów, jak i kryteria oceny będą niedyskryminacyjne i przejrzyste oraz

będą spełniać ogólne zasady określone w art. 7 i 8 projektu Rozporządzenia ogólnego. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich przyjmujących formę płatności zaliczkowych, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych w odniesieniu do wkładu EFS wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie.

IX.2.A.2.3 (9.4) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 9.4 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

IX.2.A.2.4 (9.4) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

IX.2.A.2.5 (9.4) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (IX/9.4): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ²¹⁴	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	5 284	monitoring	1/rok
2.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	1 215	monitoring	1/rok
3.	Liczba osób w wieku poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	951	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IX.2.A.1 (9.7) Opis celów szczegółowych oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 9.7 *Ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym*

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych skierowanych do mieszkańców regionu

Skuteczny proces, którego celem jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego oprócz wzrostu zatrudnienia musi zakładać możliwość dostępu do usług publicznych, które pozwolą wyeliminować deficyty lub dysfunkcje osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także będą

²¹⁴ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

działać profilaktycznie, zapobiegając marginalizacji kolejnych rodzin. Pomimo tego, że jakość życia w województwie opolskim oceniana jest na wysokim poziomie, nie wszyscy mieszkańcy mają równy dostęp do dobrej jakości usług. Zaplanowane wsparcie wpisuje się w założenia *Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji*, które zakładają zwiększenie skali działań profilaktycznych o charakterze społecznym i zdrowotnym, poprawi warunki życia mieszkańców województwa, przeciwdziałając ich marginalizacji²¹⁵.

Dla rozwoju każdego społeczeństwa kluczowe znaczenie ma prawidłowe funkcjonowanie rodziny, gdyż ubóstwo dzieci oznacza mniejsze możliwości oraz zmarnowany potencjał. Stąd Komisja Europejska podkreśla wagę działań ukierunkowanych na potrzeby dzieci, w szczególności poprzez zagwarantowanie dostępu do wysokiej jakości opieki, edukacji oraz ochrony praw dziecka²¹⁶. W województwie opolskim w 2012 r. z pomocy społecznej z powodu ubóstwa skorzystało 15 094 rodzin, a z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 5 352. Dzieci i młodzież do lat 17 skorzystały z pomocy głównie w formie dożywienia oraz wsparcia świadczonego w ramach pieczy zastępczej (grupa ta stanowiła 28% wszystkich osób ubiegających się o pomoc)²¹⁷. Struktura pieczy zastępczej nie odbiega od krajowej, 75% dzieci umieszczonych jest w rodzinnej pieczy zastępczej, natomiast w dalszym ciągu jeszcze 25% w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Powyższa sytuacja wymaga intensywnego wsparcia. W pierwszej kolejności należy zapewnić wszechstronne wsparcie rodzinom biologicznym, a następnie wspomóc rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze. Szczególnej opieki wymagają ponadto usamodzielniający się wychowankowie²¹⁸. Powyższe ma na celu przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej dzieci i ich rodzin.

W województwie opolskim występuje również duży problem dotyczący migracji zagranicznych, który niejednokrotnie przekłada się na problemy społeczne prowadzące do zjawiska zagrożenia ubóstwem. Szacuje się, że ok. 115 tys. mieszkańców województwa opolskiego opuściło kraj w wyniku emigracji zarobkowej²¹⁹, co w konsekwencji przyczyniło się do rozdzielenia rodziny i niekorzystnego zjawiska dotyczącego dzieci tzw. eurosieroctwa²²⁰. Spośród dzieci umieszczonych w 2012r. w pieczy zastępczej, 6% dotyczył tych, u których co najmniej jeden z rodziców przebywał za granicą²²¹.

Dodatkowo zmiany demograficzne zachodzące w województwie, w tym proces starzenia się ludności, będą miały niekorzystny wpływ na ilość i strukturę wykluczenia społecznego w regionie. Powyższe będzie wynikiem zmniejszenia dzietności, wydłużenia życia mieszkańców oraz starzenia się zasobów pracy, co w konsekwencji spowoduje zwiększenie nierówności społecznej – wzrost ubóstwa, bezdomności, wzrost liczby osób niepełnosprawnych²²². Mając na uwadze zmianę średniego wieku ludności (starzenie się społeczeństwa), poziom obciążenia ekonomicznego grupy produkcyjnej jest i będzie w województwie opolskim jednym z najwyższych w Europie. Dlatego też będzie się zwiększać zapotrzebowanie na świadczenia społeczne i zdrowotne wynikające ze starzenia się mieszkańców

²¹⁵ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji*, Warszawa 2013 r., s. 37-42.

²¹⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, *Europejska Platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej*, Komisja Europejska, Bruksela 2010, s.4

²¹⁷ *Ocena zasobów pomocy społecznej województwa opolskiego w 2012 r.*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, maj 2013 r., s. 22.

²¹⁸ Patrz, szerzej na temat: *System wspierania rodziny i pieczy zastępczej*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu,

²¹⁹ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego ...*, opole, wrzesień 2013 r. (projekt), s. 27.

²²⁰ *Poziom życia mieszkańców w województwie opolskim, sytuacja rodzin, pomoc bezrobotnym i osobom wykluczonym, niwelowanie skutków dysfunkcji społecznych*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, listopad 2012 r., s. 10-11.

²²¹ *Adopcja w województwie opolskim jako element systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej – wybrane zagadnienia*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, s. 19.

²²² Szerzej na ten temat, patrz: R. Rauziński, K. Szczygielski, T. Sołdra-Gwiżdż, *Ekspertyza pt. Grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym – aspekt demograficzny. Województwo opolskie w latach 2009-2030*, s. 10; *Poziom życia mieszkańców w województwie opolskim, sytuacja rodzin, pomoc bezrobotnym i osobom wykluczonym, niwelowanie skutków dysfunkcji społecznych*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, listopad 2012 r., s. 17.

regionu²²³. Pomimo faktu, że województwo opolskie od lat należy do grupy regionów o najwyższych wskaźnikach liczby miejsc w domach pomocy społecznej i dziennych domach pomocy, ze względu na zwiększającą się liczbę seniorów, musi nastąpić rozwój i poszerzenie zakresu usług społecznych skierowanych do osób starszych oraz niepełnosprawnych²²⁴. Przede wszystkim jak wskazano w *Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020; Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier*, działania te powinny doprowadzić do przejście od instytucjonalnych do środowiskowych systemów opieki.

Spadek poziomu zaludnienia województwa opolskiego niesie ze sobą również konieczność zintensyfikowania działań na rzecz poprawy stanu zdrowia jego mieszkańców. Przede wszystkim zdrowie jest czynnikiem wpływającym na aktywność zawodową, co jest kluczowe zarówno w kontekście walki z ubóstwem, jak i potrzebą zwiększenia zasobów pracy. Obok chorób układu krążenia i nowotworów złośliwych, w regionie problemem jest intensyfikacja chorób cywilizacyjnych, które generują większość kosztów społecznych, a tym samym pogarszają jakość życia oraz skracają jego długość²²⁵. Ponadto w sytuacji zmniejszającej się liczby urodzeń oraz starzejącego się społeczeństwa, ważna jest opieka nad matką i dzieckiem oraz seniorami. Właściwa opieka w okresie okołoporodowym może nie tylko zmniejszyć zachorowalność i umieralność wśród niemowląt, lecz również obniżyć występowanie wad rozwojowych, a tym samym zmniejszyć koszty opieki w przyszłości²²⁶. Z kolei wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne skierowane do osób starszych powoduje konieczność przygotowania się do charakterystycznych i typowych zadań medycznych, jakie stawia przed systemem proces starzenia się społeczeństwa, tym bardziej że w województwie opolskim kompleksowa opieka nad osobami starszymi jest słabo rozwinięta. Wydłużanie się życia wiąże się również z pogorszeniem sprawności. Problem niepełnosprawności dotyczy całej społeczności, nie tylko seniorów²²⁷.

Wszystkie planowane działania przyczynią się do poprawy życia mieszkańców, w tym poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych, zmniejszenia obszarów wykluczenia społecznego, a w konsekwencji zmniejszenia w regionie poziomu ubóstwa. Poziom świadczonych usług w publicznym systemie opieki zdrowotnej ma również wpływ na subiektywne postrzeganie jakości życia przez mieszkańców, co ma znaczenie w świetle odpływu migracyjnego mieszkańców województwa opolskiego.

Tabela 4 (IX/9.7): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 9.7 *Ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, którym po	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych	0	osoba	2014	2 513	monitoring	1/rok

²²³ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego ...*, s. 31.

²²⁴ *Ocena zasobów pomocy społecznej województwa opolskiego w 2012r., Raport Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Opolu*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, maj 2013 r., s. 45, 63-64.

²²⁵ Patrz, szerzej na ten temat: *Diagnoza ochrony zdrowia w województwie opolskim*, Opole, czerwiec 2013 r. (projekt); *Strategia ochrony zdrowia województwa opolskiego na lata 2014-2020*, Opole październik 2013 r.

²²⁶ *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, czerwiec 2013 r., 13.

²²⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego ...*, s. 32-33.

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
	skorzystaniu z podstawowych usług społecznych w programie zwiększył się standard życia			wsparcie w programie						

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IX.2.A.2 (9.7) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 9.7 *Ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym*

IX.2.A.2.1 (9.7) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Mieszkańcy województwa opolskiego powinni mieć dostęp do wysokiej jakości usług, w tym usług społecznych odpowiadających na ich aktualne potrzeby. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom, zwiększony zostanie dostęp do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych, zaś podejmowane w tym zakresie działania będą realizowane komplementarnie z przedsięwzięciami przewidzianymi przede wszystkim w ramach OP VIII i IX. Mając na uwadze występujące w regionie zjawisko wykluczenia społecznego i ubóstwo, szczególny zakres wsparcia zostanie skierowany do rodzin, w tym sprawujących pieczę zastępczą, gdyż zjawisko zagrożenia wykluczeniem społecznym można zauważyć już wśród dzieci i młodzieży żyjącej np. w rodzinach dysfunkcyjnych, wielodzietnych lub niepełnych. Podobnie realizowane będą działania sprzyjające wprowadzeniu na rynek pracy oraz integracji ze środowiskiem osób opuszczających m.in. placówki opiekuńczo-wychowawcze. Inicjatywy te zostaną wzmocnione większą dostępnością do mieszkań chronionych, gdyż będzie można w ramach Programu sfinansować nie tylko koszty ich eksploatacji, lecz również przystosować do zamieszkania (poprzez realizację działań infrastrukturalnych w ramach OP XI). Brak mieszkań dla osób opuszczających system pieczy zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawcze przekłada się niejednokrotnie niekorzystnie na całe ich późniejsze dorosłe życie, spychając je często na margines społeczny. Jednocześnie finansowanie mieszkań chronionych w ramach PI 9.7 będzie możliwe również m.in. w odniesieniu do innych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, np. opuszczających domy samotnych matek. Odrębny pakiet działań będzie służył rozwojowi usług opiekuńczych skierowanych do osób zależnych, w tym w szczególności starszych i niepełnosprawnych. Głównie będą realizowane inicjatywy mające na celu zwiększenie dostępności do opieki środowiskowej w miejscu zamieszkania np. w formie rodzinnego czy też środowiskowego domu pomocy. Ze względu na postępujące starzenie się mieszkańców województwa opolskiego, przy jednoczesnym zmniejszaniu się liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz rosnącej długości życia, potrzeby w obszarze opieki osób starszych w regionie w kolejnych latach będą wzrastać.

W celu skutecznego przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ubóstwu poprawiony zostanie dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz do specjalistycznych usług zdrowotnych, skierowanych przede wszystkim do noworodków i małych dzieci oraz osób starszych. Wczesna diagnostyka pozwalająca na wykrycie i leczenie chorób rozwojowych, ponadto działania dotyczące promocji i profilaktyki zdrowia oraz edukacji zdrowotnej, w tym np. kompleksowa opieka nad matką i dzieckiem, a także szczepienia ochronne dzieci do 2 roku życia, przyczynią się do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia schorzeń, których koszty leczenia mogłyby spowodować

zubożenie wielu rodzin. Ponadto realizowane będą programy zwiększające jakość i dostępność do usług zdrowotnych skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych oraz ogółu społeczeństwa w zakresie chorób cywilizacyjnych.

Wszystkie usługi, w tym przede wszystkim usługi społeczne, w PI 9.7 będą zorientowane na daną osobę i przeznaczone do zaspokajania jej życiowych potrzeb. Jednocześnie będą przyczyniać się do zwalczania dyskryminacji i zapewnienia równości płci. Przedsięwzięcia realizowane w ramach PI 9.7 będą uzupełniane przede wszystkim przez działania współfinansowane ze środków EFRR w ramach OP XI.

Główne typy przedsięwzięć

- badania diagnostyczne i programy zapobiegające chorobom cywilizacyjnym,
- kompleksowa opieka nad matką i dzieckiem, w tym szczepienia dzieci do drugiego roku życia,
- diagnostyka i leczenie chorób rozwojowych niemowląt i dzieci,
- rozwój usług opiekuńczych, wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej,
- opieka środowiskowa i rodzinna w miejscu zamieszkania osoby starszej,
- wsparcie funkcjonowania mieszkań chronionych.

Wyżej wymienione typy przedsięwzięć wpisują się w cel założony dla PI 9.7 poprzez poprawę sytuacji społecznej i zdrowotnej mieszkańców województwa opolskiego, co w konsekwencji powinno doprowadzić do niwelowania w przyszłości zjawiska ubóstwa.

Główne grupy docelowe

- osoby kwalifikujące się do objęcia wsparciem przez pomoc społeczną, w tym bezdomni i osoby o niskich dochodach,
- otoczenie osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- noworodki i dzieci w zakresie wczesnego wykrywania wad wrodzonych i szczepień ochronnych,
- matki (kobiety w ciąży i w okresie połogu),
- osoby sprawujące pieczę zastępczą oraz dzieci w niej umieszczone,
- rodziny wychowujące dzieci przeżywające problemy opiekuńczo-wychowawcze,
- osoby starsze i niepełnosprawne.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu,
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu.

Cross-finansing

W ramach PI 9.7 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-finansingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP IX.

IX.2.A.2.2 (9.7) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W celu zwiększenia efektywności wsparcia, a w konsekwencji osiągnięcia określonego dla PI 9.7 celu szczegółowego, realizowane będą projekty pozakonkursowe (w zakresie usług zdrowotnych przez ROPS oraz w zakresie usług społecznych wspólnie przez WUP i ROPS).

Pozostałe zapisy dotyczące wyboru i finansowania projektów zgodnie z opisem w punkcie IX.2.A.2.2 (9.4) z zastrzeżeniem, że w PI 9.7 nie przewiduje się wystąpienia pomocy publicznej.

IX.2.A.2.3 (9.7) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 9.7 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

IX.2.A.2.4 (9.7) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

IX.2.A.2.5 (9.7) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (IX/9.7): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ²²⁸	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które skorzystały z podstawowych usług społecznych w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	3 590	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IX.2.A.1 (9.8) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 9.8 Wsparcie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Cel szczegółowy 3: Rozwój regionalnego sektora gospodarki społecznej

Realizacja celu w ramach PI 9.8 nastąpi przede wszystkim poprzez działania w zakresie utworzenia i/lub funkcjonowania instytucji ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej. Niezmiernie istotne będzie także wsparcie osób wykluczonych/ zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem ww. instytucji, w tym również instytucji o charakterze integracyjnym takich jak np. Zakładów Aktywności Zawodowej.

Podmioty ekonomii i przedsiębiorczości społecznej odgrywają dużą rolę w rozwoju spójności społecznej, która jest jedną z części rozwoju regionalnego. Jednocześnie ww. podmioty bardzo często wykonują zadania, którymi podmioty działające w gospodarce narodowej i nastawione na zysk nie są zainteresowane. Ponadto podmioty ekonomii społecznej poprzez np. zatrudnianie osób zagrożonych/ wykluczonych społecznie sprzyjają zmniejszaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego mieszkańców regionu.

Naprzeciw wyzwaniom regionu, w tym, w zakresie tworzenia warunków do wzrostu zatrudnienia i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wychodzi ekonomia społeczna, która w województwie opolskim rozwija się sukcesywnie, jednak w sposób nierównomierny – zarówno w kontekście przestrzennym, jak i strukturalnym. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej jest

²²⁸ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

utrudniony z jednej strony przez niskie zaufanie społeczności lokalnych i administracji publicznej do ich działalności, a z drugiej przez bariery wewnętrzne. Niskie kompetencje i umiejętności pracujących w nich osób, problemy finansowe, skutkujące na przykład słabymi działaniami marketingowymi, niewystarczającym sprzętem i problemami lokalowymi, obniżają jakość funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej w regionie²²⁹. Z tego też powodu konieczne jest ich dalsze wsparcie merytoryczne i organizacyjne, co nastąpi między innymi poprzez wykorzystanie potencjału Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, wyłonionych w ramach Poddziałania 7.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki²³⁰. Ponadto mając na uwadze rolę, jaką ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej przypisuje nowa polityka integracji społecznej, w ramach której osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie zyskują możliwość i zasoby niezbędne do pełnego uczestnictwa w życiu ekonomicznym, społecznym i kulturowym, zintensyfikowane zostaną działania mające na celu rozszerzenie dotychczasowej siatki podmiotów ekonomii społecznej w województwie²³¹. Samorząd Województwa Opolskiego dostrzegł znaczenie nowych form wsparcia charakterystycznych dla innowacyjnego modelu aktywnej polityki społecznej, który wymaga współdziałania wszystkich trzech sektorów i jest wyrazem funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego²³², tym bardziej, że w regionie przed ekonomią społeczną i przedsiębiorczością społeczną stoją poważne zadania, w zakresie świadczenia usług np. rehabilitacyjno-opiekuńczych skierowanych do rosnącej grupy osób starszych lub osób niepełnosprawnych.

Zwiększające się wyłączenie społeczne i ubóstwo części mieszkańców regionu stanowi istotny obszar problemowy. W związku z powyższym, w SRWO 2020 zdefiniowano cel strategiczny *Konkurencyjny i stabilny rynek pracy*, a co za tym idzie i cel operacyjny jakim jest m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. Działania w zakresie realizacji powyższego celu będą wymagały długoletniego działania na rzecz powrotu osób do aktywnego życia zawodowego i społecznego, a także tworzenia, a przede wszystkim rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, w tym m.in.: spółdzielni socjalnych, centrów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej, klubów integracji społecznej czy warsztatów terapii zajęciowej²³³. Działania podejmowane w RPO WO 2014-2020 korespondują z działaniami zaplanowanymi do realizacji w ramach *Wieloletniego Programu Pomocy i Integracji Społecznej na lata 2010 – 2015*, jak i *Wieloletniego Regionalnego Planu Działań Województwa Opolskiego na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie na lata 2013 – 2020* (projekt). W powyższych dokumentach wskazano, iż przedsięwzięcia z obszaru ekonomii społecznej powinny w najbliższych latach koncentrować się m.in. na:

- rozwoju systemu monitorowania, promowania i upowszechniania ekonomii społecznej i jej otoczenia,
- wspieraniu inicjatyw na rzecz profilaktyki ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz wspierania tworzenia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej,
- stworzeniu sieci ośrodków wsparcia ekonomii społecznej w województwie opolskim,
- stworzeniu systemu wsparcia finansowego dla podmiotów ekonomii społecznej,

²²⁹ *Ocena zasobów pomocy społecznej województwa opolskiego w 2011 r., Raport Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Opolu*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, czerwiec 2012 r., s. 55 – 56; *Ekonomia społeczna w województwie opolskim – w stronę rozwiązań systemowych. Raport Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Opolu*, Opole, październik 2012, s. 55-61.

²³⁰ Region został podzielony na trzy subregiony: północny, środkowy i południowy, w ramach których powołane zostały Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, które będą również świadczyły swoje usługi co najmniej przez dwa lata po zakończeniu realizacji projektów finansowanych ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

²³¹ Szerzej na ten temat, patrz: *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej*, Zespół ds. rozwiązań systemowych ekonomii społecznej, Grupa ds. strategicznych, Warszawa (projekt) 2013 r., s. 11-12.

²³² Za: *Wieloletni Regionalny Plan Działań Województwa Opolskiego na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie na lata 2013-2020*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole 2012 r., s. 5.

²³³ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 88-90.

- zwiększenia aktywności zawodowej oraz zapewnieniu równego dostępu do zatrudnienia osobom dyskwalifikowanym na rynku pracy,
- rozwoju spółdzielczości socjalnej,
- tworzeniu mechanizmów wsparcia sektora ekonomii społecznej, w tym szczególnie centrów i klubów integracji społecznej, spółdzielni socjalnych²³⁴.

Określony cel szczegółowy odpowiada na wyzwania polityki społecznej w województwie opolskim wskazany w SRWO 2020- cel strategiczny 1: *Konkurencyjny i stabilny rynek pracy*, a także w innych dokumentach regionalnych, np. w *Wieloletnim Regionalnym Planie Działań Województwa Opolskiego na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie na lata 2013-2020*. Podejmowane w ramach PI 9.8 działania wspierać będą osoby dotknięte wykluczeniem społecznym i ubóstwem do wejścia/powrotu na rynek pracy, a także finansowane będą inicjatywy na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej. Jednocześnie przedsięwzięcia realizowane w powyższym PI są zbieżne ze strategicznymi dokumentami krajowymi np. SRK 2020, *Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej, Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 Nowy wymiar aktywnej integracji*, a także z dokumentami przygotowywanymi na szczeblu europejskim, tj. z EU2020. Wsparcie w ramach PI będzie przyczyniało się do zmniejszenia liczby osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. poprzez wspieranie instrumentów pozwalających zmniejszyć skutki wykluczenia społecznego, a więc programy przywracające ww. osoby do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, a przede wszystkim poprzez wspieranie instytucji ekonomii społecznej oraz m.in. możliwość finansowania założenia/ przystąpienia/ zatrudnienia w spółdzielniach socjalnych mieszkańców województwa opolskiego, którzy znajdują się w niekorzystnej sytuacji. Wszystkie planowane działania przyczynią się do poprawy życia mieszkańców, w tym przede wszystkim do zmniejszenia obszarów wykluczenia społecznego, a także obniżenia poziomu ubóstwa w regionie. Jednocześnie zakres interwencji przyczyni się do rozwoju sektora ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej w województwie opolskim.

Tabela 4 (IX/9.8): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 9.8 *Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej	Słabiej rozwinięty	szt.	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	osoba	2014	6	monito-ring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²³⁴ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s.88-90, *Wieloletni Regionalny Plan Działań Województwa Opolskiego na rzecz promocji i upowszechnienia ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie na lata 2013 – 2020*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole 2012 r., s. 47-52; *Wojewódzki Program Pomocy i Integracji Społecznej na lata 2010-2015*, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Opole, listopad 2009 r., s. 36-41. *Ocena zasobów pomocy społecznej Województwa Opolskiego w 2012 r. Raport Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Opolu*, Opole 2013, s. 63-64.

IX.2.A.2 (9.8) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 9.8 *Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych*

IX.2.A.2.1 (9.8) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Niekorzystna sytuacja na rynku pracy, a także wzrost poziomu bezrobocia oraz niekorzystne zjawisko depopulacji w regionie skutkuje pogłębianiem się problemu wykluczenia społecznego. Jednym z elementów przeciwdziałających temu zjawisku powinien być rozwój sektora ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej w ramach PI 9.8, tj. zarówno wsparcie podmiotów już istniejących, jak i stwarzanie odpowiednich warunków do tworzenia nowych, stabilnych jednostek tego typu. Podmioty ekonomii i przedsiębiorczości społecznej są powoływane w szczególności w celu zaspakajania potrzeb swoich członków i podopiecznych, i działają we wszystkich sektorach gospodarki narodowej. Miejsca pracy, które powstają w ramach ekonomii i przedsiębiorczości społecznej są szczególnie istotne, gdyż pozwalają zatrudnić osoby, którym wyjątkowo trudno jest wejść na otwarty rynek pracy, są to m. in. osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne, czy też osoby o niskich kwalifikacjach lub które zbyt wcześnie wypadły z systemu edukacji. Dodatkowo podmioty ekonomii społecznej powstają najczęściej na obszarach o niskim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, np. na obszarach wiejskich. Planuje się wzmocnienie ekonomii i przedsiębiorczości społecznej w całym regionie między innymi poprzez świadczenie usług wspierających podmioty ekonomii społecznej: animacyjnych, inkubacyjnych i wspierających istniejące przedsiębiorstwa społeczne i inne podmioty ekonomii społecznej, a także dla osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym np. celem założenia spółdzielni socjalnej. Jednocześnie wsparcie sektora ekonomii i przedsiębiorczości społecznej w regionie świadczone będzie za pośrednictwem akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (trzy instytucje, funkcjonujące w obrębie trzech wyznaczonych subregionów), wybrane do dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Przedsięwzięcia realizowane w ramach PI 9.8 będą uzupełniane przede wszystkim przez działania współfinansowane ze środków EFRR w ramach OP XI.

Główne typy przedsięwzięć

- wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania instytucji ekonomii i przedsiębiorczości społecznej, w tym finansowanie założenia/przystąpienia/zatrudnienia w spółdzielni socjalnej,
- tworzenie miejsc pracy w sektorze przedsiębiorczości społecznej,
- wsparcie dla osób wykluczonych/ zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych, w tym o charakterze integracyjnym, np. CIS, KIS, ZAZ, WTZ .

Wyżej wymienione typy przedsięwzięć wpisują się w cel założony dla PI 9.8 poprzez poprawę sytuacji dotyczącej ekonomii społecznej w województwie opolskim, a co za tym idzie, przyczynią się do zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego.

Główne grupy docelowe

- podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne,
- osoby fizyczne w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej,
- osoby zagrożone wykluczeniem społecznym/ wykluczone społecznie będące uczestnikami CIS, KIS, WTZ, pracownikami ZAZ.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- podmioty działające na rzecz włączenia społecznego.

Cross-financing

W ramach PI 9.8 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP IX.

IX.2.A.2.2 (9.8) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 9.8 przewiduje się zastosowanie wyłącznie konkursowego trybu wyboru projektów.

Pozostałe zapisy dotyczące wyboru i finansowania projektów zgodne z opisem w punkcie IX.2.A.2.2 (9.4).

IX.2.A.2.3 (9.8) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 9.8 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

IX.2.A.2.4 (9.8) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

IX.2.A.2.5 (9.8) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (IX/9.8): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ²³⁵	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	253	monitoring	1/rok
2.	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	2 160	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IX.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Działania realizowane w ramach OP IX będą pośrednio przyczyniać się do realizacji celów tematycznych 1-7. Powyższe nastąpi w szczególności dzięki aktywizacji zawodowej osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym, która pozwoli wykorzystać rezerwy rynku pracy przyczyniając się do pozyskania wykwalifikowanej siły roboczej np. na terenach poprzemysłowych objętych rekultywacją.

²³⁵ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

IX.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej IX

Tabela 6 (IX). Ramy wykonania OP IX, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.*
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	7 480	monito-ring	do uzup.	do uzup.
Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	1 215	monito-ring	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	monito-ring	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	monito-ring	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

IX.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej IX

Tabele 7-12 (IX): Tabele przedstawiające zastosowane w OP IX kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFS											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

IX.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP IX ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

X.2.A.0 WYSOKA JAKOŚĆ EDUKACJI

X.2.A.1 (10.1) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 10.1 *Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego*

Cel szczegółowy 1: Wzmocnienie efektywności i równego dostępu do systemu edukacji w regionie

Zapewnienie mieszkańcom regionu efektywnego, skutecznego, a przede wszystkim równego dostępu do systemu edukacyjnego jest drogą do podniesienia jakości życia, zarówno w wymiarze indywidualnym jak i ogólnym. Pomimo tego, iż w regionie obecnie kładzie się duży nacisk na edukację w dalszym ciągu występują tu obszary wymagające wsparcia. Problemy w zakresie kształcenia ogólnego dzieci i młodzieży wynikają m.in. z faktu nierównego dostępu do usług edukacyjnych, jakości usług nauczania oraz bazy dydaktycznej czy doradztwa edukacyjnego. W tym kontekście, w celu rozwoju systemu edukacji w regionie, niezbędne jest podejmowanie wielopłaszczyznowych działań dostosowanych do specyfiki regionalnej w zakresie związanym z modernizacją kształcenia i poprawą jakości edukacji oraz sytuacji osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji pod względem dostępności do edukacji. Powyższe podejście jest zgodne z przyjętą logiką wspólnotowych oraz krajowych dokumentów m.in. ze *EU2020* czy *SRKL 2020*.

Źródłem nierówności w dostępie do usług edukacyjnych jest zróżnicowanie społeczne oraz materialne ludności. Nierówny do nich dostęp może mieć negatywny wpływ na rozwój emocjonalny oraz intelektualny dzieci stąd prowadzona w regionie polityka edukacyjna będzie opierać się m.in. na zapewnieniu dostępu do wysokiej jakości oferty edukacyjnej wszystkim zainteresowanym mieszkańcom województwa, w tym przede wszystkim osobom z mniej uprzywilejowanych grup społecznych, tj. z grup defaworyzowanych²³⁶. Analizując m.in. poziom wykształcenia ze względu na miejsce zamieszkania można zaobserwować, iż zarówno na wsiach jak i w małych miastach w regionie uczniowie i uczennice gimnazjów osiągają gorsze wyniki, niż ich rówieśnicy w średnich i dużych miastach. Również wśród mieszkańców miast występuje wyższy odsetek osób, które ukończyły szkołę średnią²³⁷.

Zdaniem Komisji Europejskiej efektywność i równość rozpatrywane w szerszej perspektywie to cele, które w obszarze edukacji wzajemnie się wzmocniają²³⁸. Istotnym dla regionu z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego zadaniem jest przygotowanie ucznia do życia we współczesnym świecie i ułatwienie mu odpowiedzialnego funkcjonowania w różnych obszarach życia społecznego. Stąd poprzez zapewnienie efektywnego systemu kształcenia w regionie rozumie się wyposażenie wszystkich młodych mieszkańców regionu w umiejętności przydatne zarówno przy wyborze dalszej ścieżki edukacyjnej oraz do późniejszego, sprawnego poruszania się na rynku pracy. Jednym z problemów edukacji jest niewystarczające kształcenie i szkolenie nastawione na rozwijanie kompetencji kluczowych, tj. kompetencji, które są niezbędne na rynku pracy oraz w życiu społecznym. Zgodnie z wynikami badania PISA²³⁹ problem dla polskiego szkolnictwa stanowi edukacja matematyczna. Porównując wyniki egzaminu gimnazjalnego w województwie opolskim przeprowadzonego w 2013r. z wynikami osiągniętymi w 2012r. w części matematyczno-

²³⁶ Do grup defaworyzowanych należy zaliczyć m.in. osoby niepełnosprawne, chore, mieszkańców terenów wiejskich, osoby przedwcześnie kończące naukę, osoby żyjące w ubóstwie czy doświadczające przejawów dyskryminacji. Ponadto na wsparcie osób niepełnosprawnych duży nacisk kładzie KE, co wynika m.in. z *Europejskiej Strategii w sprawie Niepełnosprawności 2010-2020*.

²³⁷ *Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań 2011r. Raport z wyników w województwie opolskim*, Urząd Statystyczny w Opolu Opole 2012 r., s. 30.

²³⁸ *Skuteczność i równy dostęp do europejskich systemów kształcenia i szkolenia*, Bruksela 2006, s.2.

²³⁹ PISA - Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów PISA (The Programme for International Student Assessment), koordynowany przez OECD (Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju). Jeden z najważniejszych i największych badań edukacyjnych na świecie, dotyczących rozwoju edukacji. Bada on, jak młodzież pod koniec obowiązkowego kształcenia w szkole jest przygotowana do dalszej kariery edukacyjnej, do wymagań rynku pracy oraz do powodzenia w dorosłym życiu.

przyrodniczej odnotowuje się spadek w zakresie uzyskanych ocen²⁴⁰. Również w tym obszarze wyniki opolskich gimnazjalistów wypadają gorzej w stosunku do średniej osiągniętej w kraju. Badanie PISA zwraca również uwagę na potrzebę odchodzenia od uczenia wyćwiczonych sposobów rozwiązań i interpretacji na rzecz rozwijania u uczniów umiejętności podejmowania własnych metod rozwiązania problemu. Szkoła wyrabia pewne nawyki, jest to bardzo ważne zadanie, należy je jednak połączyć z kształtowaniem u uczniów postaw sprzyjających śmiałości zmierzania się z nieznanym zagadnieniem²⁴¹. Mając na uwadze powyższe aby poprawić rezultaty procesu kształcenia należy m.in. uwzględnić budowę kompetencji kluczowych, co podkreślono również w *EU2020*²⁴². Wiedza, umiejętności i predyspozycje stanowią najważniejsze czynniki dla innowacyjności, wydajności i konkurencyjności regionu. Realizacja celu w konsekwencji będzie mieć wpływ na poprawę jakości życia w regionie. Koncentrując się zatem wokół słabości systemu edukacji PI stanowi odpowiedź m.in. na problem zarówno nierównego dostępu do edukacji dla osób z grup defaworyzowanych, jak i jej efektywności na poziomie wychowania przedszkolnego, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym kształcenia ogólnego.

Tabela 4 (X/10.1): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 10.1 *Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba nauczycieli, którzy podnieśli swoje kompetencje dzięki wsparciu w programie	Stabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w ramach programu Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub pomaturalnym objętych wsparciem w ramach programu	0	osoba	2014	2 880	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²⁴⁰ Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego, według powiatów za 2012 r., i 2013 r., Okręgowa Komisja Edukacyjna we Wrocławiu, <http://oke.wroc.pl/staticpages/index.php/egzam-gimn-wyniki> (21.10.2013 r.)

²⁴¹ Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów OECD PISA. Wyniki badania 2009 w Polsce, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Warszawa 2009 r., s. 10-11.

²⁴² Komunikat Komisji Europejskiej Europa 2020..., s. 15-16.

X.2.A.2 (10.1) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 10.1 *Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego*

X.2.A.2.1 (10.1) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Kształcenie w okresie dzieciństwa ma przełożenie na kształtowanie się późniejszej ścieżki edukacyjnej dziecka. Dzieci uczestniczące w edukacji przedszkolnej lepiej dają sobie radę w szkole oraz wykazują wyższe kwalifikacje społeczne i emocjonalne, a także zdolności werbalne i intelektualne niż dzieci, które nie brały udziału w wysokiej jakości programach edukacyjnych na poziomie edukacji przedszkolnej. Stąd w ramach PI podejmowane będą działania na rzecz upowszechnienia edukacji przedszkolnej, które obejmować będą tworzenie nowych i wsparcie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego w regionie. Zakres interwencji przede wszystkim obejmować będzie adaptację i remont obiektów w związku z dostosowaniem ich do potrzeb dzieci w wieku od 3-4 lat. W celu tworzenia nowych miejsc przedszkolnych powinna być wykorzystywana istniejąca baza lokalowa placówek oświatowych lub istniejących budynków przedszkolnych. Tworzenie nowych miejsc przedszkolnych uzależnione jednak będzie od trendów demograficznych oraz rzeczywistych potrzeb wewnątrzregionalnych województwa.

Jedną z najważniejszych misji wychowania przedszkolnego jest wspomaganie rozwoju i edukacji dzieci. Stąd w ramach PI zaplanowano również do realizacji m.in. prowadzenie i organizowanie dodatkowych zajęć stymulujących ogólny rozwój dziecka m.in. wyrównujących szanse edukacyjne oraz rozwijających kompetencje i umiejętności, co umożliwi jednocześnie podniesienie poziomu edukacji przedszkolnej. W ramach wyrównywania szans edukacyjnych realizowane będą również elementy edukacji antydyskryminacyjnej. Celem tej inicjatywy będzie rozwój edukacji przeciwdziałającej nierównemu traktowaniu i przemocy, jednocześnie wspierającej równość i różnorodność.

Na rozwój dziecka korzystnie wpływa zarówno uczestnictwo w wychowaniu przedszkolnym, jak i wcześniejsze rozpoczęcie nauki w szkole podstawowej. Obecnie zachodzące przemiany cywilizacyjne sprawiają, że dzieci są szybciej przygotowane do wejścia w system edukacji. Stąd wspieranie rozwoju dziecka młodszego w szkole jest jednym z istotnych kierunków polityki edukacyjnej prowadzonej w regionie. W ramach PI podejmowane będą przedsięwzięcia, które uwzględniać będą wsparcie dla szkół w zakresie pracy z uczniem młodszym w szkole i placówce na każdym kolejnym etapie kształcenia. W ramach wyrównywania szans dzieci i młodzieży realizowane będą również działania mające na celu rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów oraz rozpoznawanie ich indywidualnych możliwości psychofizycznych. Ma to ważne znaczenie w zapewnieniu im stałego i systematycznego rozwoju i jednocześnie da szansę na rozwijanie jego zainteresowań i umiejętności. Stąd w odniesieniu do działań związanych z indywidualizacją nauczania w ramach PI prowadzone będzie kompleksowe wsparcie w postaci m.in.:

- zakupu sprzętu specjalistycznego oraz pomocy dydaktycznych umożliwiających pracę z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych (również w przedszkolach),
- pomocy psychologiczno-pedagogicznej (np. realizacja zajęć dydaktyczno-wyrównawczych oraz doradztwo zawodowe),
- odpowiedniego wyposażenia kadry pedagogicznej w kwalifikacje niezbędne do stosowania pozyskanych pomocy dydaktycznych oraz sprzętu dydaktycznego w pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami.

W ramach PI podejmowane również będą działania mające na celu przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu i segregacji m.in. poprzez dofinansowanie programu pomocy stypendialnej. Udzielanie

bezpośredniego wsparcia uczniom szczególnie zdolnym, pochodzącym z rodzin najuboższych umożliwi szerszy rozwój ich zainteresowań oraz umiejętności. Efektem wsparcia uczniów w dostępie do edukacji będzie wyrównywanie ich szans edukacyjnych oraz możliwość zwiększenia im udziału w dalszym kształceniu, w tym na poziomie wyższym.

Zwiększenie roli wiedzy jako siły napędowej rozwoju regionu wymaga kształcenia wśród młodych ludzi odpowiednich postaw i umiejętności. Współczesna gospodarka stawia przed oświatą wiele nowych zadań i wyzwań. Nowoczesny system edukacji musi nie tylko uwzględniać zachodzące zmiany, ale przede wszystkim przystosowywać się do nowych warunków. Stąd m.in. w ramach PI podejmowane będą działania wspierające rozwój kompetencji kluczowych m.in. w zakresie m.in. matematyki, informatyki, nauk przyrodniczych. Mając na uwadze powyższe w województwie opolskim w ramach programu m.in. kontynuowane zostaną działania wypracowane i realizowane w ramach rządowego programu Cyfrowa szkoła w zakresie komponentów e-nauczyciel oraz e-szkoła. Dzięki prowadzonemu wsparciu uczniowie i nauczyciele nabędą odpowiednich kwalifikacji niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym. Jednocześnie w zakresie wsparcia kompetencji kluczowych wypracowane i wdrożone zostaną innowacyjne rozwiązania umożliwiające rozwijanie zdolności matematyczno-przyrodniczych, informatycznych czy twórczego, kreatywnego i samodzielnego myślenia ucznia. Działania te wspierane będą oryginalnymi formami organizacji kształcenia oraz nowatorską pracą dydaktyczną. Powyższe stanowi ważne przedsięwzięcie w obszarze edukacji. Efektywny system kształcenia jest ściśle związany oraz zależny od dwóch stron procesu edukacji tj. od nauczycieli oraz od uczniów. Stąd kluczem do skutecznej edukacji jest również zapewnienie wysokiej jakości pracy nauczycieli, którzy stymulują wśród uczniów wzorce zachowań. Doskonalenie i podniesienie kompetencji nauczycieli zarówno wychowania przedszkolnego jak i kształcenia ogólnego doprowadzi do wzrostu jakości oferty edukacyjnej w regionie. W ramach PI wspierane będą m.in. studia podyplomowe, szkolenia czy kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli. Dodatkowo kształcenie nauczycieli będzie uwzględniało problematykę edukacji antydyskryminacyjnej.

Główne typy przedsięwzięć

- tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego,
- wsparcie istniejących przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego w zakresie m.in. wygenerowania dodatkowych miejsc,
- organizowanie i prowadzenie dodatkowych zajęć w ramach wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego,
- zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie doradztwa dla dzieci i młodzieży,
- programy edukacyjne podnoszące świadomość w zakresie przedsiębiorczości,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli,
- doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych,
- staże i praktyki realizowane u pracodawców dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Główne grupy docelowe

- dzieci w wieku przedszkolnym /rodzice dzieci w wieku przedszkolnym²⁴³,
- przedszkola/oddziały przedszkolne/inne formy wychowania przedszkolnego²⁴⁴,

²⁴³ Określone w Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

²⁴⁴ Określone w Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

- uczniowie/wychowankowie/słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne,
- szkoły i placówki prowadzące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- nauczyciele.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w zakresie wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego zarówno w ramach OSI Depopulacja oraz zasady zintegrowanego podejścia terytorialnego ZIT.

Główne typy beneficjentów

- podmioty działające w obszarze edukacji.

Cross-financing

W ramach PI 10.1 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP X.

X.2.A.2.2 (10.1) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 10.1 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Natomiast w celu zapewnienia wsparcia odpowiadającego na rzeczywiste potrzeby szkół w zakresie kontynuacji w regionie działań wypracowanych i realizowanych w ramach rządowego programu *Cyfrowa szkoła* przewiduje się również realizację projektów pozakonkursowych. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zarówno przyjęte procedury wyboru projektów, jak i kryteria oceny będą niedyskryminacyjne i przejrzyste oraz będą spełniać ogólne zasady określone w art. 7 i 8 CPR. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich przyjmujących formę płatności zaliczkowych, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych w odniesieniu do wkładu EFS wyniesie 85%.

X.2.A.2.3 (10.1) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 10.1 w OP X nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

X.2.A.2.4 (10.1) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

X.2.A.2.5 (10.1) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (X/10.1): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS), WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023) ²⁴⁵	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoba	EFSS	Słabiej rozwinięty	9 415	monitoring	1/rok
2.	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFSS	Słabiej rozwinięty	100	monitoring	1/rok
3.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK	szt.	EFSS	Słabiej rozwinięty	1 000	monitoring	1/rok
4.	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie*	osoba	EFSS	Słabiej rozwinięty	2 900	monitoring	1/rok
5.	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoba	EFSS	Słabiej rozwinięty	90 000	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Wskaźnik uwzględnia również liczbę nauczycieli wychowania przedszkolnego.

X.2.A.1 (10.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 10.3 *Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy (...)*

Cel szczegółowy 2: Wzrost jakości i efektywności kształcenia i szkolenia odpowiadających na potrzeby regionalnego rynku pracy

Głównym celem działań podejmowanych w regionie w obszarze kształcenia zawodowego i ustawicznego jest zwiększenie jakości i skuteczności usług edukacyjnych przy równoczesnym reagowaniu na pojawiające się wyzwania społeczne. Obecnie istotną rolę i zarazem duże wyzwanie dla województwa opolskiego stanowi dostosowanie kwalifikacji zawodowych i umiejętności do potrzeb stale zmieniającego się rynku pracy, stąd w ramach Programu w sferze społecznej kształcenie zawodowe i ustawiczne rozumiane jest m.in. jako dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy. Jednocześnie w aspekcie społecznym, ważnym tematem, który wiąże się z szansą osiągnięcia sukcesów edukacyjnych jest wyrównywanie dysproporcji w obszarze kształcenia. Wszelkie działania podejmowane w regionie zmierzające do stworzenia warunków możliwych do urzeczywistnienia ambicji i aspiracji każdej osoby uczestniczącej w kształceniu, niezależnie m.in. od jej statusu czy niepełnosprawności będzie miało również wpływ na jakość prowadzonej edukacji. Edukacja zawodowa i ustawiczna ma istotne znaczenie dla Komisji Europejskiej, która kładzie duży nacisk na kształcenie oraz szkolenie w celu zaspokojenia zapotrzebowania na wykwalifikowanych pracowników²⁴⁶. W strategii EU2020 zwrócono uwagę na konieczność poprawy jakości i atrakcyjności

²⁴⁵ W przypadku EFS lista obejmuje tylko te wspólne wskaźniki produktu, dla których określono wartość docelową.

kształcenia zawodowego i ustawicznego, tak aby cechowało się ono adekwatnością względem rynku pracy i zapewniało możliwość zdobycia i uznania odpowiednich umiejętności, a w przypadku osób dorosłych dodatkowo dawało możliwość uaktualniania tych umiejętności²⁴⁷. Powyższe założenia są również zgodne ze *Strategią Kapitału Ludzkiego 2020*.

Realizowana w regionie edukacja zawodowa i ustawiczna w głównej mierze powinna wyposażać mieszkańców województwa w wiedzę, umiejętności i kwalifikacje zawodowe, które są niezbędne do znalezienia zatrudnienia. Zgodnie z wynikami egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, przeprowadzonego w sesji letniej 2013r., uczniowie szkół kształcenia zawodowego województwa opolskiego zdecydowanie lepiej wpadli na etapie teoretycznym, gdzie egzamin zdało 85,1%. Natomiast w części praktycznej wynik pozytywny z egzaminu uzyskało 76,8%²⁴⁸. Mając na uwadze powyższe, interwencji w regionie wymaga wsparcie rozwoju kształcenia praktycznego. Odpowiednie rozłożenie akcentów nad nauką teoretyczną i praktyczną doprowadzi do lepszego dopasowania edukacji do podażowej i popytowej strony rynku pracy. Podejście to będzie miało również wpływ na samą efektywność kształcenia. Obok szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w regionie ważną rolę w wyposażeniu uczniów w kwalifikacje, na które występuje popyt na rynku pracy mają również pracodawcy. Stały postęp techniczny, dynamiczne zmiany technologii informacyjno-komunikacyjnych i rozwój gospodarczy wymagają ciągłego doskonalenia oraz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji. Stopień upowszechnienia kształcenia ustawicznego w regionie, mierzony procentowym udziałem osób uczących się i doksztalających w wieku 25–64 lat w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców województwa opolskiego, jest niższy niż krajowy czy europejski. Fakt ten wynika z niskiej świadomości wśród mieszkańców regionu na temat korzyści płynących z kształcenia ustawicznego. Zdobytą wiedzę oraz kompetencje szybko ulegają dezaktualizacji a umiejętności, które pozwalają sprostać dzisiejszym problemom mogą okazać się niewystarczające do poradzenia sobie z jutrzejszym wyzwaniem. Stąd kluczem do zapewnienia sprawnego funkcjonowania społeczeństwa opartego na wiedzy i innowacji jest wspieranie procesu ciągłego uzupełniania umiejętności oraz budowanie świadomości w zakresie znaczenia edukacji ustawicznej. Odpowiednie wyposażenie mieszkańców regionu w szeroką wiedzę powinno umożliwić im szansę na podjęcie bądź zmianę pracy. Stąd edukacja ustawiczna realizowana w regionie z uwzględnieniem potrzeb regionalnego rynku pracy również może rozwiązywać problemy niedopasowania podaży pracy do popytu na pracę w wymiarze kwalifikacyjno-zawodowym.

²⁴⁶ *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego i Komitetu Regionów Nowy bodziec do europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służący wspieraniu strategii Europa 2020*, Bruksela 2010 r., s. 2.

²⁴⁷ *Komunikat Komisji Europejskiej Europa 2020...*, s. 15-22.

²⁴⁸ *Wyniki egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w sesji letniej 2013 r. według zawodów*, Okręgowa Komisja Edukacyjna we Wrocławiu, <http://oke.wroc.pl/staticpages/index.php/egzam-zaw-wyniki> (18.10.2013r.).

Tabela 4 (X/10.3): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 10.3 *Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy m.in. przez poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz utworzenia i rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpośredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Ślabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub pomaturalnym objętych wsparciem w ramach programu	0	os.	2014	2 670	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

X.2.A.2 (10.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 10.3 *Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy (...)*

X.2.A.2.1 (10.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Kształcenie zawodowe

Zmieniające się otoczenie technologiczne sprawia, że coraz bardziej wzrastają wymagania pracodawców względem absolwentów szkół kształcenia zawodowego. Jednym z działań realizowanych w ramach PI pozwalającym na dostosowanie edukacji do potrzeb regionu będzie wsparcie współpracy szkół kształcenia zawodowego z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym zwłaszcza z pracodawcami i szkołami wyższymi. Tego rodzaju działanie sprzyjać będzie włączeniu i zaangażowaniu się innych podmiotów w proces kształcenia i egzaminowania uczniów. Rozwój współpracy pozwoli również na podwyższenie jakości nauczania zawodowego w regionie. Dzięki m.in. wspólnej pracy nad przygotowaniem programów nauczania, zdefiniowaniem kierunków, w których powinno być prowadzone kształcenie zawodowe w regionie oferta edukacji zawodowej nie tylko zyska na jakości ale przede wszystkim stanie się atrakcyjniejsza dla młodych, zdolnych ludzi. Dodatkowo realizacja tego działania będzie miała wpływ na podniesienie rangi i prestiżu szkolnictwa zawodowego w regionie. W ramach PI duży nacisk położony zostanie również na wzmocnienie w regionie kształcenia praktycznego w zakresie m.in. organizacji staży i praktyk we współpracy z pracodawcami. Wspierane będą działania mające na celu wdrożenie do oferty kształcenia zawodowego elementów systemu „kształcenia dualnego”, który polega na połączeniu nauki teoretycznej z praktyczną nauką zawodu. Jednym z efektów uzyskanych przez położenie większego nacisku na zajęcia praktyczne będzie zapoznanie ucznia z rynkiem pracy. Jednocześnie podejście to pozwoli na wyposażenie go w niezbędne obecnie praktyczne doświadczenie zawodowe, które umożliwi lepsze dopasowanie jego umiejętności i kompetencji do potrzeb pracodawców. System dualny, którego istotnym elementem są praktyki odbywane w przedsiębiorstwach sprzyja również

usamodzielnieniu ucznia. Efektem stworzenia w regionie oferty edukacyjnej opartej na większym nacisku na organizację kształcenia praktycznego w rzeczywistych warunkach pracy, będzie elastyczny system kształcenia, który szybciej reaguje na zmiany zachodzące w regionie. Dopełnieniem tych działań będzie również tworzenie w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy poprzez wyposażenie czy doposażenie ich w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne sprzyjające wysokiej jakości kształcenia. Poprawa jakości edukacji, zwłaszcza w odniesieniu do systemu kształcenia zawodowego, wiąże się z poprawą jakości nauczania. Stąd elementem wspierającym edukację zawodową w regionie będzie doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego czy opiekunów praktyk i staży u przedsiębiorców. Prowadzona interwencja uwzględniac będzie również kształcenie nauczycieli we współpracy z uczelniami i rynkiem pracy. Dzięki takiemu podejściu stworzone zostaną podstawy do stałej współpracy, a nauczyciele zawodu będą mogli odbyć praktyki i staże w przedsiębiorstwach. Poszerzenie wiedzy poprzez zdobycie praktycznych umiejętności w obszarze nauczania będzie miało swoje odzwierciedlenie w lepszym przygotowaniu uczniów do wejścia na coraz trudniejszy rynek pracy.

Kształcenie ustawiczne

W ramach PI 10.3 wsparciem objęte zostaną programy skierowane do osób dorosłych, które z własnej inicjatywy zainteresowane są zdobyciem bądź podwyższeniem umiejętności. Dodatkowo zdobyte czy podwyższone kwalifikacje będą musiały zostać również potwierdzone przez określony zestaw efektów uczenia się. W większości osoby, które zakończyły już naukę nie mają wewnętrznej motywacji do dalszego kształcenia podnoszącego kwalifikacje w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej. Stąd przekonanie mieszkańców regionu, iż kształcenie na różnych etapach życia jest efektywne i będzie dostrzegalne i uznawane na rynku pracy jest jednym z ważnych działań realizowanych w tym obszarze. Zmiana postawy mieszkańców regionu i budowa kultury uczenia się przez całe życie przyczyni się do zwiększenia liczby osób podnoszących umiejętności i kwalifikacje w regionie i tym samym pozwoli na lepsze ich dopasowanie się do wymagań rynku pracy.

Potrzebę kształcenia ustawicznego reguluje rynek pracy, stąd głównym działaniem w ramach PI jest wsparcie kształcenia osób dorosłych w odniesieniu do rozwijającej się gospodarki regionu. W świetle powyższego wsparcie skoncentrowane zostanie w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej m.in. w zakresie kluczowych i potencjalnie kluczowych specjalizacji regionalnych, w tym specjalizacji inteligentnych oraz na podnoszeniu kompetencji językowych czy wykorzystania technologii ICT.

W ramach PI wypracowany zostanie model finansowania szkoleń i kursów podnoszących kompetencje i kwalifikacje o charakterze popytowym, zatem to osoba biorąca udział w kształceniu ustawicznym stanowić będzie centrum wsparcia. W doborze oferty edukacyjnej to przede wszystkim potrzeby osób chcących podnosić swoje kwalifikacje i kompetencje będą odgrywały pierwszoplanową rolę. Rozwijanie nowego podejścia do kształcenia ustawicznego, które skupiać się będzie przede wszystkim wokół efektów uczenia się oraz na samodzielności i odpowiedzialności uczącego się pozwoli na zwiększenie zainteresowania kształceniem ustawicznym w regionie. Ponadto w celu ułatwienia potencjalnym odbiorcom wsparcia wyboru oferty odpowiadającej na konkretne potrzeby dystrybucja środków opierać się będzie na koncepcji systemu zapewnienia jakości usług rozwojowych. Uzupełnieniem działań edukacyjnych podejmowanych w obszarze kształcenia ustawicznego są usługi doradcze w zakresie wyboru formy i kierunku kształcenia formalnego i pozaformalnego osób dorosłych. Powyższe będzie skutkowało racjonalnym wyborem edukacyjnym zgodnym z aktualnymi potrzebami na rynku pracy.

Główne typy przedsięwzięć

- realizacja zajęć dodatkowych służących wyrównaniu szans edukacyjnych,
- współpraca szkół i placówek kształcenia zawodowego z ich otoczeniem, w szczególności z przedsiębiorstwami uczelniami m.in. w zakresie organizacji staży i praktyk,

- doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół kształcenia zawodowego,
- doskonalenie umiejętności nauczycieli,
- prowadzenie doradztwa zawodowego młodzieży i osób dorosłych,
- działania informacyjne mające na celu upowszechnienie kształcenia ustawicznego w regionie,
- udział osób dorosłych w kwalifikacyjnych kursach zawodowych, kursach umiejętności zawodowych oraz nowych elastycznych formach kształcenia ogólnego i zawodowego,
- zapewnienie elastycznych rozwiązań dostosowanych do różnorodnych szkoleniowych potrzeb osób dorosłych np. kształcenie na odległość.

Główne grupy docelowe

- uczniowie/wychowankowie/słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe,
- szkoły i placówki prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych),
- pracodawcy,
- młodociani pracownicy,
- nauczyciele,
- opiekunowie praktyk i staży zawodowych u przedsiębiorcy,
- osoby w wieku 18-64 uczestniczące z własnej inicjatywy w kształceniu ustawicznym, w szczególności osoby o niskich kwalifikacjach i niepełnosprawni.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Typy beneficjentów

- podmioty działające w obszarze edukacji,
- podmioty działające w obszarze kształcenia ustawicznego.

Cross-financing

W ramach PI 10.3 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP X.

X.2.A.2.2 (10.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 10.3 przewiduje się w ramach kształcenia ustawicznego zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów. Natomiast w celu zapewnienia efektywności podejmowanych działań i objęcia wsparciem większość szkół i placówek kształcenia zawodowego w regionie w ramach edukacji zawodowej przewiduje się zastosowanie trybu pozakonkursowego. Pozostałe zapisy dotyczące wyboru i finansowania projektów zgodne z punktem X.2.A.2.2 (10.1). Jednocześnie maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną w ramach PI 10.3 wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie.

X.2.A.2.3 (10.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 10.3 w OP X nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

X.2.A.2.4 (10.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

X.2.A.2.5 (10.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (X/10.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS); WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba placówek i ponadgimnazjalnych szkół zawodowych wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	szt.	EFS	Stabiej rozwinięty	70	monito-ring	1/rok
2.	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	4 200	monito-ring	1/rok
3.	Liczba szkół zawodowych współpracujących z pracodawcami w programie	szt.	EFS	Stabiej rozwinięty	70	monito-ring	1/rok
4.	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	318	monito-ring	1/rok
5.	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia realizowanych we współpracy z pracodawcami	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	3 300	monito-ring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

X.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Działania realizowane w ramach OP X będą pośrednio przyczyniać się do realizacji celów tematycznych 1-7. Powyższe nastąpi w szczególności w odniesieniu do kształcenia ustawicznego, które realizowane będzie ze szczególnym uwzględnieniem specjalizacji regionalnych i przyczyni się do podniesienia kwalifikacji oraz kompetencji w zakresie branż szczególnie istotnych z punktu widzenia rozwoju województwa opolskiego. Powyższe może zaowocować pozyskaniem wysokiej jakości kadr przez podmioty, w tym przedsiębiorstwa, korzystające ze wsparcia w zakresie wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Ponadto rozwój kompetencji cyfrowych na każdym etapie kształcenia, w tym np. poprzez kontynuację e-szkół, przyczyni się do zwiększenia umiejętności w zakresie korzystania z zasobów elektronicznych, np. z oferty usług administracji samorządowej, usług naukowych, zdrowotnych i kulturalnych.

I.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej X

Tabela 6 (X). Ramy wykonania OP X, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019r.*
Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Stabiej rozwinięty	do uzup.	2 900	monito-ring	do uzup.	do uzup.

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019r.*
Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	318	monitoring	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	monitoring	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFS	Słabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	monitoring	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

X.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej X

Tabele 7-12 (X): Tabele przedstawiające zastosowane w OP X kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Słabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

X.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP X ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

XI.2.A.0 INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ

Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego stanowi jeden z pięciu celów rozwojowych zdefiniowanych w EU2020. Osiągnięcie tego celu wymaga interwencji w różnych dziedzinach polityk, a także podjęcia szeregu działań towarzyszących. Przede wszystkim walka z ubóstwem musi opierać się na wzroście gospodarczym i zatrudnieniu oraz nowoczesnej ochronie socjalnej z ukierunkowaną edukacją, pomocą społeczną, zdrowiem, godzeniem życia prywatnego i zawodowego oraz polityką rodzinną. Tym samym skuteczność działań służących ograniczeniu ubóstwa w dużej mierze uzależniona jest od ich właściwej komplementarnej realizacji na wielu płaszczyznach. W konsekwencji w ramach Programu interwencje finansowane ze środków EFRR, uzupełniające wsparcie EFS realizowane w CT 8-10 skupiono w wyodrębnionej OP skupiającej interwencje finansowane ze środków EFRR stanowiące uzupełnienie wsparcia EFS z CT 8, 9 i 10. Powiązanie działań miękkich z twardymi zostało zagwarantowane poprzez odpowiednie ukierunkowanie interwencji. Oś priorytetowa wielotematyczna skupiająca przedsięwzięcia

infrastrukturalne na rzecz włączenia społecznego pozwoli dodatkowo na większą ich kompatybilność. Dodatkowym atutem takiego podejścia jest czytelny układ Programu dla przyszłych beneficjentów.

XI.2.A.1 (9.1) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 9.1 *Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych*

Cel szczegółowy 1: Poprawa dostępu do usług zdrowotnych i społecznych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby

Atrakcyjne warunki życia z przyjaznym środowiskiem zachęcającym do zamieszkania jest fundamentalne dla dalszego rozwoju regionu, zmagającego się z postępującą depopulacją, na co wskazuje SRWO 2020 w celu strategicznym 5 *Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna*²⁴⁹. Stąd w Programie podjęte zostaną działania na rzecz rozwoju usług zdrowotnych i społecznych, które mają wpływ na postrzeganie jakości życia w województwie. Przyjęte kierunki wsparcia odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby, przede wszystkim wynikające ze zmian demograficznych i stanowią uzupełnienie dla przedsięwzięć realizowanych w OP VIII-X. Będą one wspierać w województwie włączenie społeczne i walkę z ubóstwem. W ramach usług zdrowotnych nastąpi koncentracja wsparcia na infrastrukturze umożliwiającej skuteczniejsze leczenie pacjentów w celu szybszego ich powrotu do pracy. Ponadto podejmowane będą inicjatywy przyczyniające się do rozwoju kompleksowej opieki nad matką i dzieckiem oraz osobami starszymi zgodnie z kierunkami wskazanymi w *Krajowych Strategicznych Ramach Polityki w obszarze ochrony zdrowia w Polsce*²⁵⁰. Podobnie w zakresie usług społecznych, ze względu na zachodzące zmiany w strukturze demograficznej województwa opolskiego charakteryzujące się coraz większą liczbą osób starszych, wspierany będzie rozwój opieki nad osobami w podeszłym wieku i niepełnosprawnymi (w tym ich deinstytucjonalizacja).

Powyższe wynika ze zdiagnozowanych w regionie priorytetowych potrzeb. W obszarze ochrony zdrowia ogólnie stan infrastruktury pomimo ciągłych starań, nie jest w pełni zadowalający i wymaga dużo szerszego wsparcia wychodzącego poza możliwości jakie daje RPO WO 2014-2020. Wobec wyzwań demograficznych regionu kluczowa stała się skuteczna opieka zdrowotna nad osobami w wieku produkcyjnym, aby umożliwić ich szybki powrót na rynek pracy. Brak specjalistycznego wyposażenia utrudnia świadczenie usług, które odpowiadałyby w tym zakresie oczekiwaniom i potrzebom pacjentów. Ponadto zmniejszająca się dzietność wymaga wzmocnienia działań na rzecz opieki nad matką i dzieckiem w okresie ciąży, porodu, jak również po rozwiązaniu. Niewystarczająca infrastruktura z zakresu ginekologii i neonatologii nie sprzyja trosce o kobiety oraz najmłodszych mieszkańców Opolszczyzny, co w konsekwencji nie tylko może stanowić zagrożenie dla narodzonych już dzieci, ale i może mieć negatywny wpływ na postawy prokreacyjne przyszłych rodziców. Ponadto z coraz starszym wiekiem rodzących kobiet zwiększa się konieczność sprawowania nad nimi specjalistycznej opieki (w 2011 r. w województwie opolskim statystycznie urodzenie dziecka miało miejsce w 28 roku życia matki, kilka miesięcy później niż w 2005 r.) Zmiana struktury demograficznej regionu miała również wpływ na skierowanie wsparcia inwestycyjnego w obszar opieki nad osobami starszymi zarówno w kontekście służby zdrowia jak i usług społecznych. Do roku 2035 województwo opolskie uplasuje się na 3 pozycji wśród „najstarszych województw kraju – z medianą wieku wynoszącą 51,2”. Wartość wskaźnika pokazującego relację między osobami w wieku powyżej 65 lat a grupą ludzi w wieku przedprodukcyjnym będzie wynosić 994 (drugie miejsce w kraju), a liczba osób w wieku powyżej 80 lat zwiększy się 2,4-krotnie. Już do roku 2015 średni przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym w regionie wyniesie 28,4%²⁵¹. Ponieważ stan infrastruktury zdrowotnej skierowanej

²⁴⁹ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s.87.

²⁵⁰ Ministerstwo Zdrowia, *Krajowe Strategiczne Ramy Polityki w obszarze ochrony zdrowia w Polsce*, Warszawa, czerwiec 2013r.,

²⁵¹ Za: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Obserwatorium Integracji Społecznej, *Formy opieki i pomocy społecznej w Polsce i Austrii na przykładzie wizyty studyjnej w Dolnej Austrii*, Opole, wrzesień 2012, s. 6-7.

do osób w podeszłym wieku nie pokrywa w pełni potrzeb aktualnych, tym bardziej przy znaczącym wzroście liczby osób starszych w województwie w najbliższych latach, jego deficyt będzie jeszcze bardziej problematyczny. Wzrost populacji osób starszych będzie skutkował większym popytem na usługi opieki medycznej przeznaczonej dla tej grupy wiekowej.

Podobnie, jak wynika z badań przeprowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, w minimalnym stopniu lub wcale zaspokajane są potrzeby osób starszych w ramach prowadzonej w regionie polityki społecznej. Brakuje miejsc w domach pomocy społecznej oferujących całodobową opiekę, niewystarczająco rozwinięte są usługi opieki dziennej²⁵². Ponieważ deficyt w zakresie opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi jest znaczący i w najbliższych latach będzie się jeszcze pogłębiał w województwie konieczne jest poszerzenie oferty i zakresu pomocy skierowanej do tej właśnie grupy odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem środowiskowych form opieki. Tym samym zgodnie z *Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji* w ramach Programu realizowana będzie pomoc inwestycyjna służąca rozwojowi infrastruktury skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych, uwzględniająca m.in. wsparcie w zakresie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki w ramach społeczności lokalnych, które zwiększają możliwości samodzielnego życia²⁵³.

Zaplanowane w województwie działania w zakresie rozwoju infrastruktury zdrowotnej oraz usług społecznych będą służyły realizacji priorytetowych wyzwań, przed którymi stoi region. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej dla matek i dzieci w pierwszym okresie życia, osób w wieku produkcyjnym oraz rosnącej grupie seniorów odpowiada na pilne potrzeby zmieniającego się pod względem struktury demograficznej województwa opolskiego. Niniejszy proces uzupełniony zostanie działaniami wpisującymi się w obszar polityki społecznej skierowanej również do seniorów i osób niepełnosprawnych. Powyższe wpłynie na poprawę warunków życia na Opolszczyźnie nie tylko wskazanych grup społecznych, lecz również pośrednio na ich otoczenie. Zwiększona opieka zdrowotna oraz rozwój usług opiekuńczych profilaktycznie zapobiegać będzie wykluczeniu społecznemu. Szybki powrót do zdrowia sprzyjać będzie aktywności zawodowej mieszkańców, profilaktyka dzieci pozwoli na wcześniejszą wykrywalność wad rozwojowych, opieka nad osobami starszymi zwiększy możliwości aktywizacji zawodowej ich dotychczasowych opiekunów, w tym również ograniczając konieczność przerwania zatrudnienia z powodu sprawowania opieki nad osobami zależnymi. Dodatkowo upowszechnienie usług opieki nad seniorami i niepełnosprawnymi generować będzie nowe miejsca pracy. W szerszym ujęciu przedsięwzięcia te będą miały wpływ na eliminowanie barier przyczyniających się do wyludnienia województwa. Wielowymiarowość wsparcia zaspokajającego jednocześnie liczne potrzeby rozwojowe – zarówno infrastrukturalne, jak i w zakresie świadczonych usług zapewnia odpowiednie połączenie środków w ramach EFRR i EFS. Działania inwestycyjne w PI 9.1 będą uzupełniać przedsięwzięcia realizowane głównie w OP IX i VIII. W ramach EFS zaplanowano m.in. wsparcie w zakresie diagnostyki i leczenia chorób rozwojowych niemowląt i dzieci, co w połączeniu z działaniami infrastrukturalnymi pozwoli na realizację w regionie kompleksowej opieki nad wskazaną grupą odbiorców. Podobnie w obszarze opieki nad osobami w wieku produkcyjnym oraz osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Zaplanowane interwencje będą służyły zwiększeniu zasobów pracy w województwie opolskim, co jest istotne zarówno w kontekście depopulacji, jak i aktualnego spowolnienia gospodarczego.

²⁵² Szczegółowe informacje na temat potrzeb występujących w województwie opolskim w zakresie usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych przedstawiają następujące badania: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Obserwatorium Integracji Społecznej, *Formy opieki i pomocy społecznej w Polsce i Austrii na przykładzie wizyty studyjnej w Dolnej Austrii*, wrzesień 2012; Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Obserwatorium Integracji Społecznej, *Instytucje wobec potrzeb osób starszych*. Raport z badań przeprowadzonych w województwie opolskim. Badanie regionalne jest częścią badań ogólnopolskich realizowanych przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie, Opole, lipiec 2010.

²⁵³ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji*, Warszawa 2013r., 73-74.

Tabela 3 (XI/9.1): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 9.1 *Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną (...)*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	<i>Liczba porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej</i>	szt.	Słabiej rozwinięty	6 706,3 tys.	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XI.2.A.2 (9.1) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 9.1 *Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych*

XI.2.A.2.1 (9.1) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W ramach PI 9.1 realizowane będzie wsparcie infrastrukturalne służące świadczonej w województwie ochronie zdrowia w zakresie opieki nad matką i dzieckiem, osobami w wieku produkcyjnym oraz osobami starszymi. Ponadto podejmowane będą przedsięwzięcia w ramach infrastruktury usług społecznych przyczyniające się do rozwoju opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi. W ich wyniku powstaną m.in. nowe miejsca opieki nad osobami starszymi, rozszerzone zostaną zakresy prowadzonych badań zdrowotnych. Działania inwestycyjne będą towarzyszyć przedsięwzięciom rozwijającym usługi w powyższych obszarach, realizowanym w OP VIII-IX.

Główne typy przedsięwzięć

- inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia w zakresie opieki nad matką i dzieckiem, osobami w wieku produkcyjnym, osobami starszymi;
- wsparcie inwestycyjne na przebudowę, rozbudowę i modernizację obiektów służących opiece nad osobami starszymi (np. mieszkania wspomagane, domy pomocy).

Główne grupy docelowe

Działania podejmowane w ramach PI skierowane zostaną do osób korzystających z usług ochrony zdrowia w zakresie objętym wsparciem (np. matki, dzieci, osoby w wieku produkcyjnym, seniorzy). Ponadto, skierowane zostaną do osób korzystających z usług społecznych ukierunkowanych na opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- podmioty lecznicze (w zakresie działań z obszaru zdrowia);
- przedsiębiorcy (w zakresie usług opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi).

Cross-financing

W ramach PI 9.1 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP XI.

XI.2.A.2.2 (9.1) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 9.1 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZ RPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zarówno przyjęte procedury wyboru projektów, jak i kryteria oceny będą niedyskryminacyjne i przejrzyste oraz będą spełniać ogólne zasady określone w art. 7 i 8 CPR. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZ RPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym zasady oceny i wyboru projektów zostanie wskazany w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Projekty zostaną wsparte w formie dotacji bezpośrednich, dla których maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych wyniesie 85%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

XI.2.A.2.3 (9.1) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 9.1 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

XI.2.A.2.4 (9.1) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XI.2.A.2.5 (9.1) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XI/9.1): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	40	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XI.2.A.1 (9.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 9.2 *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich*

Cel szczegółowy 2: Poprawa spójności społecznej i terytorialnej na obszarach miejskich

Poprawa spójności społecznej i terytorialnej na obszarach miejskich wymaga realizacji kompleksowych i zintegrowanych działań rewitalizacyjnych, uwzględniających wymiar społeczny, gospodarczy i fizyczny. W konsekwencji w programach rewitalizacji wystąpi realne powiązanie interwencji ekonomicznej ze społeczną, gdyż działania infrastrukturalne podporządkowane zostaną celom społecznym ukierunkowanym na redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego, obligatoryjnie jako uzupełnienie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w OP IX, a także dodatkowo (fakultatywnie) odnosząc się do OP VIII i X. W województwie opolskim działania rewitalizacyjne zostaną skierowane wyłącznie na obszary miejskie, ze względu na występującą w nich koncentrację problemów i zagrożeń dla spójności społecznej regionu. Do problemów, z jakimi borykają się współczesne miasta należy zaliczyć występowanie obszarów kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, co powoduje, iż przestrzeń miejska rozwija się nierównomiernie, zaznaczając coraz mocniej obszary nierówności społecznej. Najczęściej na terenach tych odnotowuje się wysoką stopę bezrobocia, niski stopień aktywności gospodarczej, a także wyższe natężenie zjawisk patologicznych. Zjawiska te występują m.in. w zaniedbanych dzielnicach, osiedlach fabrycznych lub na terenach blokowisk²⁵⁴. Ze względu na postępujące starzenie się społeczeństwa na obszarach miejskich wzrastać będzie również konieczność rozwoju usług opiekuńczych względem osób starszych i niepełnosprawnych²⁵⁵. Podjęcie działań na rzecz poprawy ładu przestrzennego i rewitalizacji obszarów zdegradowanych, poprzez kompleksowe, skoordynowane, wieloletnie przedsięwzięcia prowadzone na określonym obszarze doprowadzić mogą do nadania miastom województwa opolskiego nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do ich rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. Wskazane przedsięwzięcia wzmocnią potencjał ośrodków miejskich, pozytywnie oddziaływujących również na sąsiadujące z nimi obszary wiejskie oraz przyczynią się do włączenia społecznego zamieszkujących je społeczności. Powyższe będzie miało wpływ na realizację Celu 3.III. *Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych SRK 2020*, gdyż przyczyni się do wzmocnienia obszarów problemowych przeciwdziałając powiększającym się różnicowaniom regionalnym.

Tabela 3 (XI/9.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 9.2 *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym	%	Słabiej rozwinięty	13,4	2011	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²⁵⁴ *Materiał roboczy do wypracowania diagnozy...*, s. 149.

²⁵⁵ Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w mieście Opolu wzrosła o 46,6%, przy średniej dla województwa wynoszącej 28,4%. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Obserwatorium Integracji Społecznej, *Formy opieki i pomocy społecznej w Polsce i Austrii na przykładzie wizyty studyjnej w Dolnej Austrii*, Opole, wrzesień 2012, s. 6-7.

XI.2.A.2 (9.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 9.2 *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich*

XI.2.A.2.1 (9.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W ramach PI realizowane będą kompleksowe wieloletnie programy rewitalizacji wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji, inicjowane i koordynowane przez władze samorządowe. Działania przestrzenne i infrastrukturalne będą towarzyszyć działaniom społecznym. Możliwa będzie m.in. przebudowa i adaptacja zdegradowanych obiektów w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji (np. społecznych, gospodarczych). Przebudowana infrastruktura materialna będzie służyła m.in. osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym w ich aktywizacji zawodowej, przyczyni się do deinstytucjonalizacji opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi, będzie wspierać proces usamodzielniania się np. osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, pieczę zastępczą, tworzone będą mieszkania chronione.

Główne typy przedsięwzięć

- odnowa fizyczna obszarów miejskich zakładająca realizację przedsięwzięć inwestycyjnych, odpowiadających na zdiagnozowane problemy społeczne;
- tworzenie na terenach rewitalizacyjnych warunków lokalowych i infrastrukturalnych do prowadzenia działalności gospodarczych i rozwoju usług, w tym sprzyjających deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych;
- tworzenie mieszkań chronionych/wspomaganych.

Główne grupy docelowe

Działania podejmowane w ramach PI skierowane zostaną do osób, wobec których zdiagnozowano problemy społeczne oraz podmiotów działających na rzecz pomocy i integracji społecznej.

Zasięg terytorialny

Wsparcie w ramach PI 9.2 zostanie skierowane do wszystkich miast województwa opolskiego, gdyż w rozprzestrzenianiu procesów rozwojowych kluczową rolę odgrywają ośrodki miejskie. Działania rewitalizacyjne przyczynią się do ich wzmocnienia, co z kolei zwiększy ich oddziaływanie na otaczające je obszary.

Główne typy beneficjentów

- podmioty działające na rzecz pomocy i integracji społecznej;
- jednostki organizacyjne Służby Więziennej.

Cross-financing

W ramach PI 9.2 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP XI.

XI.2.A.2.2 (9.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 9.2 przewiduje się zastosowanie konkursowego trybu wyboru projektów, w ramach którego wyodrębniona zostanie alokacja dla Opola i 4 ośrodków subregionalnych. Pozostałe zapisy zgodne z punktem XI.2.A.2.2 (9.1).

XI.2.A.2.3 (9.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 9.2 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

XI.2.A.2.4 (9.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XI.2.A.2.5 (9.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XI/9.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba nowych/ przebudowanych/ przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	50	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XI.2.A.1 (9.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 9.3 *Wspieranie przedsiębiorczości społecznej*

Cel szczegółowy 3: Wzmocnienie podmiotów ekonomii społecznej

Ważnym czynnikiem ograniczającym ubóstwo i wykluczenie społeczne, a przez to wpływającym na spójność regionu jest ekonomia społeczna. Stąd w Programie podejmowane będą działania mające na celu wzmocnienie funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorczości społecznej. Działania infrastrukturalne podporządkowane zostaną celom społecznym, jako uzupełnienie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w OP IX (PI 9.8).

Ekonomia społeczna odgrywa coraz istotniejszą rolę w walce z wykluczeniem społecznym, co zostało podkreślone w *Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej*. Przede wszystkim ma dużo większe możliwości włączenia do rynku pracy grup defaworyzowanych niż instytucje państwa, czy samorząd terytorialny. Ponadto posiada duży potencjał do dostarczania usług użyteczności publicznej, zaspokajających ważne potrzeby przede wszystkim społeczności lokalnych, głównie w zakresie usług rehabilitacyjno- opiekuńczych. Niestety rozwój podmiotów ekonomii społecznej w województwie opolskim znacząco ograniczają problemy finansowe i lokalowe, na które wskazują m.in. wyniki badania przeprowadzonego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu²⁵⁶. Niezbędne jest więc wsparcie inwestycyjne, które wzmocni funkcjonujące podmioty, umożliwiając im również dalszy rozwój, np. poprzez uruchomienie nowych usług, co z kolei spowoduje większe zatrudnienia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W celu zwiększenia skuteczności podejmowanych działań, będą one uzupełniać przedsięwzięcia realizowane w ramach CT 9, PI 9.8 (np. usługi szkoleniowo-doradcze).

Do zadań samorządu województwa w ramach prowadzonej polityki rozwoju należą m.in. działania na rzecz integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jednym z instrumentów je realizujących jest ekonomia społeczna. Działania wzmocniające rozwój podmiotów ekonomii społecznej przyczynią się do zwiększenia włączenia społecznego mieszkańców regionu, co

²⁵⁶ Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, *Ekonomia społeczna w województwie opolskim – w stronę rozwiązań systemowych*. Raport z badania Regionalnego Obserwatorium Integracji Społecznej ROPS w Opolu, październik 2012, s. 57.

z kolei służyć będzie osiągnięciu celu strategicznego 1 *Konkurencyjny i stabilny rynek pracy SRWO 2020*.

Tabela 3 (XI/9.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 9.3 *Wspieranie przedsiębiorczości społecznej*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym	%	Słabiej rozwinięty	13,4	2011	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XI.2.A.2 (9.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 9.3 *Wspieranie przedsiębiorczości społecznej*

XI.2.A.2.1 (9.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Podejmowane działania inwestycyjne będą uzupełniać przedsięwzięcia realizowane w ramach PI 9.8 w OP IX. Ich celem będzie wsparcie usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstwa społeczne. Realizowane inwestycje stymulować będą powstawanie nowych miejsc pracy w ramach ekonomii społecznej, np. poprzez uruchomienie nowych usług.

Główne typy przedsięwzięć

- zakup sprzętu i wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności przez podmioty ekonomii społecznej;
- modernizacja, dostosowanie lub adaptacja pomieszczeń i miejsc pracy.

Główne grupy docelowe

Wsparcie skierowane zostanie do funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego.

Główne typy beneficjentów

- podmioty ekonomii społecznej.

Cross-financing

W ramach PI 9.3 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągania założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP XI.

XI.2.A.2.2 (9.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z punktem XI.2.A.2.2 (9.1).

XI.2.A.2.3 (9.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 9.3 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

XI.2.A.2.4 (9.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XI.2.A.2.5 (9.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XI/9.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	30	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XI.2.A.1 (10.4) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 10.4 Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Cel szczegółowy 4: Poprawa jakości kształcenia zawodowego poprzez wzmocnienie i unowocześnianie infrastruktury szkolnictwa zawodowego w kluczowych dla regionu obszarach

Poprawa jakości edukacji zawodowej prowadzonej na Opolszczyźnie ma istotne znaczenie w świetle rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. W edukacji zawodowej upatruje się bowiem lekarstwa na wiele problemów społecznych, m.in. takich jak problem bezrobocia. Zapewnienie mieszkańcom regionu wysokiej jakości edukacji zawodowej jest niemożliwe bez modernizacji oraz rozwoju infrastruktury kształcenia zawodowego. Zarówno baza lokalowa oraz dydaktyczna stanowią elementy, które mają duży wpływ na efektywność procesu kształcenia. Odpowiednie wyposażenie szkoły czy placówki kształcenia zawodowego zapewnia nie tylko wysoką jakość nauczania, ale przesądza również o atrakcyjności oferty edukacyjnej. Unowocześnienie infrastruktury szkoleniowej w regionie umożliwi uczniom opanowanie wiedzy i umiejętności właściwych dla danego zawodu, co znajdzie swoje odzwierciedlenie również w dostosowaniu kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy. Postęp techniczny jest motorem zmian na rynku pracy. Zarówno nowe technologie jak i wzrost oczekiwań pracodawców w stosunku do kwalifikacji pracowników wymagają zmian kształcenia zawodowego i jego dostosowania do zmieniającej się w regionie rzeczywistości społeczno-gospodarczej. Jak wskazuje KE obecnie należy dostosować systemy kształcenia i szkolenia zawodowego w taki sposób, aby umiejętności odpowiadały potrzebom rynku pracy²⁵⁷. Powyższe założenia są również zgodne ze SRK 2020, która przedstawia założenia dotyczące podwyższania jakości i efektywności edukacji odpowiadającej warunkom gospodarki opartej na wiedzy²⁵⁸ poprzez m.in. doposażenie pracowni szkół i placówek dydaktycznych. Stąd w ramach PI koncentracja środków będzie miała miejsce na najbardziej niezbędnych potrzebach infrastrukturalnych szkolnictwa zawodowego i przygotowania praktycznego, z uwzględnieniem kluczowych dla regionu obszarów. Podejście to będzie uzupełnieniem dla działań podejmowanych w ramach PI 10.3. Jednym z wyzwań przed jakimi stoi obecnie województwo opolskie jest konieczność restrukturyzacji placówek szkolnych. Powyższe nastąpi m.in. poprzez odpowiednie ich doposażenie²⁵⁹. Potrzeby dotyczące

²⁵⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno - Społecznego i Komitetu Regionów Nowy bodziec do europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służący wspieraniu strategii Europa 2020, Bruksela 2010, s. 3.

²⁵⁸ Strategia Rozwoju Kraju 2020..., s. 106 – 108.

²⁵⁹ K. Heffner, Raport regionalny. Województwo opolskie, Opole 2011, s. 129.

wzmocnienia i unowocześnienia bazy dydaktycznej w zakresie kształcenia zawodowego w dalszym ciągu w regionie są spore. Dodatkowo w znaczeniu ekonomicznym wyposażenie szkół i placówek szybko się zużywa. Mając na uwadze powyższe w regionie istnieje potrzeba ciągłego inwestowania w infrastrukturę edukacji zawodowej, która umożliwi uczniom tworzenie warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy. Jednym z podstawowych problemów szkół i placówek kształcenia zawodowego na Opolszczyźnie jest brak specjalistycznych pracowni z wyposażeniem, które m.in. umożliwią organizację praktyk czy przeprowadzenie egzaminów potwierdzających wyodrębnione kwalifikacje zawodowe. Z analizy danych wynika, iż w regionie występują szkoły, które nie dysponuje żadną pracownią, w której uczniowie mogliby odbywać praktyczną naukę zawodu. Natomiast w większości szkół zajęcia praktyczne w szkolnych pracowniach może odbywać mniej niż połowa uczniów. Tylko niewielki odsetek szkół daje możliwość praktycznej nauki zawodu we własnych pracowniach każdemu swojemu uczniowi²⁶⁰. Mając na uwadze powyższe oraz uwzględniając stały postęp technologiczny w gospodarce należy zauważyć, iż obecnie przed szkolnictwem zawodowym w regionie stoi spore wyzwanie. Aby jemu sprostać należy zatem inwestować w bazę lokalową i dydaktyczną, mając jednocześnie na uwadze regionalne zapotrzebowanie. Pozostanie w tyle oznacza utratę możliwości wyposażania mieszkańców regionu w wysokiej jakości kwalifikacje.

Tabela 3 (XI/10.4): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 10.4 *Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Osoby dorosłe w wieku 25-64 lata uczestniczące w kształceniu i szkoleniu	%	Słabiej rozwinięty	3,6	2012	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XI.2.A.2 (10.4) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 10.4 *Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej*

XI.2.A.2.1 (10.4) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

W ramach PI realizowany będzie projekt strategiczny zakładający wsparcie kształcenia zawodowego w kluczowych dla regionu branżach. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach projektu koncentrować się będą na poprawie jakości edukacji w odniesieniu do systemu kształcenia zawodowego z uwzględnieniem kluczowych dla rozwoju regionu obszarów. Umożliwienie realizacji działań w obszarze infrastruktury edukacji zawodowej poprzez m.in. wyposażenie i doposażenie szkół i placówek kształcenia zawodowego w nowoczesny sprzęt niezbędny do realizacji procesu kształcenia lub egzaminowania w określonej branży będzie miało wpływ na zwiększenie efektywności edukacji oraz jej upowszechnienie w regionie. Dodatkowo realizowane interwencje będą również sprzyjały dostosowaniu edukacji do potrzeb regionalnego rynku pracy, gdyż wsparcie w infrastrukturę kształcenia zawodowego nastąpi w ujęciu wewnątrzregionalnym z uwzględnieniem potrzeb danego obszaru. Działania podejmowane w ramach projektu strategicznego uwzględnić również będą możliwości wsparcia ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego lub innych jednostek organizacyjnych realizujących zadania do nich zbliżone.

²⁶⁰ *Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim*, Opole 2012 r., s.172-238.

Główne typy przedsięwzięć

- zakup sprzętu i wyposażenia;
- modernizacja obiektów infrastruktury szkolnictwa zawodowego, w tym m.in. centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Główne grupy docelowe

Wsparcie skierowane zostanie do szkół i placówek kształcenia zawodowego.

Zasięg terytorialny

Wsparciem zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

- podmioty działające w obszarze edukacji.

Cross-financing

W ramach PI 10.4 przewidziano wykorzystanie mechanizmu cross-financingu. Zastosowanie finansowania krzyżowego musi być uzasadnione z punktu widzenia skuteczności lub efektywności osiągnięcia założonych rezultatów i celów oraz może stanowić maksymalnie 10% alokacji OP XI.

XI.2.A.2.2 (10.4) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 10.4 planuje się realizację projektu strategicznego skierowanego do szkół i placówek kształcenia zawodowego w regionie. Projekt wsparty w ramach trybu pozakonkursowego charakteryzować będzie się wysoką wartością i znaczeniem dla regionu. Przedsięwzięcie ze względu na swój kompleksowy charakter i znaczny zasięg oddziaływania w istotny sposób przyczyni się do osiągnięcia wyznaczonego dla PI 10.4 celu szczegółowego. Pozostałe zapisy zgodne z punktem XI.2.A.2.2 (9.1).

XI.2.A.2.3 (10.4) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

W przypadku PI 10.4 nie przewidziano wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej jako formy wsparcia obok dotacji.

XI.2.A.2.4 (10.4) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XI.2.A.2.5 (10.4) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XI/10.4): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	17	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XI.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

XI.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej XI

Tabela 6 (XI): Ramy wykonania OP XI, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.*
Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	do uzup.	40	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba nowych/ przebudowanych/ przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	do uzup.	50	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	do uzup.	30	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty	szt.	EFRR	Stabiej rozwinięty	do uzup.	17	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR	Stabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR	Stabiej rozwinięty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

XI.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej XI

Tabele 7-12 (XI): Tabele przedstawiające zastosowane w OP XI kategorie interwencji*

Kategoria regionu i fundusz: Stabiej rozwinięty/EFRR											
Tabela 7: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9: Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11: Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12: Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

XI.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP XI ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

XII.2.A.0 INSTRUMENTY FINANSOWE

Województwo opolskie posiada duże doświadczenie we wdrażaniu instrumentów inżynierii finansowej - w perspektywie 2007-2013 na ten obszar przeznaczone zostało około 25 mln Euro z EFRR. Dofinansowanie funduszy świadczących usługi w zakresie zwrotnego wsparcia ułatwiło dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji przedsiębiorcom, wypełniając lukę na rynku usług finansowych. Dotychczas w województwie opolskim instrumenty finansowe stosowane były wyłącznie w obszarze wsparcia konkurencyjności przedsiębiorstw, mimo takiego ograniczenia tematycznego, spotkały się z dużym zainteresowaniem ze strony przedsiębiorstw. Oferta skierowana została w szczególności do mikro i małych firm, które z uwagi na rygorystyczne wymogi banków komercyjnych nie mają możliwości w tych instytucjach otrzymać kredytów. Za jeden z sukcesów we wdrażaniu instrumentów inżynierii finansowej w ramach RPO WO 2007-2013 można uznać fakt, iż opolskie było pierwszym województwem w kraju, w którym rozpoczął się tzw. „drugi obrót” funduszu pożyczkowego. Do sprawnej realizacji projektu przyczyniło się zainteresowanie przedsiębiorstw zwrotną formą finansowania inwestycji, które przez wszystkie lata realizacji Programu utrzymywało się na niezmiennie wysokim poziomie. Spośród ponad 36 tys. aktywnych przedsiębiorstw sektora MSP w województwie opolskim²⁶¹, ze zwrotnych form finansowania inwestycji w ramach RPO WO 2007-2013 skorzystało 2%. Jednak biorąc pod uwagę, iż działalność inwestycyjną prowadzi około 60% przedsiębiorstw²⁶², sektor MSP finansuje, co do zasady inwestycje ze środków własnych (ponad 65% inwestycji²⁶³), a kredyty stanowią źródło finansowania dla ponad 20% inwestycji, wsparcie oferowane przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe w ramach RPO WO 2007-2013 można uznać za znaczące. Dzięki działalności pośredników finansowych do regionalnej gospodarki trafiło 32,1 mln Euro pożyczek oraz poręczeń, a największą grupę beneficjentów stanowiły mikroprzedsiębiorstwa²⁶⁴. Pośrednicy finansowi realizujący projekty w ramach RPO WO 2007-2013 to instytucje z wieloletnim doświadczeniem na rynku, dysponujący odpowiednim potencjałem administracyjnym²⁶⁵. Zakłada się, że w dłuższej perspektywie działalność podmiotów oferujących instrumenty zwrotne wpłynie pozytywnie na konkurencyjność sektora MSP działającego w regionie. Efektywność i adekwatność do potrzeb instrumentów zwrotnych oferowanych w perspektywie 2007-2013 została potwierdzona badaniem ewaluacyjnym przeprowadzonym w 2012 r., które dodatkowo wykazało konieczność ciągłego udoskonalania systemu wdrażania instrumentów finansowych, odpowiednio szerokiej ich promocji, a także podnoszenia świadomości przedsiębiorstw w tym zakresie²⁶⁶.

Interwencja w ramach OP XII RPO WO 2014-2020 jest odpowiedzią na wyzwania określone w priorytetach EU2020, tj. rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, a także w projektach przewodnich *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* oraz *Polityka przemysłowa w erze globalizacji*. Zniwelowanie uzależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, propagowanie efektywności energetycznej, a także

²⁶¹ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2010–2011, Warszawa 2012.

²⁶² GLOBAL ENTREPRENEURSHIP MONITOR Polska, Warszawa 2012.

²⁶³ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce..., Warszawa 2012.

²⁶⁴ Dane z Informacji kwartalnej z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 wg stanu na 30 września 2013 r.

²⁶⁵ Fundacja Rozwoju Śląska i Wspierania Inicjatyw Lokalnych w Opolu, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych. Każda z tych instytucji ma 20 lat lub więcej doświadczenia rynkowego.

²⁶⁶ Raport końcowy z badania ewaluacyjnego pn. *Ocena efektywności wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE*, Opole 2012.

wzmacnianie przewagi konkurencyjnej europejskiego biznesu, szczególnie sektora produkcji i MSP²⁶⁷ stanowią wyzwania priorytetowe w perspektywie 2014-2020. Działania zaprojektowane w RPO WO 2014-2020 przyczynią się ponadto do osiągnięcia celów polityk krajowych. Jednym z celów Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” jest *Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki*. Osiągnięcie tego celu zapewnione będzie m.in. poprzez realizację kierunku działań *Ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MSP*²⁶⁸, w ramach którego określono, iż konieczne jest zwiększenie liczby i zasięgu działania instytucji oferujących finansowanie dłużne lub ułatwiających dostęp do takiego finansowania w poszczególnych regionach²⁶⁹. W Programie Rozwoju Przedsiębiorstw, będącym dokumentem wykonawczym do ww. strategii, za jedno z istotnych działań na rzecz realizacji celu SIEG *Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjności* uznano *Utworzenie systemu finansowych instrumentów zwrotnych skierowanych na zakup nowoczesnych technologii, maszyn oraz urządzeń*²⁷⁰, które będzie skierowane do przedsiębiorstw z sektora MSP zamierzających zwiększyć swoją innowacyjność. Planując OP dedykowaną instrumentom finansowym wzięto pod uwagę również zapisy UP, w której zaznaczono, iż wielokrotny obrót środkami instrumentów finansowych zapewni ciągły dostęp do kapitału, także poza okresem kwalifikowalności perspektywy 2014-2020²⁷¹. Co również istotne, konieczność zastosowania tego typu finansowania w regionie potwierdzają także zapisy SRWO 2020 w celu strategicznym 4 *Dynamiczne przedsiębiorstwa* oraz RSIWO2020 w celu strategicznym III.2 *Rozwój instrumentów inżynierii finansowej na rzecz wsparcia specjalizacji inteligentnych*. Mając na uwadze pozytywny odbiór finansowania zwrotnego wśród podmiotów gospodarczych i pozostające na wysokim poziomie zainteresowanie takimi formami finansowania inwestycji, IZRPO WO 2014-2020 podjęła decyzję o rozszerzeniu zakresu stosowania instrumentów finansowych w perspektywie 2014-2020 o obszary: odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej oraz tworzenia przedsiębiorstw i samozatrudnienia²⁷². Przewaga instrumentów zwrotnych nad dotacjami, wynika m.in. z możliwości wielokrotnego wykorzystania zasobów, a tym samym wsparcia większej liczby projektów²⁷³. Poza przyjętą w Programie koncentracją tematyczną i terytorialną, IZRPO WO 2014-2020 podjęła decyzję o zastosowaniu koncentracji form pomocy, dlatego też instrumenty finansowe zostały ujęte w ramach jednej wielotematycznej oraz dwufunduszowej OP. Oś XII łączy interwencję kilku celów tematycznych oraz obu funduszy finansujących RPO WO 2014-2020, EFRR oraz EFS. Dodatkowym atutem takiego podejścia jest czytelny układ Programu dla przyszłych beneficjentów, przejrzysty monitoring postępu wdrażania, możliwość sprawnego zarządzania finansowego. Skoncentrowanie instrumentów finansowych w jednej OP umożliwi ponadto rzetelną ich ocenę oraz porównanie efektywności. IZRPO WO 2014-2020 podjęła decyzję o koncentracji form pomocy wykorzystując możliwości określone w art. 110 ust. 5 projektu Rozporządzenia ogólnego. Bazując na dotychczasowych doświadczeniach zakłada się, że w perspektywie 2014-2020 w województwie opolskim wspierane będą fundusze pożyczkowe oraz fundusze poręczeniowe. Zakłada się system wdrażania, w którym zgodnie z projektem Rozporządzenia ogólnego Instytucja Zarządzająca powierza zadania wykonawcze podmiotowi prawa publicznego lub prywatnego, wybranemu zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi i krajowymi²⁷⁴. System ten podobny będzie do obowiązującego w latach 2007-2013, tj. Instytucja Zarządzająca (lub Instytucja Pośrednicząca działająca w jej imieniu) w procedurze konkursowej dokona wyboru pośredników finansowych. Zasady funkcjonowania instrumentów

²⁶⁷ Komunikat Komisji. *Europa 2020...*, s. 6.

²⁶⁸ *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki...*, s. 45.

²⁶⁹ *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki...*, s. 47.

²⁷⁰ *Program Rozwoju Przedsiębiorstw...*, s. 49.

²⁷¹ *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020...*

²⁷² Zgodnie z art. 32 projektu Rozporządzenia ogólnego, wsparcie wymienionych obszarów za pośrednictwem instrumentów finansowych powinno zostać uzasadnione w ocenie ex-ante.

²⁷³ *Polityka Spójności oparta na wynikach i jej rola w realizacji celów Strategii Europa 2020*, s. 31.

²⁷⁴ Art. 33 ust. 4 pkt b) (iii) projektu Rozporządzenia ogólnego.

finansowych uregulowane zostaną w aktach prawnych na poziomie krajowym²⁷⁵. Ponadto dla przejrzystości zasad wdrażania OP XII, IZRPO WO 2014-2020 opracuje wytyczne programowe dla tego obszaru. Dla efektywnego wdrożenia działań związanych z finansowaniem zwrotnym niezbędne jest zapewnienie odpowiednio wysokiego potencjału instytucjonalnego u pośredników finansowych. Doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 wskazują, że niezwykle istotne jest także zwiększenie świadomości przedsiębiorców w zakresie pozadotacyjnego finansowania inwestycji. W tym celu konieczne będzie prowadzenie przez pośredników finansowych kampanii promujących finansowanie rewolwingowe.

XII.2.A.1 (1.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 1.2 *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)*

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw

Działalność innowacyjna, uznawana za jeden z bardziej istotnych czynników wpływających na poziom rozwoju gospodarczego w województwie opolskim wskazywana jest jako jeden z obszarów problemowych. Z badań Komisji Europejskiej wynika, że województwo opolskie jest słabym innowatorem²⁷⁶. Region charakteryzuje m.in. niski udział przedsiębiorstw przemysłowych współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej, a także niski udział przedsiębiorstw usługowych wdrażających innowacje. W gospodarce województwa opolskiego istotną rolę odgrywa przemysł, natomiast wysoce niezadowolający jest poziom rozwoju sektora usług rynkowych. Biorąc pod uwagę prognozy dotyczące roli tego sektora w przyszłości, na podniesienie konkurencyjności gospodarki województwa duży wpływ będą miały wysokowydajne i kompleksowe usługi²⁷⁷. Wśród potencjałów rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego wymienia się atrakcyjność inwestycyjną regionu, w skład której włącza się system instrumentów finansowych funkcjonujący w województwie opolskim. Działalność instytucji umożliwiających finansowanie inwestycji pozabankowymi funduszami zwrotnymi w województwie opolskim rozwija się systematycznie od 2005 r., wzrasta także zainteresowanie przedsiębiorców takimi formami wsparcia rozwoju działalności²⁷⁸. Wyzwanie tematyczne *Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z nauką* oraz określony w jego ramach cel strategiczny *Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka SRWO 2020* wskazują na konieczność wzmocnienia innowacyjności przedsiębiorstw w regionie. Mając na uwadze powyższe, IZRPO WO 2014-2020 podjęła decyzję o wsparciu przedsięwzięć innowacyjnych przy zastosowaniu dwóch strumieni środków. W ramach specjalizacji regionalnych przewidziano dotacje bezpośrednie w OP I *Innowacje w gospodarce*, natomiast w OP XII *Instrumenty finansowe* zastosowane zostaną zwrotne formy finansowania, tj. pożyczki i poręczenia. Włączenie innowacji do katalogu zastosowania instrumentów finansowych przyczyni się do osiągnięcia założeń SRK 2020, w której zaznaczono, że finansowanie innowacji będzie oparte w większym stopniu na instrumentach inżynierii finansowej²⁷⁹. Oczekiwany rezultatem wdrażania instrumentów zwrotnych w ramach PI 1.2 będzie podniesienie innowacyjności przedsiębiorstw województwa opolskiego.

²⁷⁵ *Instrumenty finansowe w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, zakres i forma*, wersja 4.0 z dnia 15 marca 2013 r., s. 18.

²⁷⁶ *Regional Innovation Scoreboard 2012*, Komisja Europejska, 2012, s. 14.

²⁷⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 35.

²⁷⁸ *Materiał roboczy do wypracowania diagnozy...*, s. 135.

²⁷⁹ *Strategia Rozwoju Kraju 2020 ...*, s. 64.

Tabela 3 (XII/1.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 1.2 *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Čzęstotliwość raportowania
1.	-	<i>Przedsiębiorstwa innowacyjne wg rodzajów wprowadzonych innowacji : – przedsiębiorstwa z sektora usług – przedsiębiorstwa przemysłowe</i>	%	Słabiej rozwinięty	10,3 20,07	2011	wzrost	GUS	corocznie
2.	-	<i>Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach</i>	mln PLN	Słabiej rozwinięty	287,9	2010	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.2 (1.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 1.2 *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje (...)*

XII.2.A.2.1 (1.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Podniesienie stopnia innowacyjności przedsiębiorstw województwa opolskiego możliwe będzie do osiągnięcia dzięki wsparciu zwrotnych instrumentów finansowania przedsięwzięć innowacyjnych. Działania podejmowane w ramach PI 1.2 dotyczyć będą rozwoju instrumentów zwrotnych w szczególności na rzecz wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach, zakupów technologii, praw własności intelektualnej, *know-how* lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej, a także wsparcia uzyskania praw wyłącznych dla własnych rozwiązań technicznych.

Główne typy przedsięwzięć

- dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych;
- dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych;
- dokapitalizowanie innych publicznych instytucji finansowych oferujących zwrotne instrumenty finansowe.

Główne grupy docelowe

Przedsięwzięcia realizowane w ramach PI 1.2 skierowane będą do przedsiębiorstw z sektora MSP zamierzających zwiększyć swoją innowacyjność.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 1.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie) w ramach OSI Depopulacja. Mając na uwadze znaczenie specjalizacji regionalnych dla rozwoju gospodarczego województwa, w ramach OP I *Innowacje w gospodarce* zastosowane będzie wsparcie dotacyjne dla przedsiębiorstw inwestujących w innowacje w zakresie specjalizacji regionalnych. Natomiast inwestycje spoza regionalnych specjalizacji wspierane będą w formie zwrotnej w ramach OP XII.

Główne typy beneficjentów

Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju systemu finansowania zwrotnego realizowane będą przez pośredników finansowych charakteryzujących się odpowiednim doświadczeniem oraz potencjałem administracyjnym.

Cross-financing

W ramach PI 1.2 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

XII.2.A.2.2 (1.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Sposób wyboru i finansowania projektów

W ramach PI 1.2 przewiduje się konkursowy tryb wyboru projektów. Sposób weryfikacji projektów będzie zdeterminowany przez szczegółowe kryteria, które zostaną zatwierdzone przez KM RPO WO 2014-2020 oraz procedury wyboru i oceny projektów określone przez IZRPO WO z uwzględnieniem regulacji unijnych i krajowych w tym obszarze. Zakłada się wielostopniowy proces oceny projektów, w ramach którego weryfikowana będzie m.in. zgodność operacji z demarkacją określającą zakres interwencji EFRR i EFS na poziomie regionalnym oraz spełnianie zasad horyzontalnych, tj. m.in. promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważony rozwój oraz wspieranie rozwiązań ICT. Proces oceny projektów będzie się składał z oceny formalnej, w trakcie której badana będzie kompletność złożonej dokumentacji oraz jej zgodność z wytycznymi IZRPO WO 2014-2020, a także oceny merytorycznej, podczas której oceniana będzie m.in. wykonalność projektu, realność jego założeń, celowość, efektywność oraz wkład w realizację celu szczegółowego PI. Kierunkowe zasady wyboru projektów, które powinny przyczynić się do osiągnięcia założonych celów, zostaną szczegółowo opisane w dokumentach wdrożeniowych i wytycznych programowych IZRPO WO 2014-2020. Ponadto tryb weryfikacji projektów, w tym szczegółowe zasady oceny i wyboru projektów zostaną wskazane w wytycznych horyzontalnych, opracowanych na poziomie MRR. Maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych w projektach wyniesie 95%. Maksymalna wysokość dofinansowania projektów objętych pomocą publiczną wynikać będzie z krajowych regulacji w tym zakresie. Ewentualna możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki, a także jej wielkość zostanie uszczegółowiona na etapie zawierania umowy o dofinansowanie projektu, zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi i wytycznymi.

XII.2.A.2.3 (1.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

OP XII w całości realizowana jest poprzez instrumenty finansowe.

XII.2.A.2.4 (1.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XII.2.A.2.5 (1.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XII/1.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	211	IZ	corocznie

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
2.	Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	2	IZ	corocznie
3.	Liczba wspartych funduszy poręczeniowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.1 (3.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 3.3 Wsparcie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Cel szczegółowy 2: Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw przez rozwój nowych produktów i usług w MSP z wykorzystaniem finansowania zwrotnego

W województwie opolskim sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw stanowi prawie 100% ogółu podmiotów gospodarki narodowej. Pomimo wysokiej roli sektora MSP w gospodarce regionu, zauważyć można deficyt przedsiębiorczości, a także niezadowalający poziom konkurencyjności opolskich przedsiębiorstw. Zwiększenie aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw przyczyni się do ich trwałego rozwoju, umożliwi wykorzystanie przewag konkurencyjnych, a tym samym poprawi sytuację rynkową. Z uwagi na niski poziom rozwoju sektora usług oraz prognozowany wzrost znaczenia tego sektora w przyszłości konieczne jest jego wzmocnienie, co przyczyni się do podniesienia konkurencyjności gospodarki województwa opolskiego. *Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z nauką* to jedno z wyzwań rozwojowych, ujętych w SRWO 2020. Odpowiedzią na to wyzwanie jest cel strategiczny *Dynamiczne przedsiębiorstwa*, do realizacji którego przyczynią się działania dotyczące zwiększenia produktywności i zmiany strukturalne przedsiębiorstw, podejmowane w PI 3.3 w ramach RPO WO 2014-2020. Wzmacnianie konkurencyjności opolskich przedsiębiorstw realizowane będzie za pomocą dwóch strumieni środków. Wsparcie dotacyjne, skierowane zostanie do przedsiębiorstw z obszaru powiatów przygranicznych, na rozwój nowych produktów i usług w obszarze *life and environmental sciences*, w OP III *Konkurencyjna gospodarka*. Natomiast inwestycje w pozostałych branżach będą realizowane na terenie całego województwa opolskiego z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych.

Tabela 3 (XII/3.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 3.3 Wsparcie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Nakłady inwestycyjne ogółem	mln PLN	Słabiej rozwinięty	1 248,0	2012	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.2 (3.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 3.3 *Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług*

XII.2.A.2.1 (3.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Jak wynika z badań Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości województwo opolskie jest jednym z sześciu województw o najniższych wartościach stopnia przedsiębiorczości. Działania podejmowane w ramach PI 3.3 dotyczyć będą instrumentów zwrotnych na rzecz rozwoju przedsiębiorstw, zwiększenia ich aktywności inwestycyjnej, a w konsekwencji skutkujące wzrostem zatrudnienia i trwałego wzmocnienia ich pozycji konkurencyjnej. Instrumentami finansowymi wspierane będą inwestycje przedsiębiorstw dotyczące m.in. rozbudowy przedsiębiorstwa prowadzącej do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (w tym turystycznych), zmiany procesu produkcyjnego lub sposobu świadczenia usług, a także inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny. Działania te powinny przyczynić się do tworzenia nowych miejsc pracy w regionie.

Główne typy przedsięwzięć

- dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych;
- dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych;
- dokapitalizowanie innych publicznych instytucji finansowych oferujących zwrotne instrumenty finansowe.

Główne grupy docelowe

Przedsięwzięcia realizowane w ramach PI 3.3 skierowane będą do przedsiębiorstw z sektora MSP zamierzających poprawiać swoją pozycję konkurencyjną, rozwijać prowadzoną działalność gospodarczą.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 3.3 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie) w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju systemu finansowania zwrotnego realizowane będą przez pośredników finansowych charakteryzujących się odpowiednim doświadczeniem oraz potencjałem administracyjnym.

Cross-financing

W ramach PI 3.3 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

XII.2.A.2.2 (3.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie XII.2.A.2.2 (1.2)

XII.2.A.2.3 (3.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

OP XII w całości realizowana jest poprzez instrumenty finansowe.

XII.2.A.2.4 (3.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XII.2.A.2.5 (3.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XII/3.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	302	IZ	corocznie
2.	Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	2	IZ	corocznie
3.	Liczba wspartych funduszy poręczeniowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.1 (4.1) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 4.1 Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii

Cel szczegółowy 3: Rozwój odnawialnych źródeł energii

Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii, jako wyzwanie współczesnej Europy zauważone zostało przez Komisję Europejską, która ponadto wskazuje, iż rozwój tego sektora działalności może przyczynić się do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy²⁸⁰. W województwie opolskim zauważalna jest tendencja wzrostowa w zakresie wykorzystania OZE w ogólnym bilansie energetycznym. Energia odnawialna produkowana jest ze wszystkich źródeł, a największy udział ma energia z wiatru²⁸¹. W regionie istnieje znaczący potencjał OZE w zakresie małej energetyki wiatrowej oraz geotermii²⁸². Rozwój odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim został określony, jako szansa uzyskania przewagi konkurencyjnej w skali krajowej i europejskiej. Intensyfikacja wykorzystania miejscowych zasobów odnawialnych źródeł energii, wsparcie sektora małych i średnich przedsiębiorstw, może spowodować, iż województwo opolskie będzie nie tylko producentem „zielonej energii” na własne potrzeby, ale stanie się jej ważnym eksporterem²⁸³. Działania podejmowane w ramach RPO WO 2014-2020 w obszarze odnawialnych źródeł energii są odpowiedzią na wyzwanie *Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku* określone w SRWO 2020 oraz przyczynią się do realizacji celu strategicznego *Wysoka jakość środowiska*²⁸⁴.

²⁸⁰ Stanowisko Służb Komisji..., s. 15.

²⁸¹ wg Ocena aktualnego stanu potencjału rozwoju odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim. RCE Łosiów, 2013

²⁸² Określenie potencjału energetycznego regionów Polski w zakresie odnawialnych źródeł energii – wnioski dla Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020, Warszawa 2011, s. 81 i 89.

²⁸³ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 94.

²⁸⁴ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 109.

Tabela 3 (XII/4.1): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 4.1 *Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	Słabiej rozwinięty	3,4	2011	wzrost	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.2 (4.1) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 4.1 *Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii*

XII.2.A.2.1 (4.1) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Działania podejmowane w ramach PI 4.1 dotyczyć będą instrumentów zwrotnych na rzecz rozwoju energetyki ze źródeł odnawialnych. Ze względu na konieczność zwiększenia produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii zasadnym jest utworzenie odrębnych instrumentów finansowych dla przedsiębiorstw zamierzających prowadzić lub prowadzących tego typu działalność.

Główne typy przedsięwzięć

- dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych;
- dokapitalizowanie funduszy poręczeniowych;
- dokapitalizowanie innych publicznych instytucji finansowych oferujących zwrotne instrumenty finansowe.

Główne grupy docelowe

Realizowane przedsięwzięcia skierowane będą do przedsiębiorstw z sektora MSP prowadzących działalność gospodarczą z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych.

Zasięg terytorialny

Wspieraniem w ramach PI 4.1 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju systemu finansowania zwrotnego realizowane będą przez pośredników finansowych charakteryzujących się odpowiednim doświadczeniem oraz potencjałem administracyjnym.

Cross-financing

W ramach PI 4.1 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

XII.2.A.2.2 (4.1) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie XII.2.A.2.2 (1.2)

XII.2.A.2.3 (4.1) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

OP XII w całości realizowana jest poprzez instrumenty finansowe.

XII.2.A.2.4 (4.1) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XII.2.A.2.5 (4.1) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XII/4.1): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	140	IZ	corocznie
2.	Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	IZ	corocznie
3.	Liczba wspartych funduszy poręczeniowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.1 (4.2) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 4.2 Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa

Cel szczegółowy 4: Ograniczenie strat i zużycia energii przez MSP z wykorzystaniem finansowania zwrotnego

Wysoka jakość środowiska województwa opolskiego jest jednym z celów strategicznych określonych w SRWO 2020, do realizacji którego przyczyni się interwencja RPO WO 2014-2020. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki, realizowane m.in. poprzez poprawę efektywności energetycznej zakładów przemysłowych jest jednym z celów operacyjnych SRWO 2020²⁸⁵.

Realizacja przedsięwzięć w ramach PI 4.2 jest także odpowiedzią na zalecenia dla Polski przedstawione przez Komisję Europejską. Z zaleceń tych w obszarze energooszczędnej gospodarki niskoemisyjnej wynika, że należy wspierać efektywność energetyczną m.in. w sektorze biznesu²⁸⁶. Mając na uwadze priorytetowe znaczenie wsparcia gospodarki niskoemisyjnej, zwiększenie efektywności energetycznej przedsiębiorstw wspierane będzie zarówno poprzez dotacje bezpośrednie, jak i instrumenty zwrotne. Dotacje udzielane będą przedsiębiorstwom z terenu podregionu nyskiego wg klasyfikacji NUTS3 w ramach OP IV *Gospodarka niskoemisyjna*. Wsparcie zwrotne oferowane w ramach PI 4.2 OP XII udzielane będzie bez ograniczeń terytorialnych.

Tabela 3 (XII/4.2): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 4.2 Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Zużycie energii elektrycznej na 1 mln PLN PKB	GWh	Słabiej rozwinięty	0,17	2010	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²⁸⁵ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 110.

²⁸⁶ Stanowisko Służb Komisji..., s. 15.

XII.2.A.2 (4.2) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 4.2 *Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez MSP/przez przedsiębiorstwa*

XII.2.A.2.1 (4.2) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Działania podejmowane w ramach PI 4.2 dotyczyć będą instrumentów zwrotnych na rzecz poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstw. Przedsięwzięcia wspierane przez pożyczki polegać będą w szczególności na poprawie bilansu energetycznego przedsiębiorstw poprzez zmniejszanie strat energii, ciepła oraz wody.

Główne typy przedsięwzięć

- dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych;
- dokapitalizowanie innych publicznych instytucji finansowych oferujących zwrotne instrumenty finansowe.

Główne grupy docelowe

Realizowane przedsięwzięcia skierowane będą do przedsiębiorstw z sektora MSP zamierzających zmniejszać energochłonność procesów produkcyjnych, a także zwiększać efektywność energetyczną.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 4.2 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju systemu finansowania zwrotnego realizowane będą przez pośredników finansowych charakteryzujących się odpowiednim doświadczeniem oraz potencjałem administracyjnym.

Cross-financing

W ramach PI 4.2 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

XII.2.A.2.2 (4.2) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie XII.2.A.2.2 (1.2)

XII.2.A.2.3 (4.2) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

OP XII w całości realizowana jest poprzez instrumenty finansowe.

XII.2.A.2.4 (4.2) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XII.2.A.2.5 (4.2) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XII/4.2): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	56	IZ	corocznie

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
2.	Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.1 (4.3) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 4.3 *Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Cel szczegółowy 5: Zmniejszenie energochłonności mieszkalnictwa poprzez zastosowanie instrumentów finansowych

Interwencja RPO WO 2014-2020 w obszarze efektywności energetycznej mieszkalnictwa wypełnia tematyczne wyzwanie rozwojowe SRWO 2020 *Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku*, któremu odpowiada cel strategiczny *Wysoka jakość środowiska*. Do działań wpływających na poprawę stanu środowiska w województwie opolskim poza przedsięwzięciami związanymi z energetyką odnawialną należą także działania związane z poprawą efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych²⁸⁷. W dokumencie pn. *Stanowisko służb Komisji w sprawie opracowania umowy o partnerstwie i programów w Polsce na lata 2014–2020* przedstawiono zalecenia dla Polski m.in. w obszarze energooszczędnej gospodarki niskoemisyjnej. Z zaleceń tych wynika, że należy objąć wsparciem m.in. przedsięwzięcia dotyczące efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych²⁸⁸.

Tabela 3 (XII/4.3): Zestawienie specyficznych dla programu wskaźników rezultatu dla EFRR/ FS, w podziale na cele szczegółowe PI 4.3 *Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

Lp.	Wskaźnik strategiczny z UP (jeśli zasadne)	Wskaźnik rezultatu (strategicznego) (EFRR/ FS)	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	-	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	GWh/rok	Słabiej rozwinięty	816	2011	spadek	GUS	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.2 (4.3) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 4.3 *Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym*

XII.2.A.2.1 (4.3) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Działania podejmowane w ramach PI 4.3 dotyczyć będą instrumentów zwrotnych na rzecz efektywności energetycznej budynków mieszkalnych. Przedsięwzięcia wspierane przez pożyczki

²⁸⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 110.

²⁸⁸ *Stanowisko Służb Komisji...*, s. 15.

polegać będą w szczególności na kompleksowej modernizacji energetycznej części wspólnej wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.

Główne typy przedsięwzięć

- dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych;
- dokapitalizowanie innych publicznych instytucji finansowych oferujących zwrotne instrumenty finansowe.

Główne grupy docelowe

Realizowane przedsięwzięcia skierowane będą do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych zamierzających inwestować w poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych przez nie zarządzanych. Ww. podmioty na potrzeby realizacji wsparcia RPO WO 2014-2020 traktowane będą jak przedsiębiorstwa.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 4.3 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie).

Główne typy beneficjentów

Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju systemu finansowania zwrotnego realizowane będą przez pośredników finansowych charakteryzujących się odpowiednim doświadczeniem oraz potencjałem administracyjnym.

Cross-financing

W ramach PI 4.3 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

XII.2.A.2.2 (4.3) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie XII.2.A.2.2 (1.2)

XII.2.A.2.3 (4.3) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

OP XII w całości realizowana jest poprzez instrumenty finansowe.

XII.2.A.2.4 (4.3) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XII.2.A.2.5 (4.3) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XII/4.3): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba przedsięwzięć otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	56	IZ	corocznie
2.	Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.1 (8.7) Opis celów szczegółowych, oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników rezultatu PI 8.7 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy

Cel szczegółowy 6: Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez instrumenty zwrotne

Województwo opolskie cechuje trudna sytuacja na rynku pracy, charakteryzująca się m.in. niedopasowaniem struktury podaży do popytu, wyższym – rejestrowanym – bezrobociem w części zachodniej województwa, wysokim udziałem długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych oraz wysokim udziałem osób z niskimi kwalifikacjami lub bez zawodu w strukturze bezrobocia. Do negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na rynku pracy zaliczyć można wysoki udział bezrobotnych poniżej 25 roku życia, rosnący udział osób niepełnosprawnych, dyskryminację wobec kobiet, niepełnosprawnych i osób w wieku powyżej 50 lat²⁸⁹. Kolejnym zjawiskiem niekorzystnie wpływającym na poziom zatrudnienia województwa opolskiego jest relatywnie niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców regionu. Województwo opolskie pod względem podstawowych wskaźników przedsiębiorczości zajmuje odległe miejsca w rankingach międzyregionalnych. W SRWO 2020 tematycznym wyzwaniem rozwojowym jest *Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo*, któremu odpowiada cel strategiczny *Konkurencyjny i stabilny rynek pracy*. Osiągnięcie tego celu możliwe będzie m.in. poprzez tworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia, a przede wszystkim drogą ułatwień w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej²⁹⁰. Interwencja RPO WO 2014-2020 w ramach PI 8.7 przyczyni się do zwiększenia poziomu samozatrudnienia w województwie opolskim, co przełoży się na osiągnięcie celów określonych w SRWO 2020. Mając na uwadze znaczenie samozatrudnienia dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa, IZRPO WO 2014-2020 podjęła decyzję o dwutorowym wsparciu tego obszaru. Wsparcie dotacyjne na zakładanie działalności gospodarczej udzielane będzie w ramach OP VIII *Konkurencyjny rynek pracy*. Natomiast pożyczki na zakładanie działalności gospodarczej udzielane będą w ramach OP XII. Jedną z form aktywizacji osób na rynku pracy jest wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę wyższą efektywność instrumentów finansowych, a także rekomendacje KE dotyczące zwiększenia zasięgu stosowania pożyczek i poręczeń, w perspektywie finansowej 2014-2020 zakłada się wsparcie preferencyjnymi pożyczkami lub poręczeniami osób fizycznych zamierzających założyć działalność gospodarczą.

Tabela 4 (XII/8.7): Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na PI i kategorie regionów, dot. PI 8.7 *Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy*

Lp.	Wskaźnik rezultatu (bezpśredniego lub długoterminowe)	Kategoria regionu lub YEI	Jednostka pomiaru	Referencyjny wskaźnik produktu z listy wspólnych wskaźników UE	Wartość bazowa	Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób zatrudnionych po opuszczeniu programu (w tym samozatrudnieni)	Słabiej rozwinięty	osoba	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w programie	do uzup.	osoba	do uzup.	do uzup.	monitoring	1/rok

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²⁸⁹ Materiał roboczy do wypracowania diagnozy..., s. 194.

²⁹⁰ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s. 88.

XII.2.A.2 (8.7) Opis przedsięwzięć planowanych w ramach PI 8.7 *Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy*

XII.2.A.2.1 (8.7) Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Działania podejmowane w ramach PI 8.7 dotyczyć będą instrumentów zwrotnych, tj. preferencyjnych pożyczek dla osób zamierzających założyć własną firmę.

Główne typy przedsięwzięć

- dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych;
- dokapitalizowanie innych publicznych instytucji finansowych oferujących zwrotne instrumenty finansowe.

Główne grupy docelowe

Realizowane przedsięwzięcia skierowane będą do osób fizycznych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.

Zasięg terytorialny

Wsparciem w ramach PI 8.7 zostanie objęty cały obszar województwa opolskiego (także obszary wiejskie) w ramach OSI Depopulacja.

Główne typy beneficjentów

Przedsięwzięcia dotyczące rozwoju systemu finansowania zwrotnego realizowane będą przez pośredników finansowych charakteryzujących się odpowiednim doświadczeniem oraz potencjałem administracyjnym.

Cross-financing

W ramach PI 8.7 nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

XII.2.A.2.2 (8.7) Opis kierunkowych zasad wyboru projektów

Zgodnie z opisem w punkcie XII.2.A.2.2 (1.2)

XII.2.A.2.3 (8.7) Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

OP XII w całości realizowana jest poprzez instrumenty finansowe.

XII.2.A.2.4 (8.7) Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie zakłada się realizacji dużych projektów.

XII.2.A.2.5 (8.7) Układ wskaźników produktu

Tabela 5 (XII/8.7): Zestawienie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu dla EFRR, EFS i FS, w podziale na PI i kategorie regionów oraz rezultatu bezpośredniego w przypadku EFS

Lp.	Wskaźnik produktu (EFRR, FS, EFS) i rezultatu bezpośredniego (EFS) WLWK 2014 oraz wskaźniki specyficzne dla programu	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1.	Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinięty	378	IZ	corocznie

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XII.2.A.3 Opis przedsięwzięć EFS z zakresu innowacji społecznych, współpracy trans-granicznej oraz wkładu EFS do realizacji celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy

XII.2.A.4 Ramy wykonania Osi priorytetowej XII

Tabela 6 (XII): Ramy wykonania OP XII, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)*	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.*
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	765	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba wspartych funduszy pożyczkowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	7	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba wspartych funduszy poręczeniowych	szt.	EFRR	Słabiej rozwinęty	do uzup.	3	IZ	do uzup.	do uzup.
Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoba	EFS	Słabiej rozwinęty	do uzup.	378	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakontraktowanych	Euro	EFRR/ EFS	Słabiej rozwinęty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.
Wartość projektów zakończonych	Euro	EFRR/ EFS	Słabiej rozwinęty	do uzup.	nd.	IZ	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Kolumny zostaną uzupełnione po otrzymaniu interpretacji z MRR

XII.2.A.5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej XII

Tabele 7-12 (XII): Tabele przedstawiające zastosowane w OP XII kategorie interwencji*

Kategoria regionu i funduszu: Słabiej rozwinięty/EFRR i EFS											
Tabela 7 (XII): Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 (XII): Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 (XII): Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 (XII): Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 (XII): Wymiar 7 EFS secondary theme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12 (XII): Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/ FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

XII.2.A.6 Planowane wykorzystanie pomocy technicznej dla wzmocnienia zdolności administracyjnych

Zakres ewentualnego wsparcia OP XII ze środków pomocy technicznej RPO WO 2014-2020, znajduje się w Sekcji XIII.2.B.0, tj. w części poświęconej opisowi OP XIII.

2.B OPIS OSI PRIORYTETOWYCH DLA POMOCY TECHNICZNEJ ZE WSKAZANIEM REALIZOWANYCH PRIORYTETÓW INWESTYCYJNYCH ORAZ WYZNACZONYCH CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH

XIII.2.B.0 POMOC TECHNICZNA

Doświadczenia lat 2004-2006 oraz okresu programowania 2007-2013, w tym RPO WO 2007-2013 wskazują, iż dla sprawnego i efektywnego wdrażania środków konieczne jest wsparcie finansowe instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu. Podobnie, jak w poprzednich latach, niezbędne jest wsparcie w zakresie finansowania kosztów zatrudnienia odpowiednio wykwalifikowanego personelu, szkoleń pracowników, wyposażenia instytucji w niezbędny sprzęt, organizacji i obsługi posiedzeń KM RPO WO 2014-2020, jak również działań promocyjnych i informacyjnych. Bez uzyskania pomocy finansowej w tym zakresie, procesy wdrożenia RPO WO 2007-2013 oraz komponentu regionalnego PO KL nie zostałyby zrealizowane tak sprawnie. Jednym z dowodów skuteczności dotychczasowego wsparcia ze środków pomocy technicznej jest fakt, iż województwo opolskie zajęło:

- pierwsze miejsce w rankingu województw najszybciej i najefektywniej wdrażających regionalne programy operacyjne, dzięki czemu zwiększyło dostępną alokację w ramach RPO WO 2007-2013 o ok. 15%²⁹¹;
- trzecie miejsce w rankingu województw najszybciej i najefektywniej wdrażających komponent regionalny PO KL, dzięki czemu zwiększyło dostępną alokację w ramach PO KL o blisko ok. 21 %²⁹².

Możliwe było to dzięki dokonywaniu stałej, elastycznej korekty działań wdrożeniowych Programów i wyeliminowaniu elementów mających potencjalnie wpływ na opóźnienia w realizacji projektów. Tym samym wskazane jest, by w nowej perspektywie finansowej możliwe było wykorzystanie doświadczeń z lat 2007-2013, a więc kontynuowanie zadań i metod postępowania. Jednym z oczekiwanych efektów realizacji działań w ramach Osi Priorytetowej XIII RPO WO 2014-2020 jest również płynne przejście z okresu programowania 2007-2013 w kolejny okres, jak również przygotowanie do kolejnej perspektywy finansowej po 2020 roku.

XIII.2.B.1 Cele szczegółowe Osi priorytetowej XIII oraz oczekiwane rezultaty

Cele szczegółowe:

- Cel A:** **Zapewnienie pełnej absorpcji środków dostępnych w ramach RPO WO 2014-2020**
Pozwoli to na osiągnięcie rezultatu A
- Cel B:** **Zapewnienie poprawnego przygotowania projektów w celu ich sprawnej realizacji i maksymalizacji efektów**
Pozwoli to na osiągnięcie rezultatu B
- Cel C:** **Zapewnienie spójnego systemu informacji i promocji oraz ewaluacji RPO WO 2014-2020**
Pozwoli to na osiągnięcie rezultatu C

²⁹¹ Uchwała Nr 53 Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 z 9 lutego 2011 r. w sprawie alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realokacji w ramach regionalnych programów operacyjnych (DKS/KK(2011)/53/U).

²⁹² Uchwała Nr 52 Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 z 9 lutego 2011 r. w sprawie alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realokacji w ramach krajowych programów operacyjnych (DKS/KK(2011)/52/U).

Rezultaty:

- Rezultat A: Pełna absorpcja środków dzięki wysokim kwalifikacjom pracowników, wsparciu organizacyjnemu wdrażania Programu, odpowiedniemu zapleczu technicznemu oraz działaniom informacyjno-promocyjnym
- Rezultat B: Efektywne wdrożenie Programu dzięki przygotowaniu członków komitetów i innych ciał pomocniczych do efektywnego i eksperckiego wykonywania zadań
- Rezultat C: Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie możliwości uzyskania wsparcia i wykorzystania środków w ramach RPO WO 2014-2020

Dla osiągnięcia Celu A niezbędne jest jak najlepsze przygotowanie IZRPO WO oraz IP II do wdrożenia Programu oraz zakończenia wdrażania i rozliczania zarówno RPO WO 2007-2013, jak i komponentu regionalnego PO KL. Niezbędne w tym celu jest wzmocnienie wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu, w szczególności poprzez zabezpieczenie powierzchni biurowych wraz z kosztami eksploatacji, doposażenie stanowisk pracy, w tym zakup niezbędnego sprzętu (m.in. komputerowego wraz z oprogramowaniem), materiałów biurowych, wdrożenie/dostosowanie systemu informatycznego obsługującego Program i zapewniającego pełne uczestnictwo w centralnym systemie informatycznym. Środki będą również kierowane na finansowanie kosztów zatrudnienia oraz szkoleń pracowników zaangażowanych w procesy związane z realizacją Programu, jak też finansowanie ich udziału w studiach specjalistycznych, konferencjach, seminariach i innych formach przygotowania zawodowego/podnoszenia kwalifikacji. Realizacja Celu A monitorowana będzie przy pomocy wskaźnika produktu nr 1.

Realizacja Celu B to podstawowa funkcja IZRPO WO i IP II. Wynika z niej szereg obowiązków, m.in. organizacja procesu naboru, oceny i wyboru projektów, monitorowanie ich realizacji, monitoring całego Programu, weryfikacja płatności i kontrola finansowa, archiwizacja dokumentów. Konieczne będzie więc zapewnienie stosownego wsparcia organizacyjnego, w szczególności obsługa komitetów i innych ciał pomocniczych (w tym służących ocenie i wyborowi projektów w ramach RPO WO 2014-2020), a także szkoleń i innych form przygotowania członków tych ciał do efektywnego i eksperckiego wypełniania zadań. Realizacja Celu B monitorowana będzie przy pomocy wskaźników produktu nr 2, 3.

Dążenie do osiągnięcia Celu C realizowane będzie poprzez działania informacyjno-promocyjne, służące rozpropagowaniu wiedzy na temat Programu (w tym dotyczące nowej perspektywy) w szczególności poprzez publikację materiałów informacyjnych, podręczników, biuletynów tematycznych, przygotowywanie serwisów i programów informacyjnych, działań informacyjnych o szerokim zasięgu²⁹³, analizy, ewaluacje, oceny i ekspertyzy specjalistyczne. Konieczne jest wsparcie beneficjentów i potencjalnych beneficjentów RPO WO 2014-2020 poprzez konferencje i seminaria oraz szkolenia, nakierowane w szczególności na działania umożliwiające poprawne przygotowanie i rozliczanie projektów, tematykę systemu zamówień publicznych w Polsce (z uwzględnieniem aspektów środowiskowych i społecznych) i polskiego systemu prawnego. Szkolenia te będą tym samym stanowić źródło porad w w/w zakresie również dla partnerów społeczno-gospodarczych, w tym organizacji pozarządowych. Realizacja Celu C monitorowana będzie przy pomocy wskaźnika produktu nr 4, 5, 6, 7 oraz wskaźnika rezultatu bezpośredniego nr 24.

²⁹³ Zgodnie z Załącznikiem V pkt 2.1 lit. b do projektu Rozporządzenia ogólnego.

XIII.2.B.2 Lista wskaźników rezultatu strategicznego

Tabela 13 (XIII): Wskaźniki rezultatu dla EFRR/FS/EFS (w podziale na cele szczegółowe)

Lp.	Wskaźniki	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (na rok 2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
1	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.	nd.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XIII.2.B.3 Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych w podziale na poszczególne cele szczegółowe

XIII.2.B.3.1 Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych

Główne typy przedsięwzięć²⁹⁴

- wynagrodzenia pracowników, zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2014-2020;
- szkolenia oraz inne formy przygotowania zawodowego/podnoszenia kwalifikacji pracowników, zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2014-2020;
- wydatki administracyjne oraz sprzęt (w tym komputerowy) dla pracowników, zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2014-2020;
- lokalny system informatyczny i jego integrowanie z innymi systemami;
- organizacja i obsługa procesu oceny i wyboru projektów, KM RPO WO 2014-2020 oraz innych ciał działających na rzecz Programu;
- informacja i promocja na rzecz RPO WO 2014-2020, zgodnie z horyzontalnymi zasadami informacyjno-promocyjnymi;
- ewaluacje, analizy oraz pozostałe ekspertyzy, zlecane na rzecz realizacji Programu.

Przedstawione powyżej obszary działań, dotyczące OP XIII wpisują się również w realizację celów EU2020 oraz *Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii „Europa 2020”*, tj. wszystkie instytucje zaangażowane w realizację RPO WO 2014-2020 będą dążyć do maksymalnej poprawy jakości świadczonych usług, co pozwoli na coraz efektywniejsze wdrożenie środków z perspektywy 2014-2020. Cel ten będzie realizowany m.in. poprzez skuteczne stosowanie monitoringu i ewaluacji, wdrażanie uproszczeń administracyjnych i skuteczne komunikowanie się z otoczeniem.

Wypełnienie wskazanych dla OP XIII celów będzie wymagało wsparcia dla podmiotów zaangażowanych w te procesy, polegającego na finansowaniu działań z zakresu programowania, przygotowania, zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny, certyfikacji, ewaluacji, informacji i promocji, rozpatrywania skarg i odwołań oraz kontroli i audytu RPO WO 2014-2020 oraz działań mających na celu zwiększenie zdolności administracyjnych do wdrażania tego Programu w ramach RPO WO 2014-2020. Doświadczenia z lat 2007-2013 wskazują również, iż najbardziej efektywne dla wdrażania pomocy technicznej jest podejście kompleksowe, tj. realizacja wybranych zadań przy współpracy z pozostałymi komponentami pomocy technicznej programów, wdrażanych przez danego beneficjenta pomocy technicznej. Pozwala to zoptymalizować wydatkowanie środków funduszy europejskich oraz ujednoczyć działania. Zadania w ramach OP XIII realizowane będą na podstawie planów działań pomocy technicznej RPO WO 2014-2020 - dokumentów o charakterze operacyjnym, obejmujących okres mieszczący się w jednym roku budżetowym lub też wieloletnich, w zależności od

²⁹⁴ Zgodnie z listą wydatków kwalifikowalnych, opracowanych przez IZ PO PT.

potrzeb beneficjenta. PDz stanowi jednocześnie wniosek o dofinansowanie zadań pomocy technicznej.

Główne grupy docelowe

Dla przedsięwzięć dotyczących pomocy technicznej nie określono grup docelowych, tj. osób, instytucji czy grup społecznych bezpośrednio korzystających z pomocy.

Główne typy beneficjentów

- Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020;
- Instytucje Pośredniczące II stopnia RPO WO 2014-2020.

Cross-financing

W ramach OP XIII nie przewidziano zastosowania finansowania krzyżowego.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

Ze względu na ograniczony zbiór beneficjentów, będących podmiotami publicznymi, wskazane jest, by projekty w ramach tej OP wybierane były w trybie pozakonkursowym. Za tym trybem wyboru przemawia dodatkowo fakt, iż projekty te będą mieć niezmiernie duże znaczenie dla efektywności wdrażania środków w ramach całego Programu.

Sposób finansowania projektów

W ramach OP XIII zostaną zagwarantowane wystarczające środki finansowe na programowanie, przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, certyfikację, ewaluację, informację i promocję, rozpatrywanie skarg i odwołań oraz kontrolę i audyt Programu.

Przeznaczone na realizację OP XIII środki wynoszą 37 864 847 EUR. Wartość ta w ujęciu procentowym przekracza 3,5% w odniesieniu do RPO WO 2014-2020, natomiast w ujęciu kwotowym przekracza 15 milionów EUR. Taka wysokość alokacji pozwoli na zaspokojenie potrzeb instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2014-2020, zgodnie z szacunkami, opartymi na wartości i zakresie projektów pomocy technicznej, realizowanych w województwie opolskim w 2013 roku. Nowe kierunki działań w perspektywie finansowej 2014-2020, tj. realizacja nowych zasad wdrażania Polityki Spójności dotyczących m.in. koncentracji tematycznej, przejęcie przez IZRPO WO 2014-2020 funkcji certyfikacji środków do KE, obowiązek popularyzacji zasady partnerstwa i szerszego wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej wymagają bowiem szerszego, niż dotychczas wsparcia finansowego IZ.

W ramach OP XIII założono, iż ze względu na charakter i cele projektów realizowanych w ramach pomocy technicznej, udzielone w ramach przedmiotowej Osi wsparcie będzie miało formę dotacji bezpośrednich, nie przewiduje się natomiast komplementarnego wsparcia w ramach instrumentów inżynierii finansowej. Maksymalny udział dofinansowania wydatków kwalifikowanych ustalony został na poziomie 85%. Koszty, ponoszone w ramach projektu, będą rozliczane w zależności od potrzeb - na zasadzie refundacji poniesionych wydatków, bądź też w ramach pozyskanych zaliczek.

Komplementarność i demarkacja

OP XIII jest komplementarna do programów operacyjnych finansowanych w ramach WRS z EFS, FS, przy zachowaniu podziału zadań wynikającego z przyjętej linii demarkacyjnej pomiędzy programami. Należy również eliminować podwójne finansowanie wydatków ponoszonych przez beneficjentów w ramach jednego lub kilku PO, w tym w ramach dwóch różnych perspektyw finansowych.

XIII.2.B.3.2 Wskaźniki produktu oraz ich powiązanie z rezultatami

Tabela 13 (XIII): Wskaźniki produktu dla EFRR/FS/EFS (w podziale na osie priorytetowe)

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (na rok 2023) ²⁹⁵ (opcjonalnie)	Źródło danych
1	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	nd.	nd.
2	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	osoba	nd.	nd.
3	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoba	nd.	nd.
4	Liczba działań informacyjnych o szerokim zasięgu	szt.	nd.	nd.
5	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	nd.	nd.
6	Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych wydanych w formie elektronicznej	szt.	nd.	nd.
7	Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał dialogu angażujących partnerów	szt.	nd.	nd.
8	Liczba osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych), które zostały objęte wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
9	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, które zostały objęte wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
10	Liczba osób nieaktywnych zawodowo objętych wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
11	Liczba osób nieaktywnych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
12	Liczba osób zatrudnionych objętych wsparciem w ramach programu (w tym samozatrudnieni)	osoba	nd.	nd.
13	Liczba osób poniżej 25 lat, które zostały objęte wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
14	Liczba osób w wieku powyżej 54 lat, które zostały objęte wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
15	Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
16	Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub pomaturalnym objętych wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
17	Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w ramach programu	osoba	nd.	nd.
18	Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, należących do mniejszości, objętych	osoba	nd.	nd.

²⁹⁵ Wartości docelowe dla wskaźników produktu w ramach PT są podawane opcjonalnie.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (na rok 2023) ²⁹⁵ (opcjonalnie)	Źródło danych
	<i>wsparcie w ramach programu</i>			
19	<i>Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach programu</i>	osoba	nd.	nd.
20	<i>Liczba osób z innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej, które objęto wsparciem w ramach programu</i>	osoba	nd.	nd.
21	<i>Liczba projektów w pełni lub częściowo realizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe</i>	szt.	nd.	nd.
22	<i>Liczba projektów obejmujących administrację publiczną lub służby publiczne</i>	szt.	nd.	nd.
23	<i>Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych wsparciem w ramach programu</i>	szt.	nd.	nd.
24	<i>Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego</i>	szt.	nd.	nd.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

XIII.2.B.4 5 Kategoryzacja interwencji Osi priorytetowej XIII

Tabela 14-16 (XIII): Kategorie interwencji*

Tabela 14: Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 15: Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 16: Wymiar 3 Typ terytorium	
Kod	€	Kod	€	Kod	€
do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

*Tabela zostanie uzupełniona po opublikowaniu regulacji unijnych dla okresu 2014-2020

SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa na realizację RPO WO 2014 -2020, region otrzyma łącznie środki w wysokości 944 100 000 Euro, w tym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego 680 800 000 Euro oraz ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego 263 300 000 Euro.

Na przyznaną alokację składają się środki z:

- alokacji podstawowej (A) – przyznane w oparciu o zastosowany algorytm podziału alokacji na regionalne programy operacyjne,
- rezerwy programowej (B1) – przyznane w wyniku podziału rezerwy programowej, przeznaczone na wsparcie realizacji zintegrowanych działań na obszarze funkcjonalnych miast wojewódzkich w postaci zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT),
- rezerwy programowej (B2) – przyznane w wyniku podziału rezerwy programowej, przeznaczone na pozostałe obszary strategicznej interwencji (OSI).

Tabela 3.1: Alokacja na RPO WO 2014 - 2020 w podziale na Priorytety inwestycyjne i Cele tematyczne, z wyodrębnieniem części A, B1 i B2 alokacji (Euro)

Priorytety inwestycyjny	Fundusz	Alokacja			
		Alokacja (Euro)	w tym:		
			część A	część B1	część B2
1.1	EFRR	25 279 802,00	25 279 802,00	0,00	0,00
1.2	EFRR	42 312 586,00	42 312 586,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 1		67 592 388,00	67 592 388,00	0,00	0,00
2.2	EFRR	15 540 862,00	15 540 862,00	0,00	0,00
2.3	EFRR	15 540 862,00	15 540 862,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 2		31 081 724,00	31 081 724,00	0,00	0,00
3.1	EFRR	46 937 494,00	23 437 494,00	7 000 000,00	16 500 000,00
3.2	EFRR	8 702 882,00	8 702 882,00	0,00	0,00
3.3	EFRR	27 684 273,00	27 684 273,00	0,00	0,00
3.4	EFRR	4 330 720,00	4 330 720,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 3		87 655 369,00	64 155 369,00	7 000 000,00	16 500 000,00
4.1	EFRR	10 360 574,00	10 360 574,00	0,00	0,00
4.2	EFRR	16 784 131,00	16 784 131,00	0,00	0,00
4.3	EFRR	23 540 862,00	19 440 862,00	4 100 000,00	0,00
4.5	EFRR	51 793 264,00	26 793 264,00	25 000 000,00	0,00
Cel tematyczny 4		102 478 831,00	73 378 831,00	29 100 000,00	0,00
5.2	EFRR	23 000 475,00	23 000 475,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 5		23 000 475,00	23 000 475,00	0,00	0,00
6.1	EFRR	6 216 345,00	6 216 345,00	0,00	0,00
6.2	EFRR	10 360 574,00	10 360 574,00	0,00	0,00

Priorytety inwestycyjny	Fundusz	Alokacja			
		Alokacja (Euro)	w tym:		
			część A	część B1	część B2
6.3	EFRR	41 384 668,00	41 384 668,00	0,00	0,00
6.4	EFRR	4 765 864,00	4 765 864,00	0,00	0,00
6.5	EFRR	12 888 555,00	12 888 555,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 6		75 616 006,00	75 616 006,00	0,00	0,00
7.2	EFRR	154 186 069,00	154 186 069,00	0,00	0,00
7.4	EFRR	37 298 068,00	37 298 068,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 7		191 484 137,00	191 484 137,00	0,00	0,00
8.5	EFS	65 406 436,00	51 906 436,00	0,00	13 500 000,00
8.7	EFS	29 153 498,00	29 153 498,00	0,00	0,00
8.8	EFS	12 659 310,00	12 659 310,00	0,00	0,00
8.9	EFS	9 494 483,00	9 494 483,00	0,00	0,00
8.10	EFS	8 439 540,00	8 439 540,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 8		125 153 267,00	111 653 267,00	0,00	13 500 000,00
9.1	EFRR	44 091 532,00	44 091 532,00	0,00	0,00
9.2	EFRR	48 060 598,00	48 060 598,00	0,00	0,00
9.3	EFRR	3 108 172,00	3 108 172,00	0,00	0,00
9.4	EFS	13 714 253,00	13 714 253,00	0,00	0,00
9.7	EFS	22 153 792,00	22 153 792,00	0,00	0,00
9.8	EFS	6 329 655,00	6 329 655,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 9		137 458 002,00	137 458 002,00	0,00	0,00
10.1	EFS	32 143 908,00	26 943 908,00	5 200 000,00	0,00
10.3	EFS	22 153 793,00	22 153 793,00	0,00	0,00
10.4	EFRR	6 630 768,00	6 630 768,00	0,00	0,00
Cel tematyczny 10		60 928 469,00	55 728 469,00	5 200 000,00	0,00
pomoc techniczna	EFS	41 651 332,00	41 651 332,00	0,00	0,00
ŁĄCZNIE		944 100 000,00	872 800 000,00	41 300 000,00	30 000 000,00
w tym:					
EFRR		680 800 000,00	628 200 000,00	36 100 000,00	16 500 000,00
EFS		263 300 000,00	244 600 000,00	5 200 000,00	13 500 000,00

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Alokacja RPO WO 2014 -2020 została podzielona z uwzględnieniem czynników, m.in.:

- linii demarkacyjnej pomiędzy krajowymi a regionalnymi programami operacyjnymi;
- koncentracji tematycznej środków;

- wyników przeprowadzonych analiz, konsultacji w zakresie potrzeb regionu, które zdiagnozowane zostały w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego.

W ramach RPO WO 2014-2020 podstawę certyfikacji stanowić będą całkowite wydatki kwalifikowalne, tj. zarówno finansowane z krajowych środków publicznych jak i prywatnych.

W ramach programu przewidywany jest 85,00 % poziom współfinansowania UE. Dla OP XII, która w całości realizowana będzie za pośrednictwem Instrumentów Finansowych poziom współfinansowania został zwiększony o 10 p.p., tj. do 95%.

3.1 Wkład funduszy na lata

Tabela 3.2: Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów (Euro)²⁹⁶

Kategoria regionu	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
EFRR Słabiej rozwinięty	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	680 800 000,00
EFS Słabiej rozwinięty	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	263 300 000,00
Razem	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	do uzup.	944 100 000,00

Zgodnie z *Szablonem* udział alokacji w podziale na poszczególne lata zostanie przekazany przez MRR na podstawie danych otrzymanych z KE.

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²⁹⁶ Tabela 17 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

3.2 Plan finansowy Programu

Tabela 3.3: Plan finansowy Programu (Euro) – wstępne szacunki. Plan finansowy może ulec zmianie w trakcie dalszych prac nad Programem²⁹⁷.

	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE (Całkowite koszty kwalifikowalne albo koszty kwalifikowalne publiczne)	Wkład UE (a)	Wkład Krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa współfinansowania (f) = (a)/(e)	Dla celów informac.
						Krajowe środki pub. (c)	Krajowe środki pryw. (d)			Wkład EBI
OP I	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	53 087 584,00	9 368 397,18	4 654 213,91	4 714 183,27	62 455 981,18	85,00%	
OP II	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	31 081 724,00	5 485 010,12	2 742 505,06	2 742 505,06	36 566 734,12	85,00%	
OP III	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	66 934 220,00	11 811 921,18	8 588 785,05	3 223 136,13	78 746 141,18	85,00%	
OP IV	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	83 829 797,00	14 793 493,59	12 562 922,83	2 230 570,76	98 623 290,59	85,00%	
OP V	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	23 000 475,00	4 058 907,35	4 058 907,35	0,00	27 059 382,35	85,00%	
OP VI	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	75 616 006,00	13 344 001,06	13 344 001,06	0,00	88 960 007,06	85,00%	
OP VII	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	191 484 137,00	33 791 318,29	33 791 318,29	0,00	225 275 455,29	85,00%	
OP VIII	EFS	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	120 166 266,00	21 205 811,64	19 530 314,64	1 675 497,00	141 372 077,64	85,00%	
OP IX	EFS	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	42 197 700,00	7 446 652,94	7 446 652,94	0,00	49 644 352,94	85,00%	

²⁹⁷ Tabela 18a zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE (Całkowite koszty kwalifikowalne albo koszty kwalifikowalne publiczne)	Wkład UE (a)	Wkład Krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa współfinansowania (f) = (a)/(e)	Dla celów informac.
						Krajowe środki pub. (c)	Krajowe środki pryw. (d)			Wkład EBI
OP X	EFS	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	54 297 701,00	9 581 947,23	5 672 454,35	3 909 492,88	63 879 648,23	85,00%	
OP XI	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	101 891 070,00	17 980 777,06	14 144 926,77	3 835 850,29	119 871 847,06	85,00%	
OP XII	EFRR	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	53 874 987,00	2 835 525,64	2 835 525,64	0,00	56 710 512,64	95,00%	
	EFS	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	4 987 001,00	262 473,74	262 473,74	0,00	5 249 474,74	95,00%	
OP XIII	EFS	Słabiej rozwinięty	Całkowite wydatki kwalifikowalne	41 651 332,00	7 350 235,06	7 350 235,06	0,00	49 001 567,06	85,00%	
Razem	EFRR			680 800 000,00	113 469 351,47	96 723 105,96	16 746 245,51	794 269 351,47	85,71%	
Razem	EFS			263 300 000,00	45 847 120,61	40 262 130,73	5 584 989,88	309 147 120,61	85,17%	
ŁĄCZNIE				944 100 000,00	159 316 472,08	136 985 236,69	22 331 235,39	1 103 416 472,08	85,56%	

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Tabela 3.4: Podział alokacji programu między osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionów oraz cele tematyczne dla EFRR, EFS (Euro)²⁹⁸

OP	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
I	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	53 087 584,00	9 368 397,18	62 455 981,18
II	EFRR	Słabiej rozwinięty	2	31 081 724,00	5 485 010,12	36 566 734,12
III	EFRR	Słabiej rozwinięty	3	66 934 220,00	11 811 921,18	78 746 141,18
IV	EFRR	Słabiej rozwinięty	4	83 829 797,00	14 793 493,59	98 623 290,59
V	EFRR	Słabiej rozwinięty	5	23 000 475,00	4 058 907,35	27 059 382,35
VI	EFRR	Słabiej rozwinięty	6	75 616 006,00	13 344 001,06	88 960 007,06
VII	EFRR	Słabiej rozwinięty	7	191 484 137,00	33 791 318,29	225 275 455,29
VIII	EFS	Słabiej rozwinięty	8	120 166 266,00	21 205 811,64	141 372 077,64
IX	EFS	Słabiej rozwinięty	9	42 197 700,00	7 446 652,94	49 644 352,94
X	EFS	Słabiej rozwinięty	10	54 297 701,00	9 581 947,23	63 879 648,23
XI	EFRR	Słabiej rozwinięty	9	95 260 302,00	16 810 641,53	112 070 943,53
		Słabiej rozwinięty	10	6 630 768,00	1 170 135,53	7 800 903,53
XII	EFRR	Słabiej rozwinięty	1	14 504 804,00	763 410,74	15 268 214,74
		Słabiej rozwinięty	3	20 721 149,00	1 090 586,79	21 811 735,79
		Słabiej rozwinięty	4	18 649 034,00	981 528,11	19 630 562,11
	EFS	Słabiej rozwinięty	8	4 987 001,00	262 473,74	5 249 474,74
XIII	EFS	Słabiej rozwinięty		41 651 332,00	7 350 235,06	49 001 567,06
RAZEM				944 100 000,00	159 316 472,08	1 103 416 472,08

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²⁹⁸ Tabela 18c zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

Tabela 3.2.3: Szacunkowa kwota wsparcia celów związanych ze zmianami klimatu (Euro)²⁹⁹

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianami klimatu (Euro)	Udział w całości alokacji na program (%)
I. Innowacje w gospodarce	2 780 778,20	0,29%
III. Konkurencyjna gospodarka	433 072,00	0,05%
IV. Gospodarka niskoemisyjna	63 112 491,40	6,68%
VI. Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	16 552 053,60	1,75%
VII. Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców	45 756 441,00	4,85%
VIII. Konkurencyjny rynek pracy	7 490 091,90	0,79%
X. Wysoka jakość edukacji	2 215 379,30	0,23%
XII. Instrumenty finansowe	20 099 514,40	2,13%
Razem	158 439 821,80	16,77%

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

²⁹⁹ Tabela 19 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE

Właściwe określenie zintegrowanego podejścia terytorialnego w Programie jest jednym z kluczowych wyzwań dla procesu programowania w okresie 2014-2020. Terytorialne aspekty rozwoju województwa zostały określone w *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* Za bieżący wzrost uznano miasto wojewódzkie oraz ośrodki subregionalne wraz z ich obszarami funkcjonalnymi. Natomiast jako obszary problemowe uznano:

- obszar depopulacji obejmujący całe województwo;
- obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych;
- miasta wymagające rewitalizacji i restrukturyzacji;
- obszary przygraniczne, narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz o ekstremalnie niskiej dostępności transportowej.

Zintegrowane podejście terytorialne w RPO WO 2014-2020 zostało zaprojektowane w oparciu o SRWO 2020, uwzględnia rozwój obszarów miejskich, a także specyficzne uwarunkowania rozwojowe obszarów wiejskich. Ma ono zastosowanie do obszarów strategicznej interwencji³⁰⁰ określonych na poziomie krajowym i odnosi się do:

- miasta wojewódzkie wraz z obszarem funkcjonalnym;
- miast i dzielnic miast wymagających rewitalizacji;
- obszarów przygranicznych.

Szczególne znaczenie dla województwa ma wsparcie obszaru strategicznej interwencji Depopulacja. Wyjątkowość na tle kraju i UE zjawisk demograficznych, jakie występują w regionie kwalifikuje województwo do objęcia go w całości kategorią obszaru problemowego. Ponadto uwarunkowania regionalne odnoszące się do różnicowań występujących na poziomie jednostek statystycznych NUTS3 wymagają zastosowania specjalnego podejścia terytorialnego względem wsparcia podregionu opolskiego oraz nyskiego. Wzmocnienie wymiaru miejskiego w perspektywie 2014-2020 przyczyni się do osiągnięcia celu strategicznego krajowej polityki miejskiej określonego w *Założeniach Krajowej Polityki Miejskiej: wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców*³⁰¹. Realizacja interwencji na obszarach miejskich prowadzona będzie zgodnie z zasadami polityki przestrzennej³⁰², tj. preferencji dla powtórnego wykorzystania przestrzeni, przeciwdziałania żywiołowej suburbanizacji, kształtowania przestrzeni w duchu ładu przestrzennego i zintegrowanego podejścia oraz zapewnienia przestrzeni przyjaznej dla mieszkańców.

OSI Depopulacja

Zapobieganie i przeciwdziałanie postępującym procesom depopulacji determinuje całą politykę regionalną prowadzoną przez Zarząd Województwa Opolskiego. Odbudowa potencjału ludnościowego jest najważniejszym, horyzontalnym wyzwaniem rozwojowym w województwie opolskim, co uwzględniono zarówno w SRWO 2020, jak i w RPO WO 2014-2020. Na Opolszczyźnie obserwowany jest wyraźny spadek ludności. W latach 2002-2011 liczba mieszkańców regionu zmniejszyła się o 4,6%, podczas gdy w kraju zwiększyła się o 0,7%. Utrzymanie się takiej tendencji skutkuje utratą równowagi społecznej i ekonomicznej województwa. Stąd podstawowym wyzwaniem, od którego uzależniony jest zarówno przyszły jego rozwój, jak i spójność społeczno-

³⁰⁰ Zgodnie z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego...*

³⁰¹ *Założenia Krajowej Polityki Miejskiej*, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 16 lipca 2013 r., s. 15.

³⁰² *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020...*, s. 96.

gospodarcza całego kraju, jest zapobieganie zachodzącym na tym terenie niekorzystnym zmianom demograficznym³⁰³. Powyższe wymaga podjęcia znaczących działań w różnych sferach życia społeczno-gospodarczego i w związku z tym w ramach RPO WO 2014-2020 konieczne było wyodrębnienie obszaru strategicznej interwencji Depopulacja obejmującego cały region, zgodnie z obszarem problemowym wskazanym w SRWO 2020. Intensyfikacja problemów demograficznych na Opolszczyźnie przejawia się głównie niską dzietnością, procesami migracyjnymi i starzeniem się populacji. Konieczne jest zatem podejmowanie w regionie działań wspierających rodzinę, które mogłyby wpłynąć pozytywnie na postawy oraz zachowania prokreacyjne mieszkańców. Obecna niska dzietność kobiet nawet przy poprawie salda migracji, skutkuje najsilniejszym w kraju spadkiem liczby populacji regionu i najbardziej zaawansowanym procesem starzenia się ludności. W tym aspekcie konieczne jest zwiększenie dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3, kompleksowej opieki zdrowotnej, wysokiej jakości edukacji dostosowanej do potrzeb rynku pracy lub zastosowanie elastycznego czasu pracy sprzyjającego godzeniu życia zawodowego i rodzinnego. Kluczową kwestią jest stabilność ekonomiczna opolskich rodzin, która mogłaby wpłynąć zarówno na większą liczbę urodzeń, jak i zmniejszać wskaźnik odpływu migracyjnego, który w regionie ma przede wszystkim charakter zarobkowy. Tym samym należy podnieść poziom i jakość życia mieszkańców, zwiększając zarówno konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, jak i atrakcyjność obszarów do zamieszkania. Cel ten zostanie osiągnięty m.in. poprzez np. wspieranie uzbrojenia terenów inwestycyjnych, tworzenie nowych miejsc pracy (w tym samozatrudnienie), a także zwiększanie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych. Dodatkowo zachodzące zmiany demograficzne (tj. zmniejszenie liczby ludności, starzenie się społeczeństwa) powodują znaczący ubytek zasobów pracy, w konsekwencji ograniczają potencjał rozwojowy województwa. Konieczne jest podjęcie działań na rzecz wzrostu współczynnika aktywności zawodowej. Powyższe otworzy nowe możliwości, szczególnie przed osobami znajdującymi się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy oraz będzie determinowało działania ograniczające dezaktywizację zawodową osób pracujących spowodowaną np. niedostosowaniem kwalifikacji do zmieniających się potrzeb rynku pracy lub problemami zdrowotnymi. Istotnym wyzwaniem dla województwa jest również postępujące starzenie się jego mieszkańców, które implikować będzie wzrost zapotrzebowania na usługi skierowane do seniorów, w tym przede wszystkim o charakterze opiekuńczo – rehabilitacyjnym, co w konsekwencji stać się może źródłem postępu dla gospodarki regionalnej. W ramach OSI Depopulacja interwencja koncentrować się będzie na działaniach służących wzrostowi przedsiębiorczości, efektywniejszemu wykorzystaniu zasobów pracy, zmniejszaniu poziomu ubóstwa, a także zwiększeniu dostępu do podstawowych usług zdrowotnych i społecznych. Ze względu na istotę OSI Depopulacja i wpływ interwencji w jej zakresie na rozwój województwa opolskiego, w budżecie RPO WO 2014-2020 wyodrębniono pulę środków przeznaczonych na ich realizację, pochodzących z EFRR oraz EFS.

Obszary wiejskie o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej

W SRWO 2020 w grupie obszarów problemowych wskazano 16 gmin wiejskich i miejsko – wiejskich, charakteryzujących się pogarszającymi tendencjami rozwojowymi, w tym utrudnionym dostępem do podstawowych usług publicznych. Na większości z nich występują ujemne wartości wszystkich wskaźników kapitałowych, w tym wskaźnik kapitału społeczno – gospodarczego, który mierzy m.in. liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców (tzw. wskaźnik przedsiębiorczości), dynamikę rynku pracy oraz udział osób pracujących poza rolnictwem. Niekorzystna sytuacja gmin przekłada się zwłaszcza na ich słaby potencjał w obszarze powstawania nowych miejsc pracy. W związku z małą liczbą pracodawców i niewielkim zainteresowaniem dużych firm w inwestycje na terenach wiejskich, charakteryzujących się niską dostępnością transportową, mieszkańcy tych terenów mają utrudnione możliwości w znalezieniu zatrudnienia. Powyższe wpływa na obniżenie jakości życia oraz wzrost wskaźników dotyczących ubóstwa osób je zamieszkujących, a

³⁰³ Wyzwanie wynika z wielu przenikających się czynników, które zostały wyszczególnione w części diagnostycznej RPO WO 2014-2020, s. 12.

w konsekwencji na zwiększoną migrację, która dotyczy zwłaszcza osób młodych i dobrze wykształconych. Jedną z szans na rozwój wskazanych obszarów problemowych mogą być działania sprzyjające wzrostowi przedsiębiorczości poprzez wykorzystanie jednego z najbardziej efektywnych instrumentów polityki rynku pracy, tj. dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Wsparcie w zaproponowanej formie nie tylko generować będzie nowe miejsca pracy, lecz stworzy również na wskazanych obszarach dogodne warunki dla rozwoju podstawowych usług, np. opiekuńczych, medycznych i edukacyjnych. Wsparcie w postaci dotacji na rozwój przedsiębiorczości może być dla wielu mieszkańców jedyną szansą na podjęcie zatrudnienia, umożliwi również odejście z zawodów rolniczych, zmniejszenie bezrobocia, a w konsekwencji wpłynie na ich rozwój społeczno - gospodarczy oraz poprawę warunków życia. Działania podejmowane na obszarach wiejskich o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej przyczynić się mają do realizacji Celu szczegółowego 2: *Wzrost poziomu przedsiębiorczości i samozatrudnienia*, który został określony w OP VIII. Na rzecz wsparcia tych obszarów wyodrębniona została pula środków RPO WO 2014-2020 pochodząca z EFS.

Zróżnicowanie wewnątrzregionalne na poziomie NUTS3

Województwo opolskie w aspekcie przestrzennym jest regionem zróżnicowanym, o czym świadczą dane statystyczne wskazujące na spore dysproporcje w rozwoju społeczno-gospodarczym na poziomie podregionu opolskiego i nyskiego, który został zaliczony do grupy obszarów o najniższym, statystycznym poziomie rozwoju w całym kraju. Prowadzone badania i analizy w układzie wewnątrzregionalnym na poziomie jednostek statystycznych NUTS3 wskazują m.in., iż w podregionie opolskim jest mniejsze bezrobocie, występuje więcej podmiotów zarejestrowanych w REGON oraz mieszka większa liczba osób również zamożniejszych, niż ma to miejsce w słabiej rozwiniętym podregionie nyskim³⁰⁴. W świetle powyższego występuje konieczność zintensyfikowania wsparcia na obszarze o mniejszym potencjale rozwojowym, co przyczyni się do budowy spójności wewnętrznej województwa. Mając na uwadze zjawiska społeczne i gospodarcze obu obszarów, w ramach RPO WO 2014-2020 zaplanowano do realizacji działanie polegające na poprawie kondycji przedsiębiorstw w podregionie nyskim, dzięki inwestycjom (dotacjom) w czyste i niskoemisyjne technologie. Powyższe będzie miało wpływ m.in. na przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz na zwiększenie potencjału w zakresie przedsiębiorczości i stanu zatrudnienia funkcjonujących na tym terenie podmiotów. Wskazane wsparcie realizowane w podregionie nyskim przyczyni się do osiągnięcia Celu szczegółowego 1: *Ograniczenie strat i zużycia energii przez MSP* przewidzianego w ramach OP IV, w ramach której wyodrębniono pulę środków przeznaczonych na jego realizację.

OSI Miasto wojewódzkie z obszarem funkcjonalnym

OSI Miasto wojewódzkie z obszarem funkcjonalnym stanowi jeden z kluczowych obszarów strategicznej interwencji ustanowionych na poziomie krajowym³⁰⁵. W województwie opolskim tym obszarem jest Aglomeracja Opolska³⁰⁶, w skład której wchodzi ośrodek wojewódzki Opole oraz jednostki samorządu terytorialnego z wyodrębnionych stref zewnętrznej i wewnętrznej. Łącznie Aglomeracja obejmuje 20 gmin. Zgodnie z zapisami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego* Aglomeracja Opolska to obszar, który charakteryzuje się następującymi problemami rozwojowymi:

- niedostatek funkcji metropolitalnych, słabe centrum i brak integracji wewnętrznej;
- niedostatek infrastruktury komunalnej i transportowej wiążącej strefę podmiejską z centrum;

³⁰⁴Wybrane dane statystyczne obrazujące zróżnicowaną sytuację w poszczególnych podregionach przedstawiono w Załączniku nr 1 do RPO WO 2014-2020, s. 9.

³⁰⁵ *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020...*, s. 15

³⁰⁶ *Porozumienie w sprawie utworzenia Aglomeracji Opolskiej z dnia 26.10.2012*, opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego z dnia 31.10.2012, poz. 1521.

- niski poziom inwestycji³⁰⁷.

W SRWO 2020 podkreślone zostało znaczenie Aglomeracji w kreowaniu rozwoju całego województwa. Sformułowany cel strategiczny *Rozwój potencjału i siły konkurencyjnej Aglomeracji Opolskiej*³⁰⁸ osiągnąć ma być poprzez³⁰⁹:

- rozwój i wzmocnienie funkcji metropolitalnych;
- rozwój przestrzeni aglomeracji wraz ze wzmacnianiem powiązań instytucjonalnych i społecznych;
- kreowanie pozytywnego wizerunku aglomeracji i rozwój współpracy z ośrodkami regionalnymi.

Działania w ramach OSI Miasta wojewódzkie z obszarem funkcjonalnym, tj. na obszarze Aglomeracji Opolskiej, realizowane będą poprzez Zintegrowaną Inwestycję Terytorialną, a ich celem będzie poprawa sytuacji w zidentyfikowanych powyżej obszarach problemowych. Interwencja RPO WO 2014-2020 dedykowana ZIT koncentrować się będzie na przygotowaniu terenów inwestycyjnych, efektywności energetycznej w budynkach publicznych, strategiach niskoemisyjnych, a także wsparciu dziedzictwa kulturowego i kultury, podnoszeniu jakości edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego. Wsparcie działań realizowanych w formule ZIT pochodzić będzie z EFRR oraz EFS. Zgodnie z przyjętymi założeniami w programach krajowych 2014-2020 realizowane będą przedsięwzięcia komplementarne, przyczyniające się do osiągnięcia celów rozwojowych założonych w ZIT.

OSI Miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji

Jednym z głównych problemów rozwoju miast województwa opolskiego jest występowanie obszarów kumulacji negatywnych zjawisk społecznych (wysoka stopa bezrobocia, niska aktywność gospodarcza, zjawiska patologiczne)³¹⁰. Jednym z kierunków przekształceń miejskiej sieci osadniczej jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych, w tym zaniedbanych dzielnic i osiedli fabrycznych, blokowisk, terenów przemysłowych, powojennych i pogórnicych³¹¹. Kolejnym obszarem strategicznej interwencji określonym na poziomie centralnym, do którego wkład zostanie wniesiony poprzez realizację RPO WO 2014-2020 jest *OSI Miasta i dzielnice wymagające rewitalizacji*. Działania podejmowane w ramach RPO WO 2014-2020 dotyczyć będą przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społeczno-gospodarczym, przestrzennym, środowiskowym a także degradacji fizycznej, gospodarczej i społecznej. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne miast finansowane będą zarówno z EFRR, jak i EFS. Zgodnie z przyjętymi założeniami główny nacisk zostanie położony na przedsięwzięcia nieinwestycyjne, rozwiązujące zdiagnozowane problemy społeczne. Interwencja EFRR będzie miała charakter uzupełniający.

OSI Obszary przygraniczne

Ze względu na położenie województwa opolskiego, w RPO WO 2014-2020 zastosowanie będzie miał OSI Obszary przygraniczne. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego zdefiniowany został Południowy obszar problemowy, obejmujący powiaty nyski, prudnicki i głubczycki³¹². W skali regionu powiaty te odgrywają szczególną rolę bezpośrednio granicząc z Republiką Czeską. Obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, lecz nie w pełni wykorzystaną szansą rozwoju funkcji turystycznych pomimo rozwijającej się bazy turystyczno-rekreacyjnej, a ponadto utrudnioną dostępnością do centrum regionu oraz szeregiem barier zagospodarowania wynikających z charakteru terenów górskich i podgórnicych. OSI Obszary przygraniczne zdominowane jest funkcją rolniczą, niskimi wskaźnikami przedsiębiorczości (np. liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na mieszkańca, średnioroczna

³⁰⁷ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, Opole 2010, załącznik nr 1 do Uchwały Nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010 r., s. 71

³⁰⁸ Cel strategiczny 8. w SRWO 2020.

³⁰⁹ Cele operacyjne od 8.1 do 8.3.

³¹⁰ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego..., s.117

³¹¹ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, Opole, 2010 r., s. 126

³¹² Plan Zagospodarowania Przestrzennego..., s. 75

wartość nakładów inwestycyjnych na mieszkańca w przedsiębiorstwach). Działania realizowane w RPO WO 2014-2020 ukierunkowane zostaną na wykorzystanie potencjału tego terytorium, z jednoczesnym uwzględnieniem istniejących na nim ograniczeń. Interwencja dedykowana OSI Obszary przygraniczne koncentrować się będzie na działaniach mających na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz wsparciu nowych produktów i usług w MSP w ramach OP III *Konkurencyjna gospodarka*. Ponadto mając na uwadze konieczność wzmocnienia potencjału turystycznego tego obszaru z uwzględnieniem chłonności środowiska przyrodniczego planuje się realizację projektu strategicznego w ramach OP VI *Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego*.

Miasta subregionalne i ich obszary funkcjonalne

Koncentracja podejścia terytorialnego przyjętego w RPO WO 2014-2020 na rozwoju obszarów miejskich wyraża się poprzez uwzględnienie specyfiki ośrodków subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych. W SRWO 2020 ośrodki subregionalne wraz z obszarami funkcjonalnymi są traktowane jako bieguny wzrostu, tj. obszary na których występuje kumulacja pozytywnych procesów rozwojowych. W województwie opolskim funkcjonują 4 ośrodki subregionalne, tj.: Brzeg, Kędzierzyn-Koźle, Kluczbork oraz Nysa. Są to miasta, których oddziaływanie wykracza poza granice jednego powiatu, stanowiące jednostki wspomagające ośrodek wojewódzki w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców subregionu³¹³. Wzmocnienie wielofunkcyjnych ośrodków, kreowanie w nich korzystnych warunków do zamieszkania, zatrudnienia oraz prowadzenia działalności poprawi więźki funkcjonalne z ich otoczeniem³¹⁴, a tym samym spójność wewnątrzterytorialną województwa opolskiego. Zwiększenie konkurencyjności miast wymaga podejmowania działań na rzecz rozwoju zasobów ludzkich, kapitału społecznego, przedsiębiorczości oraz tworzenia atrakcyjnej oferty inwestycyjnej. Biorąc to pod uwagę, rozwój miast subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych wspierany będzie środkami EFRR i EFS. Wyodrębniona została alokacja na działania dotyczące przygotowania terenów inwestycyjnych, strategii niskoemisyjnych oraz termomodernizacji i rozwoju OZE. Dodatkowo planuje się premiować za pomocą kryteriów dla projektów partnerskich wsparcie obszarów takich jak m.in.: gospodarka wodno-ściekowa, ekonomia społeczna, wsparcie edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego, włączenie społeczne, wydłużanie aktywności zawodowej.

4.1 Ramy realizacji RLKS

W RPO WO 2014-2020 nie przewiduje się zastosowania instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Zintegrowane wsparcie obszarów wiejskich realizowane będzie m.in. w ramach podejścia terytorialnego w odniesieniu do Aglomeracji Opolskiej oraz miast subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych. Działania uwzględniające specyficzne uwarunkowania obszarów wiejskich o najtrudniejszej sytuacji rozwojowej zostały przewidziane do realizacji w ramach OP VIII *Konkurencyjny rynek pracy*.

4.2 Ramy realizacji przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w tym ZIT), szacunkowa kwota wsparcia z EFRR oraz szacunkowa alokacja EFS

W ramach RPO WO 2014-2020, instrument ZIT realizowany będzie na obszarze Aglomeracji Opolskiej, obejmującej miasto wojewódzkie, wszystkie miasta z rdzenia obszaru funkcjonalnego, gminy wyznaczone w oparciu o kryteria delimitacji MRR³¹⁵ oraz na podstawie porozumienia w sprawie powołania Aglomeracji Opolskiej³¹⁶. Zastosowanie ZIT w ramach RPO WO 2014-2020 możliwe będzie po spełnieniu warunków określonych w projekcie Umowy Partnerstwa, a także wytycznych MRR oraz IZRPO WO w tym zakresie³¹⁷:

- zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa, rozumiane jako powołanie Związku ZIT;

³¹³ *Plan Zagospodarowania Przestrzennego...*, s. 124.

³¹⁴ *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 117.

³¹⁵ *Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce*, Warszawa, lipiec 2013 r., s. 4.

³¹⁶ *Porozumienie w sprawie utworzenia Aglomeracji Opolskiej...*

³¹⁷ *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020...*, s. 134, *Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych...*, s. 8.

- przygotowanie Strategii ZIT;
- posiadanie odpowiedniej zdolności instytucjonalnej przez Związek ZIT;
- podpisanie porozumienia dotyczącego realizacji ZIT w województwie opolskim pomiędzy Związkiem ZIT a IZRPO WO;
- uzupełnienie środków rezerwy programowej przeznaczonych na realizację ZIT środkami podstawowej alokacji RPO WO 2014-2020;
- w zależności od ustaleń z KE, posiadanie planu gospodarki niskoemisyjnej lub jego elementów w Strategii ZIT.

Weryfikacja zdolności instytucjonalnej Związku ZIT zostanie przeprowadzona przez IZRPO WO w oparciu o opracowane wytyczne w tym zakresie. Wsparcie Aglomeracji Opolskiej przy zastosowaniu instrumentu ZIT przede wszystkim ma zwiększyć zaangażowanie miasta wojewódzkiego wraz z obszarem funkcjonalnym w zarządzanie funduszami unijnymi w perspektywie 2014-2020. W ramach delegacji zadań Związek ZIT odpowiedzialny będzie za wybór projektów i utworzenie listy rankingowej w uzgodnieniu z IZRPO WO. Ponadto Związek ZIT będzie brał udział w tworzeniu i akceptowaniu kryteriów wyboru projektów RPO WO 2014-2020 poprzez udział reprezentanta Związku w pracach KM RPO WO 2014-2020. Wsparcie ZIT w województwie opolskim finansowane będzie zarówno z EFRR, jak i EFS. Na realizację tego typu działań zaplanowane zostało ponad 6,6% alokacji całego Programu. W Tabeli 4.1 przedstawiono szacunkową alokację RPO WO 2014-2020 przeznaczoną na realizację ZIT, w podziale na fundusze finansujące Program.

Tabela 4.1: Szacunkowa kwota wsparcia z EFRR dla zintegrowanych przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (art. 7.2 rozporządzenia EFRR) oraz szacunkowa alokacja EFS³¹⁸

Fundusz	Szacunkowa kwota wsparcia EFRR i EFS dla zintegrowanych przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (Euro)	Udział alokacji z kolumny 2 w całości alokacji funduszu na Program
łącznie EFRR	50 000 000,00	7,34
łącznie EFS	12 100 000,00	4,60
Razem EFRR + EFS	62 100 000,00	6,58

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Wypełniając jeden z warunków niezbędnych do realizacji ZIT w województwie opolskim, IZRPO WO przeznaczyła część alokacji podstawowej Programu, jako uzupełnienie rezerwy programowej finansującej ten typ przedsięwzięć. Podział ten zaprezentowano w Tabeli 4.2.

Tabela 4.2: Podział alokacji podstawowej i rezerwy programowej przeznaczonej na ZIT

Fundusz	Alokacja podstawowa dedykowana ZIT	Rezerwa programowa (B1)	Razem
EFRR	13 900 000,00	36 100 000,00	50 000 000,00
EFS	6 900 000,00	5 200 000,00	12 100 000,00
Razem EFRR + EFS	20 800 000,00	41 300 000,00	62 100 000,00

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Zastosowanie instrumentu ZIT zostało zaprojektowane na podstawie zakresu tematycznego wskazanego m.in. w projekcie UP oraz w drodze partnerskich konsultacji pomiędzy IZRPO WO a Związkiem ZIT i odnosi się do:

- podnoszenia konkurencyjności gospodarczej na działania dotyczące wsparcia terenów inwestycyjnych (OP III);

³¹⁸ Tabela 20 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*

- wspierania gospodarki niskoemisyjnej – zrównoważonego transportu miejskiego, na działania dotyczące m.in. efektywności energetycznej budynków publicznych, infrastruktury uzupełniającej dla transportu publicznego (OP IV);
- ochrony dziedzictwa kulturowego i kultury (OP VI);
- inwestowania w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie (OP X).

Szacunkowy podział alokacji RPO WO 2014-2020 na CT i PI ujęte do realizacji w ramach ZIT przedstawia Tabela 4.3

Tabela 4.3: Zakres wsparcia ZIT w RPO WO 2014-2020 w odniesieniu do CT/PI oraz szacunkowej alokacji Programu³¹⁹

Fundusz	Oś priorytetowa	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Szacunkowa alokacja (Euro)
EFRR	III	3	3.1	11 000 000,00
EFRR	IV	4	4.3	8 000 000,00
			4.5	29 000 000,00
EFRR	VI	6	6.3	2 000 000,00
EFS	X	10	10.1	12 100 000,00
Razem EFRR + EFS	-	-	-	62 100 000,00

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Wzmocnienie zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich w RPO WO 2014-2020, poza ZIT przeznaczonym dla Aglomeracji Opolskiej, realizowane będzie poprzez wsparcie ośrodków subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych. Biorąc pod uwagę potrzeby zgłaszane przez przedstawicieli poszczególnych subregionów, do objęcia wsparciem wytypowane zostały działania w ramach OP III *Konkurencyjna gospodarka* oraz OP IV *Gospodarka niskoemisyjna*, w których wyodrębniona została alokacja na wsparcie ośrodków subregionalnych.

Przedsięwzięcia sprzyjające rozwojowi subregionów realizowane będą w formule projektów partnerskich w ramach działań dotyczących:

- uzbrojenia terenów inwestycyjnych (OP III);
- efektywności energetycznej w budynkach publicznych (OP IV);
- strategii niskoemisyjnych (OP IV).

Inną formą preferowania przedsięwzięć w ośrodkach subregionalnych i ich obszarach funkcjonalnych będzie stosowanie kryteriów wyboru projektów promujących partnerskie inwestycje w obszarach takich jak: gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ekonomia społeczna, wsparcie edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego, włączenie społeczne, wydłużanie aktywności zawodowej.

4.3 Ramy realizacji ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich oraz szacunkowa alokacja z poszczególnych osi priorytetowych

W RPO WO 2014-2020 nie przewidziano zastosowania instrumentu ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich³²⁰.

³¹⁹ Tabela 20a zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*

³²⁰ Na obszarach innych niż miejskie obszary funkcjonalne lub miasta

4.4 Mechanizmy zapewniające koordynację przedsięwzięć opartych na współpracy, strategii makroregionalnych i strategii dla basenów morskich

Województwo opolskie objęte jest Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego, jednak ze względu na jego położenie geograficzne oraz charakter działań realizujących SUE RMB (projekty o zasięgu ponadnarodowym), IZRPO WO nie zakłada w programie realizacji projektów w partnerstwie z pozostałymi państwami regionu Morza Bałtyckiego. Strategia ta nie ma kluczowego znaczenia dla realizacji RPO WO 2014-2020, a jej aspekty zostały w wystarczający sposób ujęte w projekcie UP.

Strategią makroregionalną, obejmującą województwo opolskie jest *Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020*³²¹, obejmująca zasięgiem województwa: dolnośląskie, lubuskie, opolskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie. SRPZ 2020 jest strategią rządową, tworzoną w odpowiedzi na oddolną inicjatywę podjętą przez powyższe regiony. Jej celem głównym jest wykorzystanie potencjału współpracy ponadregionalnej dla wzrostu konkurencyjności makroregionu w wymiarze krajowym i europejskim, w sposób przyczyniający się do skutecznego dynamizowania procesów rozwojowych³²². Projekt SRPZ 2020 definiuje 2 cele strategiczne:

- wzrost efektów współpracy na rzecz zwiększenia atrakcyjności Polski Zachodniej w skali kraju i Europy;
- wzrost efektów współpracy na rzecz podniesienia poziomu innowacyjności i przedsiębiorczości Polski Zachodniej.

Operacjonalizacja SRPZ 2020 polegać będzie przede wszystkim na realizacji uzgodnionych przez wszystkie regiony projektów kluczowych dla rozwoju terytorium Polski Zachodniej. Zgodnie z *Listem intencyjnym w sprawie przygotowania kluczowych projektów Polski Zachodniej*³²³ do realizacji w ramach SRPZ 2020 zarekomendowane zostały przedsięwzięcia z obszaru m.in. transportu, rozwoju nauki i komercjalizacji badań, energetyki, które zakładane są do realizacji w programach operacyjnych zarządzanych na szczeblu krajowym oraz będą przedmiotem uzgodnień w Kontrakcie Terytorialnym.

Działania podejmowane w RPO WO 2014-2020 będą komplementarne do przedsięwzięć zdefiniowanych w projekcie SRPZ 2020. Działania podejmowane w ramach OP IV *Gospodarka niskoemisyjna* oraz OP VII *Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców* przyczynić się mają do osiągnięcia pierwszego celu strategicznego SRPZ 2020, tj. *wzrost efektów współpracy na rzecz zwiększenia atrakcyjności Polski Zachodniej w skali kraju i Europy*. Natomiast do osiągnięcia drugiego celu strategicznego SRPZ 2020, tj. *wzrost efektów współpracy na rzecz podniesienia poziomu innowacyjności i przedsiębiorczości Polski Zachodniej* przyczynią się działania podejmowane w ramach OP I *Innowacje w gospodarce*.

³²¹ Na etapie opracowania RPO WO 2014-2020 *Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020* miała status projektu.

³²² *Projekt Strategii Rozwoju Polski Zachodniej*, wersja z 23 października 2013 r., s. 48.

³²³ List intencyjny został podpisany 18 września 2013 r. przez Członków Zarządów Województw tworzących makroregion Polski Zachodniej.

SEKCJA 5. UKIERUNKOWANIE WSPARCIA NA ZJAWISKA UBÓSTWA, DYSKRYMINACJI ORAZ WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

5.1 Wykaz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją

Mając na uwadze kryteria służące pomiarowi ubóstwa przyjęte dla EU2020, sytuacja w województwie opolskim w porównaniu ze średnią krajową i UE przedstawia się następująco (wg stanu na 2011 r.):

- wskaźnik zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (EU-27: 24,2%, Polska: 27,2%, **województwo opolskie: 23,4%**), w skład którego wchodzi:
 - wskaźnik zagrożenia ubóstwem (EU-27: 16,4%, Polska: 17,7%, **województwo opolskie: 13,4%**),
 - wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej (EU-27: 8,8%, Polska: 6,9%, **województwo opolskie: 13,4%**),
 - wskaźnik niskiej intensywności pracy (EU-27: 10,0%, Polska: 14,2%, **województwo opolskie: 12,3%**).

Warto zauważyć, że w ramach wskazanych kryteriów ubóstwa, województwo opolskie znajduje się w korzystnej sytuacji, plasując się w większości przypadków poniżej średniej krajowej, dodatkowo ze wskaźnikiem dotyczącym zagrożenia ubóstwem poniżej średniej UE. Niemniej jednak, w zakresie wskaźnika dotyczącego pogłębionej deprivacji materialnej, sytuacja w regionie przedstawia się zdecydowanie niekorzystnie, zarówno w odniesieniu do kraju, jak i do państw członkowskich UE.

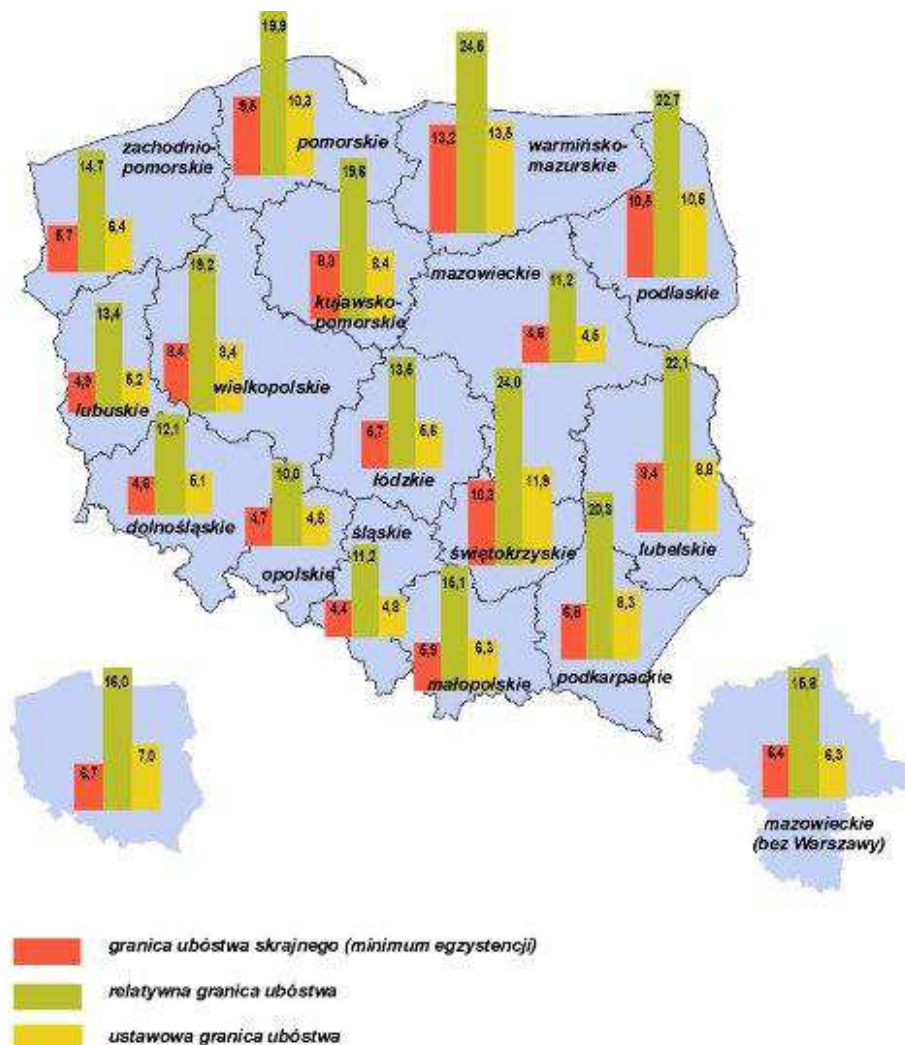
Podobną tendencję wykazują narzędzia stosowane przez Główny Urząd Statystyczny, obrazujące aktualniejszą sytuację w kraju, z których wynika, że w 2012r. wskaźniki ubóstwa w województwie opolskim były najniższe w kraju i przedstawiały się następująco:

- wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym - Polska: 16,3%, województwo opolskie: 9,9%,
- wskaźnik zagrożenia ubóstwem ustawowym - Polska: 7,2%, województwo opolskie: 4,8%,
- wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym - Polska: 6,8%, województwo opolskie: 6,8%³²⁴.

Usytuowanie regionu w skali kraju przedstawia poniższa mapa:

³²⁴ *Ubóstwo w Polsce w 2012 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych i Warunków Życia, Materiał na konferencję prasową w dniu 29 maja 2013 r., http://www.stat.gov.pl/gus/5840_8292_PLK_HTML.htm (27 września 2013 r. godz. 12:00), *Ubóstwo w Polsce w świetle badań GUS*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2013, s. 21-22.

Mapa 5.1: Wskaźniki zagrożenia ubóstwem skrajnym w 2012 roku, wg województw

Źródło: *Ubóstwo w Polsce w 2012 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Materiał na konferencję prasową w dniu 29 maja 2013 r., s. 9.

Jednocześnie na podstawie danych dostępnych w regionie stworzono ranking gmin województwa opolskiego (w oparciu o metodę wzorca rozwoju) od najmniej do najbardziej zagrożonych ubóstwem. Zgodnie z powyższą metodą wskazano, że aż w 37 gminach w 2012 r. występuje wysoki stopień zagrożenia ubóstwem, i liczba ta jest wyższa niż w 2011 r. Jednocześnie w 2012 r. w każdym z powiatów województwa opolskiego (z wyjątkiem Opola) występowała co najmniej jedna gmina o wysokim stopniu zagrożenia ubóstwem³²⁵.

Do grup w szczególności narażonych na wykluczenie społeczne należy zaliczyć gospodarstwa domowe utrzymujące się z niezarobkowych źródeł, wielodzietne rodziny, osoby niepełnosprawne czy też osoby długotrwale bezrobotne.

W związku z powyższym, większość działań zaplanowanych w RPOWO 2014-2020 skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym/wykluczonych społecznie, będzie obejmował obszar całego województwa. Będzie to dotyczyło przede wszystkim działań

³²⁵ Stopień zagrożenia ubóstwem w województwie opolskim, Wielowymiarowa analiza porównawcza opracowana na podstawie metody wzorca rozwoju, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Stan na 31 grudnia 2012 r., Opole, marzec 2013; szerzej na ten temat w pkt. 1.1, Sekcji 1.

zaplanowanych do realizacji w ramach OP VIII, IX, X i XI, finansowanych przede wszystkim ze środków EFS uzupełnionych EFRR.

5.2 Wkład strategii określonej w Programie na rzecz obszarów najbardziej dotkniętych ubóstwem lub grup docelowych zagrożonych dyskryminacją przyczyni się do rozwiązania ich szczególnych problemów

Tabela 5.1: Zarys wkładu programu w rozwiązanie konkretnych potrzeb obszarów geograficznych/grup docelowych najbardziej dotkniętych ubóstwem³²⁶

Grupa docelowa/ obszar	Główne typy planowanych przedsięwzięć stanowiących część zintegrowanego podejścia	Oś priorytetowa	Priorytet inwestycyjny	Fundusz
Osoby poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo	<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia, ✓ pośrednictwo pracy, 	VIII	8.5	EFS
Osoby w zakresie równouprawnienia płci oraz godzenia życia zawodowego i prywatnego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opieka dzienna oraz całodobowa osób starszych, ✓ tworzenie nowych miejsc opieki nad osobami zależnymi, ✓ elastyczne miejsca pracy, 	VIII	8.8	EFS
Osoby w zakresie aktywnego i zdrowego starzenia się	<ul style="list-style-type: none"> ✓ profilaktyka w zakresie chorób, które są przyczyną przedwczesnego opuszczania rynku pracy, ✓ rehabilitacja lecznicza, 	VIII	8.10	EFS
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym/ wykluczone społecznie	<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktywizacja zawodowa, edukacyjna i zdrowotna, ✓ działania zapobiegające przedwczesnemu wypadnięciu z systemu edukacji młodzieży z placówek resocjalizacyjnych, 	IX	9.4	EFS
Mieszkańcy regionu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ programy w zakresie wczesnego wykrywania i leczenia chorób rozwojowych niemowląt i dzieci, ✓ wsparcie funkcjonowania mieszkań chronionych, ✓ usługi opiekuńcze, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, 	IX	9.7	EFS
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym/ wykluczone społecznie, Podmioty ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania instytucji ekonomii społecznej, ✓ wsparcie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej, 	IX	9.8	EFS
Mieszkańcy regionu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zajęcia stymulujące ogólny rozwój dziecka, ✓ rozwijanie i zaspakajanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych uczniów, ✓ programy pomocy stypendialnej, 	X	10.1	EFS
Mieszkańcy regionu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu, ✓ rozwój doradztwa zawodowego,, ✓ podnoszenie kwalifikacji poprzez edukacje formalną i nieformalną, 	X	10.3	EFS

³²⁶ Tabela 22 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*

Grupa docelowa/ obszar	Główne typy planowanych przedsięwzięć stanowiących część zintegrowanego podejścia	Oś priorytetowa	Priorytet inwestycyjny	Fundusz
Mieszkańcy regionu, w szczególności osoby starsze, niepełnosprawne oraz matki i dzieci	<ul style="list-style-type: none"> ✓ infrastruktura ochrony zdrowia w ramach opieki nad matką i dzieckiem, osobami starszymi oraz w wieku poprodukcyjnym, ✓ przebudowa, rozbudowa i modernizacja obiektów służących opiece nad osobami starszymi, 	XI	9.1	EFRR
Mieszkańcy miast regionu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ programy rewitalizacji wynikające z Lokalnych Programów Rewitalizacji służące celom społecznym, ✓ tworzenie mieszkań chronionych, 	XI	9.2	EFRR
Podmioty ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ modernizacja pomieszczeń i dostosowanie miejsc pracy, ✓ zakup sprzętu i wyposażenia nieodczynnych do działalności podmiotów ekonomii społecznej, 	XI	9.3	EFRR

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

SEKCJA 6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW DOTKNIĘTYCH POWAŻNYMI I TRWALE NIEKORZYSTNYMI WARUNKAMI NATURALNYMI LUB DEMOGRAFICZNYMI

Jednym z głównych determinantów rozwoju regionu, w tym wzrostu jego konkurencyjności jest posiadany potencjał (ilościowy i jakościowy) kapitału ludzkiego. Czynniki demograficzne, w tym przede wszystkim depopulacja i starzenie się społeczeństwa należą do głównych przyczyn negatywnie wpływających na zasoby ludzkie, a co za tym idzie na regionalny rynek pracy. Niekorzystne trendy w tym zakresie powodują bowiem z jednej strony brak osób zdolnych (w kontekście wieku i stanu zdrowia oraz kwalifikacji) do podjęcia pracy w zawodach, na które występuje zapotrzebowanie w regionie, z drugiej zaś wpływają na zwiększenie liczby osób bezrobotnych, wykluczonych społecznie, a także niepracujących z powodu złego stanu zdrowia, często związanego z wiekiem. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020* poprawa sytuacji demograficznej stanowi jedno z wyzwań polityki krajowej i regionalnej odnośnie wzmocnienia zasobów ludzkich. Do najważniejszych zadań w tym zakresie należą:

- zwiększenie dzietności;
- zahamowanie migracji;
- zwiększenie liczby lat przeżywanych w zdrowiu i co się z tym łączy wydłużenie aktywności zawodowej osób starszych.

Jednak, jako kluczowy aspekt w kontekście niwelowania problemów demograficznych, SRKL 2020 wskazuje aktywizację zawodową, która prowadzić powinna do maksymalnego wykorzystania dostępnych zasobów pracy.

W ramach RPO WO 2014-2020 planuje się wdrożenie szeregu działań mających przeciwdziałać niekorzystnym trendom demograficznym, które szczególnie dotkliwie dotyczą województwo opolskie³²⁷. Uznano, iż podstawową kwestią wpływającą na zwiększenie dzietności będzie poprawa warunków życia (zwłaszcza sytuacji finansowej) potencjalnych rodziców, w tym w szczególności kobiet. W tym zakresie nacisk położony zostanie na: kompleksową, okołoporodową opiekę nad matką i dzieckiem, tworzenie nowych miejsc pracy (w tym zakładanie działalności gospodarczej), działania pozwalające na pogodzenie życia zawodowego i rodzinnego (np. rozwój form opieki nad dziećmi do lat 5 oraz usług opieki nad osobami starszymi, wdrożenie elastycznych form pracy).

Rozwój gospodarczy i wzrost konkurencyjności regionu, który stymulowany będzie działaniami w zakresie przygotowania terenów pod inwestycje na rzecz gospodarki (uzbrojenie terenów inwestycyjnych) oraz wspierania przedsiębiorstw (w tym wprowadzenie innowacji, rozwój e-usług i branży turystycznej, promowanie produktów oraz usług w kraju i zagranicą, stymulowanie aktywności inwestycyjnej) wpłynie na powstanie nowych miejsc pracy i powinien przełożyć się na wzrost zarobków, a w konsekwencji na jakość życia mieszkańców Opolszczyzny. Powyższe, w powiązaniu z działaniami bezpośrednio wpływającymi na zwiększenie dzietności, sprzyjać będzie zahamowaniu migracji i może przyczynić się do powrotu osób, które opuściły region ze względu na brak pracy lub niskie zarobki.

Wsparcie na rzecz zwiększenia aktywności zawodowej osób starszych skupiać się będzie na poprawie ich stanu zdrowia, w szczególności dzięki zwiększonemu dostępowi do profilaktyki i rehabilitacji medycznej oraz dostosowaniu ich kwalifikacji i umiejętności do aktualnych wymogów pracodawców. Osoby te będą mogły również przekwalifikować się lub znaleźć zatrudnienie w zawodach, w przypadku których odnotowuje się coraz większe zapotrzebowanie na rynku, tj. na przykład związanych z opieką nad osobami zależnymi. Mając na względzie postępujące starzenie się

³²⁷ Szerzej na ten temat w Załączniku nr 1 pn. *Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjalnych obszarów/sektorów objętych RPO WO 2014-2020*.

społeczeństwa w regionie, a co za tym idzie zwiększającą liczbę osób w podeszłym wieku, wsparciem w zakresie usług zdrowotnych (np. rehabilitacją ruchową, logopedyczną) zostaną objęte ogólnie osoby starsze, nie tylko znajdujące się w wieku aktywności zawodowej. Działania te zostaną powiązane z inwestycjami w infrastrukturę związaną z ochroną zdrowia oraz z usługami społecznymi (np. mieszkaniami wspomaganyymi, dziennymi domami pomocy).

Szeroki wachlarz działań sprzyjających odwróceniu niekorzystnych trendów demograficznych zaplanowano do realizacji także w obszarach rynku pracy i edukacji. Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia, w tym w szczególności osób młodych, starszych i kobiet sprawujących opiekę nad dziećmi sprzyjać będzie lepszemu wykorzystaniu zasobów pracy.

Pozytywny wpływ na powyższe, a co za tym idzie na sytuację społeczno – gospodarczą regionu będzie również miała poprawa jakości edukacji na każdym etapie kształcenia (podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym, ustawicznym). Pobieranie edukacji przez całe życie ułatwia też znalezienie zatrudnienia lub zmianę miejsca pracy, co jest szczególnie istotne w przypadku osób, których kwalifikacje są niedostosowane do potrzeb pracodawców, a zwłaszcza osób w wieku niemobilnym.

Konieczność podejmowania działań, o których mowa powyżej, w kontekście niekorzystnej diagnozy demograficznej miała wpływ na wyodrębnienie OSI Depopulacja. W ramach tej interwencji realizowane będą przedsięwzięcia wpisujące się w *Założenia Programu Specjalnej Strefy Demograficznej – perspektywa 2013-2020*, który jest jednym z instrumentów realizacji SRWO 2020. Działania mające na celu przeciwdziałanie depopulacji w województwie opolskim zostały skoncentrowane w czterech pakietach (Praca i bezpieczna rodzina, Edukacja a rynek pracy, Opieka żłobkowo – przedszkolna, Złota jesień). Wsparcie to jest już realizowane w regionie i będzie intensywnie kontynuowane w kolejnych latach, w tym z wykorzystaniem środków RPO WO 2014-2020.

SEKCJA 7. SYSTEM INSTYTUCJONALNY

7.1 Identyfikacja instytucji zaangażowanych w realizację Programu

Zgodnie z art. 113 projektu Rozporządzenia ogólnego określa się podmioty zaangażowane w realizację RPO WO 2014-2020. Przedstawiony poniżej zakres nie podlega decyzji KE zatwierdzającej Program i podlega wyłącznej odpowiedzialności państwa członkowskiego.

Tabela 7.1: Wykaz instytucji zaangażowanych w realizację RPO WO 2014-2020 oraz dane kontaktowe³²⁸

Institucja	Nazwa instytucji, departament lub inna jednostka organizacyjna	Kierownictwo instytucji (zajmowane stanowisko)
Podmiot udzielający desygnacji	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego	Minister Rozwoju Regionalnego tel.: (+48) 22 273 70 10 fax: (+48) 22 273 70 11
Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa Opolskiego	Marszałek Województwa Opolskiego tel.: (+48) 77 54 16 510, 77 54 16 511 fax: (+48) 77 54 16 512 e-mail: marszalek@opolskie.pl
	Departament Koordynacji Programów Operacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego	Dyrektor Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych tel.: (+48) 77 54 16 565; 77 54 16 566 fax: (+48) 77 54 16 567 e-mail: dpo@opolskie.pl
Instytucja Pośrednicząca II stopnia (EFRR – wybrane obszary)	Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki	Dyrektor Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki tel.: (+48) 77 403 36 00 fax: (+48) 77 403 36 00 e-mail: biuro@ocrg.opolskie.pl
Instytucja Pośrednicząca II stopnia (EFS – wybrane obszary)	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu	Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu tel.: (+48) 77 441 67 01 fax: (+48) 77 441 67 02 e-mail: sekretariat@wup.opole.pl
Związek Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej	Związek ZIT Aglomeracji Opolskiej	Prezydent Miasta Opola tel. (+48) 77 451 18 02 e-mail: prezydent@um.opole.pl , urząd@um.opole.pl
Instytucja Audytowa	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej	Ministerstwo Finansów tel. (+48) 22 694 55 55 e-mail: kancelaria@mofnet.gov.pl
	Urząd Kontroli Skarbowej w Opolu	Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Opolu tel. (+48) 77 401 78 00 fax (+48) 77 456 68 11
Instytucja Certyfikująca	Skarbnik Województwa Opolskiego	Skarbnik Województwa Opolskiego tel. (+48) 77 54 16 540 fax. (+48) 77 54 16 515 e-mail: s.mazur@opolskie.pl
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z Komisji Europejskiej	Ministerstwo Finansów	Minister Finansów tel. (+48) 22 694 55 55 e-mail: kancelaria@mofnet.gov.pl

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

³²⁸ Tabela 23 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

Podmiot udzielający desygnacji

Zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa desygnacji podlegają instytucje zarządzające, pełniące jednocześnie funkcje instytucji certyfikujących oraz inne instytucje pośredniczące i wdrażające wyznaczone przez instytucje zarządzające do realizacji programu operacyjnego.

Podmiotem udzielającym desygnacji w imieniu państwa członkowskiego jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego. Organem doradczym instytucji udzielającej desygnacji jest Komitet ds. Desygnacji, w skład którego wchodzi przedstawiciele ministra właściwego ds. finansów publicznych oraz ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego. Przez desygnację należy rozumieć decyzję potwierdzającą spełnienie przez daną instytucję warunków zapewniających prawidłową realizację programu operacyjnego. Warunkiem uzyskania desygnacji jest spełnienie kryteriów wynikających z projektu Rozporządzenia ogólnego, w tym opracowanie i wdrożenie procedur dotyczących systemu zarządzania i kontroli oraz zawarcie właściwych umów albo porozumień międzyinstytucjonalnych. W myśl zapisów projektu UP desygnacja jest procesem ciągłym, co oznacza, że spełnianie kryteriów desygnacji będzie weryfikowane podczas całego okresu realizacji RPO WO 2014-2020 poprzez kontrole systemowe, wyniki prac IA oraz wyniki kontroli przeprowadzone przez inne upoważnione podmioty. Udzielona desygnacja będzie mogła zostać zawieszona w przypadku zaprzestania spełniania przez właściwą instytucję kryteriów desygnacji lub wycofana w przypadku niezrealizowania przez desygnowaną instytucję działań naprawczych, mających na celu ponowne spełnienie kryteriów desygnacji. Każdy przypadek zawieszenia lub wycofania desygnacji jest zgłaszany do KE przez podmiot udzielający desygnacji. Zawieszenie bądź wycofanie desygnacji skutkować będzie częściowym lub całkowitym wstrzymaniem certyfikacji wydatków do KE.

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020

Instytucją Zarządzającą RPO WO 2014-2020 jest Zarząd Województwa Opolskiego. Na podstawie uregulowań zawartych w regulaminie wewnętrznym UMWO przygotowanym przez Zarząd Województwa Opolskiego obowiązki IZRPO WO pełni jednostka organizacyjna w ramach UMWO. Obecnie funkcję tę pełni Departament Koordynacji Programów Operacyjnych. Na podstawie art. 114 projektu Rozporządzenia ogólnego do głównych zadań IZRPO WO należy:

1. Na poziomie zarządzania:

- powołanie i koordynacja prac KM RPO WO 2014-2020, dostarczanie informacji wymaganych do wykonywania jego zadań, w szczególności dane dotyczące postępów Programu w osiągnięciu celów, dane finansowe i dane odnoszące się do wskaźników i celów pośrednich;
- opracowanie i przedkładanie KE rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji Programu po ich zatwierdzeniu przez KM RPO WO 2014-2020;
- udostępnianie instytucjom pośredniczącym oraz beneficjentom informacji, które są istotne odpowiednio dla wykonywania ich zadań i realizacji operacji;
- tworzenie systemu elektronicznej rejestracji i przechowywania danych dotyczących każdej operacji, które są niezbędne do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytu, w tym danych dotyczących poszczególnych uczestników operacji, w stosownych przypadkach;
- nadzór, aby dane, o których mowa wyżej były gromadzone, wprowadzane do systemu i tam przechowywane, a dane na temat wskaźników były podzielone według płci w przypadkach wymaganych załącznikiem I do projektu Rozporządzenia w sprawie EFS,
- nadzór, koordynacja i współpraca z Instytucjami Pośredniczącymi II stopnia, Związkiem ZIT.

2. Na poziomie wyboru operacji:

- sporządzanie i stosowanie niedyskryminujących i przejrzystych procedur wyboru i kryteriów, zgodnych z art. 7 i 8 projektu Rozporządzenia ogólnego w zakresie ogólnych zasad

promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju;

- nadzór i weryfikacja, czy wybrana operacja wchodziła w zakres odpowiedniego funduszu oraz zaliczała się do kategorii interwencji określonej w Osi lub Osiach priorytetowych RPO WO 2014-2020;
- przedkładanie beneficjentowi dokumentu zawierającego warunki wsparcia dla każdego działania, w tym szczegółowe wymagania dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone w ramach operacji, plan finansowania oraz termin realizacji;
- weryfikacja przed zatwierdzeniem operacji, że beneficjenci dysponują administracyjną, finansową i operacyjną zdolnością;
- weryfikacja, jeżeli operacja rozpoczęła się przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie, czy spełnione zostały unijne i krajowe zasady dotyczące danej operacji;
- nadzór i weryfikacja, aby wnioskodawca nie otrzymał wsparcia z funduszy, w przypadku gdy zostało ono lub powinno być zostać objęte procedurą odzyskiwania zgodnie z art. 61 projektu Rozporządzenia ogólnego w następstwie przeniesienia działalności produkcyjnej w obrębie UE;
- określanie kategorii interwencji, w odniesieniu do której przypisane są wydatki związane z operacją;
- nadzór, koordynacja i współpraca z Instytucjami Pośredniczącymi II stopnia, Związkiem ZIT.

3. Na poziomie zarządzania finansami i kontroli:

- weryfikacja, czy współfinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, czy wydatki deklarowane przez beneficjentów zostały przez nich zapłacone oraz, czy spełniają one wymagania obowiązującego prawa unijnego i krajowego, RPO WO 2014-2020 oraz warunki wsparcia operacji;
- nadzór i weryfikacja, czy beneficjenci uczestniczący w realizacji operacji, których koszty zwracane są na podstawie faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych, prowadzili oddzielny system księgowości lub korzystali z odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją;
- wprowadzanie skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniając stwierdzone rodzaje ryzyka;
- ustanawianie procedury gwarantującej przechowywanie zgodnie z wymogami art. 62 pkt. g) projektu Rozporządzenia ogólnego wszystkich dokumentów dotyczących wydatków i audytów wymagane do zapewnienia właściwej ścieżki audytu;
- sporządzanie poświadczenia wiarygodności dotyczące zarządzania w sprawie funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli, legalności i prawidłowości operacji leżących u podstaw oraz przestrzegania zasady należytego zarządzania finansami, wraz ze sprawozdaniem zawierającym wyniki przeprowadzonych kontroli zarządzania i kontroli oraz wszelkie podjęte działania naprawcze;
- nadzór, koordynacja i współpraca z Instytucjami Pośredniczącymi II stopnia, Związkiem ZIT.

Zadania związane z dokonywaniem i księgowaniem płatności powierzone zostały niezależnej jednostce organizacyjnej UMWO, której funkcję pełni obecnie Departament Finansów.

Instytucje Pośredniczące II stopnia RPO WO 2014-2020

Ze względu na dwufunduszowy charakter Programu w system wdrażania zostaną włączone dwie Instytucje Pośredniczące II stopnia, tj.:

- Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki³²⁹;
- Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu³³⁰.

Biorąc pod uwagę gotowość instytucjonalną, zasoby kadrowe, zaplecze techniczne oraz zakres kompetencyjny tych podmiotów i dotychczasowe, wieloletnie doświadczenia z wdrażania środków unijnych, wybrane IP II będą odpowiadały za realizację obszarów Programu, określonych w Tabeli 7.2.

Tabela 7.2: Obszary RPO WO 2014-2020 powierzone do wdrożenia Instytucjom Pośredniczącym II stopnia

IP II	Fundusz	CT	PI	Zakres	Uwagi	
OPOLSKIE CENTRUM ROZWOJU GOSPODARKI	EFRR	1	1.2	innowacje w przedsiębiorstwach	dotacje / instrumenty finansowe (pożyczki, poręczenia)	
		2	2.2	e-gospodarka	dotacje	
		3	3.2	międzynarodowa współpraca gospodarcza i promocja	dotacje	
			3.3	nowe produkty i usługi w MSP	dotacje / instrumenty finansowe (pożyczki, poręczenia)	
		4	4.1	odnawialne źródła energii	instrumenty finansowe (pożyczki, poręczenia)	
			4.2	efektywność energetyczna w MSP	dotacje / instrumenty finansowe (pożyczki)	
			4.3	efektywność energetyczna w mieszkalnictwie	instrumenty finansowe (pożyczki)	
	EFRR	9	9.1	infrastruktura usług społecznych	dotacje	
	WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY	EFS	8	8.5	aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy	dotyczy procedury konkursowej oraz pozakonkursowej
				8.7	rozpoczynanie działalności gospodarczej	wyłącznie w zakresie projektów realizowanych przez PUP (PI 8.5) oraz organy prowadzące
8.8				godzenie życia prywatnego i zawodowego	szkoły zawodowe (PI 10.3)	
8.9				szkolenia, doradztwo dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw oraz adaptacyjność przedsiębiorstw	W przypadku PI 8.7: dotacje / instrumenty finansowe (pożyczki)	
9			9.4	włączenie społeczne		
			9.8	wsparcie podmiotów ekonomii społecznej		
10			10.1	rozwój edukacji		
			10.3	wsparcie kształcenia zawodowego i ustawicznego		

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Obie instytucje, którym powierzone zostają funkcje IP II są jednostkami podległymi Zarządowi Województwa Opolskiego, tym samym ich działalność podlega m.in. regulacjom wewnętrznym przyjmowanym przez Zarząd Województwa Opolskiego. Natomiast poprzez włączenie tych podmiotów do systemu realizacji RPO WO 2014-2020 zakres zadań i odpowiedzialności oraz wzajemne relacje pomiędzy IZRPO WO, a wszystkimi IP II regulowane są na podstawie porozumień zawartych pomiędzy podmiotami. Ponadto wzajemne relacje pomiędzy IZRPO WO a wszystkimi IP II na dalszym etapie będą uszczegóławiane za pośrednictwem wytycznych programowych IZRPO WO. Do głównych zadań IP II wdrażających obszary wspierane środkami EFRR oraz EFS należą m.in. będą:

³²⁹ OCRG zostało powołane Uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego nr V/38/2007 z dnia 27 lutego 2007 r. jako jednostka budżetowa Samorządu Województwa Opolskiego.

³³⁰ WUP został powołany uchwałą nr XX/136/2000 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 czerwca 2000 r., jako jednostka budżetowa Samorządu Województwa Opolskiego.

- przeprowadzanie naborów wniosków o dofinansowanie;
- podpisywanie umów o dofinansowanie projektów;
- prowadzenie bezpośredniego nadzoru nad realizacją operacji, w tym ich rozliczanie i kontrola;
- ocena i sprawozdawanie do IZRPO WO nt. efektów wdrażania wybranych obszarów Programu, w tym wprowadzanie w porozumieniu z IZRPO WO działań naprawczych, usprawnień wpływających na skuteczną i efektywną realizację Programu;
- udział w pracach KM RPO WO oraz działaniach podejmowanych w ramach procesu ewaluacji Programu;
- promowanie i informowanie we współpracy z IZRPO WO o działaniach podejmowanych w ramach Programu i osiągniętych efektach.

Związek Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej

W zakresie wybranych działań dotyczących ZIT w ramach wybranych obszarów realizacji RPO WO 2014-2020, podmiotem współpracującym z IZRPO WO jest Związek ZIT³³¹ obejmujący Aglomerację Opolską. Zakres zadań i odpowiedzialności oraz wzajemne relacje pomiędzy IZRPO WO a Związkiem ZIT regulowane będą na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy podmiotami. Zgodnie z art. 7 projektu Rozporządzenia EFRR za pomocą ZIT realizowane będą działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Wykaz obszarów realizowanych decyzją IZRPO WO przez Związek ZIT przedstawia Tabela 7.3.

Tabela 7.3: Obszary RPO WO 2014-2020 powierzone do realizacji Związkowi ZIT

Związek ZIT	Fundusz	CT	PI	Zakres
ZWIĄZEK ZIT AGLOMERACJI OPOLSKIEJ	EFRR	3	3.1	przygotowanie terenów inwestycyjnych w Aglomeracji Opolskiej
		4	4.3	efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej
			4.5	strategie niskoemisyjne w Aglomeracji Opolskiej
		6	6.3	dziedzictwo kulturowe i kultura w Aglomeracji Opolskiej
	EFS	10	10.1	wsparcie edukacji przedszkolnej w Aglomeracji Opolskiej
			10.1	wsparcie kształcenia ogólnego w Aglomeracji Opolskiej

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

IZRPO WO powierzyła Związkowi ZIT wybór projektów do realizacji w zakresie wskazanych obszarów wsparcia RPO WO 2014-2020, w tym opracowanie listy rankingowej projektów w uzgodnieniu z IZRPO WO. Uruchomienie środków RPO WO 2014-2020 dedykowanych ZIT nastąpi po spełnieniu przez Związek ZIT warunków określonych w Sekcji 4 Programu, które zostały opracowane na podstawie zapisów projektu UP oraz wytycznych MRR zawartych w *Zasadach realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce*³³². Ponadto na dalszym etapie zasady współpracy i szczegóły dotyczące wdrażania obszarów przez Związek ZIT uszczegóławiane będą za pośrednictwem wytycznych programowych IZRPO WO w oparciu o zalecenia i rekomendacje krajowe oraz unijne.

Instytucja Audytowa

Zadania IA określone w art. 116 projektu Rozporządzenia ogólnego pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej. Instytucja ta jest niezależna od IZRPO WO, IP II. Jej zadania wykonywane są za pośrednictwem jednostek organizacyjnych kontroli skarbowej podległych GIKS, tj. wyodrębnionej komórki organizacyjnej w Ministerstwie Finansów oraz Urzędu Kontroli Skarbowej w Opolu. IA jest

³³¹ Porozumienie w sprawie utworzenia Aglomeracji Opolskiej...

³³² Dokument przyjęty przez MRR w lipcu 2013 r.

odpowiedzialna za przeprowadzanie audytów systemu zarządzania i kontroli na podstawie stosownej próby operacji oraz rocznego sprawozdania finansowego. W przypadku audytów przeprowadzanych przez podmiot inny niż IA, zapewnia ona takim podmiotom niezbędną niezależność funkcjonalną. Dbając ponadto o to, aby czynności audytowe uwzględniały uznane w skali międzynarodowej standardy audytu. IA w ciągu sześciu miesięcy od przyjęcia RPO WO 2014-2020 przygotowuje strategię audytu, która określa metodykę kontroli, metodę doboru próby w przypadku audytów operacji oraz plan audytów w odniesieniu do bieżącego roku obrotowego i dwóch następnych lat obrotowych. Strategia audytu jest corocznie uaktualniana począwszy od 2016 r. do 2022 r. włącznie. IA przedkłada strategię audytu KE na jej żądanie.

Instytucja Certyfikująca

Zadania związane z certyfikacją wydatków do KE, określone w art. 115 projektu Rozporządzenia ogólnego, zostały powierzone IZRPO WO. Warunkiem niezbędnym dla pełnienia przez IZRPO WO zadań związanych z certyfikacją w ramach Programu jest zapewnienie rozdzielności realizacji zadań zarządczo-kontrolnych od certyfikacji. Wypełniając ten warunek decyzją Zarządu Województwa Opolskiego zadania w tym zakresie powierzone jednostce organizacyjnej UMWO, która jest niezależna od pozostałych komórek Urzędu, realizujących pozostałe zadania związane z zarządzaniem i wdrażaniem Programu (dotyczy: zarządzania, wyboru operacji, kontroli, oceny Programu). Obecnie funkcję tę pełni Departament Finansów.

Instytucja właściwa dla otrzymywania płatności pochodzących z Komisji Europejskiej

Instytucją odpowiedzialną za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE będzie minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Instytucja lub instytucje odpowiedzialne za dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów

Płatności na rzecz beneficjentów będą dokonywane przez Bank Gospodarstwa Krajowego za pośrednictwem zleceń przekazywanych przez IZRPO WO, a także IP II. Podstawą przekazania środków będzie umowa zawarta pomiędzy IZRPO WO 2014-2020, czy też IP II a beneficjentem oraz poprawnie sporządzony i zatwierdzony wniosek o płatność.

W odniesieniu do projektów Pomocy Technicznej środki refundacji i/lub zaliczki na rzecz beneficjentów, przekazywane będą z rachunków bankowych IZ.

System oceny Programu

Programy finansowane ze środków publicznych powinny oprócz opisu podejmowanych działań i ich uzasadnienia zawierać elementy, które w sposób czytelny i precyzyjny pozwolą na mierzenie skuteczności tych działań i badanie ich użyteczności dla społeczeństwa. Biorąc pod uwagę powyższe zasady, IZRPO WO opracuje system oceny Programu, który pozwoli na monitorowanie jego postępu rzeczowego i finansowego, a tym samym umożliwi mierzenie osiągnięcia założonych celów oraz będzie źródłem informacji odnośnie zmian wynikających z interwencji publicznej. Na system oceny RPO WO 2014-2020 składają się 3 podstawowe elementy: monitorowanie, sprawozdawczość i ewaluacja. Główne zasady monitorowania postępów realizacji programu zostały określone w Rozdziale I projektu Rozporządzenia ogólnego.

Monitorowanie i sprawozdawczość

W ramach systemu oceny Programu analizie poddawany będzie postęp rzeczowy i finansowy. Za monitorowanie efektów Programu odpowiedzialna jest IZRPO WO oraz KM RPO WO 2014-2020.

Rola Instytucji Zarządzającej

Obowiązki IZRPO WO w zakresie sprawozdawczości określa art. 44 projektu Rozporządzenia ogólnego. Począwszy od 2016 do 2022 r. włącznie IZRPO WO będzie przedstawiać KE do 30 kwietnia każdego roku sprawozdanie z realizacji Programu w poprzednim roku budżetowym, natomiast sprawozdanie końcowe do 30 września 2023 r. Przedkładane do KE sprawozdanie zawierać będzie

m.in. informacje nt. realizacji programu i jego priorytetów w odniesieniu do danych finansowych; ogólnych i specyficznych dla programu wskaźników, działań podejmowanych w celu spełnienia uwarunkowań *ex-ante*; zastosowania ZIT, a także podjętych działań naprawczych. Ponadto w formie załącznika do sprawozdania prezentowane będą informacje nt. instrumentów finansowych³³³. Sprawozdanie w 2019 r. będzie dodatkowo zawierało ocenę wykonania RPO WO 2014-2020, która polegać będzie na sprawdzeniu stopnia osiągnięcia wyznaczonych wcześniej kamieni milowych na poziomie poszczególnych OP. Roczne i końcowe sprawozdania z realizacji będą sporządzane zgodnie z wzorami określonymi przez KE w aktach wykonawczych. Sprawozdawczość będzie realizowana na wszystkich poziomach wdrażania Programu zgodnie z wytycznymi MRR oraz IZRPO WO. W proces sprawozdawczości zostaną włączone wszystkie podmioty odpowiedzialne za wdrażanie Programu, w szczególności IP II, Związek ZIT oraz podmioty odpowiedzialne za wdrażanie instrumentów finansowych oraz beneficjenci. Efekty realizowanego procesu sprawozdawczości będą upubliczniane m.in. poprzez strony internetowe instytucji zaangażowanych w realizację Programu.

Rola KM RPO WO 2014-2020

Komitet Monitorujący RPO WO 2014-2020, zgodnie z projektem Rozporządzenia ogólnego³³⁴ zostanie powołany w ciągu trzech miesięcy od daty decyzji dotyczącej przyjęcia Programu przez Komisję Europejską. Zgodnie z podejściem opartym na wielopoziomowym sprawowaniu rządów³³⁵ w skład Komitetu Monitorującego wchodzić będą m.in. przedstawiciele IZRPO WO, IP II, przedstawiciele strony rządowej, partnerzy społeczno-gospodarczy, reprezentanci środowisk naukowych oraz przedstawiciel KE z głosem doradczym. Komitet zbierać się będzie, co najmniej raz w roku i dokonywać przeglądu realizacji RPO WO 2014-2020 i postępów w osiąganiu jego celów. Brane będą przy tym pod uwagę dane finansowe, wskaźniki ogólne i specyficzne dla Programu, w tym zmiany we wskaźnikach i postępy w osiąganiu wartości docelowych ujętych ilościowo oraz celów pośrednich określonych na podstawie oceny wykonania. Prace Komitetu koncentrować się będą na efektach wdrażania Programu wspieranych przez EFRR oraz EFS. Ponadto KM RPO WO 2014-2020³³⁶ będzie m.in.:

- analizować, konsultować, opiniować zmiany i czynniki, które wpływają na realizację Programu;
- opiniować proponowane zmiany w Programie;
- wydawać zalecenia, rekomendacje dla Instytucji Zarządzającej dotyczące realizacji RPO WO 2014-2020 i jego oceny;
- monitorować działania podjęte w następstwie tych zaleceń.

Na podstawie art. 100 projektu Rozporządzenia ogólnego KM RPO WO 2014-2020 będzie analizować, rozpatrywać, zatwierdzać m.in.:

- wszelkie kwestie, które mają wpływ na wykonanie RPO WO 2014-2020;
- postępy w realizacji planu oceny oraz działań następczych podjętych w związku z ustaleniami ocen;
- branie czynnego udziału w prowadzonych badaniach ewaluacyjnych i wdrożeniach rekomendacji;
- realizację strategii komunikacji RPO WO 2014-2020, wspólnych planów działania;
- działania mające na celu promowanie równouprawnienia płci, równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób niepełnosprawnych;

³³³ Szczegółowy zakres sprawozdawanych informacji z RPO WO 2014-2020 będzie zgodny z art. 40 projektu Rozporządzenia ogólnego.

³³⁴ Art. 41 projektu Rozporządzenia ogólnego.

³³⁵ Art. 5 projektu Rozporządzenia ogólnego.

³³⁶ Szczegółowe zadania KM RPO WO 2014-2020 zostaną określone w jego regulaminie prac.

- działania mające na celu promowanie zrównoważonego rozwoju;
- działania w ramach RPO WO 2014-2020 odnoszące się do spełnienia uwarunkowań *ex ante*;
- metodykę i kryteria wyboru operacji;
- roczne i końcowe sprawozdania z realizacji Programu;
- propozycje IZ dotyczące wszelkich zmian RPO WO 2014-2020.

Wskaźniki RPO WO 2014-2020

W celu właściwego i efektywnego monitorowania poziomu realizacji założeń RPO WO 2014-2020 określono system wskaźników, który jest spójny z opracowaną na poziomie krajowym *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych* oraz odzwierciedla specyficzne uwarunkowania województwa opolskiego, jak również dwufunduszowy charakter Programu. Przyjęty przez IZRPO WO system wskaźników pozwala na mierzenie postępu rzeczowego każdej OP na trzech poziomach, tj.:

- ocena wpływu każdego PI na otoczenie kontekstowe poprzez zestawienie specyficznych wskaźników rezultatu dla EFRR (strategiczne, zaczerpnięte ze statystyki publicznej) oraz wspólnych wskaźników rezultatu dla EFS (bezpośrednie lub długoterminowe);
- ocena postępu rzeczowego dla każdego PI poprzez wskaźniki produktu (wskaźniki zaczerpnięte z WLWK);
- ocena postępu rzeczowej realizacji OP, stanowiąca podstawę ram wykonania (m.in. wskaźniki produktu, wskaźniki finansowe).

Monitoringiem oraz sprawozdawczością objęte będą zarówno wskaźniki rezultatu (strategiczne, bezpośrednie lub długoterminowe), wskaźniki produktu jak i wskaźniki finansowe. Będą one monitorowane na każdym etapie życia projektu oraz na poziomie działań/poddziałań, OP i całego Programu. System monitorowania RPO WO 2014-2020 będzie głównym źródłem informacji odnośnie postępu finansowego i rzeczowego realizacji Programu. Umożliwi m.in. opracowanie danych wg wybranych kryteriów oraz bieżącą kontrolę realizacji założonych wartości wskaźników, a także zarządzania finansowego w zakresie płatności oraz certyfikacji wydatków. Wyniki prowadzonej oceny RPO WO 2014-2020, analiz monitoringowych oraz informacji sprawozdawczych wykorzystywane będą w badaniach ewaluacyjnych realizowanych w ramach Programu, jak również upowszechniane za pomocą strony internetowej IZRPO WO. Do monitoringu RPO WO 2014-2020 oraz sprawozdawczości wykorzystywane będą m.in. krajowy i lokalny system informatyczny. Działania podejmowane w zakresie monitorowania Programu będą zgodne z wytycznymi przyjętymi na poziomie krajowym, jak również wytycznymi programowymi określonymi przez IZRPO WO na dalszym etapie. Ponadto działania podejmowane w ramach systemu wskaźników RPO WO 2014-2020 uwzględniać będą również specyficzne uwarunkowania wdrażania EFRR i EFS, a w konsekwencji monitorowania i oceny efektów Programu jako całości.

System ewaluacji

Skuteczna i efektywna realizacja celów i Osi priorytetowych RPO WO 2014-2020, uzależniona jest m.in. od wielostronnego i opartego na partnerstwie procesu ewaluacji, pozwalającego w szczególności na rzetelną ocenę skuteczności, efektywności i wpływu Programu na sytuację społeczno – gospodarczą województwa.

Źródłami prawa dla ewaluacji RPO WO 2014-2020 są zarówno akty prawa europejskiego, krajowego oraz dokumenty i wytyczne regionalne³³⁷.

³³⁷ W szczególności: projekt Rozporządzenia ogólnego oraz wytyczne Komisji Europejskiej w zakresie monitoringu i ewaluacji (*The programming period 2014-2020 guidance document on monitoring and evaluation – European Regional Development Fund and Cohesion Fund and The programming period 2014-2020 guidance document on monitoring*

System ewaluacji w ramach okresu programowania na lata 2014-2020 oparty został na rozwiązaniach instytucjonalnych i potencjale organizacyjno-kadrowym funkcjonującym w UMWO w perspektywie 2007-2013³³⁸. Tym samym za koordynację i realizację procesu ewaluacji Programu oraz budowanie potencjału ewaluacyjnego odpowiada Jednostka Ewaluacyjna. Jednostka ta jest funkcjonalnie niezależna wobec pozostałych komórek i podmiotów zaangażowanych w programowanie i wdrażanie RPO WO 2014-2020. Ponadto dla wzmocnienia skuteczności i efektywności prowadzonego procesu ewaluacji, bezpośrednie działania JE prowadzone będą w ramach dwóch funduszy, tj. EFRR oraz EFS. Do głównych obowiązków JE, należeć będzie:

- opracowanie, wdrażanie, monitorowanie i aktualizowanie *Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020*³³⁹ (zatwierdzonego przez KM RPO WO 2014-2020 na jego pierwszym posiedzeniu);
- koordynacja badań ewaluacyjnych w ramach RPO WO 2014-2020 (ewaluacji wewnętrznych oraz zlecanie badań zewnętrznych), w tym monitorowanie postępu wdrażania rekomendacji³⁴⁰;
- przedstawianie wyników badań ewaluacyjnych, w tym podejmowanie działań wynikających z zaleceń KM RPO WO 2014-2020 w zakresie oceny Programu³⁴¹;
- współpraca i wymiana informacji w zakresie procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 w szczególności z instytucjami zaangażowanymi w jego programowanie i wdrażanie na poziomie regionalnym, z *Opolskim Obserwatorium Terytorialnym*³⁴² oraz z *Krajową Jednostką Ewaluacji* (w ramach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego), innymi jednostkami ewaluacyjnymi w kraju i KE;
- powołanie i koordynacja prac grupy sterującej monitoringiem i ewaluacją³⁴³ oraz *Zespołów Zadaniowych ds. ewaluacji tematycznych*;
- prowadzenie działań na rzecz budowy i wzmocnienia potencjału ewaluacyjnego na poziomie regionalnym;
- sprawozdawanie nt. prowadzonego procesu ewaluacji w zakresie i na zasadach określonych w regulacjach unijnych i krajowych (uwzględniające podsumowanie wyników ocen przeprowadzonych w całym okresie wdrażania RPO WO 2014-2020);
- upowszechnianie informacji nt. procesu ewaluacji RPO WO 2014-2020 opinii publicznej, w tym w zakresie prowadzonych badań ewaluacyjnych, ich wyników i możliwości ich wykorzystania.

and evaluation – European Social Found), projekt Umowy Partnerstwa oraz wytyczne KJE, czy też *Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020*.

³³⁸ W okresie tym w województwie opolskim realizowane były działania ewaluacyjne w ramach RPO WO 2007-2013 oraz komponentu regionalnego PO KL.

³³⁹ Zgodnie z wytycznymi KE plan ewaluacji w szczególności powinien zawierać: listę tematów badań ewaluacyjnych wraz z uzasadnieniem ich realizacji, metody przewidziane do zastosowania wraz z określeniem zapotrzebowania na dane, sposoby zapewnienia dostarczenia odpowiedniego zakresu danych na użytek ewaluacji, harmonogram procesu ewaluacji, sposoby komunikacji wyników ewaluacji, zasoby ludzkie, budżet, plan szkoleń oraz działania ukierunkowane na budowę kultury ewaluacyjnej.

³⁴⁰ W ramach *Zintegrowanego Systemu Zarządzania Wnioskami i Rekomendacjami z Badań Ewaluacyjnych*, KJE.

³⁴¹ Głównie w zakresie akceptacji *Planu ewaluacji RPO WO 2014-2020* (oraz ich ewentualnych zmian), a także analiza postępu ich realizacji oraz dyskusja dot. wyników ewaluacji i ich wykorzystania.

³⁴² *Opolskie Obserwatorium Terytorialne* – instrument stanowiący element krajowego systemu obserwatoriów terytorialnych, którego zadaniem jest monitoring i ewaluacja interwencji publicznej w regionie oraz dostarczanie bieżących i usystematyzowanych informacji na temat rozwoju regionalnego. Por. *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego...*, s. 132, 137-139.

³⁴³ *Grupa sterująca monitoringiem i ewaluacją* - stanowi platformę przepływu informacji i wiedzy w ramach monitoringu i ewaluacji programów operacyjnych wdrażanych w województwie opolskim oraz polityki rozwoju.

Proces ewaluacji RPO WO 2014-2020 realizowany będzie w oparciu o *Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020*, przygotowany na cały okres programowania. Zgodnie z zapisami projektu Umowy partnerstwa proces ewaluacji RPO WO 2014-2020 obejmować będzie następujące typy oceny:

- ewaluacja *ex-ante*, zgodnie z art. 48 projektu Rozporządzenia ogólnego na podstawie wytycznych KJE³⁴⁴, przeprowadzana w celu poprawy jakości projektowania RPO WO 2014-2020;
- ewaluacje bieżące, realizowane w oparciu o *Plan ewaluacji RPO WO 2014-2020*, oceniające m.in. trafność, skuteczność oraz efektywność Programu, w tym przynajmniej raz podczas okresu programowania, ocena obejmować będzie analizę sposobu, w jaki wsparcie z funduszy przyczyniło się do osiągnięcia celów każdej Osi priorytetowej RPO WO 2014-2020;
- ewaluacja *ex-post*, zgodnie z art. 50 projektu Rozporządzenia ogólnego, realizowana nie później niż trzy lata po zakończeniu okresu programowania przez KE we współpracy m.in. z IZRPO WO 2014-2020.

IZRPO WO w ramach pomocy technicznej Programu zapewni środki na prowadzenie procesu ewaluacji zgodnie z wymaganiami i zapotrzebowaniem tak, aby działania podejmowane w ramach tego procesu przebiegały w sposób ciągły, skuteczny i efektywny. Działania JE wspierane będą w wymiarze technicznym, kadrowym i organizacyjnym, jak również w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego oraz rozpowszechniania kultury ewaluacyjnej na poziomie regionalnym (konferencje, szkolenia, publikacje, bieżący dostęp do informacji z wykorzystaniem strony internetowej).

System kontroli

W perspektywie finansowej 2014-2020 proces kontroli i audytu obejmuje:

- kontrole realizowane w ramach systemu zarządzania i kontroli programu operacyjnego;
- audyty wykonywane zgodnie z art. 116 projektu Rozporządzenia ogólnego;
- kontrole weryfikujące zachowanie zgodności z kryteriami desygnacji;
- audyty wykonywane przez KE i ETO.

IZRPO WO w ramach systemu zarządzania i kontroli zapewni realizację następujących typów kontroli:

- kontrole systemowe;
- weryfikacje wniosków o płatność;
- kontrole projektów na miejscu/w siedzibie beneficjenta;
- kontrole na zakończenie realizacji projektu;
- kontrole trwałości.

IZRPO WO będzie przeprowadzać kontrole systemowe w IP II (OCRG oraz WUP w Opolu) oraz Związku ZIT. W odniesieniu do kontroli RPO WO 2014-2020 Instytucja Zarządzająca weryfikuje, czy współfinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, czy wydatki deklарowane przez beneficjentów zostały przez nich zapłacone oraz czy spełniają one wymagania obowiązującego prawa unijnego i krajowego, programu operacyjnego oraz warunki wsparcia operacji. Powyższe obejmuje weryfikacje administracyjne w odniesieniu do każdego złożonego przez beneficjentów wniosku o zwrot i weryfikacje operacji na miejscu realizacji. Częstość i zakres weryfikacji na miejscu są proporcjonalne do kwoty wsparcia publicznego na operację oraz poziomu ryzyka stwierdzonego w toku tych weryfikacji oraz audytów przeprowadzanych przez IA w odniesieniu do systemu zarządzania i kontroli, jako całości. W oparciu o przyjętą przez IZRPO WO 2014-2020 metodologię będą mogły być prowadzone na wyłonionej próbie:

- projektów - kontrole na miejscu, w tym prowadzone w miejscu ich realizacji kontrole trwałości;

³⁴⁴ http://www.ewaluacja.gov.pl/Ewaluacja_ex_ante_2014_2020/Documents/Zalecenia_ex_ante_listopad_2012.pdf
(19.11.2012 r.)

- dokumentów - weryfikacje prowadzone w ramach poszczególnych rodzajów kontroli.

Instytucja Zarządzająca zobowiązana jest również do kontroli spełnienia przez beneficjenta obowiązku zachowania trwałości projektu. W przypadku operacji obejmującej inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne trwałość nie zostanie zachowana w przypadku, gdy:

- beneficjent zaprzestanie działalności produkcyjnej lub ją relokuje;
- nastąpiła zmiana własności elementu infrastruktury, który daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści;
- nastąpi istotna zmiana wpływająca na charakter operacji, jej cele lub warunki realizacji, które mogłyby doprowadzić do naruszenia jej pierwotnych celów.

IZRPO WO również będzie przeprowadzać kontrole krzyżowe w celu eliminowania podwójnego finansowania wydatków ponoszonych przez beneficjentów w ramach jednego programu operacyjnego. Szczególną rolę w procesie audytu i kontroli zajmuje IA, która będzie prowadzić audyty projektów na potrzeby wydania opinii audytowej w ramach procedury rocznej akceptacji rachunków oraz sporządzenia rocznego sprawozdania z kontroli (o którym mowa w art. 116 projektu Rozporządzenia ogólnego). Jej audyty będą brane pod uwagę również w procesie desygnacji. Natomiast minister właściwy ds. rozwoju regionalnego w celu zapewnienia zachowania przez każdy podmiot odpowiedzialny za zarządzanie i kontrolę wydatków zgodności z kryteriami desygnacji przeprowadzać będzie kontrole weryfikujące. Ich wynik będzie podstawą do utrzymania, zawieszenia albo wycofania desygnacji dla instytucji systemu zarządzania i kontroli, w odniesieniu do wszystkich lub wybranych działań wdrażanych przez nią w ramach RPO WO 2014-2020.

System informatyczny

Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego zapewnia budowę i funkcjonowanie centralnego systemu informatycznego SL 2014, który będzie wspierał realizację programów operacyjnych, w tym RPO WO 2014-2020. System ten tworzony jest w celu spełnienia wymogów projektu Rozporządzenia ogólnego w zakresie:

- obowiązku rejestrowania i przechowywania danych dotyczących każdego projektu, niezbędnych do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, kontroli i audytu, w tym danych osobowych uczestników projektów na potrzeby monitorowania i ewaluacji projektów współfinansowanych z EFS (art. 114 ust. 2 projektu Rozporządzenia ogólnego);
- zapewnienia systemu komputerowego służącego prowadzeniu księgowości, przechowywaniu i przekazywaniu danych finansowych i danych na temat wskaźników, dla celów monitorowania i sprawozdawczości (art. 62 projektu Rozporządzenia ogólnego);
- zapewnienia funkcjonowania systemu informatycznego, za pomocą którego pełna komunikacja pomiędzy beneficjentem a właściwymi instytucjami odbywać się będzie wyłącznie drogą elektroniczną (art. 112 ust. 3 projektu Rozporządzenia ogólnego).

System informatyczny SL 2014 służy w szczególności do wspierania procesów związanych z:

- obsługą projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu;
- ewidencjonowaniem danych dotyczących programów operacyjnych;
- obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków.

Instytucje oraz beneficjenci korzystają z funkcjonalności udostępnionych za pośrednictwem centralnego systemu informatycznego SL 2014, w zakresie obsługi projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu.

Dostęp do danych gromadzonych w SL 2014 mają:

- wszystkie instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych, tj. między innymi instytucja zarządzająca, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, instytucja audytowa, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania swoich zadań;
- beneficjenci, w zakresie danych dotyczących realizowanych przez nich projektów.

System informatyczny SL 2014 umożliwi tworzenie określonych raportów, między innymi:

- informacji o poziomie wydatkowania środków UE;
- prognoz wydatków;
- informacji o stanie wdrażania funduszy strukturalnych;
- informacji na temat przeprowadzonych kontroli.

Wymiana informacji pomiędzy KE a IZRPO WO odbywać się będzie poprzez system SFC 2014.

IZRPO WO stworzy kompatybilny z centralnym własny Lokalny System Informatyczny mający na celu wsparcie bieżącego procesu zarządzania i monitorowania RPO WO 2014-2020 w zakresie przyjmowania i oceny wniosków o dofinansowanie. Będzie on w szczególności służył do wspierania procesów związanych z:

- przygotowaniem przez wnioskodawców wniosków o dofinansowanie (elementem systemu będzie elektroniczny formularz wniosku);
- obsługą cyklu życia wniosku o dofinansowanie (od momentu złożenia wniosku, poprzez jego oceny, aż do listy projektów zatwierdzonych do dofinansowania);
- monitorowaniem naborów wniosków o dofinansowanie.

Systemem zostaną objęte oprócz IZRPO WO pozostałe instytucje uczestniczące we wdrażaniu RPO WO 2014-2020, przy czym za budowę i funkcjonowanie systemu odpowiedzialna jest Instytucja Zarządzająca. Lokalny System Informatyczny uwzględni specyficzne uwarunkowania wdrażania EFRR oraz EFS.

System informacji i promocji

Na podstawie projektu Rozporządzenia ogólnego za zapewnienie właściwej informacji i promocji RPO WO 2014-2020 odpowiada Instytucja Zarządzająca. W celu zapewnienia skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych prowadzonych przez poszczególne instytucje, zgodnie z art. 106 projektu Rozporządzenia ogólnego, na poziomie kraju opracowana zostanie *Wspólna Strategia Komunikacji Polityki Spójności*. W oparciu o ten dokument IZRPO WO opracuje strategię komunikacji, która będzie podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych wspierających realizację Programu³⁴⁵. Strategia zawierać będzie elementy wymienione w pkt. 4 załącznika VI do projektu Rozporządzenia ogólnego. Celem głównym strategii komunikacji RPO WO 2014-2020 będzie podniesienie świadomości mieszkańców regionu i instytucji odnośnie znaczenia Programu dla rozwoju województwa, zwiększenie ich aktywności w zakresie pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz uzyskanie akceptacji dla efektów ich wykorzystania. Cel ten realizowany będzie poprzez:

- zapewnienie przejrzystości procedur wdrażania Programu;
- upowszechnianie korzyści płynących z realizacji Programu;
- wsparcie beneficjentów w procesie pozyskiwania środków;

³⁴⁵ Strategia komunikacji dla RPO WO 2014-2020 będzie uzgadniana i akceptowana przez IK UP w zakresie zgodności ze wspólną strategią komunikacji oraz wytycznymi.

- stałe podnoszenie wiedzy i kompetencji osób zaangażowanych w proces zarządzania, informowania i wdrażania Programu.

Efektom realizacji powyższych założeń będzie zapewnienie maksymalnego wykorzystania środków unijnych, dostępnych dla województwa opolskiego, podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności beneficjentów w zakresie korzystania z dostępnej pomocy, a także zwiększenie świadomości publicznej na temat udziału UE w rozwoju regionu i kraju. Ponadto celem programowanych działań będzie ukierunkowanie ich na wymiar wartości dodanej pomocy wspólnotowej, m.in. poprzez tworzenie i upowszechnianie skutecznego oraz trwałego przepływu informacji dotyczących RPO WO 2014-2020, łącznie ze wskazaniem wkładu finansowego w ramach EFRR i EFS. Ponadto IZRPO WO przygotowywać będzie roczne plany działań będące dokumentami wykonawczymi dla strategii komunikacji. Strategia ta będzie omawiana i zatwierdzana przez KM RPO WO 2014-2020. Instytucja Zarządzająca, co najmniej raz w roku będzie informować Komitet Monitorujący o postępach w realizacji strategii komunikacji i o ocenie jej wyników.

IZRPO WO i beneficjenci podejmować będą niezbędne działania informacyjne i promocyjne skierowane do ogółu społeczeństwa dotyczące operacji wspieranych w ramach Programu. Poza IZRPO WO w prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych w ramach strategii komunikacji będą zaangażowane m.in. IP II, Związek ZIT. Ponadto IZRPO WO będzie prowadzić działania informacyjne i promocyjne RPO WO 2014-2020 we współpracy z partnerami, w tym m.in. z właściwymi organami regionalnymi, lokalnymi, miejskimi oraz innymi władzami publicznymi, partnerami gospodarczymi i społecznymi, podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, centrami informacji europejskiej, przedstawicielstwami KE w Polsce, instytucjami edukacyjnymi i badawczymi. W oparciu o doświadczenia zgromadzone na przestrzeni lat 2007-2013 w województwie opolskim kontynuowane będzie zintegrowane podejście do polityki komunikacyjnej funduszy europejskich. Sprzyjać temu będą nowe rozwiązania w zakresie programowania i wdrażania wprowadzone w latach 2014-2020, a zwłaszcza dwufunduszowość RPO WO 2014-2020. Połączenie w ramach jednego Programu środków pochodzących z dwóch funduszy, tj. EFRR i EFS usprawni realizację zintegrowanych, komplementarnych i efektywnych działań informacyjnych i promocyjnych funduszy europejskich w województwie opolskim.

Zarządzanie finansowe

Na potrzeby finansowania Programu w ramach budżetu państwa wyodrębniono budżet środków europejskich, z którego dokonywane będą płatności na rzecz beneficjentów w kwocie odpowiadającej przyznanemu dofinansowaniu UE. Generalną zasadą dokonywania przepływów finansowych w perspektywie 2014-2020 będzie wyłączenie instytucji systemu wdrażania (tj. IZRPO WO 2014-2020, IP II) z systemu przepływów środków unijnych. Instytucją dokonującą płatności w odniesieniu do środków europejskich w części odpowiadającej finansowaniu EFRR oraz EFS na rzecz beneficjentów będzie Bank Gospodarstwa Krajowego. Przepływy finansowe na rzecz beneficjentów będą dokonywane na podstawie przekazanych do BGK zleceń płatności wystawionych przez IZ /IP II.

W przypadku środków na realizację projektów Pomocy Technicznej, które ujemowane są w ustawie budżetowej oraz podlegają refundacji z KE, środki refundacji i/lub zaliczki na rzecz beneficjentów, przekazywane będą przez IZRPO WO.

Środki przeznaczone na finansowanie projektów RPO WO 2014-2020 w zakresie środków europejskich oraz krajowych pochodzących z budżetu państwa ujemowane będą w ustawie budżetowej na dany rok. Ponadto w odniesieniu do projektów finansowanych ze środków EFS, źródłem współfinansowania krajowego oprócz środków z budżetu państwa, będą mogły być środki pochodzące z funduszy celowych (Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych). Środki pochodzące z funduszy celowych nie będą częścią systemu przepływów finansowych IZRPO WO 2014-2020, IP II.

W odniesieniu do projektów finansowanych z EFRR, dofinansowanie udzielane będzie w formie refundacji poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowanych, a także w formie zaliczek na poczet przyszłych wydatków. Natomiast w przypadku projektów finansowanych z EFS, dofinansowanie udzielane będzie w formie zaliczek na poczet przyszłych wydatków. Zlecenia płatności przygotowywane będą w oparciu o zweryfikowany wniosek o płatność przekazywany przez beneficjenta, z którym zostanie podpisana umowa/podjęta decyzja o dofinansowanie projektu.

Wydatki kwalifikowane poniesione przez beneficjenta rozliczane będą na podstawie wniosku o płatność złożonego do IZ/IP II. Na podstawie zweryfikowanych przez właściwą instytucję wniosków o płatność sporządzane będzie zestawienie wydatków (w tym zagregowane wartości oraz dane z poszczególnych projektów) i przekazywane do IZRPO WO, która w oparciu o otrzymane dane oraz wnioski o płatność zweryfikowane w ramach zadań IZRPO WO sporządzać będzie deklaracje i zestawienia wydatków wraz z wnioskiem o płatność okresową i przysyłać do KE. W perspektywie finansowej 2014-2020, wprowadzona zostanie zasada n+3 dla całego okresu programowania, z wyjątkiem zobowiązań z 2014 r. Kolejną zasadniczą zmianą w porównaniu z perspektywą 2007-2013 będzie wprowadzenie procedury rocznego rozliczania z KE. Komisja na realizację Programu przekazywać będzie zaliczki:

- wstępne – w latach 2014-2016, które przekazywane będą odpowiednio w wysokości 2%, 1% i 1% alokacji Programu;
- roczne – w latach 2016-2022, w wysokości 2% dla 2016 r. i w wysokości 2,5% alokacji Programu dla pozostałych lat.

Pozostałe płatności z KE przekazywane będą w formie płatności okresowej, poprzez którą zrefundowane zostanie 90% kwoty należnej z wniosku o płatność oraz w formie płatności końcowej. Wprowadzono także dwa okresy rozliczeniowe:

- rok księgowy – od 1 lipca roku n do 30 czerwca roku n+1;
- rok finansowy – od 1 stycznia do 31 grudnia roku n.

Podstawą do wyliczenia wkładu unijnego, o której mowa w art. 110 ust. 2 projektu Rozporządzenia ogólnego, są całkowite wydatki kwalifikowalne.

7.2 Działania angażujące stosownych partnerów w proces przygotowania programu oraz rola partnerów zaangażowanych we wdrażanie, monitorowanie i ewaluację Programu

7.2.1 Rola partnerów w procesach przygotowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu

Zgodnie z wnioskami KE w zakresie funduszy objętych WRS 2014-2020, państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia partnerstwa, co zostało szczegółowo zaprezentowane w dokumencie roboczym służb KE pn. *Zasada partnerstwa w procesie wdrażania funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych - elementy europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa*³⁴⁶. Zapisy przedmiotowego dokumentu wskazują, że zasada partnerstwa wymaga ścisłej współpracy pomiędzy władzami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Ponadto państwom członkowskim, a zatem i władzom regionalnym zaleca się, aby pierwszym krokiem w przygotowaniu programów operacyjnych było zapewnienie otwartego i przejrzystego wyboru i uczestnictwo partnerów we wszystkich etapach cyklu Programu, od przygotowania przez implementację, monitorowanie aż po ocenę.

W województwie opolskim już podczas prac nad zaktualizowaną SRWO 2020 duże znaczenie miały zastosowane zasady partnerstwa i współpracy oraz otwartości. Dzięki nim w cały proces

³⁴⁶ SWD(2012) 106 final, Bruksela, dnia 24.4.2012 r.

zaangażowani zostali reprezentanci różnych działających w regionie podmiotów i instytucji, a także, dzięki prowadzonym konsultacjom, szeroka społeczność lokalna. W ramach spotkań konsultacyjnych dotyczących SRWO 2020 zaprezentowano również pierwsze założenia polityki spójności na lata 2014-2020, a także podstawowe ramy dla projektu RPO WO 2014-2020, w tym w szczególności informacje na temat konieczności zastosowania na etapie planowania interwencji podejścia terytorialnego i tematycznego. Podjęta w tym zakresie współpraca³⁴⁷ jest i będzie kontynuowana na każdym etapie przygotowania i realizacji RPO WO 2014-2020. W tym celu zaangażowane zostały organy administracji rządowej i władze lokalne, przedstawiciele partnerów gospodarczych, społecznych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmioty zajmujące się tematyką ochrony środowiska, podmioty odpowiedzialne za promowanie równości kobiet i mężczyzn.

Podkreślenia wymaga również zastosowanie zasady partnerstwa wewnątrzinstytucjonalnego w ramach UMWO. Ścisła współpraca wewnątrzinstytucjonalna zainicjowana została już na początkowym etapie przygotowania RPO WO 2014-2020, poprzez zaangażowanie merytoryczne jednostek organizacyjnych UMWO w przygotowanie pierwotnych założeń Programu. W celu zapewnienia efektywnego i skutecznego procesu wdrażania Programu, współpraca będzie kontynuowana na wszystkich poziomach realizacji RPO WO 2014-2020.

Etap przygotowania Programu

W procesie programowania, zasada partnerstwa została zrealizowana przede wszystkim poprzez powołanie *Zespołu ds. RPO WO 2014-2020* i *Grupy roboczej wspierającej prace nad RPO WO 2014-2020* oraz proces konsultacji społecznych projektu RPO WO 2014-2020.

Grupy robocze

Zespół ds. RPO WO 2014-2020 został powołany Uchwałą ZWO nr 2164/2012 z 30 kwietnia 2012 r. w celu opracowania zapisów Programu, w tym w szczególności wyznaczenia obszarów priorytetowych i działań do wsparcia, określenia systemu realizacji i zasad wdrażania Programu oraz podziału środków finansowych. W skład *Zespołu* weszli m.in. przedstawiciele Samorządu Województwa Opolskiego i jednostek podległych, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Konwentu Starostów Województwa Opolskiego oraz eksperci zewnętrzni i Euroliderzy. Spotkanie inauguracyjne *Zespołu* odbyło się w czerwcu 2012 r. W celu spójności i koordynacji procesu programowania oraz partnerskiej współpracy pomiędzy szerokim gronem interesariuszy w przygotowaniu RPO WO 2014-2020, Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 3409/2013 z dnia 29 marca 2013 r. powołał *Grupę roboczą wspierającą prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego 2014-2020*. Instytucja ta wpisuje się w szerszą koncepcję Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wynikająca z uchwały nr 1 *Międzyresortowego Zespołu do spraw Programowania i Wdrażania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej* z dnia 4 lutego 2013 r. w sprawie powołania Grup roboczych wspierających prace nad przygotowaniem programów operacyjnych na lata 2014-2020. Skład *Grupy roboczej* został dobrany zgodnie z rekomendacjami KE³⁴⁸ oraz MRR³⁴⁹. Do prac w ramach gremium, poza władzami regionalnymi, zostali włączeni wszyscy, którzy wyrazili wolę uczestnictwa w nim, tj. przedstawiciele:

- jednostek samorządu terytorialnego;
- administracji rządowej;
- środowiska akademicko-naukowego;

³⁴⁷ Przedmiotowe spotkania odbyły się w każdym powiecie województwa opolskiego, w okresie od stycznia do marca 2012 r. Uczestniczyli w nich przedstawiciele podmiotów lokalnych, w tym m.in. jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytucji naukowych, instytucji otoczenia biznesu i działający lokalnie przedsiębiorcy.

³⁴⁸ Art. 5 projektu Rozporządzenia ogólnego.

³⁴⁹ Uchwała nr 1 *Międzyresortowego Zespołu do spraw Programowania i Wdrażania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej* z dnia 4 lutego 2013 r. w sprawie powołania Grup roboczych wspierających prace nad przygotowaniem programów operacyjnych na lata 2014-2020.

- partnerów społecznych i gospodarczych;
- organizacji pozarządowych oraz eksperci zewnętrzni.

Dotychczasowym działaniem *Grupy* było pomocnicze wsparcie procesu przygotowania RPO WO 2014-2020 m.in. w zakresie wypracowania rozwiązań wdrożeniowych i instytucjonalnych. Ponadto jej zadaniem było zapewnienie koordynacji interwencji w ramach celów tematycznych w zakresie m.in. wypracowania celów i zakresu Programu z uwzględnieniem zapisów krajowych i europejskich dokumentów strategicznych, efektów negocjacji pakietu legislacyjnego na lata 2014-2020 oraz uzgodnień Wspólnych Ram Finansowych.

Szczegółowa lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie RPO WO 2014-2020 została zaprezentowana w pkt. 12.3 w Sekcji 12.

Konsultacje społeczne

Przebieg procesu konsultacji społecznych RPO WO 2014-2020 został określony na podstawie *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*³⁵⁰. Zgodnie z art. 6 ust. 1 oraz 19a. ww. *Ustawy* projekty programów operacyjnych podlegają konsultacjom z jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi. Realizując ten zapis oraz zasadę partnerstwa Zarząd Województwa Opolskiego przyjął, że zapisy Programu powinno współtworzyć, a następnie oceniać jak najwięcej środowisk zainteresowanych rozwojem regionu. Zgodnie z decyzją ZWO oraz art. 6 ust. 3 *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, proces konsultacji społecznych projektu RPO WO 2014-2020 (wersja nr 1) trwał 35 dni, tj. od 24 lipca do 27 sierpnia 2013 r. Uwagi do projektu Programu można było składać za pośrednictwem formularza konsultacyjnego, zamieszczonego na stronach internetowych: Samorządu Województwa Opolskiego, WUP w Opolu, OCRG. Formularz przewidywał zaproponowanie przez zgłaszającego nowej treści zapisu oraz uzasadnienie uwagi. Można było go przekazywać drogą elektroniczną na adres rpwo2014@opolskie.pl lub pocztą tradycyjną na adres Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Konsultacje projektu Programu miały charakter otwarty. Do aktywnego udziału w tym procesie zaproszono m.in.:

- przedstawicieli administracji rządowej;
- Posłów, Europosłów oraz Senatorów RP;
- Radnych Sejmiku Województwa Opolskiego;
- przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego;
- organizacje pozarządowe;
- reprezentantów środowisk nauki, kultury, spraw społecznych;
- partnerów gospodarczych, przedsiębiorców, instytucji wspierających biznes;
- członków KM RPO WO 2007-2013 oraz PKM PO KL 2007-2013;
- członków Grupy roboczej wspierającej prace nad RPO WO 2014-2020;
- mieszkańców województwa opolskiego.

Konsultacje projektu Programu cieszyły się również bardzo dużym zainteresowaniem organów administracji centralnej i podmiotów o znaczeniu krajowym. W ramach procesu zorganizowano m.in. konferencję regionalną, która stała się okazją do zaprezentowania szczegółowych założeń oraz zakresu dokumentu szerokiemu gronu zainteresowanych. Na konferencji zaprezentowano jednocześnie propozycję projektów strategicznych do ujęcia w RPO WO 2014-2020. Uczestnikami spotkania byli m.in.: przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, reprezentanci środowisk naukowych, eksperci, przedstawiciele przedsiębiorców, Regionalnych Instytucji Wspierających

³⁵⁰ Dz.U.2009.84.712 – j.t. (ze zm.).

Rozwój Gospodarczy. Ponadto niezależnie prowadzone były również konsultacje z beneficjentami wyodrębnionych instrumentów wdrażania RPO WO 2014-2020, dotyczące m.in. zakresu i zasad realizacji ZIT w ramach RPO WO 2014-2020 oraz podejścia terytorialnego do wsparcia ośrodków subregionalnych, ich rozwoju wraz z obszarami funkcjonalnymi. W trakcie procesu konsultacji projektu RPO WO 2014-2020 wpłynęły ogółem 624 uwagi, zgłoszone przez 86 podmiotów. Pod względem zawartości tematycznej zgłaszane uwagi dotyczyły m.in. opisu i zakresu OP zaproponowanych do realizacji: typy przedsięwzięć, grupy docelowe, rodzaje beneficjentów, alokacja środków. Podsumowaniem konsultacji społecznych pierwszej wersji projektu Programu było przygotowanie dokumentu pn. *Raport z konsultacji społecznych RPO WO 2014-2020 [wersja nr 1]*, który został rozpowszechniony poprzez strony internetowe: Samorządu Województwa Opolskiego, WUP w Opolu, OCRG.

Realizując zasadę partnerstwa podczas przygotowania zapisów Programu bardzo ważne było osiągnięcie wartości dodanej w stosunku do działań podejmowanych w latach 2007-2013. Wszystkie zgłoszone podczas konsultacji uwagi dotyczące zapisów projektu RPO WO 2014-2020 podlegały indywidualnemu rozpatrzeniu przez ZWO i jeśli to było uzasadnione oraz możliwe, szczególnie biorąc pod uwagę zapisy projektów rozporządzeń UE oraz krajowych i regionalnych dokumentów właściwych dla perspektywy finansowej 2014-2020, uwzględnione w dalszych pracach nad kształtem i zakresem dokumentu. Ogółem, spośród wszystkich zgłoszonych uwag uwzględniono w całości lub częściowo blisko 270 uwag/propozycji, co potwierdza, że decyzje strategiczne w zakresie przyszłości regionu w znacznym stopniu ukierunkowane są przez partnerów biorących udział w konsultacjach społecznych Programu. Największą aktywność wśród partnerów biorących udział w procesie konsultacji społecznych projektu RPO WO 2014-2020 wykazały podmioty tj.: jednostki samorządu terytorialnego, organy administracji rządowej, organizacje pozarządowe. W mniejszym stopniu uwagi zostały zgłoszone przez podmioty gospodarcze, środowisko przyrodnicze, osoby fizyczne, środowisko naukowe. Wyniki przeprowadzonych konsultacji RPO WO 2014-2020 zostały zaprezentowane we wrześniu 2013 r. na posiedzeniu *Zespołu ds. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*.

Najważniejsze propozycje zmian oraz rekomendacje do projektu RPO WO 2014-2020 zgłaszane przez partnerów biorących udział w konsultacjach społecznych dotyczyły m.in.:

- podejścia terytorialnego do ośrodków subregionalnych i ich obszarów funkcjonalnych;
- rozszerzenia wsparcia dla miast wymagających rewitalizacji;
- uwzględnienia i rozszerzenia zapisów dotyczących wsparcia osób niepełnosprawnych;
- rozszerzenie zapisów dotyczących zjawisk m.in. eurosieroctwa, emigracji zarobkowej;
- zniesienia kryterium ludnościowego na zdegradowanych terenach przemysłowych;
- rozszerzenia katalogu beneficjentów lub typów projektów/obszarów interwencji;
- zwiększenia alokacji na niektóre obszary interwencji Programu (np. OZE, efektywność energetyczna);
- zastosowania instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

Ostateczny zakres interwencji Programu i zastosowane w nim podejście tematyczne i terytorialne w znacznym stopniu konsumuje propozycje zgłoszone w trakcie konsultacji.

Realizując wymóg dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko³⁵¹ „Prognoza oddziaływania na środowisko RPO WO 2014-2020” wraz z projektem RPO WO 2014-2020 (wersja nr 2), zostanie zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach*

³⁵¹ Dyrektywa 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

*oddziaływania na środowisko*³⁵² poddana konsultacjom społecznym. IZRPO WO 2014-2020 zapewni, by proces przedmiotowych konsultacji miał charakter otwarty i przeprowadzony został zgodnie z zasadami partnerstwa.

Zastosowanie zasady partnerstwa miało miejsce również podczas prac związanych z przygotowaniem ewaluacji *ex-ante* RPO WO 2014-2020, która była ściśle powiązana z procesem programowania. IZRPO WO 2014-2020 podczas wyboru wykonawcy do przeprowadzenia *Ewaluacji ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020* zastrzegła, aby cały proces realizowany był w sposób partycypacyjny, zgodnie z którym Ewaluator towarzyszy IZ na wszystkich kluczowych etapach przygotowania Programu. Przyjęcie tej formuły współpracy pomiędzy podmiotami pozwoliło IZRPO WO na bieżącą analizę zgłaszanych przez Ewaluatora rekomendacji. Dodatkowo w procesie *Ewaluacji ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020* uczestniczyli partnerzy specjalizujący się w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego³⁵³.

Etap wdrażania, monitorowania i ewaluacji Programu

Zasada partnerstwa ma zastosowanie nie tylko na etapie przygotowania, ale i realizacji, monitorowania i oceny RPO WO 2014-2020. Przykładem może być etap wyboru projektów do dofinansowania w ramach Programu, gdzie cenna będzie wiedza specjalistyczna właściwych merytorycznie ekspertów oceniających złożone wnioski o dofinansowanie projektu. Wybór odpowiednich partnerów/ekspertów zostanie dokonany z uwzględnieniem przejrzystości oraz zaangażowania i odpowiedzialności w proces oceny, tak by zapobiegać bezpośrednim lub pośrednim interesom osób reprezentujących organizacje partnerskie z podmiotem składającym wniosek o dofinansowanie projektu. Ocena wyboru projektów przez wybranych ekspertów będzie dokonywana przy zastosowaniu kryteriów oceny projektów, zatwierdzonych wcześniej przez członków KM RPO WO 2014-2020.

Podczas powoływania KM RPO WO 2014-2020 oraz opracowywania zasad jego funkcjonowania IZRPO WO weźmie pod uwagę i będzie kontynuować dobre praktyki oraz doświadczenia zdobyte w perspektywie 2007-2013 wynikające z wdrażania RPO WO 2007-2013 oraz komponentu regionalnego PO KL 2007-2013. Dotychczas funkcjonujący KM RPO WO 2007-2013 otrzymał 1 miejsce w krajowym konkursie na najbardziej partnerski Komitet/Podkomitet zorganizowany przez *Krajową sieć tematyczną ds. partnerstwa* wraz z MRR. W KM RPO WO 2014-2020 zachowana zostanie równowaga podziału miejsc w odniesieniu do przedstawicieli poszczególnych grup wchodzących w jego skład, zapewniając jak najwyższą efektywność w wykonywaniu powierzonych zadań. Rolą KM RPO WO 2014-2020 będzie przede wszystkim przegląd wdrażania Programu i postępów w osiągnięciu wyznaczonych celów, w tym konsultowanie i wydawanie opinii w zakresie zmian do Programu. Ponadto IZRPO WO będzie zachęcała partnerów do aktywnego udziału w procesie oceny, m.in. poprzez udział w przygotowaniu rocznych sprawozdań z realizacji Programu, sprawozdań z postępów w 2017 i 2019 r. oraz badań ewaluacyjnych i monitorowania wdrażania rekomendacji z tych badań. Szczegółowe zadania KM RPO WO 2014-2020 zostaną określone na dalszym etapie prac i będą zgodne z regulacjami unijnymi oraz wytycznymi opracowywanymi przez MRR i IZRPO WO.

Partnerstwo zostanie uwzględnione w działaniach monitoringowo – ewaluacyjnych Programu. Zastosowane będzie przedsięwzięcie wypracowane przez IZRPO WO w poprzedniej perspektywie finansowej 2007-2013 w zakresie dostępności dokumentów monitoringowych. IZRPO WO będzie zamieszczała na swojej stronie internetowej, m.in. materiały zawierające wyniki monitorowania wdrażania Programu. W latach 2014-2020 kontynuowana będzie także dotychczasowa praktyka IZRPO WO, tj. w proces ewaluacji włączani będą partnerzy instytucjonalni. Przykładem takiego działania będzie powołanie *Grupy Sterującej Ewalacją*, która została wskazana w punkcie 7.1 przy

³⁵² Art. 54 (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, - ze zm.).

³⁵³ Podmioty zaangażowane w proces *Ewaluacji ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020* zostały wyszczególnione w pkt. 12.3 w Sekcji 12.

opisie systemu ewaluacji. Jednocześnie poprzez stronę internetową IZRPO WO zapewniony zostanie powszechny dostęp do informacji nt. działań podejmowanych w zakresie wdrażania, monitorowania, ewaluacji, jak również efektów podejmowanych inicjatyw. Do przestrzegania zasady partnerstwa zostaną również zobligowani Beneficjenci, zarówno na etapie przygotowania, jak i wdrażania operacji.

7.2.2 Granty globalne EFS dla partnerów społecznych i interesariuszy wdrażania programu

Szerokie zaangażowanie partnerów społecznych w proces przygotowania RPO WO 2014-2020 pozwoliło trafnie ukierunkować interwencję i dopasować ją do rzeczywistych potrzeb mieszkańców regionu. Powyższe będzie kontynuowane na dalszych etapach realizacji Programu, głównie w ramach prac KM RPO WO 2014-2020. Przyjęty system wdrażania RPO WO 2014-2020, w tym rozwiązania włączające partnerów społecznych w proces implementacji środków w wystarczający sposób zapewni skuteczne i efektywne ich wykorzystanie na rzecz pobudzenia aktywności obywatelskiej i zaspokojenie potrzeb mieszkańców społeczności lokalnych. W świetle powyższego IZRPO WO 2014-2020 nie planuje zastosowania dodatkowego narzędzia w postaci grantów globalnych.

7.2.3 Earmarking środków EFS na wzmacnianie zdolności instytucjonalnych partnerów społecznych oraz na budowanie potencjału organizacji pozarządowych

Partnerzy społeczni, w tym organizacje pozarządowe będą mieli możliwość uczestniczenia w RPO WO 2014-2020 zarówno w roli beneficjentów, odbiorców wsparcia, jak i strony zaangażowanej w proces wdrażania, przede wszystkim w ramach prac KM RPO WO 2014-2020. Na każdej z wyszczególnionych płaszczyzn w stronę podmiotów skierowane zostaną działania wzmacniające ich potencjał. Kluczowe będą w tym względzie interwencje realizowane w ramach EFS wspierające świadczone przez organizacje pozarządowe usługi w szczególności w zakresie włączenia społecznego i opieki nad osobami zależnymi, w ramach następujących PI:

- 8.8 Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego;
- 9.4 Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności;
- 9.7 Ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych interesie ogólnym;
- 9.8 Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Ponadto wzmocnieniu zdolności instytucjonalnej ww. podmiotów będą służyły działania realizowane przez cały okres wdrażania RPO WO 2014-2020 skierowane do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów finansowane ze środków Pomocy Technicznej. Powyższe dotyczyć będzie głównie działań szkoleniowo-informacyjnych wspierających proces aplikowania, a następnie rozliczania projektów, jak również wydawania publikacji.

SEKCJA 8. SYSTEM KOORDYNACJI³⁵⁴

Koordinacja i komplementarność działań jest kluczowym warunkiem pomyślnego wdrażania funduszy objętych WRS w perspektywie finansowej 2014-2020. Utworzenie silnego centrum koordynacji służy poprawie egzekwowania strategii rozwoju oraz udoskonaleniu struktur realizacji w celu zapewnienia wyraźnego podziału obowiązków i większej odpowiedzialności zaangażowanych instytucji³⁵⁵.

Zgodnie z tym podejściem wyznaczone cele rozwojowe muszą być realizowane zgodnie z zasadą integracji i komplementarności działań różnych pomiotów publicznych wobec różnego typu terytoriów. Wdrożenie tej zasady oznacza m.in. wprowadzenie nowych mechanizmów koordynacyjnych pomiędzy politykami horyzontalnymi oraz pomiędzy różnymi szczeblami zarządzania. System koordynacji na poziomie krajowym określają zapisy projektu UP, która w tym zakresie opisuje stopień uzupełniania się interwencji finansowanych z Polityki Spójności, WPR oraz WPRyb oraz relacje z innymi instrumentami krajowymi i unijnymi. Zakres wsparcia w ramach RPO WO 2014-2020 został zaprogramowany zgodnie z założeniami projektu UP, co gwarantuje komplementarność przewidzianych w Programie działań z pozostałymi, podejmowanymi w ramach unijnych funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI), instrumentów UE, instrumentów krajowych oraz EBI.

Kontrakt terytorialny³⁵⁶

Kontrakt terytorialny to instrument służący poprawie koordynacji, integracji wymiaru przestrzennego i społeczno-gospodarczego, a jednocześnie umożliwiający wzmocnienie partnerstwa. Podmiotami kontraktu są rząd RP reprezentowany przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – koordynatora procesów związanych z przygotowaniem do negocjacji, samymi negocjacjami i realizacją kontraktu po stronie rządowej oraz zarząd województwa odpowiedzialny za przebieg tych procesów na poziomie regionalnym. Wspólne cele rozwoju, zasady realizacji interwencji, konkretne przedsięwzięcia priorytetowe oraz sposób ich koordynacji będą przedmiotem uzgodnień i negocjacji.

Kontrakt terytorialny, obejmujący wykaz priorytetowych przedsięwzięć realizowanych w zakresie danego obszaru (tematycznego/geograficznego) będzie skutecznym instrumentem koordynacji zarówno sektorowej, jak i terytorialnej. Istotnym elementem uzgodnień dla województwa opolskiego w ramach negocjacji Kontraktu będą przedsięwzięcia międzyregionalne realizowane w makroregionie Polski Zachodniej³⁵⁷. Realizacja wyznaczonych celów rozwojowych wymagać będzie zwiększenia koordynacji ponadregionalnego i regionalnego planowania działań rozwojowych i interwencji funduszy objętych WRS, w tym środkami RPO WO 2014-2020 i pozostałymi środkami krajowymi.

Podział interwencji funduszy pomiędzy poziom krajowy i regionalny (linia demarkacyjna)

Linia demarkacyjna jest mechanizmem służącym zachowaniu koordynacji i komplementarności działań realizowanych pomiędzy poziomem krajowym i regionalnym w poszczególnych CT. Dokument stanowi zestaw kryteriów wskazujących dla określonych typów projektów miejsce (program operacyjny) ich realizacji, w celu uniemożliwienia wielokrotnego finansowania ze środków różnych funduszy UE. Dokument ten jest wiążący dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych, tym samym dla IZRPO WO, IP II. Poprzez zawarte w nim kryteria demarkacyjne,

³⁵⁴ Zakres Sekcji 8 nie podlega decyzji KE zatwierdzającej Program. Zakres podlega wyłącznej odpowiedzialności państwa członkowskiego.

³⁵⁵ *Stanowisko Służb Komisji...*, s. 19-20.

³⁵⁶ Kontrakt terytorialny został wskazany w zapisach *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego...*

³⁵⁷ *Projekt Strategii Rozwoju Polski Zachodniej (wersja z dnia 23.10.2013 r.)*. Strategia dla makroregionu obejmuje 5 województw, tj. dolnośląskie, lubuskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

rozdziela interwencje pomiędzy programami operacyjnymi. W celu wyeliminowania ewentualnego nakładania się interwencji RPO WO 2014-2020 z innymi programami współfinansowanymi z funduszy WRS, IZRPO WO zapewniła stosowanie zapisów linii na wszystkich etapach realizacji Programu.

Komitet Koordynacyjny Umowy Partnerstwa

Głównym zadaniem Komitetu będzie zapewnienie koordynacji celów UP, Celów tematycznych i Priorytetów inwestycyjnych realizowanych w ramach Polityki Spójności, WPR, WPRyB oraz innych polityk krajowych i unijnych. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele wszystkich IK, IZ, IP, IA, partnerzy społeczni i gospodarczy, natomiast przewodniczącym jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Prace Komitetu wspierane będą pracami podkomitetów/grup ds. horyzontalnych o charakterze zadaniowym, zajmujących się funkcjonowaniem wyodrębnionego procesu służącego realizacji UP, lub kwestii przekrojowych, np. celów społecznych, wymiaru terytorialnego – analogicznie do systemu grup roboczych funkcjonujących w perspektywie 2007-2013 (m.in. grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności). Zapewnienie skutecznego funkcjonowania komitetów/grup/zespołów zadaniowych jest kluczowe dla powodzenia całego systemu oraz wymagać będzie precyzyjnego określenia zakresu ich zadań i kompetencji.

Dwufunduszowe regionalne programy operacyjne

Wsparcie RPO WO 2014-2020 środkami EFRR i EFS pozwala na zmaksymalizowanie zintegrowanego podejścia, odejście od sektorowości, przejawiającej się m.in. łączeniem obszarów wsparcia, w tym takich, które są finansowane z różnych funduszy. IZRPO WO zakłada, że dwufunduszowy Program wpłynie na zwiększenie komplementarności i koordynacji interwencji projektów infrastrukturalnych (EFRR) z projektami miękkimi (EFS). W celu uzyskania pełnej skuteczności i efektywności wynikającej z realizacji dwufunduszowego Programu, IZRPO WO zapewni na poziomie wdrażania Programu odpowiednie mechanizmy koordynacji i komplementarności.

Wdrażanie części działań współfinansowanych z EFRROW na poziomie regionalnym

Część działań realizowanych w zakresie programu finansowanego z EFRROW będzie wdrażana na poziomie regionalnym przy współudziale samorządów województw. Rozwiązanie takie pozwoli na zwiększenie efektów interwencji EFS, EFRR oraz EFRROW i osiągnięcie celów rozwojowych perspektywy 2014-2020, w tym wzmocnienie koordynacji działań prowadzonych w szczególności na rzecz obszarów wiejskich.

Wdrażanie części działań współfinansowanych w ramach EWT na poziomie regionalnym

Program EWT 2014-2020 w województwie opolskim będzie realizowany w ramach komponentu współpracy transgranicznej regionów państw sąsiadujących ze sobą. Zgodnie z UP powiązanie programów EWT z celami strategicznymi UE, mechanizmem koncentracji tematycznej, a także uzgadnianie z partnerami zagranicznymi CT obejmujących współpracę, zapewni, iż realizowane projekty przyniosą korzyści wszystkim zaangażowanym stronom. W programach EWT, w których za zarządzanie odpowiada strona polska rolę IZ będzie pełnił minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego³⁵⁸. W przypadku programu EWT w województwie opolskim funkcję IZ będzie sprawowało czeskie ministerstwo właściwe ds. rozwoju regionalnego, natomiast polskie MRR będzie pełniło rolę Koordynatora Krajowego. Instytucją regionalną w ramach programu EWT w województwie opolskim będzie Punkt Kontaktowy działający w ramach UMWO. W ramach prac nad kształtem wsparcia kierowanego z Programów EWT powołano grupy robocze mające na celu zaprogramowanie działań dotyczących współpracy międzynarodowej i transgranicznej. W pracach Grupy roboczej ds. przygotowania Programu Współpracy transgranicznej Czechy-Polska na lata 2014-2020 uczestniczy przedstawiciel województwa opolskiego.

³⁵⁸ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020..., s. 137, 147.

System koordynacji na poziomie programowania RPO WO 2014-2020

Jednym z kluczowych etapów przygotowania RPO WO 2014-2020 było zapewnienie odpowiedniego podziału interwencji poprzez zaprojektowanie układu Osi priorytetowych, dla których określone zostały m.in. obszary wsparcia, typy beneficjentów, grupy docelowe. Układ Osi priorytetowych RPO WO 2014-2020 został zaprojektowany przy zastosowaniu wewnętrznej demarkacji³⁵⁹, zakładającej podział interwencji w odniesieniu do CT, PI w sposób zapobiegający nakładaniu się obszarów wsparcia oraz zapewniający uzupełnianie się (dwufunduszowość - EFRR i EFS). Ogółem na RPO WO 2014-2020 składa się 13 OP (8 Osi w zakresie EFRR, 4 Osie w zakresie EFS, 1 Oś dwufunduszowa).

Na szczególną uwagę, a tym samym zapewnienie koordynacji w wymiarze terytorialnym, zasługuje również realizowany w ramach RPO WO 2014-2020 instrument Zintegrowana Inwestycja Terytorialna Aglomeracji Opolskiej³⁶⁰. Mając na względzie fakt, iż zgodnie z zapisami wytycznych MRR³⁶¹ Strategia Związku ZIT powinna wskazywać obszary interwencji, w ramach których planowana jest realizacja projektów komplementarnych do przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w formule ZIT, o sfinansowanie których Związek ZIT będzie się ubiegał z innych źródeł (poza formułą ZIT) np. z krajowego programu operacyjnego, koordynacja w ww. zakresie obejmować będzie także płaszczyznę współpracy pomiędzy IZRPO WO 2014-2020 a Związkiem ZIT w zakresie wdrażania tego instrumentu.

System koordynacji na poziomie zarządzania i wdrażania RPO WO 2014-2020

IZRPO WO zapewni właściwy mechanizm koordynacyjny wewnątrz systemu instytucjonalnego, który zostanie określony w dokumentach wdrożeniowych, wytycznych programowych przyjętych przez IZRPO WO. Zadania IZRPO WO 2014-2020 zostały powierzone jednostce organizacyjnej UMWO, której funkcję obecnie pełni DPO. W perspektywie finansowej 2014-2020 kontynuowana będzie dobra praktyka wypracowana w latach 2007-2013, polegająca na zarządzaniu wdrażaniem kilkoma programami (RPO WO 2014-2020 oraz PO EWT 2014-2020) w ramach jednego Departamentu UMWO (DPO). Ponadto, aby zapewnić spójność i komplementarność interwencji zapewniona zostanie właściwa współpraca instytucjonalna pomiędzy IZRPO WO oraz pozostałymi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie RPO WO 2014-2020, tj. IP II oraz Związkiem ZIT, a także innymi podmiotami istotnymi dla sprawnej realizacji Programu. Formy tej współpracy i koordynacji realizowane będą poprzez m.in. poprzez powołanie grup roboczych, których zadaniem będzie m.in. ocena postępu wdrażania Programu, identyfikowanie barier, wypracowywanie rozwiązań usprawniających. Ze względu na poruszaną problematykę współpraca może wykraczać poza ramy RPO WO 2014-2020 i odnosić się w sposób kompleksowy do wdrażania EFSI w województwie opolskim w okresie 2014-2020. Uzupełnieniem działań podejmowanych na poziomie regionalnym będzie udział przedstawicieli województwa opolskiego w grupach, zespołach, komitetach koordynowanych na poziomie krajowym.

Istotnym podmiotem systemu koordynacji na poziomie zarządzania i wdrażania RPO WO 2014-2020 jest KM RPO WO 2014-2020³⁶², którego działalność prowadzona będzie zgodnie z wytycznymi unijnymi, krajowymi i opracowanymi przez IZRPO WO w poszanowaniu zasady partnerstwa. IZRPO WO 2014-2020 przy powoływaniu członków KM RPO WO 2014-2020 weźmie pod uwagę dotychczasowe praktyki i doświadczenia z funkcjonowania Komitetu w perspektywie 2007-2013, który został uznany za najbardziej partnerski.

³⁵⁹ Zgodnie z podziałem interwencji pomiędzy poziomem regionalnym i krajowym opracowanym na poziomie MRR.

³⁶⁰ Szczegółowe informacje w zakresie zintegrowanego podejścia terytorialnego w RPO WO 2014-2020 zostały przedstawione w Sekcji 4.

³⁶¹ *Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce*, lipiec 2013 r., Warszawa.

³⁶² Szczegółowe informacje w zakresie funkcjonowania KM RPO WO 2014-2020 zostały przedstawione w ramach Sekcji 7.

Opracowane mechanizmy koordynacyjne w ramach RPO WO 2014-2020 są zgodne z postanowieniami projektu UP. Podstawowymi rozwiązaniami, które będą miały zastosowanie w ramach koordynacji Programu oraz zwiększania efektu synergii i komplementarności będą:

- wspólne grupy kryteriów wyboru projektów i wspólne listy wskaźników;
- skoordynowane działania na etapie opracowywania ramowych harmonogramów naborów wniosków, ich oceny i podpisywania umów;
- synchronizowane ogłoszenia dotyczące naborów wniosków o dofinansowanie w ramach wybranych grup działań Programu;
- wspólne kampanie informacyjno-promocyjne oraz punkty obsługi beneficjenta obejmujące kompleksową informację na temat wszystkich dostępnych funduszy UE;
- wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów.

Przyjęte mechanizmy koordynacyjne znajdą swoje rozwinięcie w dokumentach wdrożeniowych, wytycznych programowych IZRPO WO. W trakcie realizacji RPO WO 2014-2020 przyjęte rozwiązania będą podlegały ocenie i weryfikacji zarówno przez instytucje odpowiedzialne za zarządzanie, wdrażanie, ewaluację Programu, jak i ekspertów zewnętrznych³⁶³.

³⁶³ Dotyczy komplementarności z programami, inicjatywami, politykami i instrumentami UE/krajowymi i EBI oraz jej przykładów, a także mechanizmów koordynacji na poziomie programowania i wdrażania w poszczególnych CT oraz z PO EWT.

SEKCJA 9. WARUNKOWOŚĆ EX-ANTE³⁶⁴

9.1 Identyfikacja warunków ex-ante dla RPO WO 2014-2020 oraz ocena ich spełnienia

Zgodnie z art. 17 pkt. 4 projektu Rozporządzenia ogólnego uruchomienie środków finansowych w perspektywie 2014-2020 uzależnione jest od spełnienia wymogów warunkowości *ex-ante*, czyli zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich³⁶⁵. Warunki *ex-ante* zostały podzielone na tematyczne, tj. przypisane do poszczególnych celów tematycznych i ogólne dotyczące kwestii horyzontalnych. Przeprowadzony na poziomie krajowym przegląd sytuacji wyjściowej oraz ustalenie zakresu prac niezbędnych do spełnienia ww. warunków, a także ich harmonogramu, identyfikuje trzy zasadnicze obszary, w ramach których niezbędne będzie bezpośrednie zaangażowanie władz regionalnych. W ramach wyznaczonych obszarów do spełnienia na poziomie województwa opolskiego są następujące warunki:

- warunek 1.1. *Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w dziedzinie badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, w odpowiednich przypadkach, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych (OP I);*
- warunek 6.2. *Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz z hierarchią postępowania z odpadami (OP VI);*
- warunek 7.1. *Drogi: Istnienie kompleksowego planu/planów lub ram w zakresie inwestycji transportowej zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksowymi i bazowymi sieciami TEN-T (OP VII).*

Spełnienie pozostałych warunków *ex-ante* spoczywać będzie na poziomie centralnym. UP określa szczegółowe informacje w zakresie ich spełnienia.

Ocenę spełnienia warunków *ex-ante* w zakresie RPO WO 2014-2020 przedstawia Tabela 9.1. Na podstawie projektu Umowy Partnerstwa w ww. tabeli przedstawiono również wykaz warunków *ex-ante* oraz ocenę ich spełnienia na poziomie krajowym. Z kolei opis działań zmierzających do spełnienia warunków *ex-ante* na poziomie województwa opolskiego, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram zostały przedstawione w Tabelach 9.2.1 i 9.2.2 w punkcie 9.2.

³⁶⁴ Komentarz IZRPO WO 2014-2020: treść Sekcji 9. zgodnie z zapisami *Szablону programu operacyjnego 2014-2020 w Polsce* (s. 43-44), opracowanego przez MRR - może ulec modyfikacji, ze względu na zmiany w projekcie Rozporządzenia ogólnego oraz planowaną przez KE publikację nowej wersji wytycznych do weryfikacji warunkowości *ex-ante*.

³⁶⁵ Załącznik V do projektu Rozporządzenia ogólnego.

Tabela 9.1: Wykaz warunków *ex-ante* obowiązujących RPO WO 2014-2020 oraz ocena ich spełnienia³⁶⁶

Warunek <i>ex-ante</i>	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku <i>ex-ante</i> Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
Tematyczne warunki <i>ex-ante</i>						
1.1 Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w dziedzinie badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, w odpowiednich przypadkach, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych.	OP I. Innowacje w gospodarce	częściowo	Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, która: - opiera się na analizie SWOT lub podobnych analizach, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji; - przedstawia środki na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój; - obejmuje system monitorowania i przeglądu. Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	częściowo	<u>Poziom krajowy:</u> Podstawowymi dokumentami zapewniającymi spełnienie warunku są: <i>Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarczej</i> oraz <i>Program Rozwoju Przedsiębiorstw</i> , którego przyjęcie przewidywane jest w II połowie 2013 r., <i>Krajowy Program Badań i Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej</i> . <u>Poziom regionalny:</u> Projekt <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020</i> (wersja z 10 kwietnia 2013 r.)	-
1.2 Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji.	OP I. Innowacje w gospodarce	Tak	Przyjęto orientacyjny wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami UE oraz w odpowiednich przypadkach - z Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI)	spełnione	<u>Poziom krajowy:</u> Spełnienie warunku w ramach dokumentu <i>Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej</i> , przyjętego w 2011 r. oraz poprzez opracowanie w 2012 r. systemu finansowania projektów dużej infrastruktury badawczej.	-
2.1 Rozwój cyfrowy: Strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia popytu na przystępne, dobrej jakości i interoperacyjne usługi, prywatne i publiczne, wykorzystujące technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w	OP II. E-opolskie	częściowo	Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz rozwoju cyfrowego, zawarte na przykład w krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji: - budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub podobnej analizy spójnej z tabelą wyników <i>Europejskiej agendy cyfrowej</i> ;	częściowo	<u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - przyjęto <i>Strategię Sprawne Państwo 2020</i> i <i>Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa</i> . Ponadto w ramach ministerstwa właściwego ds. cyfryzacji przygotowano horyzontalny dokument w zakresie zagadnień ICT - <i>Policy paper</i> dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r.	-

³⁶⁶ Tabela 24 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
tym inicjatywy transgraniczne.			<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzono analizę równoważenia wsparcia dla popytu i podaży technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK); - wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak kultura informatyczna, e-integracja, e-dostępność, oraz e-zdrowie w granicach określonych w art. 168 TFUE powiązane z istniejącymi odpowiednimi krajowymi lub regionalnymi strategiami. 			
3.1 Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem Small Business Act.	OP III. Konkurencyjna gospodarka	częściowo	<p>Konkretne działania obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środki mające na celu ograniczenie kosztów i skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej; - środki mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie konkretnej działalności przez dane przedsiębiorstwo. 	częściowo	<p><u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - z formalnego punktu widzenia wprowadzono art. 14 ust. 1, art. 25 ust. 3 i art. 29 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej - konieczne jest sprawdzenie praktycznego funkcjonowania ww. przepisów. Istotne jest również przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw planowanego w II połowie 2013 r. Ponadto Polska w 2012 r. utworzyła portal umożliwiający utworzenie i zarejestrowanie spółki z o.o. w 24 godziny.</p>	-
4.1 Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w „Efektywność energetyczną” przy wznoszeniu lub renowacji budynków.	OP IV. Gospodarka niskoemisyjna	częściowo	<p>Działania obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środki służące zagwarantowaniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy 2010/31/UE; - środki konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE; - środki spójne z art. 13 dyrektywy 2006/32/WE w sprawie końcowego 	częściowo	<p><u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - przygotowywana jest obecnie ustawa o charakterystyce energetycznej budynków w związku z dyrektywą 2010/31/UE oraz konieczne jest znowelizowanie rozporządzeń ministra właściwego ds. infrastruktury w zakresie warunków technicznych i metodologii obliczania charakterystyki budynków. Ponadto trwają prace nad ustawą Prawo energetyczne, która wprowadzi zapisy pozwalające na faktyczne wdrożenie dyrektywy 2006/32/WE.</p>	-

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			wykorzystania energii i usług energetycznych, aby zagwarantować dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii.			
5.1 Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: Istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami żywiołowymi, uwzględniających dostosowanie do zmiany klimatu.	OP V. Zapobieganie zagrożeniom	Nie	Gotowe są krajowe lub regionalne oceny ryzyka zawierające następujące elementy: - opis procesu, metodologii, metod i niewrażliwych danych wykorzystywanych w ocenach ryzyka, jak również opartych na ryzyku kryteriów określania inwestycji priorytetowych; - opis scenariuszy zakładających jeden rodzaj ryzyka i scenariuszy zakładających wiele rodzajów ryzyka; - uwzględnienie, w stosownych przypadkach, krajowych strategii dostosowania do zmiany klimatu.	niepełnione	<u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - Polska posiada <i>Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego</i> , przygotowuje <i>Raport na temat zagrożeń bezpieczeństwa narodowego</i> , którego elementy powinny w znacznej części spełnić wymogi warunku oraz <i>Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030</i> . Spełnienie warunku będzie przedmiotem dalszej dyskusji strony rządowej z KE.	-
6.1 Gospodarka wodna: Istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy – a) polityki w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu.	OP VI. Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	częściowo	Państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów. Przyjęcie planu gospodarowania wodami	częściowo	<u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - zatwierdzono w 2011 r. <i>Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce</i> . Obecnie trwają również prace nad ustawą Prawo wodne, obejmujące kwestie będące odpowiedzią na wymogi warunkowości ex-ante, a także trwają prace nad opracowaniem <i>Master planów</i> dla dorzeczy Odry i Wisły.	-

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			w dorzeczu dla obszaru dorzecza z uzasadnioną koncentracją inwestycji zgodnie z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.			
6.2 Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz z hierarchią postępowania z odpadami.	OP VI. Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	częściowo	Państwo członkowskie przekazało Komisji sprawozdanie dotyczące postępów w osiąganiu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE, powodów niedociągnięć oraz zamierzonych działań prowadzących do osiągnięcia celów. Istnienie jednego lub więcej planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami dyrektywy 2008/28/WE, zgodnie z art. 28 dyrektywy. Państwo członkowskie sporządziło, zgodnie z art. 1 i 4 dyrektywy programy zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z art. 29 dyrektywy. Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celu na 2020 r. dotyczącego ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.	częściowo	<u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - w ustawie o odpadach uwzględniono dyrektywę (2008/98/WE), przekazano do KE sprawozdanie dotyczące postępów w osiąganiu celów określonych w art. 11 ww. dyrektywy. Ponadto do końca 2013 r. zostanie opracowany <i>Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów</i> , obejmujących zarówno działania na poziomie krajowym, jak i województw. <u>Poziom regionalny:</u> Sejmik Województwa Opolskiego Uchwałą Nr XX/271/2012 z 28 sierpnia 2012 r. przyjął <i>Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017</i> . Sejmik Województwa Opolskiego Uchwałą Nr XX/272/2012 z 28 sierpnia 2012 r. przyjął uchwałę w sprawie wykonania <i>Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017</i> .	-
7.1 Drogi: Istnienie kompleksowego planu/planów lub ram w zakresie inwestycji transportowej zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksowymi i bazowymi sieciami TEN-T.	OP VII. Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców	Nie	Istnienie kompleksowego plan transportu zawierający: - priorytety inwestycji w sieć bazową TEN-T, sieć kompleksową i wtórną łączność, priorytety uwzględniają wkład inwestycji w mobilność, trwały rozwój, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz wkładu w jednolitą europejską przestrzeń transportową;	niespełnione	<u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - przyjęto <i>Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020</i> , a także przygotowany jest dokument implementacyjny dla ww. Strategii, który będzie planem inwestycyjnym dla planowanych przedsięwzięć. <u>Poziom regionalny:</u> <i>Wieloletni Plan Rozwoju Sieci Dróg</i>	-

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			<ul style="list-style-type: none"> - realistyczne i dojrzałe ramy projektu (wraz z harmonogramem, budżetem); - strategiczną ocenę środowiskową, spełniającą wymogi prawne dotyczące planu transportu; - środki mające na celu zwiększenie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. 		Wojewódzkich – dokument przyjęty Uchwałą nr 3296/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 11 lutego 2013 r.	
7.2 Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksowymi i bazowymi sieciami TEN-T. Inwestycje obejmują aktywa ruchome, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału	OP VII. Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców	Nie	Istnienie w określonych planach lub ramach (określonych w warunku 7.2) dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny środowiskowej i określającej realistyczne i dojrzałe ramy projektu (wraz z harmonogramem, budżetem); Środki mające na celu zagwarantowanie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	niespełnione	<u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony - przyjęto <i>Strategię Rozwoju Transportu do roku 2020</i> , a także przygotowywany jest dokument implementacyjny dla ww. Strategii, który będzie planem inwestycyjnym dla planowanych przedsięwzięć.	-
8.1 Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	OP VIII. Konkurencyjny rynek pracy	Tak	<p>Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zindywidualizowane usługi oraz aktywne i zapobiegawcze środki rynku pracy na wczesnym etapie, które nadają priorytet osobom z najbardziej wrażliwych grup społecznych, a jednocześnie są otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy; – informacje na temat nowych miejsc pracy. <p>Służby zatrudnienia utworzyły formalne lub nieformalne ustalenia dotyczące współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami.</p>	spełnione	<u>Poziom krajowy:</u> Spełnienie formalnie warunku w ramach <i>Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i> . Spełnienie drugiego kryterium poprzez upowszechnienie ofert pracy w siedzibach urzędów oraz automatyczne ich przekazywanie przez system SYRIUSZ do Centralnej bazy Ofert Pracy. Jednocześnie niezbędna jest dyskusja nt. praktycznego wypełnienia warunku w oparciu o unijne benchmarki.	-

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
8.2 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	OP VIII. Konkurencyjny rynek pracy	częściowo	<p>Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu obejmujące następujące elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – środki mające na celu ograniczenie kosztów i skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej; – środki mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie konkretnej działalności danego przedsiębiorstwa; – działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym w miarę potrzeb kontakty z grupami i obszarami w niekorzystnej sytuacji. 	częściowo	<p><u>Poziom krajowy:</u> Dokumentem zapewniającym spełnienie warunku jest <i>Program Lepsze regulacje 2015</i> (dokument przyjęto: 22 stycznia 2013 r.). Powołany został również Zespół ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, działający przy MPiPS. Przygotowywany jest projekt <i>Ustawy o przedsiębiorstwie społecznym i przedsiębiorczości społecznej</i> (planowany termin przyjęcia: II półrocze 2013 r.), <i>Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej</i> (przewidywany termin przyjęcia: II półrocze 2013 r.), propozycje odnośnie systemu edukacji w zakresie ekonomii społecznej. Uruchomiony ma zostać również pilotażowy fundusz pożyczkowy dla przedsiębiorstw społecznych. Problematyka ekonomii zawarta została także w dokumentach: <i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego</i> (dokument przyjęty: 26.03.2013 r.) oraz w <i>Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego</i> (dokument przyjęty: 18.06.2013 r.). Natomiast tematyka przedsiębiorczości społecznej została uwzględniona w <i>Programie Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 r.</i> (planowany termin przyjęcia: II półrocze 2013 r.).</p>	-
8.4 Aktywne i zdrowe starzenie się: Została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi zatrudnienia	OP VIII. Konkurencyjny rynek pracy	Tak	<p>Działania ukierunkowane na stawienie czoła wyzwaniom aktywnego i zdrowego starzenia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia. 	spełnione	<p><u>Poziom krajowy:</u> Spełnienie warunku w ramach dokumentów: <i>Program Solidarności Pokoleń 50+</i> (odnowiony Program zostanie przedstawiony Radzie Ministrów w II półroczu 2013 r.) oraz <i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego</i> (dokument przyjęty 18.06.2013 r.). Dodatkowo w MPiPS prowadzone są prace nad projektem założeń długofalowej polityki senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 (termin</p>	-

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
8.5 Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: Istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją	OP VIII. Konkurencyjny rynek pracy	Tak	Gotowa jest ograniczona liczba instrumentów mających na celu wspieranie partnerów społecznych i władz publicznych w opracowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, w szczególności istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją.	spełnione	przedstawienia: II półrocze 2013 r.). <u>Poziom krajowy:</u> Spełnienie warunku poprzez funkcjonowanie instytucji, których działanie ukierunkowane jest na dialog i współpracę z partnerami: – Trójstronna Komisja ds. Społeczno-Gospodarczych, – trójstronne zespoły branżowe, – Wojewódzkie Komisje Dialogu Społecznego, – Wojewódzkie Rady Zatrudnienia. Dodatkowo dialog realizowany może być poprzez zawieranie układów zbiorowych.	-
9.1 Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mającej na celu – w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia – aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	OP IX. Integracja społeczna	Nie	Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które: – zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i umożliwiają monitorowanie rozwoju sytuacji; – są zgodne z krajowymi celami dotyczącymi walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje rozszerzenie możliwości zatrudnienia na grupy w niekorzystnej sytuacji; – w zwalczanie ubóstwa angażują odpowiednie zainteresowane strony; Zainteresowane strony – na wniosek i gdy jest to konieczne – mogą otrzymać wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy realizacji wybranych projektów	niespełnione	<u>Poziom krajowy:</u> Warunek zostanie spełniony poprzez przyjęcie dokumentów: <i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności</i> (dokument przyjęty: 05.02.2013 r.), <i>Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020</i> (dokument przyjęty: 25.09.2012 r.), <i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego</i> (dokument przyjęty: 13.07.2010 r.), <i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego</i> (dokument przyjęty: 18.06.2013 r.), <i>Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu</i> (planowany termin przyjęcia: II połowa 2013 r.).	-

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
<p>9.3 Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, gwarantujących stabilność ekonomiczną</p>	<p>OP IX. Integracja społeczna</p> <p>OP XI. Inwestycje w infrastrukturę społeczną</p>	<p>częściowo</p>	<p>i zarządzaniu nimi.</p> <p>Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zawierają skoordynowane środki poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych; – zawierają środki mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury; – obejmują system monitorowania i przeglądu. <p>Państwo członkowskie lub region przyjęły na zasadach orientacyjnych ramy określające środki budżetowe dostępne na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.</p>	<p>częściowo</p>	<p><u>Poziom krajowy:</u> Dokumentami zapewniającymi spełnienie warunków są: <i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności</i> (dokument przyjęty: 05.02.2013 r.), <i>Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020</i> (dokument przyjęty: 25.09.2012 r.), <i>Strategia Sprawne Państwo 2020</i> (dokument przyjęty 23.05.2013 r.), <i>Program PL13 pn. Ograniczenie społecznych nierówności w zdrowiu, Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2013, ustawa z dn. 05.12.1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, ustawa z dn. 15.07.2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej, ustawa z dn. 27.07.2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej.</i> W przygotowaniu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – projekt założeń do projektu ustawy o instytucjach systemu ubezpieczeń zdrowotnych; – projekt założeń do ustawy o zmianie ustawy z dn. 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustawach; – projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw; – projekt założeń do ustawy o zmianie ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia oraz innych ustaw; – projekt ustawy o jakości w ochronie zdrowia, – System Wskaźników Kluczowych dla Polityki Rozwoju STRATEG. <p>W trakcie jest proces przekształceń</p>	<p>-</p>

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
					<p>samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnych w spółki kapitałowe.</p> <p>Dodatkowo przyjęto dokumenty: <i>Wieloletnie Programy Inwestycyjne, Program Wieloletni na lata 2011-2020 pn. Narodowy Program Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej, Narodowy Program Zwalczania Chorób Nowotworów, Narodowy Program Wyrównywania Dostępności do Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego na lata 2013-2016 POLKARD, Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, Narodowy Program leczenia Chorych na Hemofilię i Pokrewne Skazy Krwotoczne na lata 2012-2018, Program kompleksowej diagnostyki i terapii w profilaktyce następstw i powikłań wad rozwojowych i chorób płodu jako element poprawy stanu zdrowia płodów i noworodków.</i></p> <p>Ponadto w przygotowaniu jest dokument o charakterze implementacyjnym, stanowiącym podsumowanie i przełożenie obecnie funkcjonujących dokumentów strategicznych.</p>	
<p>10.1 Przedwczesne zakończenie nauki: Istnienie strategicznych ram polityki dotyczącej ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie określonym w art. 165 TFUE</p>	<p>OP X. Wysoka jakość edukacji</p>	<p>częściowo</p>	<p>Gotowy jest system gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących przedwczesnego zakończenia nauki na odpowiednich szczeblach, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnia wystarczające podstawy do opracowywania ukierunkowanych polityk i monitoruje rozwój sytuacji. <p>Gotowe są strategiczne ramy polityczne dotyczące przedwczesnego zakończenia nauki, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opierają się na dowodach; – obejmuje wszystkie sektory edukacji, 	<p>częściowo</p>	<p><u>Poziom krajowy:</u> Dokumentami zapewniającymi spełnienie warunku są: <i>Strategia Rozwoju Kapitał Ludzkiego</i> (dokument przyjęty: 18.06.2013 r.) oraz <i>Perspektywa uczenia się przez całe życie</i> (dokument przyjęty: 10.09.2013 r.). Monitorowanie zakresów edukacji zapewni Zmodernizowany System Informacji Oświatowej – SIO (system jest wdrażany stopniowo od połowy 2012 r.). Ponadto spełnienie warunku w zakresie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki wynika z dokumentów przyjętych przez Radę Ministrów, tj. w strategiach rozwoju (<i>Strategia Rozwoju</i></p>	<p>-</p>

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			<p>w tym wczesny rozwój dziecka, i porusza kwestię środków zapobiegawczych, interwencyjnych i wyrównawczych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - obejmuje wszystkie sektory polityki oraz zainteresowane podmioty, które są istotne z punktu widzenia zjawiska przedwczesnego zakończenia nauki. 		<p><i>Kapitału Społecznego</i> (dokument przyjęty: 26.03.2013 r.), <i>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego</i> (dokument przyjęty: 18.06.2013 r.).</p>	
<p>10.3 Uczenie się przez całe życie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie w zakresie określonym w art. 165 TFUE</p>	<p>OP X. Wysoka jakość edukacji</p>	<p>częściowo</p>	<p>Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, które obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środki mające na celu wspieranie realizacji programu uczenia się przez całe życie i podnoszenie kwalifikacji oraz zapewnienie zaangażowania i partnerstwa odpowiednich zainteresowanych stron; - środki mające na celu skuteczne świadczenie usług rozwoju umiejętności odpowiednio do potrzeb poszczególnych grup docelowych w przypadkach gdy nadano im priorytet w krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki (na przykład ludzie młodzi odbywający szkolenie zawodowe, dorośli, rodzice powracający na rynek pracy, osoby o niskich kwalifikacjach i osoby starsze, migranci i inne grupy osób w niekorzystnej sytuacji); - środki mające na celu rozszerzenie dostępu do programu uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem 	<p>częściowo</p>	<p><u>Poziom krajowy:</u> Dokumentami zapewniającymi spełnienie warunku w zakresie uczenia się przez całe życie (LLL) są: <i>Perspektywa uczenia się przez całe życie</i> (dokument przyjęty: 10.09.2013r.) oraz <i>Plan uporządkowania strategii rozwoju</i> (dokument przyjęty: 10.03.2010 r.). Ponadto działaniem wspierającym jest utworzony Międzyresortowy Zespół ds. uczenia się przez całe życie. Dodatkowo całość polityki LLL będzie monitorowana przez ww. Zespół.</p>	<p>-</p>

Warunek ex-ante	Oś priorytetowa RPO WO 2014-2020	Spełnienie warunku ex-ante Tak/Nie/częściowo	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do dokumentów*	Dodatkowe informacje/ wyjaśnienia
			starań na rzecz skutecznego wdrażania narzędzi przejrzystości (na przykład europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym).			
Ogólne warunki ex-ante						
1. Zapobieganie dyskryminacji			Szczegółowe informacje w zakresie ogólnych warunków ex-ante oraz ocena ich spełnienia zostały określone w projekcie Umowy Partnerstwa			
2. Równouprawnienie płci						
3. Niepełnosprawność						
4. Zamówienia publiczne						
5. Pomoc państwa						
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko						

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

* Szczegółowe informacje dotyczące spełnienia warunków na poziomie krajowym określają zapisy projektu Umowy Partnerstwa.

9.2 Opis działań zmierzających do spełnienia warunków ex-ante, wykaz instytucji odpowiedzialnych oraz harmonogram

Tabela 9.2: Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków *ex-ante*³⁶⁷

Ogólny warunek <i>ex-ante</i> obowiązujący Program	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1. Zapobieganie dyskryminacji				
2. Równouprawnienie płci				
3. Niepełnosprawność				
4. Zamówienia publiczne				
5. Pomoc państwa				
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko				

Szczegółowe informacje w zakresie działań do podjęcia zostały określone w projekcie Umowy Partnerstwa

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

Tabela 9.3: Działania do podjęcia w celu spełnienia obowiązujących tematycznych warunków *ex-ante*³⁶⁸

Tematyczny warunek <i>ex-ante</i> obowiązujący Program	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1.1 Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w dziedzinie badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, w odpowiednich przypadkach, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych.	1) Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, która: - przedstawia środki na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój; - obejmuje system monitorowania i przeglądu. 2) Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na	1) Przyjęcie <i>Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020</i> określającej specjalizacje regionalne, w tym specjalizacje inteligentne: - wymogi w zakresie środków na rzecz pobudzenia inwestycji w B+R określi dokument pn. <i>Wieloletni Plan Działań RSIWO2020</i> ; - wymogi w zakresie systemu monitorowania i przeglądu będą podlegać dalszym uzupełnieniom. 2) Przyjęcie dokumentu wdrożeniowego – <i>Wieloletniego Planu Działania RSIWO2020</i> .	I połowa 2014 r.	Zarząd Województwa Opolskiego

³⁶⁷ Tabela 25 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

³⁶⁸ Tabela 26 zgodnie z dokumentem *Draft Template and Guidelines for the Content of the Operational Programme*.

Tematyczny warunek ex-ante obowiązujący Program	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
<p>6.2 Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz z hierarchią postępowania z odpadami.</p>	<p>badania i innowacje.</p> <p>1) Państwo członkowskie sporządziło, zgodnie z art. 1 i 4 dyrektywy programy zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z art. 29 dyrektywy.</p> <p>2) Przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celu na 2020 r. dotyczącego ponownego użycia i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.</p>	<p>1) Opracowanie <i>Krajowego Programu zapobiegania powstawania odpadów</i>, obejmującego zarówno działania na poziomie krajowym, jak i regionalnym.</p> <p>2) Plany gospodarki odpadami powinny zawierać programy zapobiegania powstawania odpadów. Województwa nie są zobligowane do opracowywania programów zapobiegania odpadów, jedynie do współpracy z Ministerstwem Środowiska w tym zakresie.</p> <p>Cele w gospodarce odpadami na lata 2012-2017 z perspektywą do 2013 roku zostały określone w <i>Planie gospodarki odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017</i>.</p>	<p>1) Do 31 grudnia 2013 r.</p>	<p>Ministerstwo Środowiska we współpracy z Zarządem Województwa Opolskiego</p>
<p>7.1 Drogi: Istnienie kompleksowego planu/planów lub ram w zakresie inwestycji transportowej zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksowymi i bazowymi sieciami TEN-T.</p>	<p>Gotowy jest kompleksowy plan transportu zawierający:</p> <ul style="list-style-type: none"> - priorytety inwestycji w sieć bazową TEN-T, sieć kompleksową i wtórną łączność, priorytety uwzględniają wkład inwestycji w mobilność, trwały rozwój, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych oraz wkładu w jednolitą europejską przestrzeń transportową; - realistyczny i dojrzałe ramy projektu (wraz z harmonogramem, budżetem); - strategiczną ocenę środowiskową, spełniającą wymogi prawne dotyczące planu transportu; - środki mające na celu zwiększenie zdolności instytucji 	<p>Przyjęcie <i>Dokumentu Implementacyjnego dla Strategii Rozwoju Transportu</i>, który będzie planem inwestycyjnym dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków UE, ale także z innych środków, w tym CEF. Będzie on zawierał wskazane elementy, w tym informację na temat zapewnienia odpowiednich zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.</p> <p>Dokument implementacyjny dla SRT będzie uwzględniał projekty regionalne, które zostały poddane priorytetyzacji na podstawie wyznaczonych kryteriów.</p> <p>Lista projektów przewidzianych do realizacji w ramach RPO WO 2014-2020 dotyczących infrastruktury drogowej została sporządzona na podstawie zestawu obiektywnych kryteriów wyboru projektów drogowych w ciągu dróg wojewódzkich, otrzymanych z MRR. Planowane do realizacji w ramach RPO WO 2014-2020</p>	<p>III kwartał 2013 r.</p>	<p>Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej</p>

Tematyczny warunek ex-ante obowiązujący Program	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
	pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	zadania inwestycyjne dotyczące dróg wojewódzkich prowadzone będą w oparciu o <i>Wieloletni Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich</i> , przyjęty Uchwałą nr 3296/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 11 lutego 2013 r.		

Źródło: Opracowanie IZRPO WO 2014-2020.

SEKCJA 10. REDUKCJA OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH Z PUNKTU WIDZENIA BENEFICJENTA

Zgodnie z art. 24 pkt. 1 projektu Rozporządzenia ogólnego dla perspektywy 2014-2020 konieczne jest zapewnienie rozwiązań dla skutecznego, efektywnego i skoordynowanego wdrażania funduszy objętych zakresem WRS i działań mających na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów. Efektywny i przyjazny dla użytkownika system wdrażania jest jednym z kluczowych czynników sukcesu w zakresie funduszy unijnych. Ważne jest, aby usprawnić rozwiązania administracyjne w celu zapewnienia skutecznej realizacji projektów, zmniejszyć obciążenia administracyjne oraz promować efektywne partnerstwo. Zgodnie ze stanowiskiem KE istotne jest również zapewnienie sprawnego systemu oceny umożliwiającego odpowiednią analizę kosztów i korzyści oraz porównanie projektów³⁶⁹. Konieczność prawidłowego funkcjonowania systemu administracyjnego, który może podlegać ocenie Komisji Europejskiej, została także podkreślona w niezależnym raporcie Fabrizio Barca pn. *Podejście ukierunkowane terytorialnie w osiągnięciu celów i oczekiwania Unii Europejskiej*³⁷⁰.

IZRPO WO w perspektywie finansowej 2014-2020 będzie podejmowała działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów Programu. Przy czym ramy dla działań prowadzonych przez IZRO WO będą wyznaczane przez regulacje unijne, które nakładają określone obowiązki na beneficjenta. W związku z tym pole do redukcji obciążeń w tym zakresie jest niewielkie i zmniejszenie obciążeń administracyjnych będzie możliwe tylko w tych obszarach, które wynikają z uregulowań krajowych IZRPO WO lub IP II. System wdrażania środków UE 2014-2020 został zaplanowany w taki sposób, aby kontynuować pozytywne działania redukujące obciążenia dla beneficjentów i poprawiające ich zdolność instytucjonalną. Do podstawowych uproszczeń, jakie będą miały zastosowanie we wdrażaniu funduszy alokowanych w RPO WO 2014-2020 należą:

- wprowadzenie mechanizmu wsparcia zintegrowanego, którego wdrażanie zostanie powierzone Związkowi ZIT;
- zapewnienie szerszego tematycznie dostępu do wsparcia zwrotnego;
- elastyczne formy finansowania operacji związane z systemem zaliczkowym.

W okresie programowania 2007-2013 wyzwaniem dla IZRPO WO było zorganizowanie i utrzymanie trwałego oraz prawidłowo funkcjonującego systemu wdrażania środków UE. Sposób zarządzania RPO WO 2007-2013, struktura administracji, przyjęte rozwiązania proceduralne, instytucjonalne umożliwiły rozwijanie kompetencji w sprawnym i efektywnym zarządzaniu środkami unijnymi alokowanymi na poziomie regionalnym i krajowym zarówno w odniesieniu do EFRR, EFS, EFRROW. W odniesieniu do beneficjentów na wczesnym etapie wdrażania Programu wprowadzono m.in. zaliczki, zniesiono wymóg zabezpieczenia finansowego na etapie składania wniosku o dofinansowanie, a część dokumentów obowiązujących beneficjenta miała formę oświadczeń. Interesującym rozwiązaniem dla beneficjentów okazały się indywidualne konsultacje oraz warsztaty, podczas których umożliwiono w sposób interaktywny zdobywanie wiedzy nt. zasad wsparcia przedsięwzięć środkami UE. Działania szkoleniowe dodatkowo wzmacniane były poprzez publikowanie poradników, które w sposób syntetyczny i przystępny poruszały zagadnienia problemowe. Identyfikacja tematów działań informacyjnych i promocyjnych wynikała m.in. z analiz wyników wdrażania RPO WO 2007-2013 oraz diagnozowania barier powstających na każdym etapie

³⁶⁹ *Stanowisko Służb Komisji ...*, s. 47.

³⁷⁰ *Program dla zreformowanej polityki spójności. Podejście ukierunkowane terytorialnie w osiągnięciu celów i oczekiwania Unii Europejskiej*, Niezależny Raport na prośbę Danuty Hübner, Komisarz ds. Polityki Regionalnej, Fabrizio Barca, kwiecień 2009, s. 17.

realizacji Programu. Czynności prowadzone przez IZRPO WO pozwoliły również na pozyskanie doświadczeń w kwestii jakościowej oceny efektów wdrażania Programu, analizowania i promowania zjawiska komplementarności i synergii przedsięwzięć wspieranych środkami UE oraz rozwijania zasady partnerstwa. W konsekwencji rozwiązania wprowadzane w województwie opolskim zostały docenione przez beneficjentów³⁷¹, jak również na poziomie krajowym³⁷².

Redukcja obciążeń administracyjnych jest analizowana przez IZRPO WO w okresie przygotowawczym do perspektywy 2014-2020 obejmującym opracowanie Programu oraz pozostałych dokumentów wdrożeniowych i wytycznych programowych. Ponadto obszar ten będzie przedmiotem weryfikacji i oceny – stale, tj. podczas realizacji Programu, będzie odnosić się do wszystkich etapów wdrażania. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia, IZRPO WO będzie kontynuować pozytywne działania i dobre praktyki redukujące obciążenia dla beneficjentów i poprawiające ich zdolność instytucjonalną (np. wsparcie eksperckie). Dążyć będzie do zmniejszania obciążeń administracyjnych, tam gdzie będzie to możliwe i zgodne z regulacjami unijnymi będzie poprawiać warunki sprzyjające udzielaniu wsparcia w latach 2014-2020. Zgodnie z zapisami UP³⁷³, zmniejszanie obciążeń administracyjnych wynikać będzie z uregulowań pozostających w gestii IZRPO WO lub IP II (w porozumieniu z IZRPO WO). Ze względu na to, że analiza adekwatności zasobów ludzkich i zdolności administracyjnych do zarządzania RPO WO 2014-2020 podlega ocenie w ramach ewaluacji *ex-ante* Programu, jej wyniki znajdą również zastosowanie w procesie usprawnień prowadzonych przez IZRPO WO. Działania w okresie 2014-2020 m.in. koncentrować się będą na:

- uproszczeniach dokumentacji konkursowej i związanych z nią procedur oraz ułatwianiu procedur realizacji projektów;
- dbałości o czytelność, przejrzystość dokumentów i wytycznych programowych, które będą się odnosić do beneficjentów;
- wprowadzaniu usprawnień technicznych i ograniczaniu niedogodności związanych z korzystaniem przez beneficjentów z Lokalnego Systemu Informatycznego obsługującego RPO WO 2014-2020;
- prowadzenie spójnej polityki informacyjnej, w tym indywidualnych konsultacji, specjalistycznych szkoleń i warsztatów odpowiadających aktualnym potrzebom beneficjentów;
- zapewnienie łatwego dostępu potencjalnym beneficjentom do kompleksowej informacji za pośrednictwem punktów informacyjnych oraz m.in. poprzez strony internetowe IZRPO WO, IP II oraz Związek ZIT.

Biorąc przyjęty system wdrażania RPO WO 2014-2020, w działania dotyczące redukcji obciążeń administracyjnych beneficjentów oraz innych usprawnień podnoszących skuteczność i efektywność realizacji Programu w równym stopniu są i będą angażowane obie IP II.

³⁷¹ Wyniki ewaluacji *ex-ante* dla RPO WO 2014-2020.

³⁷² KM RPO WO 2007-2013 został uznany na najbardziej partnerski komitet w kraju w 2012 r. Wydawnictwo IZRPO WO pt. *Komplementarność w ramach RPO WO 2007-2013 jako narzędzie zwiększania efektywności realizacji celów rozwojowych regionu: znaczenie, ewaluacja przykłady*. – została doceniona w publikacji opracowywanej na poziomie krajowym przez Grupę roboczą funkcjonującą przy KK NSRO a poświęconą zagadnieniom dotyczącym komplementarności, w tym rekomendacjom w tym zakresie dla okresu 2014-2020.

³⁷³ *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020...*, s. 126.

SEKCJA 11. ZASADY HORYZONTALNE

11.1 Zrównoważony rozwój

Wśród trzech priorytetów określonych w EU2020, stanowiącej kolejny po *Strategii Lizbońskiej* długofalowy program społeczno-gospodarczy UE, szczególne miejsce zajmuje zrównoważony wzrost tj. transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów, a także konkurencyjnej. Wdrażanie założeń tak określonego priorytetu wymaga zintegrowania polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej zarówno na poziomie państw członkowskich jak i regionów, postrzegania środowiska jako ograniczonego potencjału gospodarczego oraz odpowiedzialnego czerpania z zasobów przyrodniczych. Wdrażanie RPO WO 2014-2020 będzie odbywało się zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju na każdym z etapów jego przygotowania oraz realizacji. Dlatego projekt programu operacyjnego został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko dla określenia czy realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko oraz obszary Natury 2000. Podczas samego procesu programowania, w tym konsultacji zapisów Programu, zapewniony został udział partnerów społecznych ze środowisk przyrodniczych. Przedstawiciele sektora środowiskowego uczestniczyli zarówno w pracach *Zespołu ds. Regionalnego Programu operacyjnego Województwa Opolskiego* na lata 2014-2020, jak i Grupy roboczej wspierającej prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego 2014-2020 – dwóch ciał powołanych przez Zarząd Województwa Opolskiego, wspomagających prace nad tworzeniem zapisów Programu. Na etapie wdrażania oraz monitorowania Programu zaplanowano uczestnictwo przedstawicieli wspomnianych środowisk w KM RPO WO 2014-2020. Procesowi wyboru projektów towarzyszyć będą w zależności od działania i typu wspieranych inwestycji: kryteria formalne badające m.in. wpływy projektu na polityki horyzontalne UE, jak również kryteria merytoryczne, w ramach których planowane jest premiowanie projektów prośrodowiskowych (np. w obszarze energetyki, w tym OZE i transportu) oraz przewidujących kształtowanie przestrzeni publicznych w sposób przyjazny mieszkańcom, z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego, społecznego i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym. W zależności od charakteru inwestycji ocenie podlegać będą kwestie związane m.in. z uwzględnianiem ładu przestrzennego, wymogów ochrony środowiska, efektywnego wykorzystania zasobów, łagodzenia i adaptacji do zmian klimatu:

- *Ochrona środowiska.* Na etapie wyboru projektu analizowane będzie oddziaływanie inwestycji na środowisko naturalne oraz obszary Natury 2000. Weryfikowane będzie czy projekt planowany do współfinansowania w ramach Programu został poddany ocenie oddziaływania na środowisko, bądź też czy jest realizowany w oparciu o dokument planistyczny poddany takiej ocenie,
- *Efektywne korzystanie z zasobów.* Szczególną uwagą zostaną objęte projekty przewidujące realizację inwestycji w ramach zrównoważonego budownictwa. Zakładane jest premiowanie projektów wdrażających rozwiązania w zakresie racjonalnego zarządzania dostępnymi zasobami i materiałami, w tym pochodzącymi z recyklingu, stosowanie technologii budownictwa pasywnego. Ponadto podczas oceny każdego z projektów zakładających działania termomodernizacyjne weryfikowane będzie posiadanie audytu energetycznego pozwalającego podjąć działania inwestycyjne,
- *Łagodzenie i adaptacja do zmian klimatu.* W przypadku projektów infrastrukturalnych oceniany będzie zakres stosowania rozwiązań ograniczających emisję zanieczyszczeń do powietrza poprzez np. zakup niskoemisyjnego taboru, budowę parkingów park&ride, bike&ride. Premiowane będą inwestycje uwzględniające lokalne zjawiska pogodowe np. realizacja „stref cienia” w miejscach eksponowanych na działanie słońca, w tym poprzez zazielenienia,
- *Środowisko miejskie.* W kontekście postępującej urbanizacji i rozwoju ośrodków miejskich, w adekwatnych działaniach przewiduje się wprowadzenie możliwości dodatkowej punktacji projektów zapobiegających presji urbanizacyjnej. Ocenie podlegać będą działania

uwzględniające planowanie środowiskowe oraz zapewniające zachowanie bioróżnorodności na terenach miejskich.

W ramach finansowania projektów infrastrukturalnych, w odpowiednich działaniach stosowane będą również zasady „zanieczyszczający płaci” i „użytkownik płaci”, które wskazują na konieczność uwzględnienia kosztów zewnętrznych związanych ze szkodami wyrządzonymi środowisku naturalnemu w całkowitych kosztach realizowanej inwestycji. Na poziomie Programu cele związane z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju będą ujęte w systemie monitorowania i raportowania wydatków z wykorzystaniem zaproponowanej metodyki KE.

11.2 Równość szans i zapobieganie dyskryminacji

Budowa społeczeństwa opartego na idei równości szans i poszanowania praw człowieka nieodzownie wiąże się z koniecznością podejmowania inicjatyw przeciwdziałających dyskryminacji, które w konsekwencji przyczyniać się będą do włączenia społecznego grup zmarginalizowanych.

Podczas przygotowania oraz realizacji RPO WO 2014-2020 podejmowane będą kroki mające na celu zapobieganie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Celem realizowanych działań będzie zapewnienie wszystkim osobom pełnego udziału w życiu społecznym oraz pełne uczestnictwo w oferowanym wsparciu. Realizacja wskazanej zasady na etapie przygotowania *Programu* została zapewniona m.in. poprzez udział w konsultacjach społecznych przedstawicieli podmiotów zajmujących się problematyką niedyskryminacji, niepełnosprawności i równości płci. Z kolei podczas wdrażania RPO WO 2014-2020 zostanie zastosowana przede wszystkim podczas oceny i wyboru wniosków o dofinansowanie, głównie poprzez zdefiniowane w uzasadnionych przypadkach kryteria wyboru projektów uwzględniające potrzeby konkretnych grup społecznych oraz zapewniające dostęp do wsparcia osobom zmarginalizowanym. Projekty skierowane do osób zapewnią dostępność do wsparcia z poszanowaniem różnorodności i odmienności z powodu płci, rasy, pochodzenia etnicznego, wieku, religii, światopoglądu, niepełnosprawności lub orientacji seksualnej.

Nad realizacją działań mających na celu promowanie równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób niepełnosprawnych czuwać będzie Komitet Monitorujący RPO WO 2014-2020. Z kolei dane zebrane w procesie monitoringu i ewaluacji obrazujące przedsięwzięcia na rzecz zapobiegania dyskryminacji zostaną pomocniczo wykorzystane przez IZ podczas planowania kolejnych interwencji. Kluczowy wpływ na występujące w województwie opolskim stosunki społeczne ma zmieniająca się sytuacja demograficzna przejawiająca się w spadku dzietności i starzeniu się społeczeństwa. Powyższe stawia przed regionem nowe wyzwania, w tym głównie zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej, co w konsekwencji przekłada się na konieczność objęcia szczególnym wsparciem grupy dotychczas dyskryminowane na rynku pracy, tj. przede wszystkim:

- kobiety;
- osoby młode do 30 roku i starsze powyżej 50 roku życia;
- osoby zagrożone ubóstwem;
- niepełnosprawnych.

Tym samym w RPO WO 2014-2020 zasada równości szans i zapobiegania dyskryminacji będzie realizowana głównie poprzez:

- zastosowanie rozwiązań zwiększających szanse na zatrudnienie/utrzymanie zatrudnienia osób starszych i niepełnosprawnych (np. kampanie informacyjno-promocyjne, rozwój usług świadczonych przez podmioty ekonomii społecznej);
- dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, przede wszystkim osób starszych;

- działania wspierające i ułatwiające włączenie do rynku pracy, głównie osób młodych i niepełnosprawnych (np. poradnictwo zawodowe, doradztwo);
- zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych, w tym opiekuńczych nad osobami zależnymi (dziećmi do lat 3, seniorami, niepełnosprawnymi);
- uwzględnienie w modernizowanej infrastrukturze dostępu dla osób niepełnosprawnych,
- rozwój e-usług, zwiększających szanse na włączenie społeczne i zawodowe niepełnosprawnych oraz osób sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi.

Ponadto w zakresie równego dostępu do wsparcia dla osób niepełnosprawnych, na które z poziomu Unii Europejskiej kładzie się szczególny nacisk, na etapie planowania i wdrażania *Programu* będą brane pod uwagę m.in. zapisy *Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych* i *Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020*. Problematyka antydyskryminacyjna i równościowa przekrojowo włączona zostanie również w zakres interwencji w obszarze edukacji w OP X.

11.3 Równość płci

Fundamentalnym wyzwaniem dla Unii Europejskiej jest dążenie we wszystkich podejmowanych działaniach do równości szans kobiet i mężczyzn przyczyniając się tym samym do budowy społeczeństwa rzeczywiście opartego na równości szans płci. Kierując się regulacjami wspólnotowymi w tym zakresie, RPO WO 2014-2020 będzie realizować zasadę równości szans płci propagując równouprawnienie kobiet i mężczyzn w podejmowanych przedsięwzięciach, zwalczając jednocześnie wszelkie przejawy dyskryminacji na tym polu. Powyższe jest istotne nie tylko ze względu na obowiązek przestrzegania praw podstawowych każdej jednostki, lecz również w kontekście osiągnięcia celów strategicznych EU2020, dotyczących stworzenia trwałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego, gdyż powstaną warunki sprzyjające pełnemu wykorzystaniu potencjału i umiejętności zarówno kobiet jak i mężczyzn. Pomimo pozytywnych tendencji w województwie opolskim w dalszym ciągu zauważalne są nierówności w traktowaniu płci zarówno w sferze życia prywatnego, jak i zawodowego. Mając na uwadze zakres wsparcia przewidziany w RPO WO 2014-2020, istotne dla realizacji zasady równości szans płci będą przede wszystkim następujące interwencje:

- zastosowanie rozwiązań pozwalających na godzenie życia zawodowego z rodzinnym, w tym w szczególności umożliwiających wejście/powrót opiekunów na rynek pracy po przerwie związanej z opieką na osobami zależnymi;
- zapewnienie dostępu do niedrogich oraz wysokiej jakości usług opieki nad osobami zależnymi,
- dostosowanie kwalifikacji zawodowych kobiet i mężczyzn do potrzeb rynku pracy, bez powielania stereotypów przypisanych płciom w zakresie predyspozycji i możliwości do wykonywania zawodu;
- wzmocnienie przedsiębiorczości, w tym głównie kobiet;
- podniesienie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych społecznie, w tym głównie kobiet;
- zapewnienie dostępu do usług wspierających rodziny z dysfunkcjami;
- wdrożenie wielopoziomowej edukacji równościowej.

Zaplanowane w *Programie* działania równościowe wpisują się w kierunki interwencji przewidziane przez Komisję Europejską w *Strategii na rzecz równości szans płci na lata 2010-2015*, w której wskazano m.in. na konieczność dążenia do równej niezależności kobiet i mężczyzn, zapewnienia godności i eliminacji przemocy uwarunkowanej płcią, a także propagowania niedyskryminacyjnego podejścia do przypisywania płciom ról we wszystkich działaniach życia (np. w edukacji lub w wyborze kariery zawodowej).

W celu zintensyfikowania działań na rzecz równości szans płci w RPO WO 2014-2020 zasada ta będzie realizowana zarówno poprzez konkretne działania (np. w PI 8.7 poprzez skierowanie wsparcia w postaci dotacji na założenie działalności gospodarczej do kobiet), jak i horyzontalnie dzięki przekrojowemu uwzględnieniu problematyki równości szans we wspieranych obszarach, np. w zakresie równego dostępu do edukacji. Zasada równości szans płci będzie wdrażana na każdym etapie realizacji *Programu*. Zostanie zweryfikowana na etapie oceny wniosków o dofinansowanie, a następnie sprawdzona na poziomie monitoringu i ewaluacji. Dodatkowo co do zasady w podziale na płeć agregowane będą wskaźniki dotyczące osób. Działania promujące równouprawnienie płci oraz zapobiegające dyskryminacji zostaną również uwzględnione w sprawozdawczości, w tym obligatoryjnie, zgodnie z regulacjami wspólnotowymi, w sprawozdaniu z postępów w realizacji umowy partnerskiej, odpowiednio na dzień 31 grudnia 2016 r. i 31 grudnia 2018 r. Z zachowaniem różnorodności ze względu na płeć zostanie powołany skład KM RPO WO.

SEKCJA 12. ELEMENTY DODATKOWE

12.1 Wykaz dużych projektów zaplanowanych do realizacji w okresie 2014-2020

W ramach RPO WO 2014-2020 nie przewiduje się finansowania wydatków związanych z realizacją dużych projektów.

12.2 Ramy wykonania Programu

Tabela generowana jest automatycznie przez SFC 2014 w oparciu o dane zamieszczone we wcześniejszych sekcjach Programu w odniesieniu do poszczególnych OP.

12.3 Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie Programu

1) *Grupa robocza wspierająca prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego 2014-2020 - 121 przedstawicieli, w tym³⁷⁴:*

- Zarząd Województwa Opolskiego;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- administracja rządowa, w tym: Wojewoda Opolski; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sprawiedliwości, Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna w Opolu (przedstawiciel wskazany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki), Okręgowa Służba Więzienna w Opolu (członek wskazany przez Ministra Sprawiedliwości), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych;
- środowisko naukowe: Uniwersytetu Opolskiego, Politechniki Opolskiej, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie, Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu, Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu, Wydziału Zamiejscowego w Opolu Wyższej Szkoły im. Bogdana Jańskiego;
- partnerzy społeczno-gospodarczy: Wojewódzka Państwowa Straż Pożarna w Opolu, Rada Działalności Pożytku Publicznego, Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej, Regionalny Konserwator Przyrody w Opolu, Naczelna Organizacja Techniczna, Izba Rzemieślnicza, MD Connect Dobroteka, Stowarzyszenie Promocja Przedsiębiorczości, Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie, Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej, Cementownia „Odra” S.A., Górażdże Cement S.A., Opolska Izba Gospodarcza, Opolska Loża Business Center Club, Atmoterm S.A., Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy Sp. z o.o., Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Muzeum Diecezjalne w Opolu, Izba Rolnicza w Opolu, Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiowie, Związek Śląskich Rolników, Związek Rolników i Organizacji Społecznych, Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej Blachownia, Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, Stowarzyszenie Romów w Polsce, Ogólnopolski Konwent Agencji Pracy, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Związek Gmin Wiejskich;
- samorządowe jednostki organizacyjne: Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki, Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu;
- Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego - przedstawiciele właściwych merytorycznie jednostek organizacyjnych: Departament Koordynacji Programów Operacyjnych, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej, Departament Programów Rozwoju

³⁷⁴ W skład Grupy roboczej wchodzi przedstawiciele Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013 oraz Podkomitetu Monitorującego PO KL.

Obszarów Wiejskich, Biuro Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i Informatyki, Departament Ochrony Środowiska, Departament Współpracy z Zagranicą i Promocji Regionu, Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departament Zdrowia i Polityki Społecznej, Departament Infrastruktury i Gospodarki, Departament Kultury, Sportu i Turystyki, Departament Edukacji i Rynku Pracy;

- Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013³⁷⁵: Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji, Wojewódzka Komisja Dialogu Społecznego, Opolskie Forum Organizacji Socjalnych, Komisja Europejska.

2) Zespół ds. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 - 34 przedstawicieli, w tym:

- Zarząd Województwa Opolskiego;
- jednostki samorządu terytorialnego, w tym Euroliderzy;
- środowisko naukowe, eksperci dziedzinowi: Politechniki Opolskiej, Uniwersytetu Opolskiego, Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu;
- partnerzy społeczno-gospodarczy: przedstawiciel Opolskiej Łoży Business Center Club;
- przewodniczący Konwentu Starostów Województwa Opolskiego;
- organizacje pozarządowe;
- samorządowe jednostki organizacyjne: Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki, Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu;
- Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego - przedstawiciele właściwych merytorycznie jednostek organizacyjnych: Departament Koordynacji Programów Operacyjnych, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej, Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich.

3) Podmioty zaangażowane w proces Ewaluacji ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020 - 22 przedstawicieli, tym:

- eksperci dziedzinowi - przedstawiciele Politechniki Opolskiej (Wydział Ekonomii i Zarządzania - Katedra Ekonomii Rozwoju i Polityki Ekonomicznej, Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki - Instytut Elektrotechniki i Energii Odnawialnej) oraz Uniwersytetu Opolskiego (Wydział Ekonomiczny - Katedra Geografii Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, Zakład Studiów Strategicznych i Polityki Społeczno-Ekonomicznej);
- przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej, Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym, Departament Koordynacji Programów Regionalnych i Cyfryzacji, Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej);
- partnerzy społeczno-gospodarczy (jednostki samorządu terytorialnego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa/organizacje przedsiębiorstw);
- instytucje finansowe (Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych, Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.);
- zagraniczni eksperci ds. ewaluacji polityk publicznych i Komisji Europejskiej (Ecorys UK, niezależny ewaluator z Holandii, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej).

³⁷⁵ Przedstawiciele nie wymienieni wyżej.

4) Podmioty zaangażowane w proces Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020

- eksperci dziedzinowi - przedstawiciele Politechniki Opolskiej (Wydział Ekonomii i Zarządzania - Katedra Ekonomii Rozwoju i Polityki Ekonomicznej, Instytut Trwałego Rozwoju, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości) oraz Uniwersytetu Opolskiego (Samodzielna Katedra Ochrony Powierzchni Ziemi, Pracownia Hydrologii i Gospodarki Wodnej);
- samorządowe jednostki organizacyjne: Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu;
- jednostki samorządu terytorialnego;
- administracja rządowa: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny;
- partnerzy społeczno-gospodarczy: Opolska Łoża Business Center Club, Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy Sp. z o.o., Park Naukowo-Technologiczny, Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej Blachownia, Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kędzierzynie-Koźlu, Wodociągi i Kanalizacja w Opolu Sp. z o.o., Naczelna Organizacja Techniczna Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych – Rada w Opolu;
- Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego - przedstawiciele właściwych merytorycznie jednostek organizacyjnych: Departament Koordynacji Programów Operacyjnych, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej, Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich, Departament Ochrony Środowiska, Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Departament Zdrowia i Polityki Społecznej, Departament Infrastruktury i Gospodarki, Departament Kultury, Sportu i Turystyki, Departament Edukacji i Rynku Pracy, Departament Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami.

5) Beneficjenci wyodrębnionych instrumentów w zakresie wdrażania RPO WO 2014-2020:

- przedstawiciele Zintegrowanej Inwestycji Terytorialnej Aglomeracji Opolskiej: Gmina Opole, Gmina Gogolin, Gmina Krapkowice, Gmina Lewin Brzeski, Gmina Niemodlin, Gmina Ozimek, Gmina Prószków, Gmina Zdzeszowice, Gmina Chrzastowice, Gmina Dąbrowa, Gmina Dobrzeń Wielki, Gmina Izbicko, Gmina Komprachcice, Gmina Łubniany, Gmina Murów, Gmina Popielów, Gmina Strzeleczyki, Gmina Turawa, Gmina Tarnów Opolski, Gmina Walce;
- przedstawiciele subregionów województwa opolskiego: Gmina Brzeg, Gmina Olszanka, Starostwo Powiatowe w Brzegu, Gmina Lewin Brzeski, Gmina Kędzierzyn-Koźle, Gmina Ujazd, Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich, Gmina Strzelce Opolskie, Gmina Cisek, Gmina Leśnica, Gmina Polska Cerekiew, Gmina Pawłowiczki, Gmina Reńska Wieś, Gmina Bierawa, Gmina Jemielnica, Gmina Nysa, Gmina Kluczbork, Starostwo Powiatowe w Kluczborku, Starostwo Powiatowe w Namysłowie, Gmina Wołczyn.

NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY

BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
CEF	Skrót od ang. Connecting Europe Facility – oznaczający instrument „Łącząc Europę”
CIS	Centrum Integracji Społecznej
CT	Cel tematyczny
DPO	Departament Koordynacji Programów Operacyjnych
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRROW	Europejski Fundusz Rolny Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
ETO	Europejski Trybunał Obrachunkowy
EU2020	EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
EWT	Europejska Współpraca Terytorialna
EZD	Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją
FS	Fundusz Spójności
GIKS	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IA	Instytucja Audytowa
ICSO	Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Błachownia”
ICT	Skrót od ang. Information and Comunication Technology – oznaczający sektor informacyjnych i telekomunikacyjnych technologii
IK	Instytucja Koordynująca
IOB	Instytucje otoczenia biznesu
IP II	Instytucja Pośrednicząca II stopnia w ramach RPO WO 2014-2020
ISPA	Instrument Przedakcesyjnej Polityki Strukturalnej
IZRPO WO 2014-2020 IZRPO WO IZ	Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego 2014-2020
JE	Jednostka Ewaluacyjna
KE	Komisja Europejska
KIS	Klub Integracji Społecznej
KJE	Krajowa Jednostka Ewaluacji
KM RPO WO 2007-2013	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
KM RPO WO 2014-2020 KM RPO WO	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020
KPOŚK	Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych
KPR	Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020

KPZK	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie
MRR	Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego
MSP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NUTS	Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
OCRG	Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki
OP	Oś priorytetowa
OSI Depopulacja	Obszar Strategicznej Interwencji Depopulacja
OSI Obszary Przygraniczne	Obszar Strategicznej Interwencji Obszary Przygraniczne
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OZE	Odnawialne źródła energii
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PDz	Plan działań pomocy technicznej RPO WO 2014-2020
PHARE SSG	Spójność Społeczno-Gospodarcza
PI	Priorytet inwestycyjny
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKM PO KL 2007-2013	Podkomitet Monitorujący Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Opolskiego 2007-2013
PMWSZ	Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu
PO IiŚ 2007-2013	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013
PROW 2007-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
PSZOK	Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
PWSZ	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie
RLKS	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
ROPS	Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opolu
Rozporządzenie EFRR	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006
Rozporządzenie EFS	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006
Rozporządzenie ogólne	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, COM(2013) 246 final, 2011/0276 (COD), Bruksela, dnia 22.04.2013 r.
RPO WO 2007-2013	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
RPO WO 2014-2020 / Program	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020

RSIWO2020	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020
SFC 2014	Skrót od ang. Struktural Funds common database – oznaczający wspólny system informatyczny dla funduszy strukturalnych
SIEG	Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
SRK 2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
SRKL 2020	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
SRPZ 2020	Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020
SRT	Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)
SRWO 2020	Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.
SSD	Założenia Programu Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim – perspektywa 2013-2020
SUE RMB	Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego
SWOT	Skrót pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia). Jest to metoda pozwalająca przeanalizować atuty i słabości wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie.
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TIK	technologie informacyjno-komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UMWO	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego
UP	Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa (wstępny projekt)
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020
WPR	Wspólna Polityka Rolna
WPRyb	Wspólna Polityka Rybołówstwa
WRS	Wspólne Ramy Strategiczne 2014-2020
WTZ	Warsztaty Terapii Zająciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej
ZIT	Zintegrowana Inwestycja Terytorialna
ZPORR	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006
ZWO	Zarząd Województwa Opolskiego

ZAŁĄCZNIKI
PROJEKTU RPO WO 2014-2020 [WERSJA NR 2]